TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ

TEMEL BELEDİYE MEVZUATI

19. BASKI

Türkiye Belediyeler Birliği Ücretsiz Yayınıdır.

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ

TEMEL BELEDİYE MEVZUATI

19. Baskı

Haziran - 2024
ANKARA

Bu kitapçığın basım tarihinden sonra mevzuatta olabilecek değişikliklere karşın, güncel mevzuatın www.mevzuat.gov.tr adresinden takip edilmesinde fayda bulunmaktadır.

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ
Tunus Caddesi No: 12, 06680
Kavaklıdere / ANKARA
Tel: (0 312) 419 21 00
Faks: (0 312) 419 21 30
www.tbb.gov.tr
tbb@tbb.gov.tr

ISBN: 978-605-9186-75-9

Tasarım:
Gizem GÖZ
Bilal BERBER

Baskı:
İm Ajans İletişim
www.imajans.com.tr

İÇİNDEKİLER

2709 SAYILI
TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASI

MADDE 127 3

5393 SAYILI
BELEDİYE KANUNU

BİRİNCİ KISIM **7**
Genel Hükümler **7**
BİRİNCİ BÖLÜM **7**
Amaç, Kapsam ve Tanımlar **7**
Madde 1 *Amaç* 7
Madde 2 *Kapsam* 7
Madde 3 *Tanımlar* 7
İKİNCİ BÖLÜM **8**
Belediyenin Kuruluşu ve Sınırları **8**
Madde 4 *Kuruluş* 8
Madde 5 *Sınırların tespiti* 9
Madde 6 *Sınırların kesinleşmesi* 10
Madde 7 *Sınır uyuşmazlıklarının çözümü* 10
Madde 8 *Birleşme ve katılma* 10
Madde 9 *Mahalle ve yönetimi* 12
Madde 10 *Belde adının değiştirilmesi* 12
Madde 11 *Tüzel kişiliğin sona erdirilmesi* 13
Madde 12 *Kararlarının uygulanması ve nüfus* 14
Madde 13 *Hemşehri hukuku* 16

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM **16**
Belediyenin Görev, Yetki ve Sorumlulukları **16**
Madde 14 *Belediyenin görev ve sorumlulukları* 16
Madde 15 *Belediyenin yetkileri ve imtiyazları* 19
Madde 16 *Belediyeye tanınan muafiyet* 25
İKİNCİ KISIM **25**
Belediyenin Organları **25**
BİRİNCİ BÖLÜM **25**
Belediye Meclisi **25**
Madde 17 *Belediye meclisi* 25
Madde 18 *Meclisin görev ve yetkileri* 25
Madde 19 *Başkanlık divanı* 28
Madde 20 *Meclis toplantısı* 28
Madde 21 *Gündem* 29
Madde 22 *Toplantı ve karar yeter sayısı* 30
Madde 23 *Meclis kararlarının kesinleşmesi* 31
Madde 24 *İhtisas komisyonları* 31
Madde 25 *Denetim komisyonu* 32
Madde 26 *Meclisin bilgi edinme ve denetim yolları* 33
Madde 27 *Başkan ve meclis üyelerinin görüşmelere katılamayacağı durumlar* 34
Madde 28 *Başkan ve meclis üyelerinin yükümlülükleri* 35
Madde 29 *Meclis üyeliğinin sona ermesi* 35
Madde 30 *Meclisin feshi* 35
Madde 31 *Boşalan meclisin görevinin yerine getirilmesi* 36
Madde 32 *Huzur ve izin hakkı* 36

İKİNCİ BÖLÜM **37**
Belediye Encümeni **37**
Madde 33 *Belediye encümeni* 37
Madde 34 *Encümenin görev ve yetkileri* 38
Madde 35 *Encümen toplantısı* 38
Madde 36 *Encümen üyelerine verilecek ödenek* 39
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM **40**
Belediye Başkanı **40**
Madde 37 *Belediye başkanı* 40
Madde 38 *Belediye başkanının görev ve yetkileri* 40
Madde 39 *Belediye başkanının özlük hakları* 41
Madde 40 *Başkan vekili* 42
Madde 41 *Stratejik plân ve performans programı* 42
Madde 42 *Yetki devri* 43
Madde 43 *İhtilâf hâli* 43
Madde 44 *Belediye başkanlığının sona ermesi* 43
Madde 45 *Belediye başkanlığının boşalması hâlinde yapılacak İşlemler* 44
Madde 46 *Belediye başkanı görevlendirilmesi* 46
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM **46**
Organlara İlişkin Ortak Hükümler **46**
Madde 47 *Görevden uzaklaştırma* 46
ÜÇÜNCÜ KISIM **47**
Belediye Teşkilâtı **47**
BİRİNCİ BÖLÜM **47**
Belediye Teşkilâtı ve Personeli **47**
Madde 48 *Belediye teşkilâtı* 47

Madde 49 *Norm kadro ve personel istihdamı* 48
Madde 50 *Personel devri* 53
İKİNCİ BÖLÜM..... 54
Belediye Zabıtası, İtfaiye ve Acil Durum Plânlaması 54
Madde 51 *Zabıtanın görev ve yetkileri* 54
Madde 52 *İtfaiye* 55
Madde 53 *Acil durum plânlaması* 56
DÖRDÜNCÜ KISIM 57
***Belediyelerin Denetimi* 57**
Madde 54 *Denetimin amacı* 57
Madde 55 *Denetimin kapsamı ve türleri* 57
Madde 56 *Faaliyet raporu* 58
Madde 57 *Hizmetlerde aksama* 58
Madde 58 *Denetimle ilgili diğer hükümler*..... 60
BEŞİNCİ KISIM..... 60
***Malî Hükümler*..... 60**
BİRİNCİ BÖLÜM 60
***Belediyenin Gelir ve Giderleri* 60**
Madde 59 *Belediyenin gelirleri* 60
Madde 60 *Belediyenin giderleri* 61
İKİNCİ BÖLÜM..... 62
***Belediye Bütçesi*..... 62**
Madde 61 *Belediye bütçesi* 62
Madde 62 *Bütçenin hazırlanması ve kabulü* 63
Madde 63 *Harcama yetkilisi* 63
Madde 64 *Kesinhesap*..... 63
Madde 65 *Bütçe sistemi* 64

Madde 66 *Geçmiş yıl bütçesinin devamı* 64
Madde 67 *Gelecek yıllara yaygın hizmet yüklenmeleri* 64
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM 65
***Borçlanma ve İktisadî Girişimler* 65**
Madde 68 *Borçlanma* 65
Madde 69 *Arsa ve konut üretimi* 67
Madde 70 *Şirket kurulması* 68
Madde 71 *İşletme tesisi* 68
Madde 72 *Borç ve alacakların takas ve mahsubu* 68
ALTINCI KISIM 69
***Çeşitli ve Son Hükümler* 69**
BİRİNCİ BÖLÜM 69
***Çeşitli Hükümler* 69**
Madde 73 *Kentsel dönüşüm ve gelişim alanı* 69
Madde 74 *Yurt dışı ilişkileri* 74
Madde 75 *Diğer kuruluşlarla ilişkiler* 74
Madde 76 *Kent konseyi* 76
Madde 77 *Belediye hizmetlerine gönüllü katılım* 77
Madde 78 *Yazışma* 77
Madde 79 *Belediye tasarrufundaki yerler* 78
Madde 80 *Şehirlerarası özel otobüs terminali işletmesi ve akaryakıt istasyonları* 78
Madde 81 *Ad verme, tanıtıcı amblem ve flama kullanımı* 78
Madde 82 *Avukatlık ücretinin dağıtımı* 79
Madde 83 *Yeniden değerleme oranının uygulanması* 79
Madde 84 *Uygulanmayacak hükümler* 79

İKİNCİ BÖLÜM **80**
Değiştirilen, Eklenen ve Yürürlükten **80**
Kaldırılan Hükümler **80**
Madde 85 80
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM **83**
Geçici ve Son Hükümler **83**
Ek Madde 1 *Asansör yıllık kontrol faaliyetlerine ilişkin sorumluluk* 83
Ek Madde 2 83
Geçici Madde 1 85
Geçici Madde 2 85
Geçici Madde 3 85
Geçici Madde 4 86
Gecici Madde 5 86
Geçici Madde 6 87
Geçici Madde 7 87
Geçici Madde 8 88
Geçici Madde 9 88
Madde 86 *Yürürlük* 90
Madde 87 *Yürütme* 90
Geçici Madde 1 90

5216 SAYILI
BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ KANUNU

BİRİNCİ BÖLÜM **97**
Amaç, Kapsam ve Tanımlar **97**
Madde 1 *Amaç* 97

Madde 2 *Kapsam* 97
Madde 3 *Tanımlar* 97
İKİNCİ BÖLÜM 98
***Büyükşehir Belediyesinin Kuruluşu ve Sınırları* 98**
Madde 4 *Kuruluş* 98
Madde 5 *Büyükşehir belediyesinin sınırları* 98
Madde 6 *Büyükşehir belediyesine katılma* 98
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM 99
***Büyükşehir Belediyesinin Görev, Yetki ve Sorumlulukları* 99**
Madde 7 *Büyükşehir, ilçe ve ilk kademe belediyelerinin görev ve Sorumlulukları* 99
Madde 8 *Alt yapı hizmetleri* 107
Madde 9 *Ulaşım hizmetleri* 109
Madde 10 *Büyükşehir belediyesi ve ilçe belediyelerinin yetkileri ve imtiyazları* 110
Madde 11 *Büyükşehir belediyesinin imar denetim yetkisi* 111
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM 112
***Büyükşehir Belediyesinin Organları* 112**
Madde 12 *Büyükşehir belediye meclisi* 112
Madde 13 *Meclis toplantısı* 112
Madde 14 *Meclis kararlarının kesinleşmesi* 113
Madde 15 *İhtisas komisyonları* 114
Madde 16 *Büyükşehir belediye encümeni* 115
Madde 17 *Büyükşehir belediye başkanı* 115
Madde 18 *Büyükşehir belediye başkanının görev ve yetkileri* 116
Madde 19 *Belediye başkanlığının sona ermesi* 118

Madde 20 *Danışmanlar* 118
BEŞİNCİ BÖLÜM 119
Büyükşehir Belediyesi Teşkilâtı ve Personeli 119
Madde 21 *Büyükşehir belediyesi teşkilâtı* 119
Madde 22 *Personel istihdamı* 119
ALTINCI BÖLÜM 120
Malî Hükümler 120
Madde 23 *Büyükşehir belediyesinin gelirleri* 120
Madde 24 *Büyükşehir belediyesinin giderleri* 122
Madde 25 *Büyükşehir belediye bütçesi* 124
Madde 26 *Şirket kurulması* 125
YEDİNCİ BÖLÜM 126
Çeşitli Hükümler 126
Madde 27 *Belediyeler arası hizmet ilişkileri ve koordinasyon* 126
Madde 28 *Diğer hükümler* 128
Madde 29-30 *Değiştirilen hükümler* 128
Madde 31 *Yürürlükten kaldırılan hükümler* 128
Ek Madde 1 129
Ek Madde 2 129
Geçici Madde 1 133
Geçici Madde 2 133
Geçici Madde 3 135
Geçici Madde 4 136
Geçici Madde 5 137
Madde 32 *Yürürlük* 137
Madde 33 *Yürütme* 137

5216 SAYILI KANUNA İŞLENEMEYEN HÜKÜMLER . 137
Geçici Madde 137

6360 SAYILI
ON DÖRT İLDE BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ VE YİRMİ YEDİ İLÇE KURULMASI İLE BAZI KANUN VE KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMELERDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN

Madde 1 *Büyükşehir belediyesi kurulması ve sınırlarının belirlenmesi* 143
Madde 2 *İlçe kurulması ve sınırlarının belirlenmesi* 144
Madde 3 *Çeşitli hükümler* 150
Madde 4 ila 12 153
Madde 13 153
Madde 14 ila 19 154
Madde 20 ila 24 154
Madde 25 ila 27 154
Madde 28 154
Madde 29 – 30 154
Madde 31 154
Madde 32 154
Madde 33 – 34 154
Madde 35 155
Geçici Madde 1 155
Geçici Madde 2 166
Madde 36 *Yürürlük* 169
Madde 37 *Yürütme* 170

5355 SAYILI
MAHALLÎ İDARE BİRLİKLERİ KANUNU

BİRİNCİ BÖLÜM 175
***Amaç, Kapsam ve Tanımlar*..... 175**
Madde 1 *Amaç* 175
Madde 2 *Kapsam* 175
Madde 3 *Tanımlar* 175
İKİNCİ BÖLÜM..... 176
***Birliğin Kuruluşu, Tüzüğü, Görev ve Yetkileri*..... 176**
Madde 4 *Kuruluş* 176
Madde 5 *Birlik tüzüğü* 176
Madde 6 *Birliğin hak ve yetkileri* 178
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM 178
***Birliğin Organları*..... 178**
Madde 7 *Birliğin organları* 178
Madde 8 *Birlik meclisi* 178
Madde 9 *Meclisin görev ve yetkileri* 179
Madde 10 *Meclis başkanlık divanı* 180
Madde 11 *Meclis toplantısı* 181
Madde 12 *Birlik encümeni* 182
Madde 13 *Encümenin görev ve yetkileri* 182
Madde 14 *Birlik başkanı* 183
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM 184
***Malî Hükümler*..... 184**
Madde 15 *Birliğin gelirleri* 184
Madde 16 *Birliğin giderleri* 185

BEŞİNCİ BÖLÜM **186**
Çeşitli Hükümler **186**
Madde 17 *Teşkilât* 186
Madde 18 *Köylere hizmet götürme birlikleri* 186
Madde 19 *Sulama birlikleri* 188
Madde 20 *Ülke düzeyinde birlik kurulması* 188
Madde 21 *Birlik üyelerinin yükümlülükleri* 190
Madde 22 *Ortak hükümler* 190
Ek Madde 1 *Turizm altyapı hizmet birlikleri* 192
Ek Madde 2 *Ceza ve yasaklama* 193
Geçici Madde 1 193
Geçici Madde 2 194
Geçici Madde 3 *Turizm altyapı hizmet birliklerinin kuruluşu* 194
Madde 23 *Yürürlük* 195
Madde 24 *Yürütme* 195
Geçici Madde 195

2560 SAYILI
İSTANBUL SU VE KANALİZASYON İDARESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ KURULUŞ VE GÖREVLERİ HAKKINDA KANUN

BİRİNCİ BÖLÜM **199**
Kuruluş, Görev ve Yetkiler **199**
Madde 1 *Kuruluş* 199
Madde 2 *Görev ve yetkiler* 200

İKİNCİ BÖLÜM **201**
Yönetim **201**
Madde 3 *Organlar* 201
Madde 4 *Genel Kurul* 201
Madde 5 *Genel Kurulun toplanma ve çalışma esasları* 202
Madde 6 *Kurulun görevleri* 202
Madde 7 *Yönetim Kurulu* 204
Madde 8 *Yönetim Kurulunun toplanma ve çalışma esasları* 205
Madde 9 *Yönetim Kurulunun görevleri* 205
Madde 10 *Denetçiler* 207
Madde 11 *Genel Müdür ve yardımcıları* 208
Madde 12 *Teşkilat ve personel* 209
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM **210**
Mali Kaynaklar ve Bütçe **210**
Madde 13 *Gelirler* 210
Madde 14 *Kredi ve borçlanmalar* 211
Madde 15 *Bütçe* 211
Madde 16 *Hesap özetleri ve bilanço* 211
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM **212**
Hak ve Muafiyetler **212**
Madde 17 *Kanalizasyon şebekesine bağlanma zorunluluğu* . 212
Madde 18 *Su ve Kanalizasyon durum belgesi* 212
Madde 19 *Zararlı suların tasfiyesi* 213
Madde 20 *Kanalizasyon şebekesine verilemeyecek maddeler* 214
Madde 21 *Muafiyetler* 214
Madde 22 *Uygulanmayacak kanunlar* 215

BEŞİNCİ BÖLÜM **215**
Çeşitli Hükümler **215**
Madde 23 *Tarife tespit esasları* 215
Madde 24 *Şebeke olmayan yerlerde yapılacak tesisler* 216
Madde 25 *Yağmur sularının uzaklaştırılması* 216
Madde 26 *Devir işleri* 216
Madde 27 *Ceza hükümleri* 217
Madde 28 *Yürürlükten kaldırılan hükümler* 217
Ek Madde 1 *Genel Kurulun kararlarının onayı* 217
Ek Madde 2 *Değiştirilmeyen maddelere atıf* 217
Ek Madde 3 *İSKİ yetkilileri hakkında soruşturma* 218
Ek Madde 4 218
Ek Madde 5 218
Ek Madde 6 218
Geçici Madde 1 218
Geçici Madde 2 219
Geçiçi Madde 3 220
Geçici Madde 4 220
Geçici Madde 5 220
Geçici Madde 6 220
Geçici Madde 7 221
Geçici Madde 8 221
Geçici Madde 9 221
Geçici Madde 10 221
Madde 29 *Yürürlük* 222
Madde 30 *Yürütme* 222
Ek - 1 222

2464 SAYILI
BELEDİYE GELİRLERİ KANUNU

BİRİNCİ KISIM **231**
Belediye Vergileri **231**
BİRİNCİ BÖLÜM **231**
Meslek Vergisi **231**
Madde 1 - 11 231
İKİNCİ BÖLÜM **231**
İlan ve Reklam Vergisi **231**
Madde 12 *Konu* 231
Madde 13 *Mükellef ve sorumlu* 232
Madde 14 *İstisna ve muaflıklar* 232
Madde 15 *Tarife ve nispet* 233
Madde 16 *Verginin tarhı ve ödenmesi* 235
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM **236**
Eğlence Vergisi **236**
Madde 17 *Konu* 236
Madde 18 *Mükellef* 236
Madde 19 *İstisna ve muaflıklar* 236
Madde 20 *Matrah* 237
Madde 21 *Nispet ve miktar* 237
Madde 22 *Verginin ödenmesi* 239
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM **240**
Akaryakıt Tüketim Vergisi **240**
Madde 23 - 28 240

BEŞİNCİ BÖLÜM **240**
Çeşitli Vergiler **240**
Madde 29 *Konu* 240
Madde 30 *Mükellef* 241
Madde 31 *Matrah* 241
Madde 32 *Nispet* 241
Madde 33 *Beyan ve ödeme* 241
Madde 34 *Konu* 241
Madde 35 *Mükellef ve sorumlu* 242
Madde 36 *İstisnalar* 242
Madde 37 *Matrah* 242
Madde 38 *Nispet* 243
Madde 39 *Beyan ve ödeme* 243
Madde 40 *Konu* 243
Madde 41 *Mükellef* 244
Madde 42 *Matrah* 244
Madde 43 *Nispet* 244
Madde 44 *Beyan ve ödeme* 244
Mükerrer Madde 44 *Çevre temizlik vergisi* 245
İKİNCİ KISIM **248**
Belediye Harçları **248**
BİRİNCİ BÖLÜM **248**
Temizleme ve Aydınlatma Harcı **248**
Madde 45 - 51 248
İKİNCİ BÖLÜM **249**
İşgal Harcı **249**
Madde 52 *Konu* 249

Madde 53 *Mükellef* 249
Madde 54 *İstisnalar* 250
Madde 55 *Matrah* 250
Madde 56 *Harcın tarifesi* 250
Madde 57 *Harcın ödenmesi* 251
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM 251
***Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcı* 251**
Madde 58 *Konu* 251
Madde 59 *Mükellef* 252
Madde 60 *Harcın tarifesi* 252
Madde 61 *Mükellefiyet dönemi ve harcın ödenmesi* 252
Madde 62 *Adi ortaklıklarda harcın muhatabı* 252
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM *Kaynak Suları Harcı* 253
Madde 63 *Konu* 253
Madde 64 *Mükellef* 253
Madde 65 *Tarife* 253
Madde 66 *Harcın ödenmesi* 253
BEŞİNCİ BÖLÜM 254
***Tellallık Harcı* 254**
Madde 67 *Konu* 254
Madde 68 *Mükellef* 254
Madde 69 *Matrah* 254
Madde 70 *Nispet* 255
Madde 71 *Harcın ödenmesi* 255
ALTINCI BÖLÜM 255
***Hayvan Kesimi, Muayene ve Denetleme Harcı* 255**
Madde 72 *Konu* 255

Madde 73 *Mükellef* 255
Madde 74 *Tarife* 256
Madde 75 *Harcın ödenmesi* 256
YEDİNCİ BÖLÜM 256
***Ölçü ve Tartı Aletleri Muayene Harcı* 256**
Madde 76 *Konu* 256
Madde 77 *Harcın tarifesi* 256
Madde 78 *Harcın ödeme şekli* 257
MÜKERRER YEDİNCİ BÖLÜM 257
***Bina İnşaat Harcı* 257**
Ek Madde 1 *Konu, vergiyi doğuran olay* 257
Ek Madde 2 *İstisnalar* 258
Ek Madde 3 *Mükellef* 260
Ek Madde 4 *Matrah* 260
Ek Madde 5 *Harcın ödenmesi ve yeri* 260
Ek Madde 6 *Tarife* 261
SEKİZİNCİ BÖLÜM 263
***Çeşitli Harçlar* 263**
Madde 79 *Kayıt ve suret harcı* 263
Madde 80 *İmar ile ilgili harçlar* 264
Madde 81 *İşyeri açma izni harcı* 265
Madde 82 *Muayene, ruhsat ve rapor harcı* 266
Madde 83 *Sağlık belgesi harcı* 266
Madde 84 *Çeşitli harçlara ait tarifeler* 267
Madde 85 *Çeşitli harçların uygulama esasları ve ödenmesi* .. 268

ÜÇÜNCÜ KISIM 268
***Harcamalara Katılma Payları* 268**
Madde 86 *Yol harcamalarına katılma payı* 268
Madde 87 *Kanalizasyon harcamalarına katılma payı* 269
Madde 88 *Su tesisleri harcamalarına katılma payı* 269
Madde 89 *Payların hesaplanması* 270
Madde 90 *Payların tahakkuk şekli* 271
Madde 91 *Tahakkuk zamanı* 271
Madde 92 *Payların ilanı* 271
Madde 93 *Tahsil şekli* 272
Madde 94 *Yönetmelikle tespit olunacak hususlar* 273
DÖRDÜNCÜ KISIM 273
***Çeşitli Hükümler* 273**
Madde 95 *Belediyelerin gruplara ayrılması* 273
Madde 96 *Vergi ve harç tarifelerinin tespiti* 274
Madde 97 *Ücrete tabi işler* 275
Mükerrer Madde 97 *Müze giriş ücretleri ile madenlerden belediyelere pay* 275
Madde 98 *Usul hükümleri* 276
Madde 99 *Harçlara ilişkin müeyyideler* 277
Madde 100 *Diplomatik muafiyetler* 277
Madde 101 *Nüfus miktarı* 277
Madde 102 *Vergi Usul Kanununun uygulanması* 277
Madde 103 *Sosyal amaçlı yardımlar* 278
Madde 104 *Bu Kanunun mücavir alanlarda uygulanabilmesi* 278
Madde 105 *Kaldırılan hükümler* 279

Geçici Madde 1 *Geçici hükümler* 279
Geçici Madde 2 279
Geçici Madde 3 280
Geçici Madde 4 280
Geçici Madde 5 280
Geçici Madde 6 280
Geçici Madde 7 281
Madde 106 *Yürürlük* 281
Madde 107 *Yürütme* 281
Geçici Madde 1 281
Geçici Madde 2 282
Geçici Madde 3 282
Geçici Madde 282

5779 SAYILI İL ÖZEL İDARELERİNE VE BELEDİYELERE GENEL BÜTÇE VERGİ GELİRLERİNDEN PAY VERİLMESİ HAKKINDA KANUN

Madde 1 *Amaç ve kapsam* 289
Madde 2 *Payların hesaplanması ve oranı* 289
Madde 3 *Payların ayrılmasına ve gönderilmesine ilişkin esaslar* 290
Madde 4 *İl özel idare paylarının tahsisine ilişkin esaslar* 291
Madde 5 *Belediye paylarının tahsisine ilişkin esaslar* 292
Madde 6 *Denkleştirme ödeneği* 293
Madde 7 *Kesinti yapılması* 294
Madde 8 *Yürürlükten kaldırılan mevzuat ve hükümler* 296

Geçici Madde 1 296
Geçici Madde 2 297
Madde 9 *Yürürlük* 298
Madde 10 *Yürütme* 298

2972 SAYILI MAHALLİ İDARELER İLE MAHALLE MUHTARLIKLARI VE İHTİYAR HEYETLERİ SEÇİMİ HAKKINDA KANUN

BİRİNCİ BÖLÜM 303
***Genel Hükümler* 303**
Madde 1 *Amaç ve kapsam* 303
Madde 2 *Seçim sistemi ve usulü* 303
Madde 3 *Seçim çevresi* 304
Madde 4 *Büyük şehirlerdeki seçim çevresi* 304
Madde 5 *Seçilecek üye sayısı* 304
Madde 6 *Büyük şehir belediye meclisine katılacak üye sayısı* 305
Madde 7 *Tespit ve ilan* 305
Madde 8 *Seçim dönemi-seçim başlangıç tarihi ve seçim günü* 305
Madde 9 *Seçilme yeterliliği* 306
İKİNCİ BÖLÜM 306
***Seçim Öncesi İşleri* 306**
Madde 10 *Adaylık* 306
Madde 11 *Eksik adaylıkların tamamlanması* 309
Madde 12 *Siyasi partilerin aday listelerini vermeleri* 309
Madde 13 *Bağımsız adayların müracaatı* 310

Madde 14 *Adaylara karşı itiraz* 310
Madde 15 *Adayların incelenmesi* 311
Madde 16 *Adayların ilanı* 311
Madde 17 *İl genel meclisi ve belediye meclisi üyeleri ile belediye başkanlarının adaylığı* 311
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM 312
***Seçim Günü İşleri*..... 312**
Madde 18 *Kullanılacak oy pusulasının şekli* 312
Madde 19 *Oyların kullanma şekli*..... 314
Madde 20 *Geçerli sayılmayan oylar*..... 315
Madde 21 *Tutanağa geçirme*..... 315
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM 316
***Seçimlerden Sonra Yapılacak İşler* 316**
Madde 22 *Belediye başkanlıklarına seçilenlerin tespiti* 316
Madde 23 *İl genel meclisi ve belediye meclisi üyeliklerine seçilenlerin tespiti* 316
Madde 24 *Büyük şehir meclisine katılacak üyeler* 318
Madde 25 *Seçimin veya tutanağın iptali* 318
BEŞİNCİ BÖLÜM..... 319
***Seçim Sonuçlarının İlanı:* 319**
Madde 26 *Seçim sonuçlarının Yüksek Seçim Kurulunca ilanı* 319
Madde 27 *Seçim sonuçlarının Devlet istatistik Enstitüsü tarafından yayımlanması*..... 319
Madde 28 *Belediye ve il genel meclisi yedek üyelerinin asıl üyeliğe getirilmesi*..... 319
Madde 29 *Seçimlerin yenilenmesi* 320

ALTINCI BÖLÜM 321

Köy ve Mahalle Muhtarları, Köy İhtiyar Meclisi ve Mahalle ihtiyar Heyeti Üyeliği Seçimleri 321

Madde 30 *Seçilecek üye sayısı* 321

Madde 31 *Adaylık ve seçilme yeterliliği* 322

Madde 32 *Seçim çevresi, oy verme ve seçim sistemi* 322

Madde 33 *Boşalan muhtarlık, ihtiyar meclisi ve heyeti üyeliği için seçim yapılması* 323

Madde 34 *Diğer işlemler* 324

Ek Madde 1 324

Ek Madde 2 324

Ek Madde 3 324

YEDİNCİ BÖLÜM 325

Geçici Hükümler 325

Geçici Madde 1 325

Geçici Madde 2 325

Geçici Madde 3 325

Geçici Madde 4 326

Geçici Madde 5 326

Geçici Madde 6 327

Geçici Madde 7 327

Geçici Madde 8 327

Geçici Madde 9 328

Geçici Madde 10 328

Geçici Madde 11 328

Geçici Madde 12 328

Geçici Madde 13 328

Ek Geçici Madde 1 329
Ek Geçici Madde 2 329
SEKİZİNCİBÖLÜM 330
***Son Hükümler*..... 330**
Madde 35 *Propaganda serbestliği* 330
Madde 36 *Özel hüküm bulunmayan hallerde uygulama* 331
Madde 37 *Yürürlükten kaldırılan hükümler* 331
Madde 38 *Yürürlük* 331
Madde 39 *Yürütme* 331
Geçici Madde 1 332
Geçici Madde 1 332
Geçici Madde 2 332
Geçici Madde 3 332
Geçici Madde 4 332
Geçici Madde 5 332
Geçici Madde 6 333
Geçici Madde 8 333
Geçici Madde 9 333
Geçici Madde 1 333
Geçici Madde 2 333
Geçici Madde 3 334
Geçici Madde 335
Geçici Madde 336

BELEDİYE MECLİSİ ÇALIŞMA YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM 341
Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar 341
Madde 1 *Amaç* 341
Madde 2 *Kapsam* 341
Madde 3 *Dayanak* 341
Madde 4 *Tanımlar* 341
İKİNCİ BÖLÜM 342
Toplantı Usul ve Esasları 342
Madde 5 *Meclisin ilk toplantısı* 342
Madde 6 *Meclis toplantıları* 343
Madde 7 *Toplantı yeri* 344
Madde 7/A – (Ek:RG-27/11/2014-29188) 345
Madde 8 *Toplantı gündemi ve duyurulması* 345
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM 346
Meclis Çalışmaları 346
Madde 9 *Başkanlık divanı* 346
Madde 9/A – (Ek:RG-27/11/2014-29188) 346
Madde 10 *Toplantı ve karar yeter sayısı* 347
Madde 11 *Görüşmeler ve yönetim* 347
Madde 12 *Mecliste düzenin sağlanması* 349
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM 349
Oylama Usulleri ve Kararlar 349
Madde 13 *Oylama usulleri* 349
Madde 14 *Mecliste görüşülen konuların kabul veya reddedilmesi* 351

Madde 14/A – (Ek:RG-27/11/2014-29188) *Meclisin feshi* 351
Madde 15 *Oturuma ara verilmesi ve birleşime son verilmesi* 351
Madde 16 *Tutanak düzenlenmesi ve kararların yazılması* 352
Madde 17 *Meclis kararlarının kesinleşmesi* 352
Madde 18 *Meclis kararlarının yürürlüğe girmesi* 353
BEŞİNCİ BÖLÜM 354
Seçimler 354
Madde 19 *Başkan vekilleri ve katip üyelerin seçimi* 354
Madde 20 *Encümene üye seçimi* 355
Madde 21 *İhtisas komisyonlarının oluşumu* 355
Madde 22 *Denetim komisyonunun oluşumu* 357
Madde 23 *Komisyonlarda çalıştırılacak uzman kişiler* 358
ALTINCI BÖLÜM 359
Son Hükümler 359
Madde 24 *Yürürlük* 359
Madde 25 *Yürütme* 359

KENT KONSEYİ YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM 363
Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar 363
Madde 1 *Amaç* 363
Madde 2 *Kapsam* 363
Madde 3 *Dayanak* 363
Madde 4 *Tanımlar* 363

İKİNCİ BÖLÜM 365
Kent Konseyinin Kuruluşu, Görevleri ve Çalışma İlkeleri .. 365
Madde 5 *Kent Konseyinin Oluşumu, Görevleri ve Çalışma İlkeleri* 365
Madde 6 *Kent konseyinin görevleri* 365
Madde 7 *Çalışma ilkeleri* 366
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM 367
Kent Konseyi Üyeliği ve Organları (Değişik Başlık:RG-6/6/2009-27250) 367
Madde 8 *Kent konseyi üyeliği* 367
Madde 9 *Organları* 368
Madde 10 *Genel kurul* 368
Madde 11 *Yürütme kurulu* 369
Madde 11/A *Kent konseyi başkanı* 369
Madde 12 *Meclisler ve çalışma grupları* 370
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM 370
Çeşitli ve Son Hükümler 370
Madde 13 *Toplantı ve görüşme usulü* 370
Madde 14 *Görüşlerin ilanı* 370
Madde 14/A *Genel sekreterlik* 371
Madde 15 *Sekreterya hizmetleri* 371
Madde 16 *Yönerge çıkarma* 371
Madde 16/A *Kent Konseyinin Mali Yapisi* 371
Geçici Madde 372
Madde 17 *Yürürlük* 372
Madde 18 *Yürütme* 372

AVRUPA YEREL YÖNETİMLER ÖZERKLİK ŞARTI

Madde 1 378
I.BÖLÜM 378
Madde 2 *Özerk Yerel Yönetimlerin Anayasal ve Hukuki Dayanağı* 378
Madde 3 *Özerk Yerel Yönetim Kavramı* 378
Madde 4 *Özerk Yerel Yönetimin Kapsamı* 379
Madde 5 *Yerel Yönetim Sınırlarının Korunması* 380
Madde 6 *Yerel Makamların Görevleri İçin Gereken Uygun İdari Örgütlenme ve Kaynaklar* 380
Madde 7 *Yerel Düzeydeki Sorumlulukların Kullanılma Koşulları* 380
Madde 8 *Yerel Makamların Faaliyetlerinin İdari Denetimi* 381
Madde 9 *Yerel Makamların Mali Kaynakları* 381
Madde 10 *Yerel Makamların Birlik Kurma ve Birliklere Katılma Hakkı* 382
Madde 11 *Özerk Yerel Yönetimlerin Yasal Korunması* 383
II. BÖLÜM 383
Muhtelif Hükümler 383
Madde 12 *Yükümlülükler* 383
Madde 13 *Bu Şart'ın Kapsayacağı Makamlar* 384
Madde 14 *Bilgi Sağlanması* 385
III. BÖLÜM 385
Madde 15 *İmza, Onay ve Yürürlüğe Girme* 385
Madde 16 *Topraklara İlişkin Hüküm* 385
Madde 17 *Çekilme* 386

Madde 18 *Bildirimler* 386

2709 SAYILI
TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANAYASASI (127. MADDE)

2709 SAYILI TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASI (127. MADDE)

Kabul Tarihi: 18/10/1982

9/11/1982 tarih ve 17863 sayılı Mükerrer Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

…

" 2. Mahalli idareler

MADDE 127- Mahalli idareler; il, belediye veya köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, gene kanunda gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzelkişileridir.

Mahalli idarelerin kuruluş ve görevleri ile yetkileri, yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenlenir.

(Değişik: 23/7/1995 - 4121/12 md.) Mahalli idarelerin seçimleri, 67 nci maddedeki esaslara göre beş yılda bir yapılır.**(Mülga ikinci cümle: 21/1/2017-6771/16 md.) (…)** Kanun, büyük yerleşim merkezleri için özel yönetim biçimleri getirebilir.

Mahalli idarelerin seçilmiş organlarının, organlık sıfatını kazanmalarına ilişkin itirazların çözümü ve kaybetmeleri, konusundaki denetim yargı yolu ile olur. Ancak, görevleri ile ilgili bir suç sebebi ile hakkında soruşturma veya kovuşturma açılan mahalli idare organları veya bu organların üyelerini, İçişleri Bakanı, geçici bir tedbir olarak, kesin hükme kadar uzaklaştırabilir.

Merkezi idare, mahalli idareler üzerinde, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla, kanunda belirtilen esas ve usuller dairesinde idari vesayet yetkisine sahiptir.

Mahalli idarelerin belirli kamu hizmetlerinin görülmesi amacı ile kendi aralarında Cumhurbaşkanının izni ile birlik kurmaları, görevleri, yetkileri, maliye ve kolluk işleri ve merkezi idare ile karşılıklı bağ ve ilgileri kanunla düzenlenir. Bu idarelere, görevleri ile orantılı gelir kaynakları sağlanır.

….

5393 SAYILI
BELEDİYE KANUNU

BELEDİYE KANUNU

Kanun Numarası: 5393
Kabul Tarihi: 3/7/2005
Yayımlandığı R.Gazete: Tarih: 13/7/2005 Sayı : 25874
Yayımlandığı Düstur : Tertip : 5 Cilt : 44

BİRİNCİ KISIM
Genel Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM
Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1- Bu Kanunun amacı, belediyenin kuruluşunu, organlarını, yönetimini, görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usûl ve esaslarını düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2- Bu Kanun belediyeleri kapsar.

Tanımlar

MADDE 3- Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Belediye: Belde sakinlerinin mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idarî ve malî özerkliğe sahip kamu tüzel kişisini,

b) Belediyenin organları: Belediye meclisini, belediye encümenini ve belediye başkanını,

c) Belde: Belediyesi bulunan yerleşim yerini,

d) Mahalle: Belediye sınırları içinde, ihtiyaç ve öncelikleri benzer özellikler gösteren ve sakinleri arasında komşuluk ilişkisi bulunan idarî birimi,

İfade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Belediyenin Kuruluşu ve Sınırları

Kuruluş

MADDE 4- Nüfusu 5.000 ve üzerinde olan yerleşim birimlerinde belediye kurulabilir. İl ve ilçe merkezlerinde belediye kurulması zorunludur.

İçme ve kullanma suyu havzaları ile sit ve diğer koruma alanlarında ve meskûn sahası kurulu bir belediyenin sınırlarına 5.000 metreden daha yakın olan yerleşim yerlerinde belediye kurulamaz.

Köylerin veya muhtelif köy kısımlarının birleşerek belediye kurabilmeleri için meskûn sahalarının, merkez kabul edilecek yerleşim yerinin meskûn sahasına azami 5.000 metre mesafede bulunması ve nüfusları toplamının 5.000 ve üzerinde olması gerekir.

Bir veya birden fazla köyün köy ihtiyar meclisinin kararı veya seçmenlerinin en az yarısından bir fazlasının mahallin en büyük mülkî idare amirine yazılı başvurusu ya da valinin kendiliğinden buna gerek görmesi durumunda, valinin bildirimi üzerine, mahallî seçim kurulları, onbeş gün içinde köyde veya köy kısımlarında kayıtlı seçmenlerin oylarını alır ve sonucu bir tutanakla valiliğe bildirir.

İşlem dosyası valinin görüşüyle birlikte **(Değişik: 29/11/2018- 7153-28/23 md.)** Çevre ve Şehircilik Bakanlığına gönderilir. Cumhurbaşkanı kararı ile o yerde belediye kurulur.[1]

Yeni iskân nedeniyle oluşturulan ve nüfusu 5.000 ve üzerinde olan herhangi bir yerleşim yerinde, Cumhurbaşkanı kararı ile belediye kurulabilir.[1]

Sınırların tespiti

MADDE 5- Yeni kurulan bir belediyenin sınırları, kuruluşu izleyen altı ay içinde aşağıdaki şekilde tespit edilir:

a) Eskiden beri o yerleşim yerine ait sayılan tarla, bağ, bahçe, çayır, mera, otlak, yaylak, zeytinlik, palamutluk, fundalık gibi yerler ile kumsal ve plajlar belediye sınırı içine alınır.

b) Belediye sınırlarını dere, tepe, yol gibi belirli ve sabit noktalardan geçirmek esastır. Bunun mümkün olmaması durumunda, sınır düz olarak çizilir ve işaretlerle belirtilir.

c) Belediyenin sınırları içinde kalan ve eskiden beri komşu belde veya köy halkı tarafından yararlanılan yayla, çayır, mera, koru, kaynak ve mesirelik gibi yerlerden geleneksel yararlanma hakları devam eder. Bu haklar için sınır kâğıdına şerh konulur.

d) Çizilen sınırların geçtiği yerlerin bilinen adları sınır kâğıdına yazılır. Ayrıca yetkili fen elemanı tarafından düzenlenen kroki sınır tespit tutanağına eklenir.

---

1 2/7/2018 tarihli ve 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 200 üncü maddesiyle 4 üncü maddenin beşinci fıkrasında yer alan "Danıştayın görüşü alınarak müşterek kararname" ibaresi "Cumhurbaşkanı kararı" şeklinde, altıncı fıkrasında yer alan "İçişleri Bakanlığının önerisi üzerine müşterek kararnameyle" ibaresi "Cumhurbaşkanı kararı ile" şeklinde değiştirilmiştir.

Sınırların kesinleşmesi

MADDE 6- Belediye sınırları, belediye meclisinin kararı ve kaymakamın görüşü üzerine valinin onayı ile kesinleşir.

Kesinleşen sınırlar, valilikçe yerinde uygulanmak suretiyle taraflara gösterilir ve durum bir tutanakla belirlenir. Kesinleşen sınır kararları ile dayanağı olan belgelerin birer örneği; belediyesine, mahallî tapu dairesine, il özel idaresine ve o yerin mülkî idare amirine gönderilir.

Kesinleşen sınırlar zorunlu nedenler olmadıkça beş yıl süre ile değiştirilemez.

Sınır uyuşmazlıklarının çözümü

MADDE 7- Bir il dâhilindeki beldeler veya köyler arasında sınır uyuşmazlığı çıkması hâlinde ilgili belediye meclisi ve köy ihtiyar meclisi ile kaymakamın görüşleri otuz gün süre verilerek istenir. Vali, bu görüşleri değerlendirerek sınır uyuşmazlığını karara bağlar. Büyükşehir belediyesi sınırları içinde kalan ilçe ve ilk kademe belediyelerinin sınır değişikliklerinde büyükşehir belediye meclisinin de görüşü alınır.

İl ve ilçe sınırlarının değiştirilmesini gerektirecek sınır uyuşmazlıklarında 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu hükümleri uygulanır.

Birleşme ve katılma

MADDE 8- Belde, köy veya bunların bazı kısımlarının bir başka beldeye katılabilmesi için bu yerlerin meskûn sahalarının katılınacak beldenin meskûn sahasına uzaklığı 5.000 metreden fazla olamaz.

Bir belde veya köyün veya bunların bazı kısımlarının meskûn sahasının, komşu bir beldenin meskûn sahası ile birleşmesi veya bu sahalar arasındaki mesafenin 5.000 met-

renin altına düşmesi ve buralarda oturan seçmenlerin yarısından bir fazlasının komşu beldeye katılmak için başvurması hâlinde, katılınacak belde sakinlerinin oylarına başvurulmaksızın, katılmak isteyen köy veya belde veya bunların kısımlarında başvuruya ilişkin oylama yapılır. Oylama sonucunun olumlu olması hâlinde başvuruya ait evrak, valilik tarafından katılınacak belediyeye gönderilir. Belediye meclisi evrakın gelişinden itibaren otuz gün içinde başvuru hakkındaki kararını verir. Belediye meclisinin uygun görmesi hâlinde katılım gerçekleşir. Büyükşehirlerde birleşme ve katılma işlemleri, katılınacak ilçe veya ilk kademe belediye meclisinin görüşü üzerine, büyükşehir belediye meclisinde karara bağlanır. Katılma sonrası oluşacak yeni sınır hakkında, 6 ncı maddeye göre işlem yapılır ve sonuç **(Değişik: 29/11/2018- 7153-28/23 md.)** Çevre ve Şehircilik Bakanlığına bildirilir.

Bir beldenin bazı kısımlarının komşu bir beldeye katılmasında veya yeni bir belde ya da köy kurulmasında, beldenin nüfusunun 5.000'den aşağı düşmemesi gerekir.

Büyükşehir belediyesi bulunan yerlerde ayrılma yoluyla yeni bir belde kurulması için belde nüfusunun 100.000'den aşağı düşmemesi ve yeni kurulacak beldenin nüfusunun 20.000'den az olmaması şarttır.[2]

Bu madde uyarınca gerçekleşen katılmalarda, katılınan belde ile bazı kısımları veya tümü katılan köy veya belde arasında; taşınır ve taşınmaz mal, hak, alacak ve borçların devri ve paylaşımı, aralarında düzenlenecek protokolle belirlenir.

---

2 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun 14 üncü maddesiyle bu fıkrada yer alan "50.000" ibaresi "20.000" şeklinde değiştirilmiştir.

Birleşme ve katılma işlemlerinde bu maddede düzenlenmeyen hususlarda 4 üncü madde hükmüne göre işlem yapılır.

Mahalle ve yönetimi

MADDE 9- Mahalle, muhtar ve ihtiyar heyeti tarafından yönetilir.

Belediye sınırları içinde mahalle kurulması, kaldırılması, birleştirilmesi, bölünmesi, adlarıyla sınırlarının tespiti ve değiştirilmesi, belediye meclisinin kararı ve kaymakamın görüşü üzerine valinin onayı ile olur.

Muhtar, mahalle sakinlerinin gönüllü katılımıyla ortak ihtiyaçları belirlemek, mahallenin yaşam kalitesini geliştirmek, belediye ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla ilişkilerini yürütmek, mahalle ile ilgili konularda görüş bildirmek, diğer kurumlarla iş birliği yapmak ve kanunlarla verilen diğer görevleri yapmakla yükümlüdür. **(Ek cümle: 12/11/2012-6360/15 md.)** Belediye sınırları içinde nüfusu 500'ün altında mahalle kurulamaz.

Belediye, mahallenin ve muhtarlığın ihtiyaçlarının karşılanması ve sorunlarının çözümü için bütçe imkânları ölçüsünde gerekli ayni yardım ve desteği sağlar; kararlarında mahallelinin ortak isteklerini göz önünde bulundurur ve hizmetlerin mahallenin ihtiyaçlarına uygun biçimde yürütülmesini sağlamaya çalışır.

Belde adının değiştirilmesi

MADDE 10- Bir beldenin adı, belediye meclisi üye tam sayısının en az dörtte üç çoğunluğunun kararı ve valinin görüşü üzerine İçişleri Bakanlığının onayı ile değiştirilir. Bu karar Resmî Gazetede yayımlanır. Beldenin adının değişmesi ile belediyenin adı da değişmiş sayılır.

Tüzel kişiliğin sona erdirilmesi[3]

MADDE 11- Meskûn sahası, bağlı olduğu il veya ilçe belediyesi ile nüfusu 50.000 ve üzerinde olan bir belediyenin sınırına, 5.000 metreden daha yakın duruma gelen belediye ve köylerin tüzel kişiliği; genel imar düzeni veya temel alt yapı hizmetlerinin gerekli kılması durumunda, Cumhurbaşkanı kararı ile kaldırılarak bu belediyeye katılır. Tüzel kişiliği kaldırılan belediyenin mahalleleri, katıldıkları belediyenin mahalleleri hâline gelir. Tüzel kişiliği kaldırılan belediye ile köylerin taşınır ve taşınmaz mal, hak, alacak ve borçları katıldıkları belediyeye intikal eder.[3]

Nüfusu 2.000'in altına düşen belediyeler, Cumhurbaşkanı kararı ile köye dönüştürülür. Tüzel kişiliği kaldırılan belediyenin tasfiyesi il özel idaresi tarafından yapılır. Bu belediyenin taşınır ve taşınmaz malları ile hak, alacak ve borçları ilgili köy tüzel kişiliğine intikal eder. İntikal eden borçların karşılanamayan kısımları il özel idaresi tarafından üstlenilir ve vali tarafından İller Bankasına bildirilir. İller Bankası bu miktarı, takip eden ayın genel bütçe vergi gelirleri tahsilat toplamının belediyelere ayrılan kısmından keserek ilgili il özel idaresi hesabına aktarır.[3]

(Ek fıkra: 6/3/2008-5747/3 md.) Tüzel kişiliği kaldırılan belediyelerin bulunduğu yerleşim birimlerinde, hizmetlerin aksamadan yürütülmesi amacıyla, ilgili belediye veya büyükşehir belediyesi ve köye dönüşen yerlerde il özel idaresi veya köylere hizmet götürme birlikleri tarafından içme su-

3 2/7/2018 tarihli ve 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 200 üncü maddesiyle bu maddenin birinci fıkrasında yer alan "Danıştayın görüşü alınarak, İçişleri Bakanlığının teklifi üzerine müşterek kararname" ibaresi "Cumhurbaşkanı kararı" şeklinde ve ikinci fıkrasında yer alan "Danıştayın görüşü alınarak, İçişleri Bakanlığının önerisi üzerine müşterek kararname" ibaresi "Cumhurbaşkanı kararı" şeklinde değiştirilmiştir.

yu, kanalizasyon, temizlik, çöp toplama, ulaşım, itfaiye ve diğer hizmetlerin yürütülmesi için gerekli tedbirler alınır ve ihtiyaç durumuna göre bu hizmetleri yürütmek üzere hizmet birimleri kurulabilir. Büyükşehir belediye sınırları içinde açılacak hizmet birimlerini yönetmek üzere, büyükşehir belediye meclis üyeleri veya diğer belediye personeli arasından görevlendirme yapılabilir. Mahalli hizmetlerin aksamadan yürütülmesi için vali veya kaymakamlar ilgili kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlar ve gerekli tedbirleri alır.

Kararlarının uygulanması ve nüfus

MADDE 12- 4, 6, 7, 8 ve 9 uncu maddelerde belirtilen kararlar kesinleşme tarihini takip eden yılın ocak ayının birinci gününden itibaren yürürlüğe girer. 4 üncü maddeye göre belediye kurulan yerlerde 2972 sayılı Mahallî İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanunun 29 uncu maddesine göre seçim yapılır.

8 inci maddede geçen birleşme ve katılmalara, 9 uncu maddede geçen mahalle kaldırılmasına, 11 inci maddede geçen belediye ve köy tüzel kişiliğinin kaldırılmasına veya bir beldenin köye dönüştürülmesine dair kararlar ilk mahallî idareler seçimlerinde uygulanır ve seçimler bu yerlerin yeni durumlarına göre yapılır.

(Ek fıkra: 6/3/2007-5594/2 md.) Birleşme, katılma veya tüzel kişiliğin kaldırılması sonucu tüzel kişiliği ilk mahallî idare seçimlerine kadar devam edecek olan belediye ve köylerde, birleşme ve katılma işleminin gerçekleşmesi veya Cumhurbaşkanı kararının yayımlandığı tarihten itibaren yeni nazım ve uygulama planı yapılmaz; mevcut planlarda yapılması gereken zorunlu değişiklik ve her türlü imar uygulaması katılınacak belediyenin uygun görüşü alınarak

yapılır. Uygun görüş verilmeyen plan değişiklikleri yapılamaz.[4]

(Ek fıkra: 6/3/2007-5594/2 md.) Tüzel kişiliği sona erecek belediye ve köylerin taşınmazlarının satılması ile vadesi tüzel kişiliğin sona ereceği tarihi aşan borçlanma yapılması **(Değişik: 29/11/2018- 7153-28/23 md.)** Çevre ve Şehircilik Bakanlığının onayına tabidir.

(Ek fıkra: 6/3/2007-5594/2 md.) Belediye ihbar ve kıdem tazminatlarının ödenmesi konusunda, 68 inci maddenin (d) bendinde öngörülen sınırlamaya bağlı olmaksızın **(Değişik: 29/11/2018- 7153-28/23 md.)** Çevre ve Şehircilik Bakanlığının onayı ile borçlanma yapabilir. Bu amaçla yapılan borçlanmalar ihbar ve kıdem tazminatı dışında hiçbir gider için kullanılamaz.

Bu Kanunda öngörülen nüfus büyüklüğü için Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığınca bildirilen nüfus esas alınır.

(Ek fıkra: 12/11/2012-6360/16 md.) Mevzuatla orman köyleri ve orman köylüsüne tanınan hak, sorumluluk ve imtiyazlar orman köyü iken mahalleye dönüşen yerler için devam eder. **(Ek cümle: 20/2/2014-6525/28 md.)** Bu hüküm, belde iken sakinleri orman köylüsüne tanınan hak, sorumluluk ve imtiyazlardan yararlanan mahalleye dönüştürülen beldeler için de geçerlidir. Bir belediyeye katılarak mahalleye dönüşen köy, köy bağlısı ve belediyelerce kullanılan mera, yaylak, kışlak gibi yerlerden bu mahalle sakinleri ve varsa diğer hak sahipleri 25/2/1998 tarihli ve 4342 sayılı

4 2/7/2018 tarihli ve 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 200 üncü maddesiyle bu fıkrada yer alan "müşterek kararnamenin" ibaresi "Cumhurbaşkanı kararının" şeklinde değiştirilmiştir.

Mera Kanunu hükümleri çerçevesinde yararlanmaya devam eder.

Hemşehri hukuku

MADDE 13- Herkes ikamet ettiği beldenin hemşehrisidir. Hemşehrilerin, belediye karar ve hizmetlerine katılma, belediye faaliyetleri hakkında bilgilenme ve belediye idaresinin yardımlarından yararlanma hakları vardır. Yardımların insan onurunu zedelemeyecek koşullarda sunulması zorunludur.

Belediye, hemşehriler arasında sosyal ve kültürel ilişkilerin geliştirilmesi ve kültürel değerlerin korunması konusunda gerekli çalışmaları yapar. Bu çalışmalarda üniversitelerin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, sivil toplum kuruluşları ve uzman kişilerin katılımını sağlayacak önlemler alınır.

Belediye sınırları içinde oturan, bulunan veya ilişiği olan her şahıs, belediyenin kanunlara dayanan kararlarına, emirlerine ve duyurularına uymakla ve belediye vergi, resim, harç, katkı ve katılma paylarını ödemekle yükümlüdür.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Belediyenin Görev, Yetki ve Sorumlulukları

Belediyenin görev ve sorumlulukları

MADDE 14- Belediye, mahallî müşterek nitelikte olmak şartıyla;

a) İmar, su ve kanalizasyon, ulaşım gibi kentsel alt yapı; coğrafî ve kent bilgi sistemleri; çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık; zabıta, itfaiye, acil yardım, kurtarma ve am-

bulans; şehir içi trafik; defin ve mezarlıklar; ağaçlandırma, park ve yeşil alanlar; konut; kültür ve sanat, turizm ve tanıtım, gençlik ve spor orta ve yüksek öğrenim öğrenci yurtları (Bu Kanunun 75 inci maddesinin son fıkrası, belediyeler, il özel idareleri, bağlı kuruluşları ve bunların üyesi oldukları birlikler ile ortağı oldukları Sayıştay denetimine tabi şirketler tarafından, orta ve yüksek öğrenim öğrenci yurtları ile Devlete ait her derecedeki okul binalarının yapım, bakım ve onarımı ile tefrişinde uygulanmaz.); sosyal hizmet ve yardım, nikâh, meslek ve beceri kazandırma; ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi hizmetlerini yapar veya *yaptırır.* **(Mülga son cümle: 12/11/2012-6360/17 md.) (…) (Ek cümleler: 12/11/2012-6360/17 md.)** Büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 100.000'in üzerindeki belediyeler, kadınlar ve çocuklar için konukevleri açmak zorundadır. Diğer belediyeler de mali durumları ve hizmet önceliklerini değerlendirerek kadınlar ve çocuklar için konukevleri açabilirler.[5] [6]

b) (…)[7] Devlete ait her derecedeki okul binalarının inşaatı ile bakım ve onarımını yapabilir veya yaptırabilir, her türlü araç, gereç ve malzeme ihtiyaçlarını karşılayabilir; sağlıkla

---

5 10/9/2014 tarihli ve 6552 sayılı Kanunun 120 nci maddesiyle, bu bentte yer alan , "gençlik ve spor" ibaresinden sonra gelmek üzere, "orta ve yüksek öğrenim öğrenci yurtları (Bu Kanunun 75 inci maddesinin son fıkrası, belediyeler, il özel idareleri, bağlı kuruluşları ve bunların üyesi oldukları birlikler ile ortağı oldukları Sayıştay denetimine tabi şirketler tarafından, orta ve yüksek öğrenim öğrenci yurtları ile Devlete ait her derecedeki okul binalarının yapım, bakım ve onarımı ile tefrişinde uygulanmaz.)" ibaresi eklenmiştir.

6 Anayasa Mahkemesinin 26/6/2019 tarihli ve E.:2019/27; K.:2019/56 sayılı Kararı ile bu fıkrada yer alan "…yaptırır" ibaresinin "itfaiye hizmeti" yönünden iptaline karar verilmiştir.

7 Bu maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan "Okul öncesi eğitim kurumları açabilir;..." ifadesi Anayasa Mahkemesi'nin 24/1/2007 tarihli ve E. 2005/95, K. 2007/5 sayılı Kararı ile iptal edilmiştir.

ilgili her türlü tesisi açabilir ve işletebilir; mabetlerin yapımı, bakımı, onarımını yapabilir; kültür ve tabiat varlıkları ile tarihî dokunun ve kent tarihi bakımından önem taşıyan mekânların ve işlevlerinin korunmasını sağlayabilir; bu amaçla bakım ve onarımını yapabilir, korunması mümkün olmayanları aslına uygun olarak yeniden inşa edebilir; cemevlerinin yapım, bakım ve onarımını yapabilir. **(Değişik ikinci cümle: 12/11/2012-6360/17 md.)** Gerektiğinde, sporu teşvik etmek amacıyla gençlere spor malzemesi verir, amatör spor kulüplerine ayni ve nakdî yardım yapar ve gerekli desteği sağlar, her türlü amatör spor karşılaşmaları düzenler, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan öğrencilere, sporculara, teknik yöneticilere ve antrenörlere belediye meclisi kararıyla ödül verebilir. Gıda bankacılığı yapabilir.[8] [9]

(Ek fıkra: 12/11/2012-6360/17 md.; Değişik: 12/7/2013-6495/100 md.) Belediyelerin birinci fıkranın (b) bendi uyarınca, sporu teşvik etmek amacıyla yapacakları nakdi yardım, bir önceki yıl genel bütçe vergi gelirlerinden belediyeleri için tahakkuk eden miktarın; büyükşehir belediyeleri için binde yedisini, diğer belediyeler için binde on ikisini geçemez.

(İptal fıkra: Anayasa Mahkemesi'nin 24/1/2007 tarihli ve E. 2005/95, K. 2007/5 sayılı Kararı ile.)

---

8 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun 17 nci maddesiyle bu bendin birinci cümlesinde yer alan "sağlıkla ilgili her türlü tesisi açabilir ve işletebilir;" ibaresinden sonra gelmek üzere "mabetlerin yapımı, bakımı, onarımını yapabilir;" ibaresi eklenmiştir.

9 16/11/2022 tarihli ve 7421 sayılı Kanunun 16 ncı maddesiyle, bu bende "inşa edebilir" ibaresinden sonra gelmek üzere "; cemevlerinin yapım, bakım ve onarımını yapabilir" ibaresi eklenmiştir.

Hizmetlerin yerine getirilmesinde öncelik sırası, belediyenin malî durumu ve hizmetin ivediliği dikkate alınarak belirlenir.

Belediye hizmetleri, vatandaşlara en yakın yerlerde ve en uygun yöntemlerle sunulur. Hizmet sunumunda engelli, yaşlı, düşkün ve dar gelirlilerin durumuna uygun yöntemler uygulanır.[10]

Belediyenin görev, sorumluluk ve yetki alanı belediye sınırlarını kapsar.

Belediye meclisinin kararı ile mücavir alanlara da belediye hizmetleri götürülebilir.

4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu hükümleri saklıdır.

(Ek fıkra: 1/7/2006-5538/29 md.) Sivil hava ulaşımına açık havaalanları ile bu havaalanları bünyesinde yer alan tüm tesisler bu Kanunun kapsamı dışındadır.

Belediyenin yetkileri ve imtiyazları

MADDE 15- Belediyenin yetkileri ve imtiyazları şunlardır:

a) Belde sakinlerinin mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak.

b) Kanunların belediyeye verdiği yetki çerçevesinde yönetmelik çıkarmak, belediye yasakları koymak ve uygulamak, kanunlarda belirtilen cezaları vermek.

c) Gerçek ve tüzel kişilerin faaliyetleri ile ilgili olarak kanunlarda belirtilen izin veya ruhsatı vermek.

---

10 25/4/2013 tarihli ve 6462 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle, bu fıkrada yer alan "özürlü" ibaresi "engelli" şeklinde değiştirilmiştir.

d) Özel kanunları gereğince belediyeye ait vergi, resim, harç, katkı ve katılma paylarının tarh, tahakkuk ve tahsilini yapmak; vergi, resim ve harç dışındaki özel hukuk hükümlerine göre tahsili gereken doğal gaz, su, atık su ve hizmet karşılığı alacakların tahsilini yapmak veya yaptırmak.

e) Müktesep haklar saklı kalmak üzere; içme, kullanma ve endüstri suyu sağlamak; atık su ve yağmur suyunun uzaklaştırılmasını sağlamak; bunlar için gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek ve işlettirmek; kaynak sularını işletmek veya işlettirmek.

f) Toplu taşıma yapmak; bu amaçla otobüs, deniz ve su ulaşım araçları, tünel, raylı sistem dâhil her türlü toplu taşıma sistemlerini kurmak, kurdurmak, işletmek ve işlettirmek.

g) Katı atıkların toplanması, taşınması, ayrıştırılması, geri kazanımı, ortadan kaldırılması ve depolanması ile ilgili bütün hizmetleri yapmak ve yaptırmak.

h) Mahallî müşterek nitelikteki hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla, belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde taşınmaz almak, kamulaştırmak, satmak, kiralamak veya kiraya vermek, trampa etmek, tahsis etmek, bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesis etmek.

i) Borç almak, bağış kabul etmek.

j) Toptancı ve perakendeci hâlleri, otobüs terminali, fuar alanı, mezbaha, ilgili mevzuata göre yat limanı ve iskele kurmak, kurdurmak, işletmek, işlettirmek veya bu yerlerin gerçek ve tüzel kişilerce açılmasına izin vermek.

k) Vergi, resim ve harçlar dışında kalan dava konusu uyuşmazlıkların anlaşmayla tasfiyesine karar vermek.

l) Gayrisıhhî müesseseler ile umuma açık istirahat ve eğlence yerlerini ruhsatlandırmak ve denetlemek.

m) Beldede ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi ve kayıt altına alınması amacıyla izinsiz satış yapan seyyar satıcıları faaliyetten men etmek, izinsiz satış yapan seyyar satıcıların faaliyetten men edilmesi sonucu, cezası ödenmeyerek iki gün içinde geri alınmayan gıda maddelerini gıda bankalarına, cezası ödenmeyerek otuz gün içinde geri alınmayan gıda dışı malları yoksullara vermek.

n) Reklam panoları ve tanıtıcı tabelalar konusunda standartlar getirmek.

o) Gayrisıhhî işyerlerini, eğlence yerlerini, halk sağlığına ve çevreye etkisi olan diğer işyerlerini kentin belirli yerlerinde toplamak; hafriyat toprağı ve moloz döküm alanlarını; sıvılaştırılmış petrol gazı (LPG) depolama sahalarını; inşaat malzemeleri, odun, kömür ve hurda depolama alanları ve satış yerlerini belirlemek; bu alan ve yerler ile taşımalarda çevre kirliliği oluşmaması için gereken tedbirleri almak.

p) Kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işlettirmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek.

r) **(Ek: 12/11/2012-6360/18 md.)** Belediye mücavir alan sınırları içerisinde 5/11/2008 tarihli ve 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu, 26/9/2011 tarihli ve 655 sayılı Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve ilgili diğer mevzuata göre kuruluş izni verilen alanda tesis edilecek elektronik haberleşme istasyonlarına kent ve yapı esteti-

ği ile elektronik haberleşme hizmetinin gerekleri dikkate alınarak ücret karşılığında yer seçim belgesi vermek,

s) **(Ek: 4/4/2015-6645/84 md.)** Belediye sınırları içerisinde, yapı ruhsatı veya yapı kullanma izni hangi idare tarafından verilmiş olursa olsun, hizmete sunulacak olan asansörlerin tescilini yapmak, ilgili teknik mevzuat çerçevesinde yıllık periyodik kontrollerini yapmak ya da yetkilendirilmiş muayene kuruluşları aracılığıyla yaptırmak, gerekli hâllerde asansörleri hizmet dışı bırakmak.

ş) **(Ek:24/12/2020-7261/33 md.)** Bisiklet yollarının ve şeritlerinin, bisiklet ve elektrikli skuter park ve şarj istasyonlarının, yaya yollarının ve gürültü bariyerlerinin planlanması, projelendirilmesi, yapımı, bakımı ve onarımıyla ilgili işleri yürütmek.

(Ek fıkra: 4/4/2015-6645/84 md.) (s) bendi uyarınca asansörlerin yıllık periyodik kontrolünü yapacak belediyeler ile yetkilendirilmiş muayene kuruluşlarının sahip olması gereken şartlar, yıllık periyodik kontrol esasları ile yıllık periyodik kontrol ücretleri Türkiye Belediyeler Birliği, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği ve Türk Standardları Enstitüsü temsilcilerinin de yer alacağı bir komisyon tarafından belirlenir. Konuya ilişkin düzenlemeler, komisyon kararları doğrultusunda Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yapılır.

(Ek fıkra: 12/11/2012-6360/18 md.) (r) bendine göre verilecek yer seçim belgesi karşılığında alınacak ücret Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığınca belirlenir. Ücreti yatırılmasına rağmen yirmi gün içerisinde verilmeyen yer seçim belgesi verilmiş sayılır. Büyükşehir sınırları içerisinde yer seçim belgesi vermeye ve ücretini almaya büyükşehir belediyeleri yetkilidir.

(l) bendinde belirtilen gayrisıhhî müesseselerden birinci sınıf olanların ruhsatlandırılması ve denetlenmesi, büyükşehir ve il merkez belediyeleri dışındaki yerlerde il özel idaresi tarafından yapılır.

Belediye, (e), (f) ve (g) bentlerinde belirtilen hizmetleri Danıştayın görüşü ve **(Değişik: 29/11/2018- 7153-28/23 md.)** Çevre ve Şehircilik Bakanlığının kararıyla süresi kırkdokuz yılı geçmemek üzere imtiyaz yoluyla devredebilir; toplu taşıma hizmetlerini imtiyaz veya tekel oluşturmayacak şekilde ruhsat vermek suretiyle yerine getirebileceği gibi toplu taşıma hatlarını kiraya verme veya 67 nci maddedeki esaslara göre hizmet satın alma yoluyla yerine getirebilir.

İl sınırları içinde büyükşehir belediyeleri, belediye ve mücavir alan sınırları içinde il belediyeleri ile nüfusu 10.000'i geçen belediyeler, meclis kararıyla; turizm, sağlık, sanayi ve ticaret yatırımlarının ve eğitim kurumlarının su, termal su, kanalizasyon, doğal gaz, yol ve aydınlatma gibi alt yapı çalışmalarını faiz almaksızın on yıla kadar geri ödemeli veya ücretsiz olarak yapabilir veya yaptırabilir, bunun karşılığında yapılan tesislere ortak olabilir; sağlık, eğitim, sosyal hizmet ve turizmi geliştirecek projelere Çevre ve Şehircilik Bakanlığının onayı ile ücretsiz veya düşük bir bedelle amacı dışında kullanılmamak kaydıyla taşınmaz tahsis edebilir. **(Ek cümle: 12/11/2012-6360/18 md.)** Belediye ve bağlı idareler, meclis kararıyla mabetlere, eğitim kurumlarına, yurtlara, okul pansiyonlarına, hastanelere ve cemevlerine indirimli bedelle ya da ücretsiz olarak içme ve kullanma suyu verebilirler.[11] [12] [13]

---

11 a) 10/9/2014 tarihli ve 6552 sayılı Kanunun 121 inci maddesiyle; bu fıkranın birinci cümlesinde yer alan "arsa" ibaresi "taşınmaz" olarak değiştirilmiştir.

Belediye, belde sakinlerinin belediye hizmetleriyle ilgili görüş ve düşüncelerini tespit etmek amacıyla kamuoyu yoklaması ve araştırması yapabilir.

Belediye mallarına karşı suç işleyenler Devlet malına karşı suç işlemiş sayılır. 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 75 inci maddesi hükümleri belediye taşınmazları hakkında da uygulanır.

Belediyenin proje karşılığı borçlanma yoluyla elde ettiği gelirleri, şartlı bağışlar ve kamu hizmetlerinde fiilen kullanılan malları ile belediye tarafından tahsil edilen vergi, resim ve harç gelirleri haczedilemez.

(Ek fıkra: 10/9/2014 - 6552/121 md.) .) İcra dairesince haciz kararı alınmadan önce belediyeden borca yeter miktarda haczedilebilecek mal gösterilmesi istenir (…)[14]. On gün içinde yeterli mal beyan edilmemesi durumunda yapılacak haciz işlemi, alacak miktarını aşacak (…)[14] şekilde yapılamaz.[14]

(Ek fıkra:22/12/2021-7349/10 md.) Belediyeler, kendisinden izin veya ruhsat almak ya da hat kiralamak suretiyle çalışan ve toplu taşıma hizmeti yürüten gerçek ve tüzel

---

b) 28/11/2017 tarihli ve 7061 sayılı Kanunun 85 inci maddesi ile bu fıkranın ikinci cümlesine "meclis kararıyla mabetlere" ibaresinden sonra gelmek üzere ", eğitim kurumlarına, yurtlara, okul pansiyonlarına ve hastanelere" ibaresi eklenmiştir.

12 29/11/2018 tarihli ve 7153 sayılı Kanunun 28 inci maddesiyle bu fıkralarda yer alan "İçişleri" ibareleri "Çevre ve Şehircilik" şeklinde değiştirilmiştir.

13 16/11/2022 tarihli ve 7421 sayılı Kanunun 16 ncı maddesiyle, bu fıkranın ikinci cümlesinde yer alan "ve hastanelere" ibaresi ", hastanelere ve cemevlerine" şeklinde değiştirilmiştir.

14 Anayasa Mahkemesi'nin 17/6/2015 tarihli ve E.: 2014/194, K.: 2015/55 sayılı Kararı ile bu fıkranın birinci cümlesinde yer alan "…ve haciz işlemi sadece gösterilen bu mal üzerine uygulanır" ibaresi ile aynı fıkranın ikinci cümlesinde yer alan " …veya kamu hizmetlerini aksatacak …" ibaresi iptal edilmiştir.

kişilere; nüfus, hattın uzunluğu ve hattı kullanan sayısı kriterlerini esas alarak tespit edeceği hatlardaki toplu taşıma hizmetlerinden ücretsiz veya indirimli olarak yararlananlara ilişkin gelir desteği ödemesi yapabilir.

Belediyeye tanınan muafiyet

MADDE 16- Belediyenin kamu hizmetine ayrılan veya kamunun yararlanmasına açık, gelir getirmeyen taşınmazları ile bunların inşa ve kullanımları katma değer vergisi ile özel tüketim vergisi hariç her türlü vergi, resim, harç, katılma ve katkı paylarından muaftır.[15]

İKİNCİ KISIM
Belediyenin Organları

BİRİNCİ BÖLÜM
Belediye Meclisi

Belediye meclisi

MADDE 17- Belediye meclisi, belediyenin karar organıdır ve ilgili kanunda gösterilen esas ve usûllere göre seçilmiş üyelerden oluşur.

Meclisin görev ve yetkileri

MADDE 18- Belediye meclisinin görev ve yetkileri şunlardır:

---

15 4/6/2008 tarihli ve 5766 sayılı Kanunun 13 üncü maddesiyle; bu maddede yer alan "inşa ve kullanımları" ibaresinden sonra gelmek üzere; "katma değer vergisi ile özel tüketim vergisi hariç" ibaresi eklenmiş ve metne işlenmiştir.

a) Stratejik plân ile yatırım ve çalışma programlarını, belediye faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini görüşmek ve kabul etmek.

b) Bütçe ve kesinhesabı kabul etmek, bütçede kurumsal kodlama yapılan birimler ile fonksiyonel sınıflandırmanın birinci düzeyleri arasında aktarma yapmak.

c) Belediyenin imar plânlarını görüşmek ve onaylamak, büyükşehir ve il belediyelerinde il çevre düzeni plânını kabul etmek.**(Ek cümle: 1/7/2006-5538/29 md.)** Belediye sınırları il sınırı olan Büyükşehir Belediyelerinde il çevre düzeni planı ilgili Büyükşehir Belediyeleri tarafından yapılır veya yaptırılır ve doğrudan Belediye Meclisi tarafından onaylanır.

d) Borçlanmaya karar vermek.

e) Taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın kamu hizmetinde ihtiyaç duyulmaması hâlinde tahsisin kaldırılmasına; üç yıldan fazla kiralanmasına ve süresi otuz yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesisine karar vermek.

f) Kanunlarda vergi, resim, harç ve katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı hizmetler için uygulanacak ücret tarifesini belirlemek.

g) Şartlı bağışları kabul etmek.

h) Vergi, resim ve harçlar dışında kalan ve miktarı beşbin YTL'den fazla dava konusu olan belediye uyuşmazlıklarını sulh ile tasfiyeye, kabul ve feragate karar vermek.

i) Bütçe içi işletme ile 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununa tâbi ortaklıklar kurulmasına veya bu ortaklıklardan ayrıl-

maya, sermaye artışına ve gayrimenkul yatırım ortaklığı kurulmasına karar vermek.

j) Belediye adına imtiyaz verilmesine ve belediye yatırımlarının yap-işlet veya yap-işlet-devret modeli ile yapılmasına; belediyeye ait şirket, işletme ve iştiraklerin özelleştirilmesine karar vermek.

k) Meclis başkanlık divanını ve encümen üyeleri ile ihtisas komisyonları üyelerini seçmek.

l) Norm kadro çerçevesinde belediyenin ve bağlı kuruluşlarının kadrolarının ihdas, iptal ve değiştirilmesine karar vermek.

m) Belediye tarafından çıkarılacak yönetmelikleri kabul etmek.

n) Meydan, cadde, sokak, park, tesis ve benzerlerine ad vermek; mahalle kurulması, kaldırılması, birleştirilmesi, adlarıyla sınırlarının tespiti ve değiştirilmesine karar vermek; beldeyi tanıtıcı amblem, flama ve benzerlerini kabul etmek.

o) Diğer mahallî idarelerle birlik kurulmasına, kurulmuş birliklere katılmaya veya ayrılmaya karar vermek.

p) Yurt içindeki ve **(Değişik: 29/11/2018- 7153-28/23 md.)** Çevre ve Şehircilik Bakanlığının izniyle yurt dışındaki belediyeler ve mahallî idare birlikleriyle karşılıklı iş birliği yapılmasına; kardeş kent ilişkileri kurulmasına; ekonomik ve sosyal ilişkileri geliştirmek amacıyla kültür, sanat ve spor gibi alanlarda faaliyet ve projeler gerçekleştirilmesine; bu çerçevede arsa, bina ve benzeri tesisleri yapma, yaptırma, kiralama veya tahsis etmeye karar vermek.

r) Fahrî hemşehrilik payesi ve beratı vermek.

s) Belediye başkanıyla encümen arasındaki anlaşmazlıkları karara bağlamak.

t) Mücavir alanlara belediye hizmetlerinin götürülmesine karar vermek.

u) İmar plânlarına uygun şekilde hazırlanmış belediye imar programlarını görüşerek kabul etmek.

Başkanlık divanı

MADDE 19- Belediye meclisi, seçim sonuçlarının ilânını takip eden beşinci gün belediye başkanının başkanlığında kendiliğinden toplanır. Meclis bu toplantıda, üyeleri arasından, gizli oyla meclis birinci ve ikinci başkan vekili ile en az iki kâtip üyeyi ilk iki yıl için görev yapmak üzere seçer. İlk iki yıldan sonra seçilecek başkanlık divanı yapılacak ilk mahallî idareler seçimlerine kadar görev yapar.

Başkanlık divanı seçimi üç gün içinde tamamlanır.

Meclise belediye başkanı, katılamaması durumunda meclis birinci başkan vekili, onun da katılamaması durumunda ikinci başkan vekili başkanlık eder. Ancak yıllık faaliyet raporunun görüşüldüğü meclis toplantısı meclis başkan vekilinin başkanlığında yapılır.

Başkanlık divanında boşalma olması durumunda kalan süreyi tamamlamak üzere yenisi seçilir.

Meclis başkanı, meclis çalışmalarında düzeni sağlamakla yükümlüdür.

Meclisin çalışması ve katılıma ilişkin esas ve usûller **(Değişik: 29/11/2018- 7153-28/23 md.)** Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Meclis toplantısı

MADDE 20- Belediye meclisi, her ayın ilk haftası, önceden kararlaştırdığı günde toplânır.

Meclis, resmî tatile rastlayan günlerde çalışmasına ara verebilir. Belediye meclisi her yıl bir ay tatil kararı alabilir.

Bütçe görüşmesine rastlayan toplantı süresi en çok yirmi gün, diğer toplantıların süresi en çok beş gündür.

Mutat toplantı yeri dışında toplanılmasının zorunlu olduğu durumda üyelere önceden bilgi vermek kaydıyla meclis başkanının belediye sınırları içerisinde belirlediği yerde toplantı yapılır. Ayrıca, toplantının yeri ve zamanı mutat usûllerle belde halkına duyurulur.

Meclis toplantıları açıktır. Meclis başkanının veya üyelerden herhangi birinin gerekçeli önerisi üzerine, toplantıya katılanların salt çoğunluğuyla kapalı oturum yapılmasına karar verilebilir.

Meclis görüşmeleri görevlilerce tutanağa geçirilir, başkan ve kâtip üyeler tarafından imzalanır. Toplantılar, meclisin kararıyla sesli ve görüntülü cihazlarla da kaydedilebilir.

(Ek Fıkra: 30/5/2007-5675/3 md.) Belediye başkanı, acil durumlarda lüzum görmesi halinde belediye meclisini bir yılda üç defadan fazla olmamak ve her toplantı bir birleşimi geçmemek üzere toplantıya çağırır. Olağanüstü toplantı çağrısı ve gündem en az üç gün önceden meclis üyelerine yazılı olarak duyurulur ve ayrıca mutat usûllerle ilan edilir. Olağanüstü toplantılarda çağrıyı gerektiren konuların dışında hiçbir konu görüşülemez.

Gündem

MADDE 21- Her ayın ilk günündeki belediye meclis gündemi belediye başkanı tarafından belirlenerek en az üç gün önceden üyelere bildirilir ve çeşitli yöntemlerle halka duyurulur.

Her ayın ilk toplantısında belediye başkanı ve meclis üyeleri belediyeye ait işlerle ilgili konuların gündeme alınmasını önerebilir. Öneri, toplantıya katılanların salt çoğunluğuyla kabul edildiği takdirde gündeme alınır.

İmar konuları ile yıllık bütçe dışında kalan gündemdeki diğer konular ile üyelerin teklifleri; toplantıya katılanların salt çoğunluğunun kabulü hâlinde komisyonlara havale edilmeksizin belediye meclisince görüşülerek karara bağlanabilir.

Toplantı ve karar yeter sayısı

MADDE 22- Belediye meclisi, üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanır ve katılanların salt çoğunluğuyla karar verir. Ancak, karar yeter sayısı, üye tam sayısının dörtte birinden az olamaz. Oylamada eşitlik çıkması durumunda meclis başkanının bulunduğu taraf çoğunluk sayılır. Gizli oylamalarda eşitlik çıkması durumunda oylama tekrarlanır, eşitliğin bozulmaması durumunda meclis başkanı tarafından kur'a çekilir.

Meclisin toplanmasında, üye tam sayısının salt çoğunluğu sağlanamadığı takdirde başkan, gün ve saatini tespit ederek en geç üç gün içinde toplanmak üzere meclisi tatil eder. Gelecek toplantı, üye tam sayısının dörtte birinden az olmayan üye sayısı ile yapılır.

Görüşmeler sırasında başkan veya üyelerden birinin talebi üzerine yapılacak yoklamada karar yeter sayısının bulunmadığı anlaşılırsa, ikinci fıkradaki hükümler uygulanır.

Üyeler oylarını bizzat kullanır. Gizli oy kullanmaya fizikî bakımdan engelli üyeler, tayin edecekleri kişi eliyle oy kullanabilirler.

Oylama gizli, işaretle veya ad okunarak yapılır. Oy verme kabul, ret veya çekimser şeklinde olur.

Kararlar, meclis başkanı ve kâtip üyeler tarafından imzalanır ve bir sonraki toplantıda üyelere dağıtılır.

Meclis kararlarının kesinleşmesi

MADDE 23- Belediye başkanı, hukuka aykırı gördüğü meclis kararlarını, gerekçesini de belirterek yeniden görüşülmek üzere beş gün içinde meclise iade edebilir.

Yeniden görüşülmesi istenilmeyen kararlar ile yeniden görüşülmesi istenip de belediye meclisi üye tam sayısının salt çoğunluğuyla ısrar edilen kararlar kesinleşir.

Belediye başkanı, meclisin ısrarı ile kesinleşen kararlar aleyhine on gün içinde idarî yargıya başvurabilir.

Kararlar kesinleştiği tarihten itibaren en geç yedi gün içinde mahallin en büyük mülkî idare amirine gönderilir. Mülkî idare amirine gönderilmeyen kararlar yürürlüğe girmez.

(İptal beşinci fıkra: Anayasa Mahkemesi'nin 4/2/2010 tarihli ve E.: 2008/27, K.: 2010/9 sayılı Kararı ile.)

Kesinleşen meclis kararlarının özetleri yedi gün içinde uygun araçlarla halka duyurulur.

İhtisas komisyonları

MADDE 24- Belediye meclisi, üyeleri arasından en az üç en fazla beş kişiden oluşan ihtisas komisyonları kurabilir. Komisyonların bir yılı geçmemek üzere ne kadar süre için kurulacağı aynı meclis kararında belirtilir.

İhtisas komisyonları, her siyasî parti grubunun ve bağımsız üyelerin meclisteki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşturulur. İl ve ilçe belediyeleri ile nüfusu

10.000'in üzerindeki belediyelerde plân ve bütçe ile imar komisyonlarının kurulması zorunludur.

Meclis toplantısını müteakip imar komisyonu en fazla on iş günü, diğer komisyonlar ise beş iş günü içinde kendilerine havale edilen işleri sonuçlandırır. Komisyonlar kendilerine havale edilen işlerle ilgili raporlarını bu sürenin sonunda meclise sunmadıkları takdirde, konu meclis başkanı tarafından doğrudan gündeme alınır.

İhtisas komisyonlarının görev alanına giren işler bu komisyonlarda görüşüldükten sonra belediye meclisinde karara bağlanır.

Mahalle muhtarları ve ildeki kamu kuruluşlarının amirleri ile ildeki kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, üniversiteler, sendikalar ve gündemdeki konularla ilgili sivil toplum örgütlerinin temsilcileri, oy hakkı olmaksızın kendi görev ve faaliyet alanlarına giren konuların görüşüldüğü ihtisas komisyonu toplantılarına katılabilir ve görüş bildirebilir.

Komisyon çalışmalarında uzman kişilerden yararlanılabilir.

Komisyon raporları alenîdir, çeşitli yollarla halka duyurulur ve isteyenlere meclis tarafından maliyetlerini aşmamak üzere belirlenecek bedel karşılığında verilir.

Denetim komisyonu

MADDE 25- İl ve ilçe belediyeleri ile nüfusu 10.000'in üzerindeki belediyelerde, belediye meclisi, her ocak ayı toplantısında belediyenin bir önceki yıl gelir ve giderleri ile bunlara ilişkin hesap kayıt ve işlemlerinin denetimi için kendi üyeleri arasından gizli oyla ve üye sayısı üçten az beşten çok olmamak üzere bir denetim komisyonu oluşturur. Komisyon, her siyasî parti grubunun ve bağımsız üyele-

rin meclisteki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşur.

Komisyon, belediye başkanı tarafından belediye binası içinde belirlenen yerde çalışır ve çalışmalarında kamu personelinden ve gerektiğinde diğer uzman kişilerden yararlanabilir.

Denetim komisyonu toplantılarına, belediye ve bağlı kuruluşları dışındaki kamu kurum ve kuruluşlarından görevlendirilenlere (1.000); kamu personeli dışındaki diğer uzman kişilere büyükşehir belediyelerinde (3.000), diğer belediyelerde (2.000) gösterge rakamının Devlet memurlarına uygulanan aylık katsayıyla çarpımı sonucu bulunacak miktarı geçmemek üzere, belediye meclisince belirlenecek miktarda günlük ödeme yapılır. Denetim komisyonunun emrinde görevlendirilecek kişi ve gün sayısı belediye meclisince belirlenir. Uzman kişilerde aranacak nitelikler belediye meclisinin çalışmasına dair yönetmelikte düzenlenir.

Komisyon belediye birimleri ve bağlı kuruluşlarından her türlü bilgi ve belgeyi isteyebilir. Bu istekler gecikmeksizin yerine getirilir.

Komisyon, çalışmasını kırkbeş işgünü içinde tamamlar ve buna ilişkin raporunu mart ayının sonuna kadar meclis başkanlığına sunar.

Konusu suç teşkil eden hususlarla ilgili olarak meclis başkanlığı tarafından yetkili mercilere suç duyurusunda bulunulur.

Meclisin bilgi edinme ve denetim yolları

MADDE 26- Belediye meclisi, bilgi edinme ve denetim yetkisini faaliyet raporunu değerlendirme, denetim komisyonu, soru, genel görüşme ve gensoru yoluyla kullanır.

Meclis üyeleri, meclis başkanlığına önerge vererek belediye işleriyle ilgili konularda sözlü veya yazılı soru sorabilir. Soru, belediye başkanı veya görevlendireceği kişi tarafından sözlü veya yazılı olarak cevaplandırılır.

Meclis üyelerinin en az üçte biri, meclis başkanlığına istekte bulunarak, belediyenin işleriyle ilgili bir konuda genel görüşme açılmasını isteyebilir. Bu istek meclis tarafından kabul edildiği takdirde gündeme alınır.

Belediye başkanınca meclise sunulan bir önceki yıla ait faaliyet raporundaki açıklamalar, meclis üye tam sayısının dörtte üç çoğunluğuyla yeterli görülmezse, yetersizlik kararıyla görüşmeleri kapsayan tutanak, meclis başkan vekili tarafından mahallin mülkî idare amirine gönderilir.

Vali, dosyayı gerekçeli görüşüyle birlikte Danıştaya gönderir.

Yetersizlik kararı, Danıştayca uygun görüldüğü takdirde belediye başkanı, başkanlıktan düşer.

Meclis üye tam sayısının en az üçte biri oranındaki üyenin imzasıyla belediye başkanı hakkında gensoru önergesi verilebilir. Gensoru önergesi, meclis üye tam sayısının salt çoğunluğunun oyu ile gündeme alınır ve üç tam gün geçmedikçe görüşülemez.

Gensoru önergesinin karara bağlanmasında dördüncü fıkraya göre işlem yapılır.

Başkan ve meclis üyelerinin görüşmelere katılamayacağı durumlar

MADDE 27- Belediye başkanı ve meclis üyeleri, münhasıran kendileri, ikinci derece dâhil kan ve kayın hısımları ve evlatlıkları ile ilgili işlerin görüşüldüğü meclis toplantılarına katılamazlar.

Başkan ve meclis üyelerinin yükümlülükleri

MADDE 28- Belediye başkanı görevi süresince ve görevinin sona ermesinden itibaren iki yıl süreyle, meclis üyeleri ise görevleri süresince ve görevlerinin sona ermesinden itibaren bir yıl süreyle, belediye ve bağlı kuruluşlarına karşı doğrudan doğruya veya dolaylı olarak taahhüde giremez, komisyonculuk ve temsilcilik yapamaz.

Meclis üyeliğinin sona ermesi

MADDE 29- Meclis üyeliği, ölüm ve istifa durumunda kendiliğinden sona erer. Meclis üyeliğinden istifa dilekçesi belediye başkanlığına verilir ve başkan tarafından meclisin bilgisine sunulur.

Özürsüz veya izinsiz olarak arka arkaya üç birleşim günü veya bir yıl içinde yapılan toplantıların yarısına katılmayan üyenin üyeliğinin düşmesine, savunması alındıktan sonra üye tam sayısının salt çoğunluğuyla karar verilir.

Belediye meclisi üyeliğine seçilme yeterliğinin kaybedilmesi durumunda, valinin bildirmesi üzerine Danıştay tarafından üyeliğin düşmesine karar verilir.

Meclisin feshi

MADDE 30- Belediye meclisi;

a) Kendisine kanunla verilen görevleri süresi içinde yapmayı ihmal eder ve bu durum belediyeye ait işleri sekteye veya gecikmeye uğratırsa,

b) Belediyeye verilen görevlerle ilgisi olmayan siyasî konularda karar alırsa,

İçişleri Bakanlığının bildirimi üzerine Danıştayın kararı ile feshedilir.

İçişleri Bakanlığı gerekli gördüğü takdirde meclisin feshine dair bildirim ile birlikte, karar verilinceye kadar meclis toplantılarının ertelenmesini de ister. Danıştay, bu hususu en geç bir ay içinde karara bağlar.

Bu şekilde feshedilen meclisin yerine seçilen meclis, kalan süreyi tamamlar.

Boşalan meclisin görevinin yerine getirilmesi

MADDE 31- Belediye meclisinin;

a) Danıştay tarafından feshi veya meclis toplantılarının ertelenmesi,

b) Meclis üye tam sayısının yarıdan fazlasının tutuklanması,

c) Yedek üyelerin getirilmesinden sonra da meclis üye tam sayısının yarısından aşağı düşmesi,

d) Geçici olarak görevden uzaklaştırılması,

Hâllerinde, meclis çalışabilir duruma gelinceye veya yeni meclis seçimi yapılıncaya kadar meclis görevi, belediye encümeninin memur üyeleri tarafından yürütülür.

Huzur ve izin hakkı

MADDE 32- Meclis başkan ve üyelerine, meclis ve komisyon toplantılarına katıldıkları her gün için, 39 uncu madde uyarınca belediye başkanına ödenmekte olan aylık brüt ödeneğin günlük tutarının üçte birini geçmemek üzere meclis tarafından belirlenecek miktarda huzur hakkı ödenir. Huzur hakkı ödenecek gün sayısı, 20, 24 ve 25 inci maddelerde belirtilen toplantı günü sayısından fazla olamaz ve meclis üyelerine aynı gün için birden fazla huzur hakkı ödenemez.

Meclis üyeleri hastalıkları süresince izinli sayılır. Ayrıca mazeretleri durumunda, bir yıl içindeki toplantı süresinin yarısını aşmamak şartıyla istekleri üzerine meclis tarafından izin verilebilir.

İKİNCİ BÖLÜM
Belediye Encümeni

Belediye encümeni

MADDE 33- Belediye encümeni, belediye başkanının başkanlığında;

a) İl belediyelerinde ve nüfusu 100.000'in üzerindeki belediyelerde, belediye meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla seçeceği üç üye, malî hizmetler birim amiri ve belediye başkanının birim amirleri arasından bir yıl için seçeceği iki üye olmak üzere yedi kişiden,

b) Diğer belediyelerde, belediye meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla seçeceği iki üye, malî hizmetler birim amiri ve belediye başkanının birim amirleri arasından bir yıl için seçeceği bir üye olmak üzere beş kişiden,

Oluşur.

Belediye başkanının katılamadığı toplantılarda, belediye başkanının görevlendireceği başkan yardımcısı veya encümen üyesi, encümene başkanlık eder.

Encümen toplantılarına gündemdeki konularla ilgili olarak ilgili birim amirleri, belediye başkanı tarafından oy hakkı olmaksızın görüşleri alınmak üzere çağrılabilir.

Encümenin görev ve yetkileri

MADDE 34- Belediye encümeninin görev ve yetkileri şunlardır:

a) Stratejik plân ve yıllık çalışma programı ile bütçe ve kesinhesabı inceleyip belediye meclisine görüş bildirmek.

b) Yıllık çalışma programına alınan işlerle ilgili kamulaştırma kararlarını almak ve uygulamak.

c) Öngörülmeyen giderler ödeneğinin harcama yerlerini belirlemek.

d) Bütçede fonksiyonel sınıflandırmanın ikinci düzeyleri arasında aktarma yapmak.

e) Kanunlarda öngörülen cezaları vermek.

f) Vergi, resim ve harçlar dışında kalan dava konusu olan belediye uyuşmazlıklarının anlaşma ile tasfiyesine karar vermek.

g) Taşınmaz mal satımına, trampasına ve tahsisine ilişkin meclis kararlarını uygulamak; süresi üç yılı geçmemek üzere kiralanmasına karar vermek.

h) Umuma açık yerlerin açılış ve kapanış saatlerini belirlemek.

i) Diğer kanunlarda belediye encümenine verilen görevleri yerine getirmek.

Encümen toplantısı

MADDE 35- Belediye encümeni, haftada birden az olmamak üzere önceden belirlenen gün ve saatte toplanır. Belediye başkanı acil durumlarda encümeni toplantıya çağırabilir.

Encümen üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanır ve katılanların salt çoğunluğuyla karar verir. Encümenin 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu uyarınca ihale komisyonu olarak

yapacağı toplantılarda da bu hüküm geçerlidir. Oyların eşitliği durumunda başkanın bulunduğu taraf çoğunluk sayılır. Çekimser oy kullanılamaz.

Encümen gündemi belediye başkanı tarafından hazırlanır. Encümen üyeleri, başkanının uygun görüşü ile gündem maddesi teklif edebilir. Belediye başkanı tarafından havale edilmeyen konular encümende görüşülemez.

Encümene havale edilen konular bir hafta içinde görüşülerek karara bağlanır.

Alınan kararlar başkan ve toplantıya katılan üyeler tarafından imzalanır. Karara muhalif kalanlar gerekçelerini de açıklar.

Encümen başkan ve üyeleri, münhasıran kendileri, ikinci derece dâhil kan ve kayın hısımları ve evlatlıkları ile ilgili işlerin görüşüldüğü encümen toplantılarına katılamazlar.

Encümen üyelerine verilecek ödenek

MADDE 36- Belediye encümeni başkan ve üyelerine, nüfusu 10.000'e kadar olan belediyelerde (3.500), nüfusu 10.001-50.000'e kadar olan belediyelerde (4.500), 50.001-200.000'e kadar olan belediyelerde (6.000) ve 200.001'in üzerinde olan belediyelerde ise (7.500) gösterge rakamının Devlet memurları için belirlenen aylık katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda aylık brüt ödenek verilir. Encümenin memur üyelerine bu tutarların yarısı ödenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
Belediye Başkanı

Belediye başkanı

MADDE 37- Belediye başkanı, belediye idaresinin başı ve belediye tüzel kişiliğinin temsilcisidir. Belediye başkanı, ilgili kanunda gösterilen esas ve usûllere göre seçilir.

Belediye başkanı, görevinin devamı süresince siyasî partilerin yönetim ve denetim organlarında görev alamaz; profesyonel spor kulüplerinin başkanlığını yapamaz ve yönetiminde bulunamaz.

Belediye başkanının görev ve yetkileri

MADDE 38- Belediye başkanının görev ve yetkileri şunlardır:

a) Belediye teşkilâtının en üst amiri olarak belediye teşkilâtını sevk ve idare etmek, belediyenin hak ve menfaatlerini korumak.

b) Belediyeyi stratejik plâna uygun olarak yönetmek, belediye idaresinin kurumsal stratejilerini oluşturmak, bu stratejilere uygun olarak bütçeyi, belediye faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini hazırlamak ve uygulamak, izlemek ve değerlendirmek, bunlarla ilgili raporları meclise sunmak.

c) Belediyeyi Devlet dairelerinde ve törenlerde, davacı veya davalı olarak da yargı yerlerinde temsil etmek veya vekil tayin etmek.

d) Meclise ve encümene başkanlık etmek.

e) Belediyenin taşınır ve taşınmaz mallarını idare etmek.

f) Belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmek.

g) Yetkili organların kararını almak şartıyla sözleşme yapmak.

h) Meclis ve encümen kararlarını uygulamak.

i) Bütçeyi uygulamak, bütçede meclis ve encümenin yetkisi dışındaki aktarmalara onay vermek.

j) Belediye personelini atamak.

k) Belediye ve bağlı kuruluşları ile işletmelerini denetlemek.

l) Şartsız bağışları kabul etmek.

m) Belde halkının huzur, esenlik, sağlık ve mutluluğu için gereken önlemleri almak.

n) Bütçede yoksul ve muhtaçlar için ayrılan ödeneği kullanmak, engellilere yönelik hizmetleri yürütmek ve engelliler merkezini oluşturmak.[16]

o) Temsil ve ağırlama giderleri için ayrılan ödeneği kullanmak.

p) Kanunlarla belediyeye verilen ve belediye meclisi veya belediye encümeni kararını gerektirmeyen görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak.

Belediye başkanının özlük hakları

MADDE 39- Belediye başkanına nüfusu;

a) 10.000'e kadar olan beldelerde70.000,

b) 10.001'den 50.000'e kadar olan beldelerde 80.000,

c) 50.001'den 100.000'e kadar olan beldelerde 100.000,

d) 100.001'den 250.000'e kadar olan beldelerde115.000,

e) 250.001'den 500.000'e kadar olan beldelerde 135.000,

---

16 25/4/2013 tarihli ve 6462 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle, bu bentte yer alan "özürlülere" ve "özürlüler" ibareleri sırasıyla "engellilere" ve "engelliler" şeklinde değiştirilmiştir.

f) 500.001'den 1.000.000'a kadar olan beldelerde 155.000,

g) 1.000.001'den 2.000.000'a kadar olan beldelerde 190.000,

h) 2.000.001'den fazla olan beldelerde 230.000,

Gösterge rakamının Devlet memurları için belirlenen aylık katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda aylık brüt ödenek ödenir. Nüfusu 50.001'den az olan il merkezi beldelerde bu ödeneğin hesaplanmasında(c) bendinde belirtilen gösterge rakamı esas alınır.

Belediye başkanının görevli, izinli ve hasta bulunduğu sürelerde ödeneği kesilmez.

Belediye başkanlığı yapmış olanların, personel kanunlarına tâbi bir kadroya atanmaları hâlinde belediye başkanlığında geçen süreleri memuriyette geçmiş sayılır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu uyarınca Devlet memurları ile bakmakla yükümlü bulundukları için uygulanan sosyal hak ve yardımlar, aynı esas ve usûllere göre belediye başkanları ile bakmakla yükümlü bulundukları için de uygulanır.

Başkan vekili

MADDE 40- Belediye başkanı izin, hastalık veya başka bir sebeple görev başında bulunmadığı hâllerde, bu süre içinde kendisine vekâlet etmek üzere, belediye meclisi üyeleri arasından birini başkan vekili olarak görevlendirir.

Başkan vekili, başkanın yetkilerine sahiptir.

Başkan vekiline, görev süresince başkana ödenen aylık brüt ödeneğin gün hesabı üzerinden ödenek verilir.

Stratejik plân ve performans programı

MADDE 41- Belediye başkanı, mahallî idareler genel seçimlerinden itibaren altı ay içinde; kalkınma plânı ve programı ile varsa bölge plânına uygun olarak stratejik plân ve

ilgili olduğu yıl başından önce de yıllık performans programı hazırlayıp belediye meclisine sunar.

Stratejik plân, varsa üniversiteler ve meslek odaları ile konuyla ilgili sivil toplum örgütlerinin görüşleri alınarak hazırlanır ve belediye meclisi tarafından kabul edildikten sonra yürürlüğe girer.

Nüfusu 50.000'in altında olan belediyelerde stratejik plân yapılması zorunlu değildir.

Stratejik plân ve performans programı bütçenin hazırlanmasına esas teşkil eder ve belediye meclisinde bütçeden önce görüşülerek kabul edilir.

Yetki devri

MADDE 42- Belediye başkanı, görev ve yetkilerinden bir kısmını uygun gördüğü takdirde, yöneticilik sıfatı bulunan belediye görevlilerine devredebilir.

İhtilâf hâli

MADDE 43- Belediye başkanının kendisinin, birinci ve ikinci derecedeki kan ve kayın hısımlarının ve evlatlıklarının, belediye ile ihtilâflı olduğu durumlarda dava açılması ve bu davada belediyenin temsili, meclis birinci başkan vekili, bulunmadığı takdirde ikinci başkan vekili veya bunların yetkilendireceği kişiler tarafından yerine getirilir.

Belediye başkanlığının sona ermesi

MADDE 44- Belediye başkanlığı, ölüm ve istifa hâllerinde kendiliğinden sona erer.

Belediye başkanının;

a) Mazeretsiz ve kesintisiz olarak yirmi günden fazla görevini terk etmesi ve bu durumun mahallin mülkî idare amiri tarafından belirlenmesi,

b) Seçilme yeterliğini kaybetmesi,

c) Görevini sürdürmesine engel bir hastalık veya engellilik durumunun yetkili sağlık kuruluşu raporuyla belgelenmesi,[17]

d) Meclisin feshine neden olan eylem ve işlemlere katılması,

Hâllerinden birinin meydana gelmesi durumunda İçişleri Bakanlığının başvurusu üzerine Danıştay kararıyla başkanlık sıfatı sona erer.

Belediye başkanlığının boşalması hâlinde yapılacak işlemler

MADDE 45- Belediye başkanlığının herhangi bir nedenle boşalması durumunda, vali tarafından belediye meclisinin on gün içinde toplanması sağlanır. Meclis, birinci başkan vekilinin, onun bulunmaması durumunda ikinci başkan vekilinin, onun da bulunmaması durumunda en yaşlı üyenin başkanlığında toplanarak;

a) Belediye başkanlığının boşalması veya seçim dönemini aşacak biçimde kamu hizmetinden yasaklanma cezasının verilmiş olması durumunda bir başkan,

b) Başkanın görevden uzaklaştırılması, tutuklanması veya seçim dönemini aşmayacak biçimde kamu hizmetinden yasaklama cezası alması durumunda bir başkan vekili,

Seçer.

(Ek fıkra: 15/8/2016-KHK-674/38 md.; Aynen Kabul: 10/11/2016-6758/34 md.) Ancak, belediye başkanı veya başkan vekili ya da meclis üyesinin terör veya terör örgütlerine

---

17 25/4/2013 tarihli ve 6462 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle, bu bentte yer alan "sakatlık" ibaresi "engellilik" şeklinde değiştirilmiştir.

yardım ve yataklık suçları sebebiyle görevden uzaklaştırılması veya tutuklanması ya da kamu hizmetinden yasaklanması veya başkanlık sıfatı veya meclis üyeliğinin sona ermesi hallerinde 46 ncı maddedeki makamlarca belediye başkanı veya başkan vekili ya da meclis üyesi görevlendirilir. Görevlendirilecek kişinin seçilme yeterliğine sahip olması şarttır. Görevden uzaklaştırılan veya tutuklanan belediye meclisi üyesinin istifa etmesi halinde de bu fıkra hükümleri uygulanır. Bu fıkra gereğince belediye başkanı veya başkan vekili görevlendirilen belediyelerde bütçe ve muhasebe iş ve işlemleri valilik onayı ile defterdarlığa veya mal müdürlüğüne gördürülebilir. Bu belediyelerde belediye meclisi, başkanın çağrısı olmadıkça toplanamaz. Meclisin, encümenin ve komisyonların görev ve yetkileri 31 inci maddede belirtilen encümen üyeleri tarafından yürütülür. Meclisin, encümenin ve komisyonların görev ve yetkileri 31 inci maddede belirtilen encümen üyeleri tarafından yürütülür.

Belediye başkanı veya başkan vekili belediye meclis üyeleri arasından ve gizli oyla seçilir. İlk iki oylamada üye tam sayısının üçte iki ve üçüncü oylamada üye tam sayısının salt çoğunluğu aranır. Üçüncü oylamada salt çoğunluk sağlanamazsa, bu oylamada en çok oy alan iki aday için dördüncü oylama yapılır. Dördüncü oylamada en fazla oy alan üye, belediye başkanı veya başkan vekili seçilmiş olur. Oyların eşitliği durumunda kur'a çekilir.

Birinci fıkranın (b) bendi uyarınca başkan vekili seçildikten sonra belediye başkanlığının (a) bendinde belirtilen nedenlerle boşalması durumunda bu maddeye göre belediye başkanı seçilir.

Yeni seçilen belediye başkanının görev süresi, yerine seçildiği başkanın görev süresi ile sınırlıdır. Başkan vekili,

yeni başkan seçilinceye veya görevden uzaklaştırılmış ya da tutuklanmış olan başkan göreve dönünceye kadar görev yapar.

Belediye başkanı veya başkan vekili seçilinceye kadar belediye başkanlığı görevi, meclis birinci başkan vekili, bulunmaması durumunda ikinci başkan vekili, onun da bulunmaması durumunda vali tarafından görevlendirilecek bir kamu görevlisi tarafından yürütülür.

Belediye başkanı veya başkan vekili seçimi en geç onbeş gün içinde tamamlanmadığı takdirde belediye meclisinin feshine ilişkin hükümler uygulanır.

Belediye başkanı görevlendirilmesi

MADDE 46- Belediye başkanlığının herhangi bir nedenle boşalması ve yeni belediye başkanı veya başkan vekili seçiminin yapılamaması durumunda, seçim yapılıncaya kadar belediye başkanlığına büyükşehir ve il belediyelerinde İçişleri Bakanı, diğer belediyelerde vali tarafından görevlendirme yapılır. Görevlendirilecek kişinin belediye başkanı seçilme yeterliğine sahip olması şarttır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
Organlara İlişkin Ortak Hükümler

Görevden uzaklaştırma

MADDE 47- Görevleriyle ilgili bir suç nedeniyle haklarında soruşturma veya kovuşturma açılan belediye organları veya bu organların üyeleri, kesin hükme kadar İçişleri Bakanı tarafından görevden uzaklaştırılabilir.

Görevden uzaklaştırma kararı iki ayda bir gözden geçirilir. Devamında kamu yararı bulunmayan görevden uzaklaştırma kararı kaldırılır.

Görevden uzaklaştırılanlar hakkında; kovuşturma açılmaması, kamu davasının düşmesi veya beraat kararı verilmesi, davanın genel af ile ortadan kaldırılması veya görevden düşürülmeyi gerektirmeyen bir suçla mahkûm olunması durumunda görevden uzaklaştırma kararı kaldırılır.

Görevden uzaklaştırılan belediye başkanına, görevden uzak kaldığı sürece aylık ödeneğinin üçte ikisi ödenir ve bu süre içinde diğer sosyal hak ve yardımlardan yararlanmaya devam eder.

ÜÇÜNCÜ KISIM
Belediye Teşkilâtı

BİRİNCİ BÖLÜM
Belediye Teşkilâtı ve Personeli

Belediye teşkilâtı

MADDE 48- Belediye teşkilâtı, norm kadroya uygun olarak yazı işleri, malî hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinden oluşur.

Beldenin nüfusu, fizikî ve coğrafî yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak gerektiğinde sağlık, itfaiye, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler oluşturulabilir. Bu birimlerin

kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin kararıyla olur.

Norm kadro ve personel istihdamı

MADDE 49- Norm kadro ilke ve standartları **(Değişik: 29/11/2018- 7153-28/23 md.)** Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve Devlet Personel Başkanlığı tarafından müştereken belirlenir. Belediyenin ve bağlı kuruluşlarının norm kadroları, bu ilke ve standartlar çerçevesinde belediye meclisi kararıyla belirlenir.

Belediye personeli, belediye başkanı tarafından atanır. Birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulur.

Belediye ve bağlı kuruluşlarında, norm kadroya uygun olarak çevre, sağlık, veterinerlik, teknik, hukuk, ekonomi, bilişim ve iletişim, plânlama, araştırma ve geliştirme, eğitim ve danışmanlık alanlarında avukat, mimar, mühendis, şehir ve bölge plâncısı, çözümleyici ve programcı, tabip, uzman tabip, ebe, hemşire, veteriner, kimyager, teknisyen ve teknik gibi uzman ve teknik personel yıllık sözleşme ile çalıştırılabilir. Sözleşmeli personel eliyle yürütülen hizmetlere ilişkin boş kadrolara ayrıca atama yapılamaz. Bu personelin, yürütecekleri hizmetler için ihdas edilmiş kadro unvanının gerektirdiği nitelikleri taşımaları şarttır. Bu fıkra uyarınca sözleşmeli olarak istihdam edileceklere ödenecek net ücret, söz konusu kadro unvanı için birinci derecenin birinci kademesi esas alınmak suretiyle 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre tespit edilecek her türlü ödemeler toplamının net tutarının yüzde 25 fazlasını geçmemek üzere belediye meclisi kararıyla belirlenir. Genel hükümlere göre birinci dereceden kadro ihdas edilemeyen kadro unvanları için ise o kadro unvanından ihdası yapılmış en yüksek kadro dere-

cesinin birinci kademesi esas alınır ve yapılacak ödemenin azami tutarı yukarıda belirtilen usûle göre tespit olunur. Bu fıkra hükümlerine göre çalıştırılacak personel için Çevre ve Şehircilik Bakanlığı unvanlar itibarıyla sınırlama getirebilir. **(Ek cümleler:19/1/2023-7433/6 md.)** Sözleşmeli personelin işe alınması memur kadrolarına ilk defa alınma usulüne tabidir. Sözleşmeli personelden üç yıllık çalışma süresini tamamlayanlar talepleri hâlinde sözleşmeli personel olarak çalıştırılmalarına esas alınan memur kadrolarına atanır. Bu kapsamda memur kadrolarına atananların bir yıl süreyle diğer kamu kurum ve kuruluşlarına nakli yapılamaz. Bunların sözleşmeli personel pozisyonlarında geçirdikleri hizmet süreleri, öğrenim durumlarına göre yükselebilecekleri dereceleri aşmamak kaydıyla kazanılmış hak aylık derece ve kademelerinin tespitinde değerlendirilir. Bunlar, atandıkları kadronun mali ve sosyal haklarına göreve başladıkları tarihi takip eden aybaşından itibaren hak kazanır ve önceki pozisyonlarında aldıkları mali ve sosyal haklar hakkında herhangi bir mahsuplaşma yapılmaz.[18]

Avukat, mimar, mühendis (inşaat mühendisi ve harita mühendisi olmak kaydıyla) ve veteriner kadrosu bulunmayan veya işlerin azlığı nedeniyle bu unvanlarda kadrolu personel istihdamına ihtiyaç duyulmayan belediyelerde, bu hizmetlerin yürütülmesi amacıyla, haftanın ya da ayın belirli gün veya saatlerinde kısmi zamanlı olarak sözleşme ile personel çalıştırılabilir. Kısmi zamanlı olarak çalıştırılacak personel sayısı yukarıda belirtilen her unvan için birden fazla olamaz ve bunlarla yapılacak sözleşme süresi takvim

18 29/11/2018 tarihli ve 7153 sayılı Kanunun 28 inci maddesiyle bu fıkrada yer alan "İçişleri" ibaresi "Çevre ve Şehircilik" şeklinde değiştirilmiştir.

yılını aşamaz. Bunlara ödenecek net ücret, aynı unvanlı kadroların birinci derecesinin birinci kademesi için yapılması gereken bütün ödemeler toplamının net tutarının yarısını geçmemek ve çalıştırılacak süre ile orantılı olmak üzere belediye meclisi kararı ile tespit edilir. Bu fıkra uyarınca sözleşmeli personel olarak çalıştırılanlar için iş sonu tazminatı ödenmez ve işsizlik sigortası primi yatırılmaz. Bunlardan yaptıkları başka işler sebebiyle herhangi bir sosyal güvenlik kurumuna tâbi olanlar için sosyal sigorta ve genel sağlık sigortası primi yatırılmaz ve aynı kişi birden fazla belediye veya bağlı kuruluşta çalıştırılamaz.

Üçüncü ve dördüncü fıkra hükümleri uyarınca çalıştırılacak personele her ne ad altında olursa olsun sözleşme ücreti dışında herhangi bir ödeme yapılmaz ve ücret mahiyetinde aynî ya da nakdî menfaat temin edilmez. Bu personel hakkında bu Kanunla düzenlenmeyen hususlarda vize şartı aranmaksızın 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4 üncü maddesinin (B) fıkrasına göre istihdam edilenler hakkındaki hükümler uygulanır. Bu personele ait sözleşme örnekleri sözleşmenin imzalanmasını izleyen 30 gün içinde **(Değişik: 29/11/2018- 7153-28/23 md.)** Çevre ve Şehircilik Bakanlığına gönderilir. **(Ek cümle: 29/6/2012-6338/16 md.)** Dördüncü fıkrada sayılan unvanlara ilişkin hizmetler dışında kalmak ve o hizmet için ihdas edilmiş kadro bulunmamak kaydıyla, **(Değişik: 29/11/2018- 7153-28/23 md.)** Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca üçüncü fıkra çerçevesinde sözleşmeli personel istihdamı uygun görülmüş olan kadro unvanlarına ilişkin görevlerde, 657 sayılı Kanunun 4 üncü

maddesinin (B) fıkrasına göre münhasıran kısmi süreli olarak sözleşmeli personel çalıştırılabilir.[19]

Kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, belediye başkanının talebi, kendilerinin ve kurumlarının muvafakatiyle, belediyelerin birim müdürü ve üstü yönetici kadrolarında geçici olarak görevlendirilebilirler. Bu şekilde görevlendirmelerde 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 68 inci maddesinin (B) fıkrasında öngörülen şartlar dikkate alınır. Belediyelerde bu şekilde istihdam edilen personel kurumlarından izinli sayılırlar. Bu personelin görevlendirildikleri süre zarfındaki, görevlendirildikleri kadroya ait her türlü malî hakları ile kurumları tarafından karşılanması gereken sosyal güvenlik ve benzeri diğer hakları belediye tarafından ödenir. İzinli oldukları müddet, terfi ve emekliliklerinde hesaba katılır ve terfi haklarını kazananlar başkaca bir işleme lüzum kalmaksızın terfi ettirilirler. Bu şekilde görevlendirilenler, görevlendirme süresinin sona ermesinden itibaren onbeş gün içerisinde yazılı olarak kurumlarına başvurmaları hâlinde en geç bir ay içerisinde kadrolarına veya müktesebine uygun başka bir kadroya atanırlar.

Norm kadrosunda belediye başkan yardımcısı bulunan belediyelerde norm kadro sayısına bağlı kalınmaksızın; belediye başkanı, zorunlu gördüğü takdirde, nüfusu 50.000'e kadar olan belediyelerde bir, nüfusu 50.001-200.000 arasında olan belediyelerde iki, nüfusu 200.001-500.000 arasında olan belediyelerde üç, nüfusu 500.000 ve fazla olan

19 24/7/2008 tarihli ve 5793 sayılı Kanunun 46 ncı maddesiyle bu fıkrada yer alan "İçişleri Bakanlığına ve Maliye Bakanlığına" ibaresi "İçişleri Bakanlığına" şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

belediyelerde dört belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilir. Bu şekilde görevlendirilen meclis üyelerine belediye başkanına verilen ödeneğin 2/3'ünü aşmamak üzere belediye meclisi tarafından belirlenecek aylık ödenek verilir ve taleplerine göre bir sosyal güvenlik kurumu ile ilişkilendirilir. Bu şekilde görevlendirme, memuriyete geçiş, sözleşmeli veya işçi statüsünde çalışma dâhil ilgililer açısından herhangi bir hak teşkil etmez ve belediye meclisinin görev süresini aşamaz. Sosyal güvenlik prim ve benzeri giderlerden kurum karşılıkları belediye bütçesinden karşılanır.

Belediyenin yıllık toplam personel giderleri, gerçekleşen en son yıl bütçe gelirlerinin 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerleme katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarın yüzde otuzunu aşamaz. Nüfusu 10.000'in altında olan belediyelerde bu oran yüzde kırk olarak uygulanır. Yıl içerisinde aylık ve ücretlerde beklenmedik bir artışın meydana gelmesi sonucunda personel giderlerinin söz konusu oranları aşması durumunda, cari yıl ve izleyen yıllarda personel giderleri bu oranların altına ininceye kadar yeni personel alımı yapılamaz. Yeni personel alımı nedeniyle bu oranın aşılması sebebiyle oluşacak kamu zararı, zararın oluştuğu tarihten itibaren hesaplanacak kanunî faiziyle birlikte belediye başkanından tahsil edilir. Personelin her türlü alacakları zamanında ve öncelikle ödenir.

Sözleşmeli ve işçi statüsünde çalışanlar hariç belediye memurlarına, başarı durumlarına göre toplam memur sayısının yüzde onunu ve Devlet memurlarına uygulanan aylık katsayının (20.000) gösterge rakamı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarı geçmemek üzere, hastalık ve yıllık izinleri

dâhil olmak üzere, çalıştıkları sürelerle orantılı olarak encümen kararıyla yılda en fazla iki kez ikramiye ödenebilir.

Personel devri

MADDE 50- Bu Kanunun 8 ve 11 inci maddeleri uyarınca tüzel kişiliği kaldırılan belediyelerin kadroları ve personeli; katılma hâlinde katıldıkları belediyeye, köye dönüştürülme hâlinde ilgili il özel idaresine devredilir. Devredilen personelden kadro ve görev unvanları değişmeyenler, aynı unvanlı kadrolara atanmış sayılırlar. Devredilen personelden durumlarına uygun boş kadro olmayanların veya mevcut kadro unvanı ile atamaları yapılamayanların kadro unvanları üç ay içerisinde ilgili belediye meclisi veya il genel meclisince aynı sınıf içerisinde kalmak kaydıyla değiştirilir. Bu değişiklikten itibaren bir ay içerisinde ilgililerin durumlarına uygun kadrolara atamaları yapılır. Söz konusu personel, atama işlemleri yapılıncaya kadar devredildikleri belediye veya il özel idaresince ihtiyaç duyulan işlerde görevlendirilebilirler. Bunlar yeni bir kadroya atanıncaya kadar eski kadrolarına ait aylık, ücret, ek gösterge, her türlü zam ve tazminatları ile diğer malî haklarını devredildikleri belediye veya il özel idaresinden almaya devam ederler. Devredilen personelden memur statüsünde görev yapanların, atandıkları yeni kadrolarının aylık, ek gösterge, her türlü zam ve tazminatları ile diğer malî hakları toplamının net tutarının, eski kadrolarına bağlı olarak en son ayda almakta oldukları aylık, ek gösterge, her türlü zam ve tazminatları ile diğer malî hakları toplamı net tutarından az olması hâlinde aradaki fark giderilinceye kadar atandıkları kadrolarda kaldıkları sürece herhangi bir kesintiye tâbi olmaksızın tazminat olarak ödenir.

Tüzel kişiliği kaldırılan belediyelerde 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4 üncü maddesinin (B) fıkrasına göre istihdam edilen sözleşmeli personelin pozisyonları, (…)[20] başka bir işleme gerek kalmaksızın devredildikleri belediye veya il özel idaresi adına vize edilmiş sayılır.[20]

İKİNCİ BÖLÜM

Belediye Zabıtası, İtfaiye ve Acil Durum Plânlaması

Zabıtanın görev ve yetkileri

MADDE 51- Belediye zabıtası, beldede esenlik, huzur, sağlık ve düzenin sağlanmasıyla görevli olup bu amaçla, belediye meclisi tarafından alınan ve belediye zabıtası tarafından yerine getirilmesi gereken emir ve yasaklarla bunlara uymayanlar hakkında mevzuatta öngörülen ceza ve diğer yaptırımları uygular.

Görevini yaparken zabıtaya karşı gelenler, kolluk kuvvetlerine karşı gelenler gibi cezalandırılır.

Belediye zabıta teşkilâtının çalışma usûl ve esasları, çalışanların görev ve yetkileri, memurluğa alınması için taşımaları gereken nitelikler, alacakları meslek içi eğitim, görevde yükselme, **(İptal ibare: Anayasa Mahkemesinin 17/10/2018 tarihli ve E.:2018/110; K.:2018/99 sayılı Kararı ile)** (…)[21]

---

20 Bu fıkrada yer alan"... avukat unvanlı pozisyonlar hariç olmak üzere, ..." ifadesi, Anayasa Mahkemesinin 24/1/2007 tarihli ve E.: 2005/95, K.: 2007/5 sayılı Kararı ile iptal edilmiştir.

21 Anayasa Mahkemesinin 17/10/2018 tarihli ve E.:2018/110; K.:2018/99 sayılı Kararı ile bu fıkrada yer alan "…meslekten çıkarılma,…" ibaresi iptal edilmiştir. Kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak altı ay sonra yürürlüğe gireceği hüküm altına alınmıştır

giyecekleri kıyafet ve savunma amaçlı olarak kullanacakları aletler ile zabıta teşkilâtında hizmet gereklerine göre oluşturulacak birimler, İçişleri Bakanlığının görüşü alınarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir. Belediye, bu yönetmeliğe aykırı olmamak üzere ek düzenlemeler yapabilir.[22]

Zabıta hizmetleri kesintisiz olarak yürütülür. Zabıta personelinin çalışma süresi ve saatleri 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda belirtilen çalışma süre ve saatlerine bağlı olmaksızın, hizmetin aksatılmadan yürütülmesini sağlayacak şekilde düzenlenir. Belediye zabıta ve özel güvenlik hizmetlerinde fiilen çalışanlara, fazla mesai ücreti olarak yılı bütçe kanununda belirlenen üst sınırı aşmamak kaydıyla belediye meclisi kararı ile tespit edilen maktu tutar ödenir.

İtfaiye

MADDE 52- İtfaiye teşkilâtının çalışma usûl ve esasları, çalışanların görev ve yetkileri, memurluğa alınması için taşımaları gereken nitelikler, alacakları meslek içi eğitim, görevde yükselme, meslekten çıkarılma, giyecekleri kıyafet ve savunma amaçlı olarak kullanacakları aletler ile itfaiye teşkilâtında hizmet gereklerine göre oluşturulacak birimler, **(Değişik: 29/11/2018- 7153-28/23 md.)** İçişleri Bakanlığının görüşü alınarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir. Belediye bu yönetmeliğe aykırı olmamak üzere ek düzenlemeler yapabilir.

İtfaiye hizmetleri kesintisiz olarak yürütülür. İtfaiye personelinin çalışma süresi ve saatleri 657 sayılı Devlet Memur-

22 29/11/2018 tarihli ve 7153 sayılı Kanunun 28 inci maddesiyle bu fıkralarda yer alan "İçişleri Bakanlığı" ibaresi "İçişleri Bakanlığının görüşü alınarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı" şeklinde değiştirilmiştir

ları Kanununda belirtilen çalışma süre ve saatlerine bağlı olmaksızın, hizmetin aksatılmadan yürütülmesini sağlayacak şekilde düzenlenir. Belediye itfaiye teşkilâtında fiilen çalışanlara fazla mesai ücreti olarak yılı bütçe kanununda belirlenen üst sınırı aşmamak kaydıyla belediye meclisi kararı ile tespit edilen maktu tutar ödenir.

Acil durum plânlaması

MADDE 53- Belediye; yangın, sanayi kazaları, deprem ve diğer doğal afetlerden korunmak veya bunların zararlarını azaltmak amacıyla beldenin özelliklerini de dikkate alarak gerekli afet ve acil durum plânlarını yapar, ekip ve donanımı hazırlar.

Acil durum plânlarının hazırlanmasında varsa il ölçeğindeki diğer acil durum plânlarıyla da koordinasyon sağlanır ve ilgili bakanlık, kamu kuruluşları, meslek teşekkülleriyle üniversitelerin ve diğer mahallî idarelerin görüşleri alınır.

Plânlar doğrultusunda halkın eğitimi için gerekli önlemler alınarak ikinci fıkrada sayılan idareler, kurumlar ve örgütlerle ortak programlar yapılabilir.

Belediye, belediye sınırları dışında yangın ve doğal afetler meydana gelmesi durumunda, bu bölgelere gerekli yardım ve destek sağlayabilir.

DÖRDÜNCÜ KISIM
Belediyelerin Denetimi

Denetimin amacı

MADDE 54- Belediyelerin denetimi; faaliyet ve işlemlerde hataların önlenmesine yardımcı olmak, çalışanların ve belediye teşkilâtının gelişmesine, yönetim ve kontrol sistemlerinin geçerli, güvenilir ve tutarlı duruma gelmesine rehberlik etmek amacıyla; hizmetlerin süreç ve sonuçlarını mevzuata, önceden belirlenmiş amaçve hedeflere, performans ölçütlerine ve kalite standartlarına göre tarafsız olarak analiz etmek, karşılaştırmak ve ölçmek; kanıtlara dayalı olarak değerlendirmek, elde edilen sonuçları rapor hâline getirerek ilgililere duyurmaktır.

Denetimin kapsamı ve türleri

MADDE 55- Belediyelerde iç ve dış denetim yapılır. Denetim, iş ve işlemlerin hukuka uygunluk, malî ve performans denetimini kapsar.

İç ve dış denetim 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu hükümlerine göre yapılır.

Ayrıca, belediyenin malî işlemler dışında kalan diğer idarî işlemleri, hukuka uygunluk ve idarenin bütünlüğü açısından İçişleri Bakanlığı tarafından da denetlenir.

Belediyelere bağlı kuruluş ve işletmeler de yukarıdaki esaslara göre denetlenir.

Denetime ilişkin sonuçlar kamuoyuna açıklanır ve meclisin bilgisine sunulur.

Faaliyet raporu

MADDE 56- Belediye başkanı, 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununun 41 inci maddesinin dördüncü fıkrasında belirtilen biçimde; stratejik plân ve performans programına göre yürütülen faaliyetleri, belirlenmiş performans ölçütlerine göre hedef ve gerçekleşme durumu ile meydana gelen sapmaların nedenlerini ve belediye borçlarının durumunu açıklayan faaliyet raporunu hazırlar. Faaliyet raporunda, bağlı kuruluş ve işletmeler ile belediye ortaklıklarına ilişkin söz konusu bilgi ve değerlendirmelere de yer verilir.

Faaliyet raporu nisan ayı toplantısında belediye başkanı tarafından meclise sunulur. Raporun bir örneği **(Değişik: 29/11/2018- 7153-28/23 md.)** Çevre ve Şehircilik Bakanlığına gönderilir ve kamuoyuna da açıklanır.

Hizmetlerde aksama

MADDE 57- Belediye hizmetlerinin ciddi bir biçimde aksatıldığının ve bu durumun halkın sağlık, huzur ve esenliğini hayati derecede olumsuz etkilediğinin İçişleri Bakanlığının talebi üzerine yetkili sulh hukuk hâkimi tarafından belirlenmesi durumunda İçişleri Bakanı, hizmetlerde meydana gelecek aksamanın giderilmesini, hizmetin özelliğine göre makul bir süre vererek belediye başkanından ister.

Aksama giderilemezse, söz konusu hizmetin yerine getirilmesini o ilin valisinden ister. Bu durumda vali, aksaklığı öncelikle belediyenin araç, gereç, personel ve diğer kaynaklarıyla giderir. Mümkün olmadığı takdirde diğer kamu kurum ve kuruluşlarının imkânlarını da kullanabilir. Ortaya çıkacak maliyet vali tarafından İller Bankasına bildirilir ve İller Bankasınca o belediyenin müteakip ay genel bütçe ver-

gi gelirleri tahsilâtı toplamı üzerinden belediyeye ayrılan paydan valilik emrine gönderilir.

İçişleri Bakanlığının talebi üzerine sulh hukuk hâkimi tarafından alınan karara karşı ilgili belediyece asliye hukuk mahkemesine itiraz edilebilir.

(Ek fıkra: 15/8/2016-KHK-674/39 md.; Aynen Kabul: 10/11/2016-6758/35 md.) Ancak belediye veya bağlı idarelerde; hizmetlerin aksatılmasının terör veya şiddet olaylarıyla mücadeleyi olumsuz etkilediğinin veya etkileyeceğinin valilik tarafından belirlenmesi halinde, valilik söz konusu hizmeti Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı, il özel idaresi veya kamu kurum ve kuruluşları aracılığıyla yapar veya yaptırır. Valiliğin talebi üzerine, yapılan veya yapılacak harcamalar karşılığı tutarlar, Maliye Bakanlığı veya İller Bankası Anonim Şirketince ilgili idare payından kesilerek ilgili kurum ve kuruluşa gönderilir. Merkezi yönetim bütçesi kapsamındaki kamu idarelerine aktarılan tutarlar bu idarelerin bütçeleriyle ilişkilendirilir. Bu fıkra kapsamındaki ihtiyaçlar; parasal ve bütçe sınırlamasına tabi olmaksızın 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 22 nci maddesinde belirtilen usule göre temin edilir.

(Ek fıkra: 15/8/2016-KHK-674/39 md.; Aynen Kabul: 10/11/2016-6758/35 md.) Belediye ve bağlı idare imkânlarının terör veya şiddet olaylarına dolaylı ya da doğrudan destek sağlamak amacıyla kullanıldığının valilik tarafından belirlenmesi durumunda, terör ve şiddet olaylarına destek olmak amacıyla kullanılan belediye veya bağlı idare taşınırlarına mahallin en büyük mülki idare amiri tarafından el konulur. Bu fıkra kapsamında sorumluluğu tespit edilen belediye veya bağlı idare personelinin vali veya kaymakam tarafından görevden uzaklaştırılması halinde göreve iade işlemi

ancak uzaklaştırma işlemini yapan makam tarafından yapılır.

Denetimle ilgili diğer hükümler

MADDE 58- Denetimin yapılması ve faaliyet raporunun hazırlanması hususunda bu Kanunda hüküm bulunmayan durumlarda 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile diğer kanunların ilgili hükümleri uygulanır.

BEŞİNCİ KISIM
Malî Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM
Belediyenin Gelir ve Giderleri

Belediyenin gelirleri

MADDE 59- Belediyenin gelirleri şunlardır:

a) Kanunlarla gösterilen belediye vergi, resim, harç ve katılma payları.

b) Genel bütçe vergi gelirlerinden ayrılan pay.

c) Genel ve özel bütçeli idarelerden yapılacak ödemeler.

d) Taşınır ve taşınmaz malların kira, satış ve başka suretle değerlendirilmesinden elde edilecek gelirler.

e) Belediye meclisi tarafından belirlenecek tarifelere göre tahsil edilecek hizmet karşılığı ücretler.

f) Faiz ve ceza gelirleri.

g) Bağışlar.

h) Her türlü girişim, iştirak ve faaliyetler karşılığı sağlanacak gelirler.

i) Diğer gelirler.

Büyükşehir belediyelerinde büyükşehir sınırları ve mücavir alanları içinde belediyelerince tahsil edilen emlak vergisi tutarının tamamı ilgili ilçe ve ilk kademe belediyeleri tarafından alınır. Bunlardan büyükşehir belediyesine veya özel idareye ayrıca pay kesilmez.

Belediyenin giderleri

MADDE 60- Belediyenin giderleri şunlardır:

a) Belediye binaları, tesisleri ile araç ve malzemelerinin temini, yapımı, bakımı ve onarımı için yapılan giderler.

b) Belediyenin personeline ve seçilmiş organlarının üyelerine ödenen maaş, ücret, ödenek, huzur hakkı, yolluklar, hizmete ilişkin eğitim harcamaları ile diğer giderler.

c) Her türlü alt yapı, yapım, onarım ve bakım giderleri.

d) Vergi, resim, harç, katılma payı, hizmet karşılığı alınacak ücretler ve diğer gelirlerin takip ve tahsili için yapılacak giderler.

e) Belediye zabıta ve itfaiye hizmetleri ile diğer görev ve hizmetlerin yürütülmesi için yapılacak giderler.

f) Belediyenin kuruluşuna katıldığı şirket, kuruluş ve katıldığı birliklerle ilgili ortaklık payı ve üyelik aidatı giderleri.

g) Mezarlıkların tesisi, korunması ve bakımına ilişkin giderler.

h) Faiz, borçlanmaya ilişkin diğer ödemeler ile sigorta giderleri.

i) Dar gelirli, yoksul, muhtaç ve kimsesizler ile engellilere yapılacak sosyal hizmet ve yardımlar. [23]

j) Dava takip ve icra giderleri.

---

23 25/4/2013 tarihli ve 6462 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle, bu bentte yer alan "özürlülere" ibaresi "engellilere" şeklinde değiştirilmiştir.

k) Temsil, tören, ağırlama ve tanıtım giderleri.

l) Avukatlık, danışmanlık ve denetim hizmetleri karşılığı yapılacak ödemeler.

m) Yurt içi ve yurt dışı kamu ve özel kesim ile sivil toplum örgütleriyle birlikte yapılan ortak hizmetler ve proje giderleri.

n) Sosyo-kültürel, sanatsal ve bilimsel etkinlikler için yapılan giderler.

o) Belediye hizmetleriyle ilgili olarak yapılan kamuoyu yoklaması ve araştırması giderleri.

p) Kanunla verilen görevler ve hizmetlerin yürütülmesi için yapılan diğer giderler.

r) Şartlı bağışlarla ilgili yapılacak harcamalar.

s) İmar düzenleme giderleri.

t) Her türlü proje giderleri.

İKİNCİ BÖLÜM
Belediye Bütçesi

Belediye bütçesi

MADDE 61- Belediyenin stratejik plânına ve performans programına uygun olarak hazırlanan bütçe, belediyenin malî yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösterir, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin verir.

Bütçeye ayrıntılı harcama programları ile finansman programları eklenir.

Bütçe yılı Devlet malî yılı ile aynıdır.

Bütçe dışı harcama yapılamaz.

Belediye başkanı ve harcama yetkisi verilen diğer görevliler, bütçe ödeneklerinin verimli, tutumlu ve yerinde harcanmasından sorumludur.

Bütçenin hazırlanması ve kabulü

MADDE 62- Belediye başkanı tarafından hazırlanan bütçe tasarısı eylül ayının birinci gününden önce encümene sunulur ve **(Değişik: 29/11/2018- 7153-28/23 md.)** Çevre ve Şehircilik Bakanlığına gönderilir. **(Değişik: 29/11/2018- 7153-28/23 md.)** Çevre ve Şehircilik Bakanlığı belediye bütçe tahminlerini konsolide eder ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu uyarınca merkezi yönetim bütçe tasarısına eklenmek üzere eylül ayı sonuna kadar Maliye Bakanlığına bildirir. Encümen, bütçeyi inceleyerek görüşüyle birlikte kasım ayının birinci gününden önce belediye meclisine sunar.

Meclis bütçe tasarısını yılbaşından önce, aynen veya değiştirerek kabul eder. Ancak, meclis bütçe denkliğini bozacak biçimde gider artırıcı ve gelir azaltıcı değişiklikler yapamaz. Kabul edilen bütçe, malî yılbaşından itibaren yürürlüğe girer.

Harcama yetkilisi

MADDE 63- Belediye bütçesiyle ödenek tahsis edilen her bir harcama biriminin en üst yöneticisi harcama yetkilisidir.

Kesinhesap

MADDE 64- Her yıl bütçesinin kesinhesabı, belediye başkanı tarafından hesap döneminin bitiminden sonra nisan ayı içinde encümene sunulur. Kesinhesap, belediye meclisinin mayıs ayı toplantısında görüşülerek karara bağlanır.

Kesinhesabın görüşülmesi ve kesinleşmesinde, bütçeye ilişkin hükümler uygulanır.

Bütçe sistemi

MADDE 65- Belediye bütçesi ile muhasebe işlemlerine ilişkin esas ve usûller Maliye Bakanlığının görüşü alınarak **(Değişik: 29/11/2018- 7153-28/23 md.)** Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Geçmiş yıl bütçesinin devamı

MADDE 66- Herhangi bir nedenle yeni yıl bütçesi kesinleşmemiş ise yeni bütçenin kesinleşmesine kadar geçen yıl bütçesi uygulanır.

Bütçenin kabulüne kadar yapılan işlemler yeni yıl bütçesine göre yapılmış sayılır.

Gelecek yıllara yaygın hizmet yüklenmeleri

MADDE 67- Belediyede belediye meclisinin, belediyeye bağlı kuruluşlarda yetkili organın kararı ile park, bahçe, sera, refüj, kaldırım ve havuz bakımı ve tamiri; araç kiralama, kontrollük, temizlik, güvenlik ve yemek hizmetleri; makine-teçhizat bakım ve onarım işleri; bilgisayar sistem ve santralleri ile elektronik bilgi erişim hizmetleri; sağlıkla ilgili destek hizmetleri; fuar, panayır ve sergi hizmetleri; baraj, arıtma ve katı atık tesislerine ilişkin hizmetler; kanal bakım ve temizleme, alt yapı ve asfalt yapım ve onarımı, trafik sinyalizasyon ve aydınlatma bakımı, sayaç okuma ve sayaç sökme-takma işleri ile ilgili hizmetler; toplu ulaşım ve taşıma hizmetleri; sosyal tesislerin işletilmesi ile ilgili işler, süresi ilk mahallî idareler genel seçimlerini izleyen altıncı ayın sonunu geçmemek üzere ihale yoluyla üçüncü şahıslara gördürülebilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
Borçlanma ve İktisadî Girişimler

Borçlanma

MADDE 68- Belediye, görev ve hizmetlerinin gerektirdiği giderleri karşılamak amacıyla aşağıda belirtilen usûl ve esaslara göre borçlanma yapabilir ve tahvil ihraç edebilir:

a) Dış borçlanma, 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun hükümleri çerçevesinde sadece belediyenin yatırım programında yer alan projelerinin finansmanı amacıyla yapılabilir.

b) İller Bankasından yatırım kredisi ve nakit kredi kullanan belediye, ödeme plânını bu bankaya sunmak zorundadır. İller Bankası hazırlanan geri ödeme plânını yeterli görmediği belediyenin kredi isteklerini reddeder.

c) Tahvil ihracı, yatırım programında yer alan projelerin finansmanı için ilgili mevzuat hükümleri uyarınca yapılır.

d) Belediye ve bağlı kuruluşları ile bunların sermayesinin yüzde ellisinden fazlasına sahip oldukları şirketlerin, faiz dâhil iç ve dış borç stok tutarı, en son kesinleşmiş bütçe gelirleri toplamının 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerleme oranıyla artırılan miktarını aşamaz. Bu miktar büyükşehir belediyeleri için bir buçuk kat olarak uygulanır.

e) Belediye ve bağlı kuruluşları ile bunların sermayesinin yüzde ellisinden fazlasına sahip oldukları şirketler, en son kesinleşmiş bütçe gelirlerinin, 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerleme oranıyla artırılan miktarının yılı içinde toplam yüzde onunu geçmeyen iç borçlanmayı belediye meclisinin kararı; yüzde onunu geçen

iç borçlanma için ise meclis üye tam sayısının salt çoğunluğunun kararı ve **(Değişik: 29/11/2018- 7153-28/23 md.)** Çevre ve Şehircilik Bakanlığının onayı ile yapabilir.[24] [25]

f) Belediyelerin ileri teknoloji ve büyük tutarda maddî kaynak gerektiren alt yapı yatırımlarında Cumhurbaşkanınca kabul edilen projeleri için yapılacak borçlanmalar (d) bendindeki miktarın hesaplanmasında dikkate alınmaz. Dış kaynak gerektiren projelerde Hazine Müsteşarlığının görüşü alınır.[26] [27]

g) **(Ek:30/3/2023-7446/7 md.)** Belediyeler ve bağlı kuruluşları ile bunların sermayesinin yüzde ellisinden fazlasına sahip oldukları şirketler tarafından Avrupa Birliği ile katılım öncesi mali işbirliği çerçevesinde desteklenen projelerin finansmanı için yapılan borçlanmalar, çok taraflı yatırım ve kalkınma bankaları ile yabancı devlet kuruluşlarından doğrudan veya İller Bankası Anonim Şirketi aracılığıyla yapılan borçlanmalar ve Su Kanalizasyon ve Altyapı Projesi (SUKAP) kapsamında yürütülecek işler için İller Bankası Anonim Şirketinden yapılan borçlanmalar (d) bendindeki miktarın hesaplanmasında dikkate alınmaz.

---

24 29/11/2018 tarihli ve 7153 sayılı Kanunun 28 inci maddesiyle bu bent ve fıkrada yer alan "İçişleri" ibaresi "Çevre ve Şehircilik" şeklinde değiştirilmiştir.

25 30/3/2023 tarihli ve 7446 sayılı Kanunun 7 nci maddesiyle bu bentte yer alan "Çevre ve Şehircilik" ibaresi "Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği" şeklinde, değiştirilmiştir.

26 2/7/2018 tarihli ve 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 200 üncü maddesiyle bu bentte yer alan "Devlet Plânlama Teşkilatı Müsteşarlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca" ibaresi "Cumhurbaşkanınca" şeklinde değiştirilmiştir.

27 30/3/2023 tarihli ve 7446 sayılı Kanunun 7 nci maddesiyle bu bentte yer alan "Hazine Müsteşarlığının" ibaresi "Hazine ve Maliye Bakanlığının" şeklinde değiştirilmiştir.

Yukarıda belirtilen usûl ve esaslara aykırı olarak borçlanan belediye yetkilileri hakkında, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmeyen durumlarda 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun görevi kötüye kullanmaya ilişkin hükümleri uygulanır.

Belediye, varlık ve yükümlülüklerinin ayrıntılı bir şekilde yer aldığı malî tablolarını üçer aylık dönemler hâlinde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Strateji ve Bütçe Başkanlığına gönderir.[28] [29]

Arsa ve konut üretimi

MADDE 69- Belediye; düzenli kentleşmeyi sağlamak, beldenin konut, sanayi ve ticaret alanı ihtiyacını karşılamak amacıyla belediye ve mücavir alan sınırları içinde, özel kanunlarına göre korunması gerekli yerler ile tarım arazileri hariç imarlı ve alt yapılı arsalar üretmek; konut, toplu konut yapmak, satmak, kiralamak ve bu amaçlarla arazi satın almak, kamulaştırma yapmak, bu arsaları trampa etmek, bu konuda ilgili diğer kamu kurum ve kuruluşları ve bankalarla iş birliği yapmak ve gerektiğinde onlarla ortak projeler gerçekleştirmek yetkisine sahiptir.

Belediye, bu amaçla bütçesinden gerekli parayı ayırmak suretiyle işletme tesis edebilir.

Arsalar hariç üretilen konut ve işyerlerinin satışı 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine tâbi değildir. O belediye ve mücavir alan sınırları içinde kendisine, eşine veya

---

28 29/11/2018 tarihli ve 7153 sayılı Kanunun 28 inci maddesiyle bu bent ve fıkrada yer alan "İçişleri" ibaresi "Çevre ve Şehircilik" şeklinde değiştirilmiştir.

29 30/3/2023 tarihli ve 7446 sayılı Kanunun 7 nci maddesiyle fıkrada yer alan "Çevre ve Şehircilik Bakanlığına, Maliye Bakanlığına, Devlet Plânlama Teşkilatı Müsteşarlığına ve Hazine Müsteşarlığına" ibaresi "Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Strateji ve Bütçe Başkanlığına" şeklinde değiştirilmiştir.

onsekiz yaşından küçük çocuklarına ait konutu olmayan dar gelirli kişiler ile afete maruz kalanlara, sanayi bölgelerinden nakledileceklere ve üyelerinin tamamı bu durumda olan kooperatiflere, bedeli 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu hükümlerine göre oluşturulan takdir komisyonu tarafından belirlenecek tutardan aşağı olmamak üzere arsa tahsisi yapılabilir. Durumları 775 sayılı Gecekondu Kanununun 25 inci maddesine uyan kimselere de bu maddeye göre arsa ve konut sağlanabilir. Bu fıkranın uygulama esasları, **(Değişik: 29/11/2018- 7153-28/23 md.)** Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından hazırlanacak çerçeve yönetmeliğe uygun olarak belediye meclisleri tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Şirket kurulması

MADDE 70- Belediye kendisine verilen görev ve hizmet alanlarında, ilgili mevzuatta belirtilen usûllere göre şirket kurabilir.

İşletme tesisi

MADDE 71- Belediye, özel gelir ve gideri bulunan hizmetlerini **(Değişik: 29/11/2018- 7153-28/23 md.)** Çevre ve Şehircilik Bakanlığının izniyle bütçe içinde işletme kurarak yapabilir.

Borç ve alacakların takas ve mahsubu

MADDE 72- (Mülga: 24/7/2008-5793/47 md.)

ALTINCI KISIM
Çeşitli ve Son Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM
Çeşitli Hükümler

Kentsel dönüşüm ve gelişim alanı[30]

MADDE 73- (Değişik: 17/6/2010-5998/1 md.)

Belediye, belediye meclisi kararıyla; konut alanları, sanayi alanları, ticaret alanları, teknoloji parkları, kamu hizmeti alanları, rekreasyon alanları ve her türlü sosyal donatı alanları oluşturmak, eskiyen kent kısımlarını yeniden inşa ve restore etmek, kentin tarihi ve kültürel dokusunu korumak veya deprem riskine karşı tedbirler almak amacıyla kentsel dönüşüm ve gelişim projeleri uygulayabilir. Bir alanın kentsel dönüşüm ve gelişim alanı olarak ilan edilebilmesi için yukarıda sayılan hususlardan birinin veya bir kaçının gerçekleşmesi ve bu alanın belediye veya mücavir alan sınırları içerisinde bulunması şarttır. Ancak, kamunun mülkiyetinde veya kullanımında olan yerlerde kentsel dönüşüm ve gelişim proje alanı ilan edilebilmesi ve uygulama yapılabilmesi için ilgili belediyenin talebi ve Cumhurbaşkanınca bu yönde karar alınması şarttır.[30] [31]

---

30 16/5/2012 tarihli ve 6306 sayılı Kanunun 17 nci maddesiyle, bu maddenin birinci fıkrasının üçüncü cümlesinde yer alan "yapılabilmesi Bakanlar Kurulu kararına bağlıdır." ibaresi "yapılabilmesi için ilgili belediyenin talebi ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca bu yönde karar alınması şarttır." şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

31 2/7/2018 tarihli ve 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 200 üncü maddesiyle bu fıkrada yer alan "Çevre ve Şehircilik Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca" ibaresi "Cumhurbaşkanınca" şeklinde değiştirilmiştir.

Kentsel dönüşüm ve gelişim proje alanı olarak ilan edilecek alanın; üzerinde yapı olan veya olmayan imarlı veya imarsız alanlar olması, yapı yükseklik ve yoğunluğunun belirlenmesi, alanın büyüklüğünün en az 5 en çok 500 hektar arasında olması, etaplar halinde yapılabilmesi hususlarının takdiri münhasıran belediye meclisinin yetkisindedir. Toplamı 5 hektardan az olmamak kaydı ile proje alanı ile ilişkili birden fazla yer tek bir dönüşüm alanı olarak belirlenebilir.

Büyükşehir belediye ve mücavir alan sınırları içinde kentsel dönüşüm ve gelişim projesi alanı ilan etmeye büyükşehir belediyeleri yetkilidir. Büyükşehir belediye meclisince uygun görülmesi halinde ilçe belediyeleri kendi sınırları içinde kentsel dönüşüm ve gelişim projeleri uygulayabilir.

Büyükşehir belediyeleri tarafından yapılacak kentsel dönüşüm ve gelişim projelerine ilişkin her ölçekteki imar planı, parselasyon planı, bina inşaat ruhsatı, yapı kullanma izni ve benzeri tüm imar işlemleri ve 3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanununda belediyelere verilen yetkileri kullanmaya büyükşehir belediyeleri yetkilidir.

Kentsel dönüşüm ve gelişim proje alanlarında bulunan yapıların boşaltılması, yıkımı ve kamulaştırılmasında anlaşma yolu esastır. Kentsel dönüşüm ve gelişim projesi kapsamında bulunan gayrimenkul sahipleri ve belediye tarafından açılacak davalar, mahkemelerde öncelikle görüşülür ve karara bağlanır.

Kentsel dönüşüm ve gelişim alanları içinde yer alan eğitim ve sağlık alanları hariç kamuya ait gayrimenkuller harca esas değer üzerinden belediyelere devredilir. **(Ek cümle:4/7/2019-7181/20 md.)** Devredilen bu gayrimenkuller için Cumhurbaşkanınca kentsel dönüşüm ve gelişim alanı kara-

rının alındığı tarihten itibaren ecrimisil tahakkuk ettirilmez, tahakkuk ettirilen ecrimisiller terkin edilir, tahsil edilenler ise iade edilir. Kentsel dönüşüm ve gelişim proje alanlarında yıkılarak yeniden yapılacak münferit yapılarda ilgili vergi, resim ve harçların dörtte biri alınır.

Kentsel dönüşüm ve gelişim proje alanlarındaki gayrimenkul sahipleri ve 24/2/1984 tarihli ve 2981 sayılı İmar ve Gecekondu Mevzuatına Aykırı Yapılara Uygulanacak Bazı İşlemler ve 6785 Sayılı İmar Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanuna istinaden, hak sahibi olmuş kimselerle anlaşmaları halinde kentsel dönüşüm ve gelişim proje alanında hakları verilir. **(Ek cümle: 10/9/2014 - 6552/122 md.)** Anlaşma sonucu belediye mülkiyetine geçen gayrimenkuller haczedilemez. 2981 sayılı Kanun kapsamına girmeyen gecekondu sahiplerine enkaz ve ağaç bedelleri verilir veya belediye imkanları ölçüsünde kentsel dönüşüm ve gelişim proje alanı dışında arsa veya konut satışı yapılabilir. Bu kapsamda bulunanlara Toplu Konut İdaresi Başkanlığı ile işbirliği yapılmak suretiyle konut satışı da yapılabilir. Enkaz ve ağaç bedelleri arsa veya konut bedellerinden mahsup edilir.

Kentsel dönüşüm ve gelişim alanı ilan edilen yerlerde belediyelere ait gayrimenkuller ile belediyelerin anlaşma sağladığı veya kamulaştırdıkları gayrimenkuller üzerindeki inşaatların tamamı belediyeler tarafından yapılır veya yaptırılır. Belediye ile anlaşma yapmayan veya belediyece kamulaştırılmasına gerek duyulmayan gayrimenkul sahiplerinden proje alanında kendilerine 3194 sayılı Kanunun 18 inci maddesine göre ayrı ada ve parselde imar hakkı verilmemiş olanlar kamulaştırmasız el atma davası açabilir.

Kentsel dönüşüm ve gelişim proje alanlarında yapılacak alt yapı ve rekreasyon harcamaları, proje ortak gideri sayılır. Belediyelere ait inşaatların proje ortak giderleri belediyeler tarafından karşılanır. Kendilerine ayrı ada veya parsel tahsis edilen gayrimenkul sahipleri ile kamulaştırma dışı kalan gayrimenkul sahipleri, sahip oldukları inşaatın toplam metrekaresi oranında proje ortak giderlerine katılmak zorundadır. Proje ortak gideri ödenmeden inşaat ruhsatı, yapılan binalara yapı kullanma izni verilemez; su, doğalgaz ve elektrik bağlanamaz.

Dönüşüm alanı sınırı kesinleştiği tarihte, bu sınırlar içindeki gayrimenkullerin tapu kütüğünün beyanlar hanesine kaydedilmek üzere tapu sicil müdürlüğüne, paftasında gösterilmek üzere kadastro müdürlüğüne bildirilir. Söz konusu gayrimenkullerin kaydında meydana gelen değişiklikler belediyeye bildirilir.

Kentsel dönüşüm ve gelişim alanı ilan edilen yerlerde; ifraz, tevhit, sınırlı ayni hak tesisi ve terkini, cins değişikliği ve yapı ruhsatı verilmesine ilişkin işlemler belediyenin izni ile yapılır. **(İptal ikinci , üçüncü, dördüncü cümleler: Anayasa Mahkemesi'nin 18/10/2012 tarihli ve E.: 2010/82, K.:2012/159 sayılı Kararı ile) (…)**[32]

Belediye, kentsel dönüşüm ve gelişim projelerini gerçekleştirmek amacıyla; imar uygulaması yapmaya, imar uygulaması yapılan alanlardaki taşınmazların değerlerini tespit etmeye ve bu değer üzerinden hak sahiplerine dağıtım yapmaya veya hasılat paylaşımını esas alan uygulamalar yapmaya yetkilidir.

---

32 Sözkonusu İptal Kararı 23/7/2013 tarihli ve 28716 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Kentsel dönüşüm ve gelişim projelerinin uygulanması sırasında, tapu kayıtlarında mülkiyet hanesi açık olan veya ayni hakları davalı olan taşınmazlar doğrudan kamulaştırılarak bedelleri mahkemece tayin edilen bankaya belli olacak hak sahipleri adına bloke edilir. Belediye kentsel dönüşüm ve gelişim projelerinin uygulama alanında bulunan taşınmazların kamulaştırılması sırasında veraset ilamı çıkarmaya veya tapudaki kayıt malikine göre işlem yapmaya yetkilidir.

(Ek fıkra: 16/5/2012-6306/17 md.) Büyükşehirlerde büyükşehir belediye meclisinin, il ve ilçelerde belediye meclislerinin salt çoğunluk ile alacağı karar ile masrafların tamamı veya bir kısmı belediye bütçesinden karşılanmak kaydıyla kentin uygun görülen alanlarında bina cephelerinde değişiklik ve yenileme ile özel aydınlatma ve çevre tanzimi çalışmaları yapılabilir. Cephe değişikliği yapılacak binalarda telif hakkı sahibi proje müelliflerine talep etmeleri hâlinde, değiştirilecek cephe veya cephelerin beher metrekaresi için bir günlük net asgari ücret tutarını geçmemek üzere telif hakkı ödenir. Büyükşehir belediye meclisince uygun görülmesi hâlinde, büyükşehir belediyesi içindeki ilçe belediyeleri kendi sınırları içinde bu fıkrada belirtilen iş ve işlemleri yapabilir.

(Ek fıkra: 16/5/2012-6306/17 md.) Bina cephelerinde değişiklik ve yenileme ile özel aydınlatma ve çevre tanzimi çalışmaları için yapılması gereken iş, işlem ve yetkilendirmeler, kat maliklerinin arsa payı çoğunluğu ile verecekleri karara göre yapılır.

(Ek fıkra: 16/5/2012-6306/17 md.) Büyükşehir belediyelerince, kentsel dönüşüm ve gelişim alanı ilan edilen alanlar ile 5366 sayılı Kanuna göre yenileme alanı ilan edilen alanlarda veya bu Kanunun 75 inci maddesine göre kamu ku-

rum ve kuruluşları ile protokol yapmaları hâlinde, büyükşehir belediye meclisi kararı ile, yıkılan ibadethane ve yurtların yerine veya ihtiyaç duyulan yerlerde ibadethane ve yurt inşa edilebilir.

Kentsel dönüşüm ve gelişim projesi kapsamındaki işler, kamu idareleriyle 75 inci madde çerçevesinde ortak hizmet projeleri aracılığıyla gerçekleştirilebilir.

Bu Kanunun konusu ile ilgili hususlarda Başbakanlık Toplu Konut İdaresine 2985 sayılı Kanun ve diğer kanunlarla verilen yetkiler saklıdır.

Yurt dışı ilişkileri

MADDE 74- Belediye, belediye meclisinin kararına bağlı olarak görev alanıyla ilgili konularda faaliyet gösteren uluslararası teşekkül ve organizasyonlara, kurucu üye veya üye olabilir.

Belediye bu teşekkül, organizasyon ve yabancı mahallî idarelerle ortak faaliyet ve hizmet projeleri gerçekleştirebilir veya kardeş kent ilişkisi kurabilir.

Birinci ve ikinci fıkra gereğince yapılacak faaliyetlerin, dış politikaya ve uluslararası anlaşmalara uygun olarak yürütülmesi ve önceden **(Değişik: 29/11/2018- 7153-28/23 md.)** Çevre ve Şehircilik Bakanlığının izninin alınması zorunludur.

Diğer kuruluşlarla ilişkiler

MADDE 75- Belediye, belediye meclisinin kararı üzerine yapacağı anlaşmaya uygun olarak görev ve sorumluluk alanlarına giren konularda;

a) Mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına ait yapım, bakım, onarım ve taşıma işlerini bedelli veya bedelsiz üstlenebilir veya bu kuruluşlar ile ortak hizmet

projeleri gerçekleştirebilir ve bu amaçla gerekli kaynak aktarımında bulunabilir. Bu takdirde iş, işin yapımını üstlenen kuruluşun tâbi olduğu mevzuat hükümlerine göre sonuçlandırılır.

b) Mahallî idareler ile merkezî idareye ait aslî görev ve hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla gerekli aynî ihtiyaçları karşılayabilir, geçici olarak araç ve personel temin edebilir.

c) **(Değişik: 12/11/2012-6360/19 md.)** Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, kamu yararına çalışan dernekler, Cumhurbaşkanınca vergi muafiyeti tanınmış vakıflar ve 7/6/2005 tarihli ve 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Meslek Kuruluşları Kanunu kapsamına giren meslek odaları ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirebilir. Diğer dernek ve vakıflar ile gerçekleştirilecek ortak hizmet projeleri için mahallin en büyük mülki idare amirinin izninin alınması gerekir.[33]

d) Kendilerine ait taşınmazları, aslî görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına devredebilir veya süresi yirmibeş yılı geçmemek üzere tahsis edebilir. Bu taşınmazlar aynı kuruluşlara kiraya da verilebilir. Bu taşınmazların, tahsis amacı dışında kullanılması hâlinde, tahsis işlemi iptal edilir. Tahsis süresi sonunda, aynı esaslara göre yeniden tahsis mümkündür.

---

33 2/7/2018 tarihli ve 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 200 üncü maddesiyle bu bentte yer alan "Bakanlar Kurulunca" ibaresi "Cumhurbaşkanınca" şeklinde değiştirilmiştir.

Kamu kurum ve kuruluşlarına belediyeler, bağlı kuruluşları ve belediye şirketlerince devir veya tahsis edilen taşınmazlar, kamu konutu ve sosyal tesis olarak kullanılamaz.

(Ek fıkra: 12/11/2012-6360/19 md.) 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununun 29 uncu maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi ile 5253 sayılı Dernekler Kanununun 10 uncu maddesi; belediyeler, il özel idareleri, bağlı kuruluşları ve bunların üyesi oldukları birlikler ile ortağı oldukları Sayıştay denetimine tabi şirketler için uygulanmaz.

(Ek fıkra: 31/10/2016-KHK-678/11 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7071/11 md.) Afet, kitlesel göç ve teröre maruz kalan yerleşim birimlerinin belediyeleri (…)[34] vali veya belediye başkanı, aksayan belediye hizmetinin başka bir belediye tarafından yerine getirilmesini talep edebilir. Yardım istenilen belediye, meclis kararına gerek olmaksızın İçişleri Bakanının izniyle bu talebi yerine getirebilir.

Kent konseyi

MADDE 76- Kent konseyi, kent yaşamında; kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışır.

Belediyeler kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, noterlerin, varsa üniversitelerin, ilgili

34 Bu fıkrada yer alan "... ile bu Kanunun 45 inci maddesinin ikinci fıkrası gereğince belediye başkanı veya başkan vekili görevlendirilen belediyelerde," bölümü Anayasa Mahkemesi'nin 14/11/2019 tarihli ve E.: 2018/90, K.: 2019/85 sayılı Kararı ile iptal edilmiştir.

sivil toplum örgütlerinin, siyasî partilerin, kamu kurum ve kuruluşlarının ve mahalle muhtarlarının temsilcileri ile diğer ilgililerin katılımıyla oluşan kent konseyinin faaliyetlerinin etkili ve verimli yürütülmesi konusunda yardım ve destek sağlar.

Kent konseyinde oluşturulan görüşler belediye meclisinin ilk toplantısında gündeme alınarak değerlendirilir. Kent konseyinin çalışma usûl ve esasları **(Değişik: 29/11/2018-7153-28/23 md.)** Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca hazırlanacak yönetmelikle belirlenir.

Belediye hizmetlerine gönüllü katılım[35]

MADDE 77- Belediye; sağlık, eğitim, spor, çevre, sosyal hizmet ve yardım, kütüphane, park, trafik ve kültür hizmetleriyle yaşlılara, kadın ve çocuklara, engellilere, yoksul ve düşkünlere yönelik hizmetlerin yapılmasında beldede dayanışma ve katılımı sağlamak, hizmetlerde etkinlik, tasarruf ve verimliliği artırmak amacıyla gönüllü kişilerin katılımına yönelik programlar uygular.

Gönüllülerin nitelikleri ve çalıştırılmalarına ilişkin usûl ve esaslar **(Değişik: 29/11/2018- 7153-28/23 md.)** Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Yazışma

MADDE 78- Belediye, kamu kurum ve kuruluşlarıyla doğrudan yazışabilir.

---

35 25/4/2013 tarihli ve 6462 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle, bu maddenin birinci fıkrasında yer alan "özürlülere" ibaresi "engellilere" şeklinde değiştirilmiştir.

Belediye tasarrufundaki yerler

MADDE 79- Diğer kanunlarla getirilen hükümler saklı kalmak üzere, mezarlıklar ile belediye sınırları içinde bulunan ve sahipsiz arazi niteliğinde olan seyrangâh, harman yeri, koruluk, dinlenme yerleri, meydanlar, bataklık, çöp döküm sahaları, yıkılmış kale ve kulelerin arsaları ve enkazı ve benzeri yerler belediyenin tasarrufundadır.

Belediye tarafından deniz, akarsu ve gölden doldurma suretiyle kazanılan alanlar, Kıyı Kanunu ve ilgili mevzuata uygun olarak kullanılmak şartıyla Maliye Bakanlığı tarafından belediyelerin, büyükşehirlerde büyükşehir belediyelerinin tasarrufuna bırakılır.

Şehirlerarası özel otobüs terminali işletmesi ve akaryakıt istasyonları

MADDE 80- Belediye sınırları ve mücavir alanları içinde, kara yolu ile yolcu taşıma hakkına sahip gerçek ve tüzel kişilerin şehirlerarası otobüs terminali kurmalarına ve işletmeleri ile her türlü akaryakıt ile sıvılaştırılmış petrol gazı (LPG) ve sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) istasyonlarına nazım imar ve uygulama imar plânına uygun olmak kaydıyla belediye tarafından izin verilebilir. Akaryakıt istasyonlarına izin verilmesi için nazım imar plânında akaryakıt istasyonu olarak gösterilmesi şarttır. Bu istasyonlara çalışma ruhsatı büyükşehirlerde büyükşehir belediyesi tarafından verilir.

Ad verme, tanıtıcı amblem ve flama kullanımı

MADDE 81- Cadde, sokak, meydan, park, tesis ve benzerlerine ad verilmesi ve beldeyi tanıtıcı amblem, flama ve benzerlerinin tespitine ilişkin kararlarda; belediye meclisinin üye tam sayısının salt çoğunluğu, bunların değiştirilmesine ilişkin kararlarda ise meclis üye tam sayısının üçte iki

çoğunluğunun kararı aranır. Bu kararlar mülkî idare amirinin onayı ile yürürlüğe girer.

Avukatlık ücretinin dağıtımı

MADDE 82- Belediye lehine sonuçlanan dava ve icra takipleri nedeniyle hükme bağlanarak karşı taraftan tahsil olunan vekâlet ücretlerinin; avukatlara (49 uncu maddeye göre çalıştırılanlar dâhil) ve hukuk servisinde fiilen görev yapan memurlara dağıtımı hakkında 1389 sayılı Devlet Davalarını İntaç Eden Avukat ve Saireye Verilecek Ücreti Vekâlet Hakkında Kanun hükümleri kıyas yolu ile uygulanır.

Yeniden değerleme oranının uygulanması

MADDE 83- Bu Kanunun 15, 18 ve 34 üncü maddelerinde belirtilen parasal miktarlar, her yıl 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerleme oranına göre artırılır.

Uygulanmayacak hükümler[36]

MADDE 84- Bu Kanunla, belediyenin sorumlu ve yetkili kılındığı görev ve hizmetlerle sınırlı olarak; 24.4.1930 tarihli ve 1593 sayılı Umumî Hıfzıssıhha Kanunu, 4.7.1934 tarihli ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Selâhiyet Kanunu, 10.6.1949 tarihli ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu, 12.9.1960 tarihli ve 80 sayılı 1580 Sayılı Belediye Kanununun 15 inci Maddesinin 58 inci Bendine Tevfikan Belediyelerce Kurulan Toptancı Hal'lerinin Sureti İdaresi Hakkında Kanun, 2.7.1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanu-

36 11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Kanunun 47 nci maddesiyle, bu maddede yer alan "27.05.2004 tarihli ve 5179 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkındaki Kanun" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

nu, 13.10.1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu, 3.5.1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanunu, 14.6.1989 tarihli ve 3572 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun, (…)[36] , 10.7.2003 tarihli ve 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu, 1.5.2003 tarihli ve 4856 sayılı Çevre ve Orman Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile 14.7.1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda bu Kanun hükümlerine aykırılık bulunması durumunda bu Kanun hükümleri uygulanır.

İKİNCİ BÖLÜM

Değiştirilen, Eklenen ve Yürürlükten Kaldırılan Hükümler

MADDE 85- a)**(8.6.1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)**

b) (5.1.1961 tarihli ve 237 sayılı Taşıt Kanunu ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)

c) 18.1.1984 tarihli ve 2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanunun 29 uncu maddesinin birinci fıkrasının mülga (d) bendi, "d) Belediye kurulması," şeklinde yeniden düzenlenmiştir.

d) 10.7.2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (i) bendindeki "ağaçlandırma yapmak;" ibaresinden sonra gelmek üzere "gayrisıhhî işyerlerini, eğlence yerlerini, halk sağlığına ve çevreye etkisi olan diğer işyerlerini kentin belirli yer-

lerinde toplamak; inşaat malzemeleri, hurda depolama alanları ve satış yerlerini," ibaresi, aynı maddenin üçüncü fıkrasının (d) bendindeki "belirtilen hizmetlerden" ibaresinden sonra gelmek üzere "775 sayılı Gecekondu Kanununda belediyelere verilen yetkileri kullanmak," ibaresi eklenmiş; 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının sonuna "Meclis kendi belirleyeceği bir ay tatil yapabilir." Cümlesi ile 22 nci maddesinin üçüncü fıkrasındaki "Büyükşehir belediyesi" ibaresinden sonra gelmek üzere"1.hukuk müşaviri ve" ibaresi eklenmiş; 13 üncü maddesinin birinci fıkrasında geçen "Kasım ayı toplantısı dönem başı toplantısıdır." Cümlesi ile 14 üncü maddesinin üçüncü fıkrasındaki "on gün içinde" ibaresi ve 15 inci maddesinin birinci fıkrasında geçen "her dönem başı toplantısında," ile 16 ncı maddesinin birinci fıkrasında geçen "her yılın ilk olağan toplantısında" ibareleri madde metinlerinden çıkarılmıştır.

e) 22.2.2005 tarihli ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine, "erozyonun önlenmesi," ibaresinden sonra gelmek üzere "kültür, sanat, turizm," ibaresi eklenmiş; (b) bendinde yer alan "kültür, turizm, gençlik ve spor" ibaresi madde metninden çıkarılmış ve aynı maddeye birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş; 12 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "Kasım ayı toplantısı dönem başı toplantısıdır." Cümlesi ile 15 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "on gün içinde" ibaresi madde metninden çıkarılmış; 16 ncı maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi "İl genel meclisi, bir yıl görev yapmak üzere üyeleri arasından en az üç, en fazla beş kişiden oluşan ihtisas komisyonları kurabilir." Şeklinde değiştirilmiş; 24 üncü maddesinin birinci fıkrasına "Meclis" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve

komisyon" ibaresi eklenmiş ve aynı fıkradaki "2600" ibaresi "6000" olarak değiştirilmiş; 36 ncı maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkraları madde metninden çıkarılmış ve "il özel idarelerinde sözleşmeli personel ile kısmi zamanlı sözleşmeli personel çalıştırılması hususunda Belediye Kanununun 49 uncu maddesi hükümleri uygulanır." Cümlesi aynı maddeye üçüncü fıkra olarak eklenmiştir.

Merkezi idare tarafından yürütülen görev ve hizmetlere ait yatırımlardan ilgili bakanlıkça uygun görülenler, il özel idareleri eliyle de gerçekleştirilebilir. Bu yatırımlara ait ödenekler, ilgili kuruluş tarafından o il özel idaresi bütçesine aktarılır. İl özel idaresi bu yatırımların yüzde yirmibeşine kadar olan kısmı için kendi bütçesinden harcama yapabilir. Merkezi idare, ayrıca, desteklemek ve geliştirmek istediği hizmetleri proje bazında gerekli kaynaklarını ilgili il özel idaresine aktarmak suretiyle onlarla işbirliği içinde yürütebilir. Bu kaynak ve ödenekler özel idare bütçesi ile ilişkilendirilmez ve başka amaçla kullanılamaz.

f) 7.12.2004 tarihli ve 5272 sayılı Belediye Kanunu yürürlükten kaldırılmıştır.

g) 29.7.1970 tarihli ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 38 inci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

h) 12.4.2000 tarihli ve 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanununun 4 üncü maddesinin altıncı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Yürürlüğe giren mevzii imar plânına göre arazi kullanımı, yapı ve tesislerinin projelendirilmesi, inşası ve kullanımıyla ilgili ruhsat ve izinler ile işyeri açma ve çalışma ruhsatları OSB tarafından verilir ve denetlenir. İşyeri açma ve çalışma ruhsatının verilmesi sırasında işyeri açma ve çalışma ruhsa-

tına ilişkin harçlar, OSB tarafından tahsil edilerek ilgili belediye veya il özel idaresi hesabına yatırılır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
Geçici ve Son Hükümler

Asansör yıllık kontrol faaliyetlerine ilişkin sorumluluk

EK MADDE 1 – (Ek: 4/4/2015-6645/85 md.)

Bu Kanunun 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (s) bendinde düzenlenen yetkinin usulüne uygun kullanılmaması sonucu oluşacak yaralanma ve ölüm olaylarından dolayı, ilgili belediye yetkilileri 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu hükümlerine göre sorumludur.

EK MADDE 2- (Ek: 28/11/2017-7061/86 md.)[37]

Kamu kurum ve kuruluşlarına uygulanan su ve atık su tarife ücreti tüketim miktarına bakılmaksızın sabit tarife ücreti olarak belirlenir ve konutlar için belirlenen en düşük su ve atık su tarife ücretinin yüzde 50 fazlasını geçemez. Belediyeler temiz şebeke suyu hizmeti vermediği yerleşim yerlerindeki kamu kurumlarından herhangi bir ad altında ücret talep edemez. Kamuya ait eğitim kurumları, yurtlar, okul pansiyonları ve hastanelerden abonelik, açma kapama, bağlantı, teminat, güvence bedeli, katılma payı ve benzeri ad altında herhangi bir ücret talep edilemez.

(Ek fıkra:21/12/2019-7201/11 md.) Aboneliği Kültür ve Turizm Bakanlığı, il kültür ve turizm müdürlükleri veya Ba-

37 28/11/2017 tarihli ve 7061 sayılı Kanunun 86 ncı maddesi ile eklenen bu madde, aynı Kanunun 123 üncü maddesi uyarınca 1/1/2018 tarihinde yürülüğe girecektir.

kanlığa bağlı döner sermaye işletmesi merkez müdürlüğüne ait olan müze ve ören yerleri için, belediyeler veya büyükşehir belediyeleri su ve kanalizasyon idareleri tarafından belirlenecek su ve atık su tarifeleri, tüketim miktarına bakılmaksızın kamu kurum ve kuruluşlarına uygulanan su ve atık su tarifesini geçemez.

(Ek fıkra:21/12/2019-7201/11 md.) Aboneliği Kültür ve Turizm Bakanlığı, il kültür ve turizm müdürlükleri veya Bakanlığa bağlı döner sermaye işletmesi merkez müdürlüğüne ait olan müze ve ören yerlerinde, 3/6/2007 tarihli ve 5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanununda yer alan kaynaklardan elde edilen su, gaz, jeotermal akışkan ve buharın müze ve ören yerlerinde elde edilmesi, iletilmesi ve kullanılması için uygulanacak tarife; tüketim miktarına bakılmaksızın büyükşehir belediyeleri, belediyeler veya büyükşehir belediyeleri su ve kanalizasyon idarelerinin aynı dönemdeki su tarifesinde kamu kurum ve kuruluşlarına uygulanan su ve atık su tarifesinin yüzde onunu geçemez.

EK MADDE 3- (Ek: 15/2/2018-7099/16 md.)

Belediyeler, mevzuatla kendilerine verilen görev ve hizmetlerin yürütülmesi ve vatandaşlar tarafından yapılan başvuruların sonuçlandırılması amacıyla her türlü idari iş ve işlemin yürütüldüğü e-Belediye bilgi sistemini kullanır.

e-Belediye bilgi sistemini kurmaya, işletmeye, veri saklama, veri iletimi ve veri paylaşımı ile ilgili politikaları tespit etmeye, çalışma usul ve esaslarını belirlemeye ve bu sistem ile ilgili merkezî bir hizmet standardizasyonu oluşturmaya **(Değişik: 29/11/2018- 7153-28/23 md.)** İçişleri ile Çevre ve Şehircilik Bakanlıkları müştereken yetkilidir.

GEÇICI MADDE 1- Bu Kanunun yayımı tarihinde personel giderlerine ilişkin olarak 49 uncu maddede belirtilen oranları aşmış olan belediyelerde bu oranların altına inilinceye kadar, boş kadro ve pozisyon bulunması ve bütçe imkânlarının yeterli olması kaydıyla 1.1.2005 tarihinde mevcut memur ve sözleşmeli personel sayısının yüzde onunu geçmemek üzere İçişleri Bakanlığınca zorunlu hâllere münhasır olacak şekilde verilecek izin dışında ilâve personel istihdam edilemez. Geçici iş pozisyonları için önceki yıldan fazla olacak şekilde vize yapılamaz.

GEÇICI MADDE 2- Norm kadro uygulamasına geçilinceye kadar belediyenin, bağlı kuruluşlarının ve mahallî idare birliklerinin memur kadrolarının ihdas ve iptalleri ile boş kadro değişiklikleri, İçişleri Bakanlığının teklifi, Maliye Bakanlığı ve Devlet Personel Başkanlığının uygun görüşü üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile yapılır. Norm kadro uygulamasına geçilinceye kadar, Bakanlar Kurulu tarafından ihdas edilmiş mevcut kadrolar 49 uncu maddenin üçüncü fıkrasının uygulanması açısından norm kadro kabul edilir.

Sürekli işçi kadroları ile iş pozisyonları ise norm kadro uygulamasına geçilinceye kadar İçişleri Bakanlığının vizesine tâbidir. İçişleri Bakanlığı vize yetkisini valiliklere devredebilir.

GEÇICI MADDE 3- Bu Kanunun yayımlandığı tarihte 2000 yılı genel nüfus sayımına göre nüfusu 2.000'in altına düşen belediyelerin tüzel kişiliklerinin kaldırılarak köye dönüştürme işlemi, bu Kanunun 8 inci maddesi uygulamasından faydalanmak isteyen belediyeler için 31.12.2006 tarihine kadar uygulanmaz. Tüzel kişiliğin kaldırılmasında, birleşme veya katılma sonrasında 2000 yılı genel nüfus sayımı sonucuna göre oluşan toplam nüfus esas alınır.

5272 sayılı Belediye Kanununun geçici 4 üncü maddesine göre yapılan işlemler bu maddeye göre yapılmış sayılır.

GEÇICI MADDE 4- 41 inci maddede öngörülen stratejik plân, Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren bir yıl içinde hazırlanır.

GECICI MADDE 5- Belediyeler ve bağlı kuruluşları ile sermayesinin yüzde ellisinden fazlası belediyelere ait şirketlerin, 31.12.2004 tarihi itibariyle kamu kurum ve kuruluşlarından olan kamu ve özel hukuka tâbi alacakları, bunların diğer kamu kurum ve kuruluşlarına olan borçlarına karşılık olmak üzere 31.12.2005 tarihine kadar takas ve mahsup edilir. Bakanlar Kurulu bu süreyi altı aya kadar uzatmaya yetkilidir. Bu madde kapsamındaki alacak ve borç ifadesi bu alacak ve borçlara ilişkin fer'ileri ve cezaları da kapsar.

Yukarıdaki fıkra kapsamında yer alan kuruluşların takas ve mahsup işlemine konu olan veya olmayan borçları, genel bütçe vergi gelirlerinden her ay ayrılacak paylarının yüzde kırkını geçmemek üzere kesinti yapılarak tahsil edilir.

Bu maddeye göre yapılacak takas, mahsup ve kesinti işlemleri yılı bütçe kanunları ile ilişkilendirilmeksizin ilgili kuruluş ile uzlaşma komisyonu tarafından belirlenir; Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın önerisi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından karara bağlanır. **(Ek ibare: 26/12/2006-5568/8 md.)** 30/6/2006 tarihi itibarı ile Uzlaşma Komisyonu ile takas, mahsup ve kesinti yapılmasına ilişkin kararları imzalayan ancak Bakanlar Kurulu tarafından söz konusu kararları henüz onaylanmayan ilgili kuruluşların işlemleri28 Şubat 2007tarihine kadar karara bağlanır. Bakanlar Kurulu, ilgili kuruluşların borç ödeme kapasitelerini de dikkate alarak ödenecek tutarları taksitlendirmeye, taksitlendirilen kısma Kanunun yayımını izleyen günden itibaren

zam ve faiz uygulatmamaya, bu borçların fer'i ve cezalarını geçmemek üzere indirim yapmaya yetkilidir.

(Ek fıkra: 26/12/2006-5568/8 md.) Bu madde uyarınca takas, mahsup ve kesinti işlemine tâbi tutulan borç ve alacaklar için ilgili kanunlarda öngörülen zamanaşımı süreleri işlemez.

İlgili kuruluşun uzlaşma ve hacizlerin kaldırılmasına dair başvurusunun uzlaşma komisyonunca kabul edilmesini müteakip 31.12.2004 tarihinden önceki borçlar için tatbik edilen hacizler kaldırılır.

Uzlaşma komisyonu Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan tarafından görevlendirilecek bir başkan ile İçişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Devlet Plânlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Hazine Müsteşarlığı, Sayıştay Başkanlığı, Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığı ve İller Bankası Genel Müdürlüğünden birer temsilciden oluşur.

GEÇICI MADDE 6 – (Ek: 26/12/2006-5568/9 md.; Mülga: 28/1/2010-5951/13 md.)

GEÇICI MADDE 7 - (Ek: 31/5/2012-6321/ 5 md.)

Bu Kanunun 52 nci maddesine göre çıkarılan Yönetmelik çerçevesinde "İtfaiye Eri" kadro unvanına atanmak üzere açılmış olan sınav sonucunda başarılı oldukları ilan edildiği halde herhangi bir sebeple atamaları yapılmamış olanlar, bu işlemler sebebiyle dava açmış olmaları halinde davadan vazgeçmeleri, açmış oldukları dava lehlerine sonuçlananlar ise mahkeme tarafından karara bağlanmış tazminat veya geriye dönük maaş haklarından yazılı olarak feragat etmeleri kaydıyla, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 30 gün içinde atama işlemleri tamamlanarak göreve başlatılır.

GEÇICI MADDE 8 – (Ek: 10/9/2014 - 6552/123 md.; İptal: Anayasa Mahkemesi'nin 17/6/2015 tarihli ve E.: 2014/194, K.: 2015/55 sayılı Kararı ile.)

GEÇICI MADDE 9 – (Ek : 15/8/2016-KHK-674/40 md.; Aynen Kabul: 10/11/2016-6758/36 md.)

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce terör veya terör örgütlerine yardım ve yataklık suçları kapsamında haklarında yürütülen soruşturma veya kovuşturma nedeniyle görevden uzaklaştırılan belediye başkanı, başkan vekili ve meclis üyelerinin yerine 45 inci maddenin birinci fıkrasının (b) bendine göre işlem yapılmış olsa bile onbeş gün içerisinde 46 ncı maddedeki yetkili makamlarca 45 inci maddenin ikinci fıkrasında belirtilen usule göre görevlendirme yapılır.

GEÇİCİ MADDE 10- (EK: 15/2/2018-7099/17 MD.) [38]

Belediyeler, e-Belediye bilgi sisteminin kurulduğuna dair bildirimin İçişleri Bakanlığı tarafından yapılmasından itibaren e-Belediye bilgi sistemi ile ilgili çalışmaları bir yıl içinde tamamlar.

Benzer sistemi kullanan belediyeler, sistemlerinde bulunan ve e-Belediye bilgi sistemi için gerekli olan verileri e-Belediye bilgi sistemini kullanmaya başladıkları tarihten itibaren bir yıl içinde e-Belediye bilgi sistemine aktarır. İçişleri Bakanı, gerektiğinde bu süreyi bir katına kadar uzatabilir.

GEÇİCİ MADDE 11- (EK:21/2/2019-7166/14 MD.)

Konusu suç teşkil etmemek kaydıyla, bu maddenin yürür-

38 15/2/2018 tarihli ve 7099 sayılı Kanunun 17 nci maddesi ile eklenen bu madde, aynı Kanunun 34 üncü madesi uyaınca bu madde Resmî Gazete'de yayımlandığı 10/3/2018 tarihinden 6 ay sonra yürerlüğe girer.

lük tarihine kadar personelinin çocukları için kreş ve gündüz bakımevi hizmetini bütçesinden hizmet alımı yoluyla karşılamış olan belediyeler, büyükşehir belediyeleri ve bağlı kuruluşlarının yetkili ve görevli personeli hakkında idari veya mali yargılama ve takibat yapılamaz, başlamış olanlar işlemden kaldırılır.

GEÇICI MADDE 12- (EK:21/12/2019-7201/12 MD.)

Aboneliği Kültür ve Turizm Bakanlığı, il kültür ve turizm müdürlükleri veya Bakanlığa bağlı döner sermaye işletmesi merkez müdürlüğüne ait olan müze ve ören yerlerinde; su ve atık su bedeli ile 5686 sayılı Kanunda yer alan kaynaklardan elde edilen su, gaz, jeotermal akışkan ve buharın elde edilmesi, iletilmesi ve kullanılması için büyükşehir belediyeleri, belediyeler veya büyükşehir belediyeleri su ve kanalizasyon idarelerince uygulanan ve tarifelerinden kaynaklanan alacak asıllarının yüzde ellisinin peşin ödenmesi kaydıyla; bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla su ve atık su, gaz, jeotermal akışkan ve buharın alacak asıllarının tamamı ile bunlara bağlı faiz, gecikme faizi, gecikme zammı gibi fer'iler (sözleşmelerde düzenlenen her türlü zam dâhil) ile bu alacaklara bağlı cezaların ve gecikme faizi, gecikme zammı gibi fer'ilerinin (sözleşmelerde düzenlenen her türlü ceza ve zam dâhil) tahsilinden vazgeçilir; varsa başlatılmış icra takipleri düşer, açılmış davalar hakkında resen karar verilmesine yer olmadığına karar verilir, yargılama gideri ve takip giderleri taraflar üzerinde bırakılır ve vekalet ücretine hükmedilmez. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce verilen ve infaz edilmeyen mahkeme kararlarına konu alacaklar hakkında da bu madde hükümleri uygulanır ve yargılama gideri ile vekalet ücretinin tahsilinden vazgeçilir.

Yürürlük

MADDE 86- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 87- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

3/7/2005 TARİHLİ VE 5393 SAYILI KANUNA İŞLENEMEYEN HÜKÜMLER

1) 17/6/2010 tarihli ve 5998 sayılı Kanunun Geçici Maddesi:

GEÇICI MADDE 1– (İptal: Anayasa Mahkemesi'nin 18/10/2012 tarihli ve E.: 2010/82, K.:2012/159 sayılı Kararı ile.).[39]

5393 SAYILI KANUNA EK VE DEĞİŞİKLİK GETİREN MEVZUATIN VEYA ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARININ YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ TARİHLERİNİ GÖSTERİR TABLO

Değiştiren Kanunun/KHK'nin veya Anayasa Mahkemesi Kararının Numarası	5393 sayılı Kanunun değişen veya iptal edilen maddeleri	Yürürlüğe Giriş Tarihi
5538	14, 18	12/7/2006
5568	Geçici Madde 5, Geçici Madde 6	30/12/2006
Anayasa Mahkemesinin 24/1/2007 tarihli ve E.: 2005/95, K.: 2007/5 sayılı Kararı	14, 50	29/12/2007

39 Sözkonusu İptal Kararı 23/7/2013 tarihli ve 28716 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

5594	12	10/3/2007
5675	20	7/6/2007
5747	11	22/3/2008
5766	16	6/6/2008
5793	49, 72	6/8/2008
5951	Geçici Madde 6	5/2/2010
5998	73, İşlenemeyen Hüküm	24/6/2010
5996	84	13/12/2010
Anayasa Mahkemesinin 4/2/2010 tarihli ve E.: 2008/27, K.: 2010/29 sayılı Kararı	23	22/6/2011
6306	73	31/5/2012
6321	Geçici Madde 7	3/6/2012
6360	8, 9, 12, 14, 15, 75	6/12/2012
6338	49	1/1/2013
6462	14, 38, 44, 60, 77	3/5/2013
Anayasa Mahkemesinin 18/10/2012 tarihli ve E.: 2010/82, K.: 2012/159 sayılı Kararı	73, İşlenemeyen Hüküm	23/7/2013
6495	14	2/8/2013
6525	12	27/2/2014
6552	14,15,73, Geçici Madde 8	11/9/2014
6645	15, Ek Madde 1	23/4/2015

Anayasa Mahkemesinin 17/6/2015 tarihli ve E.: 2014/194, K.: 2015/55 sayılı Kararı	15, Geçici Madde 8	26/6/2015
KHK/674	45, 57, Geçici Madde 9	1/9/2016
KHK/678	75	22/11/2016
6758	45, 57, Geçici Madde 9	24/11/2016
7061	15	5/12/2017
	Ek Madde 2	1/1/2018
7071	75	8/3/2018
7099	Ek Madde 3	10/3/2018
	Geçici Madde 10	10/9/2018
KHK/703	4, 11, 12, 68, 73, 75	24/6/2018 tarihinde birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının andiçerek göreve başladığı tarihte (9/7/2018)
7153	4, 8, 12, 15, 18, 19, 49, 51, 52, 56, 62, 65, 68, 69, 71, 74, 76, 77, Ek Madde 3	10/12/2018
7166	Geçici Madde 11	22/2/2019
7181	73	10/7/2019

Anayasa Mahkemesinin 26/6/2019 tarihli ve E.: 2019/27, K.: 2019/56 sayılı Kararı	14	11/9/2019
7201	Ek Madde 2, Geçici Madde 12	Ek Madde 2' ye eklenen fıkralar 1/1/2020 tarihinde, diğer değişiklik 24/12/2019 tarihinde
Anayasa Mahkemesi'nin 14/11/2019 tarihli ve E.: 2018/90, K.: 2019/85 sayılı Kararı	75	13/2/2020
Anayasa Mahkemesinin 17/10/2018 tarihli ve E.:2018/110; K.:2018/99 sayılı Kararı	51	Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak altı ay sonra
7261	15	30/12/2020
7349	15	25/12/2021
7421	14, 15	26/11/2022
7433	49	26/1/2023
7446	68	5/4/2023

5216 SAYILI
BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
KANUNU

5216 SAYILI
BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ KANUNU[40]

Kanun Numarası : 5216
Kabul Tarihi: 10/7/2004
Yayımlandığı R.Gazete: Tarih :23/7/2004 Sayı :25531
Yayımlandığı Düstur: Tertip : 5 Cilt : 43

BİRİNCİ BÖLÜM
Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1- Bu Kanunun amacı, büyükşehir belediyesi yönetiminin hukukî statüsünü düzenlemek, hizmetlerin plânlı, programlı, etkin, verimli ve uyum içinde yürütülmesini sağlamaktır.

Kapsam

MADDE 2- Bu Kanun, büyükşehir belediyesiyle büyükşehir sınırları içindeki belediyeleri kapsar.

Tanımlar

MADDE 3- Bu Kanunun uygulanmasında;

a) **(Değişik: 12/11/2012-6360/4 md.)** Büyükşehir belediyesi: Sınırları il mülki sınırı olan ve sınırları içerisindeki ilçe belediyeleri arasında koordinasyonu sağlayan; idarî ve malî

40 6/3/2008 tarihli ve 5747 sayılı Kanunun 3 üncü maddesiyle; 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ve diğer kanunlarda ilk kademe belediyesine yapılan atıfların ilçe belediyesine yapılmış sayılacağı hüküm altına alınmıştır.

özerkliğe sahip olarak kanunlarla verilen görev ve sorumlulukları yerine getiren, yetkileri kullanan; karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişisini,

b) Büyükşehir belediyesinin organları: Büyükşehir belediye meclisi, büyükşehir belediye encümeni ve büyükşehir belediye başkanını,

c) İlçe belediyesi: Büyükşehir belediyesi sınırları içinde kalan ilçe belediyesini,

d) **(Mülga: 12/11/2012-6360/4 md.)**

İfade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Büyükşehir Belediyesinin Kuruluşu ve Sınırları

Kuruluş

MADDE 4- (Değişik: 12/11/2012-6360/5 md.)

Toplam nüfusu 750.000'den fazla olan illerin il belediyeleri kanunla büyükşehir belediyesine dönüştürülebilir.

Büyükşehir belediyesinin sınırları

MADDE 5- (Değişik: 12/11/2012-6360/6 md.)

Büyükşehir belediyelerinin sınırları, il mülki sınırlarıdır.

İlçe belediyelerinin sınırları, bu ilçelerin mülki sınırlarıdır.

Büyükşehir belediyesine katılma

MADDE 6- (Mülga: 12/11/2012-6360/13 md.)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
Büyükşehir Belediyesinin Görev, Yetki ve Sorumlulukları

Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görev ve sorumlulukları [41] [42]

MADDE 7- Büyükşehir belediyesinin görev, yetki ve sorumlulukları şunlardır:

a) İlçe (…)[42] belediyelerinin görüşlerini alarak büyükşehir belediyesinin stratejik plânını, yıllık hedeflerini, yatırım programlarını ve bunlara uygun olarak bütçesini hazırlamak.

b) Çevre düzeni plânına uygun olmak kaydıyla, büyükşehir belediye (…)[43] sınırları içinde 1/5.000 ile 1/25.000 arasındaki her ölçekte nazım imar plânını yapmak, yaptırmak ve onaylayarak uygulamak; büyükşehir içindeki belediyelerin nazım plâna uygun olarak hazırlayacakları uygulama imar plânlarını, bu plânlarda yapılacak değişiklikleri, parselasyon plânlarını ve imar ıslah plânlarını aynen veya değiştirerek onaylamak ve uygulanmasını denetlemek; nazım imar plânının yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde uygulama imar plânlarını ve parselasyon plânlarını yapmayan ilçe (…)[42] belediyelerinin uygulama imar plânlarını ve parselasyon plânlarını yapmak veya yaptırmak.[43]

---

41 Bu madde başlığı "Büyükşehir, ilçe ve ilk kademe belediyelerinin görev ve sorumlulukları" iken, 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun 7 nci maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

42 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun 13 üncü maddesiyle, bu maddenin birinci fıkrasında yer alan "ve ilk kademe" ibareleri madde metninden çıkarılmıştır.

43 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun 13 üncü maddesiyle, bu bentte yer alan "ve mücavir alan" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

c) Kanunlarla büyükşehir belediyesine verilmiş görev ve hizmetlerin gerektirdiği proje, yapım, bakım ve onarım işleriyle ilgili her ölçekteki imar plânlarını, parselasyon plânlarını ve her türlü imar uygulamasını yapmak ve ruhsatlandırmak, 20.7.1966 tarihli ve 775 sayılı Gecekondu Kanununda belediyelere verilen yetkileri kullanmak.

d) Büyükşehir belediyesi tarafından yapılan veya işletilen alanlardaki işyerlerine büyükşehir belediyesinin sorumluluğunda bulunan alanlarda işletilecek yerlere ruhsat vermek ve denetlemek.

e) Belediye Kanununun 69 ve 73 üncü maddelerindeki yetkileri kullanmak.[44]

f) Büyükşehir ulaşım ana plânını yapmak veya yaptırmak ve uygulamak; ulaşım ve toplu taşıma hizmetlerini plânlamak ve koordinasyonu sağlamak; kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işlettirmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek.

g) **(Değişik: 12/11/2012-6360/7 md.)** Büyükşehir belediyesinin yetki alanındaki mahalleleri ilçe merkezine bağlayan yollar, meydan, bulvar, cadde ve ana yolları yapmak, yaptırmak, bakım ve onarımı ile bu yolların temizliği ve karla mücadele çalışmalarını yürütmek; kentsel tasarım projelerine uygun olarak bu yerlere cephesi bulunan yapılara ilişkin

44 21/4/2005 tarihli ve 5335 sayılı Kanunun 28 inci maddesiyle, bu bentte yer alan "68 ve 72 nci" ibaresi, "69 ve 73 üncü" şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

yükümlülükler koymak; ilân ve reklam asılacak yerleri ve bunların şekil ve ebadını belirlemek; meydan, bulvar, cadde, yol ve sokak ad ve numaraları ile bunlar üzerindeki binalara numara verilmesi işlerini gerçekleştirmek.

h) Coğrafî ve kent bilgi sistemlerini kurmak.

i) Sürdürülebilir kalkınma ilkesine uygun olarak çevrenin, tarım alanlarının ve su havzalarının korunmasını sağlamak; ağaçlandırma yapmak; gayrisıhhî işyerlerini, eğlence yerlerini, halk sağlığına ve çevreye etkisi olan diğer işyerlerini kentin belirli yerlerinde toplamak; inşaat malzemeleri, hurda depolama alanları ve satış yerlerini, hafriyat toprağı, moloz, kum ve çakıl depolama alanlarını, odun ve kömür satış ve depolama sahalarını belirlemek, bunların taşınmasında çevre kirliliğine meydan vermeyecek tedbirler almak; büyükşehir katı atık yönetim plânını yapmak, yaptırmak; katı atıkların kaynakta toplanması ve aktarma istasyonuna kadar taşınması hariç katı atıkların ve hafriyatın yeniden değerlendirilmesi, depolanması ve bertaraf edilmesine ilişkin hizmetleri yerine getirmek, bu amaçla tesisler kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettirmek; sanayi ve tıbbî atıklara ilişkin hizmetleri yürütmek, bunun için gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettirmek; deniz araçlarının atıklarını toplamak, toplatmak, arıtmak ve bununla ilgili gerekli düzenlemeleri yapmak.[45]

j) Gıda ile ilgili olanlar dâhil birinci sınıf gayrisıhhî müesseseleri ruhsatlandırmak ve denetlemek, yiyecek ve içecek

---

45 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Kanunun 85 inci maddesiyle bu bende, "ağaçlandırma yapmak;" ibaresinden sonra gelmek üzere "gayrisıhhî işyerlerini, eğlence yerlerini, halk sağlığına ve çevreye etkisi olan diğer işyerlerini kentin belirli yerlerinde toplamak; inşaat malzemeleri, hurda depolama alanları ve satış yerlerini," ibaresi eklenmiş ve metne işlenmiştir.

maddelerinin tahlillerini yapmak üzere laboratuvarlar kurmak ve işletmek.

k) Büyükşehir belediyesinin yetkili olduğu veya işlettiği alanlarda zabıta hizmetlerini yerine getirmek.

l) Yolcu ve yük terminalleri, kapalı ve açık otoparklar yapmak, yaptırmak, işletmek, işlettirmek veya ruhsat vermek.

m) Büyükşehirin bütünlüğüne hizmet eden sosyal donatılar, bölge parkları, hayvanat bahçeleri, hayvan barınakları, kütüphane, müze, spor, dinlence, eğlence ve benzeri yerleri yapmak, yaptırmak, işletmek veya işlettirmek; gerektiğinde amatör spor kulüplerine nakdî yardım yapmak, malzeme vermek ve gerekli desteği sağlamak, amatör takımlar arasında spor müsabakaları düzenlemek, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan sporculara, teknik yönetici, antrenör ve öğrencilere belediye meclis kararıyla ödül vermek.[46]

n) Gerektiğinde mabetler ile sağlık, eğitim ve kültür hizmetleri için bina ve tesisler yapmak, kamu kurum ve kuruluşlarına ait bu hizmetlerle ilgili bina ve tesislerin her türlü bakımını, onarımını yapmak ve gerekli malzeme desteğini sağlamak.[47]

o) Kültür ve tabiat varlıkları ile tarihî dokunun ve kent tarihi bakımından önem taşıyan mekânların ve işlevlerinin

---

46 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun 7 nci maddesiyle, bu bentte yer alan "amatör spor kulüplerine" ibaresinden sonra gelmek üzere "nakdî yardım yapmak," ibaresi ile "derece alan sporculara" ibaresinden sonra gelmek üzere ", teknik yönetici, antrenör ve öğrencilere" ibaresi eklenmiştir.

47 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun 7 nci maddesiyle, bu bentte yer alan "Gerektiğinde" ibaresinden sonra gelmek üzere "mabetler ile" ibaresi eklenmiştir.

korunmasını sağlamak, bu amaçla bakım ve onarımını yapmak, korunması mümkün olmayanları aslına uygun olarak yeniden inşa etmek.

p) Büyükşehir içindeki toplu taşıma hizmetlerini yürütmek ve bu amaçla gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettirmek, büyükşehir sınırları içindeki kara ve denizde taksi ve servis araçları dahil toplu taşıma araçlarına ruhsat vermek. **(Ek cümle: 16/5/2018-7144/14 md.)** Büyükşehir içindeki toplu taşıma hatlarıyla ilgili olarak; şehir merkezine olan uzaklık, nüfus ve hattı kullanan sayısı kriterleri esas alınarak tespit edilecek hatlarla ilgili toplu taşıma hizmetlerinin işlettirilmesine karar vermek.

r) Su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütmek, bunun için gerekli baraj ve diğer tesisleri kurmak, kurdurmak ve işletmek; derelerin ıslahını yapmak; kaynak suyu veya arıtma sonunda üretilen suları pazarlamak.

s) Mezarlık alanlarını tespit etmek, mezarlıklar tesis etmek, işletmek, işlettirmek, defin ile ilgili hizmetleri yürütmek.

t) Her çeşit toptancı hallerini ve mezbahaları yapmak, yaptırmak, işletmek veya işlettirmek, imar plânında gösterilen yerlerde yapılacak olan özel hal ve mezbahaları ruhsatlandırmak ve denetlemek.

u) İl düzeyinde yapılan plânlara uygun olarak, doğal afetlerle ilgili plânlamaları ve diğer hazırlıkları büyükşehir ölçeğinde yapmak; gerektiğinde diğer afet bölgelerine araç, gereç ve malzeme desteği vermek; itfaiye ve acil yardım hizmetlerini yürütmek; patlayıcı ve yanıcı madde üretim ve depolama yerlerini tespit etmek, konut, işyeri, eğlence yeri, fabrika ve sanayi kuruluşları ile kamu kuruluşlarını yangına

ve diğer afetlere karşı alınacak önlemler yönünden denetlemek, bu konuda mevzuatın gerektirdiği izin ve ruhsatları vermek.

v) Sağlık merkezleri, hastaneler, gezici sağlık üniteleri ile yetişkinler, yaşlılar, engelliler, kadınlar, gençler ve çocuklara yönelik her türlü sosyal ve kültürel hizmetleri yürütmek, geliştirmek ve bu amaçla sosyal tesisler kurmak, meslek ve beceri kazandırma kursları açmak, işletmek veya işlettirmek, bu hizmetleri yürütürken üniversiteler, yüksek okullar, meslek liseleri, kamu kuruluşları ve sivil toplum örgütleri ile işbirliği yapmak.

y) Merkezî ısıtma sistemleri kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettirmek.

z) **(Değişik: 12/11/2012-6360/7 md.)** Afet riski taşıyan veya can ve mal güvenliği açısından tehlike oluşturan binaları tahliye etme ve yıkım konusunda ilçe belediyelerinin talepleri hâlinde her türlü desteği sağlamak.

aa) **(Ek:24/12/2020-7261/29 md.)** Bisiklet yollarının ve şeritlerinin, bisiklet ve elektrikli skuter park ve şarj istasyonlarının, yaya yollarının ve gürültü bariyerlerinin planlanması, projelendirilmesi, yapımı, bakımı ve onarımıyla ilgili işleri yürütmek.

bb) **(Ek: 16/11/2022-7421/14 md.)** Gerektiğinde cemevleri için bina ve tesisler yapmak, bu bina ve tesislerin her türlü bakımını, onarımını yapmak ve gerekli malzeme desteğini sağlamak.

Büyükşehir belediyeleri birinci fıkranın (c) bendinde belirtilen yetkilerini, imar plânlarına uygun olarak kullanmak ve ilgili belediyeye bildirmek zorundadır. **(Değişik ikinci cümle: 12/11/2012-6360/7 md.)** Büyükşehir belediyeleri birinci

fıkranın (l), (s), (t) bentlerindeki görevleri ile temizlik hizmetleri ve adres ve numaralandırmaya ilişkin görevlerini belediye meclisi kararı ile ilçe belediyelerine devredebilir, birlikte yapabilirler. **(Ek üç cümle: 16/5/2018-7144/14 md.)** Büyükşehir belediyeleri, birinci fıkranın (p) bendinin ikinci cümlesinde yer alan kriterler esas alınarak büyükşehir belediye meclisi kararıyla belirlenen yerlerdeki toplu taşıma hatlarının işletmesinin o bölgede kurulu taşıma birlik veya kooperatiflerinden temin edilmesine karar verebilir. Bu durumda ihaleye katılacaklarda ve kullanılacak taşıma araçlarında aranacak şartlar belediyelerce belirlenir. **(Değişik cümle:22/12/2021-7349/9 md.)** Büyükşehir belediyeleri, kendisinden izin veya ruhsat almak ya da hat kiralamak suretiyle çalışan ve toplu taşıma hizmeti yürüten gerçek ve tüzel kişilere; nüfus, hattın uzunluğu ve hattı kullanan sayısı kriterlerini esas alarak tespit edeceği hatlardaki toplu taşıma hizmetlerinden ücretsiz veya indirimli olarak yararlananlara ilişkin gelir desteği ödemesi yapabilir.

İlçe (…)[48] belediyelerinin görev ve yetkileri şunlardır: [48]

a) Kanunlarla münhasıran büyükşehir belediyesine verilen görevler ile birinci fıkrada sayılanlar dışında kalan görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak.

b) Büyükşehir katı atık yönetim plânına uygun olarak, katı atıkları toplamak ve aktarma istasyonuna taşımak.

c) Sıhhî işyerlerini, 2 nci ve 3 üncü sınıf gayrisıhhî müesseseleri, umuma açık istirahat ve eğlence yerlerini ruhsatlandırmak ve denetlemek.

---

48 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun 13 üncü maddesiyle, bu fıkrada yer alan "ve ilk kademe" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

d) Birinci fıkrada belirtilen hizmetlerden; 775 sayılı Gecekondu Kanununda belediyelere verilen yetkileri kullanmak, (…)[49] spor, dinlenme ve eğlence yerleri ile parkları yapmak; yaşlılar, engelliler, kadınlar, gençler ve çocuklara yönelik sosyal ve kültürel hizmetler sunmak; mesleki eğitim ve beceri kursları açmak; mabetler ile sağlık, eğitim, kültür tesis ve binalarının yapım, bakım ve onarımı ile kültür ve tabiat varlıkları ve tarihî dokuyu korumak; kent tarihi bakımından önem taşıyan mekânların ve işlevlerinin geliştirilmesine ilişkin hizmetler yapmak; bölge otoparkı, kapalı ve açık otoparklar yapmak, yaptırmak, işletmek, işlettirmek veya ruhsat vermek. [49] [50] [51] [52]

e) Defin ile ilgili hizmetleri yürütmek.

f) **(Ek: 12/11/2012-6360/7 md.)** Afet riski taşıyan veya can ve mal güvenliği açısından tehlike oluşturan binaları tahliye etmek ve yıkmak.

g) **(Ek: 16/11/2022-7421/14 md.)** Cemevlerinin yapım, bakım ve onarımını yapmak.

(Değişik son fıkra: 1/7/2006-5538/23 md.) 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunuyla Sanayi ve Ticaret Bakan-

---

49 24/12/2020 tarihli ve 7261 sayılı Kanunun 29 uncu maddesiyle, bu bentte yer alan yer alan "otopark," ibaresi madde metninden çıkarılmış ve bende "ilişkin hizmetler yapmak" ibaresinden sonra gelmek üzere "; bölge otoparkı, kapalı ve açık otoparklar yapmak, yaptırmak, işletmek, işlettirmek veya ruhsat vermek" ibaresi eklenmiştir

50 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Kanunun 85 inci maddesiyle bu bende, "belirtilen hizmetlerden" ibaresinden sonra gelmek üzere "775 sayılı Gecekondu Kanununda belediyelere verilen yetkileri kullanmak,"ibaresi eklenmiş ve metne işlenmiştir.

51 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun 7 nci maddesiyle, bu bentte yer alan "beceri kursları açmak;" ibaresinden sonra gelmek üzere "mabetler ile" ibaresi eklenmiştir.

52 25/4/2013 tarihli ve 6462 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle, bu bentte yer alan "özürlüler" ibaresi "engelliler" şeklinde değiştirilmiştir.

lığına ve organize sanayi bölgelerine tanınan yetki ve sorumluluklar ile sivil hava ulaşımına açık havaalanları ve bu havaalanları bünyesinde yer alan tüm tesisler bu Kanunun kapsamı dışındadır.

(Ek fıkra: 12/11/2012-6360/7 md.) Büyükşehir ve ilçe belediyeleri tarım ve hayvancılığı desteklemek amacıyla her türlü faaliyet ve hizmette bulunabilirler.

Alt yapı hizmetleri[53]

MADDE 8- Büyükşehir içindeki alt yapı hizmetlerinin koordinasyon içinde yürütülmesi amacıyla büyükşehir belediye başkanı ya da görevlendirdiği kişinin başkanlığında, yönetmelikle belirlenecek kamu kurum ve kuruluşları ile özel kuruluşların temsilcilerinin katılacağı alt yapı koordinasyon merkezi kurulur. Büyükşehir ilçe (…)[53] belediye başkanları kendi belediyesini ilgilendiren konuların görüşülmesinde koordinasyon merkezlerine üye olarak katılırlar. Alt yapı koordinasyon merkezi toplantılarına ayrıca gündemdeki konularla ilgili kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının (oda üst kuruluşu bulunan yerlerde üst kuruluşun) temsilcileri de davet edilerek görüşleri alınır.

Alt yapı koordinasyon merkezi, kamu kurum ve kuruluşları ile özel kuruluşlar tarafından büyükşehir içinde yapılacak alt yapı yatırımları için kalkınma plânı ve yıllık programlara uygun olarak yapılacak taslak programları birleştirerek kesin program hâline getirir. Bu amaçla, kamu kurum ve kuruluşları ile özel kuruluşlar alt yapı koordinasyon merkezinin isteyeceği coğrafî bilgi sistemleri dâhil her türlü bilgi ve belgeyi vermek zorundadırlar. Kesin programlarda

53 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun 13 üncü maddesiyle, bu maddenin birinci fıkrasında yer alan "ve ilk kademe" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

birden fazla kamu kurum ve kuruluşu tarafından aynı anda yapılması gerekenler ortak programa alınır. Ortak programa alınan alt yapı hizmetleri için belediye ve diğer bütün kamu kurum ve kuruluşlarının bütçelerine konulan ödenekler, alt yapı koordinasyon merkezi bünyesinde oluşturulacak alt yapı yatırım hesabına aktarılır.

Ortak programa alınan hizmetler için kamu kurum ve kuruluş bütçelerinde yeterli ödeneğin bulunmadığının bildirilmesi durumunda, büyükşehir belediyesi veya ilgisine göre bağlı kuruluş bütçelerinden bu hizmetler için kaynak ayrılabilir. Kamu kurum ve kuruluşları alt yapı ortak yatırım hizmetleri için harcanan miktarda ödeneği, yeniden değerleme oranını da dikkate alarak ertesi yıl bütçesinde ayırır. Ayrılan bu ödenek belediye veya ilgili bağlı kuruluşunun hesabına aktarılır. Bu bedel ödenmeden ilgili kamu kurum veya kuruluşu, büyükşehir belediyesi sınırlarında yeni bir yatırım yapamaz.

Ortak programa alınmayan yatırımlar için bakanlıklar, ilgili belediye ve diğer kamu kurum ve kuruluşları alt yapı koordinasyon merkezi tarafından belirlenen programa göre harcamalarını kendi bütçelerinden yaparlar.

Koordinasyon merkezleri tarafından alınan ortak yatırım ve toplu taşımayla ilgili kararlar, belediye ve bütün kamu kurum ve kuruluşlarıyla ilgililer için bağlayıcıdır.

Alt yapı koordinasyon merkezinin çalışma esas ve usulleri ile bu kurullara katılacak kamu kurum ve kuruluş temsilcileri, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, çıkarılacak bu yönetmeliğin, alt yapı yatırım hesabının kullanılması ve ödenek tahsisi ve aktarmasına ilişkin kısımları hak-

kında, Maliye Bakanlığı ve Devlet Plânlama Teşkilâtı Müsteşarlığının görüşünü alır.[54]

Ulaşım hizmetleri

MADDE 9- (Değişik birinci fıkra: 12/11/2012-6360/8 md.) Büyükşehir içindeki kara, deniz, su, göl ve demiryolu üzerindeki her türlü taşımacılık hizmetlerinin koordinasyon içinde yürütülmesi amacıyla büyükşehir belediye başkanı ya da görevlendirdiği kişinin başkanlığında, yönetmelikle belirlenecek kamu kurum ve kuruluşları ile, Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonunun görevlendireceği ilgili odanın temsilcisinin katılacağı Ulaşım Koordinasyon Merkezi kurulur. İlçe belediye başkanları kendi belediyesini ilgilendiren konuların görüşülmesinde koordinasyon merkezlerine üye olarak katılırlar. Ulaşım Koordinasyon Merkezi toplantılarına ayrıca gündemdeki konularla ilgili üye olarak belirlenmeyen ulaşım sektörü ile ilgili kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarından ihtisas meslek odalarının temsilcileri de davet edilerek görüşleri alınır.

Bu Kanun ile büyükşehir belediyesine verilen trafik hizmetlerini plânlama, koordinasyon ve güzergâh belirlemesi ile taksi, dolmuş ve servis araçlarının durak ve araç park yerleri ile sayısının tespitine ilişkin yetkiler ile büyükşehir sınırları dahilinde il trafik komisyonunun yetkileri ulaşım koordinasyon merkezi tarafından kullanılır.

Ulaşım koordinasyon merkezi kararları, büyükşehir belediye başkanının onayı ile yürürlüğe girer.

---

54 29/11/2018 tarihli ve 7153 sayılı Kanunun 28 inci maddesiyle bu fıkrada yer alan "İçişleri" ibareleri "Çevre ve Şehircilik" şeklinde değiştirilmiştir

Ulaşım koordinasyon merkezi tarafından toplu taşıma ile ilgili alınan kararlar, belediyeler ve bütün kamu kurum ve kuruluşlarıyla ilgililer için bağlayıcıdır.

Koordinasyon merkezinin çalışma esas ve usulleri ile bu kurullara katılacak kamu kurum ve kuruluş temsilcileri, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile İçişleri Bakanlığı tarafından müştereken çıkarılan yönetmelikle belirlenir.[55]

Büyükşehir belediyelerine bu Kanun ile verilen görev ve yetkilerin uygulanmasında, 13.10.1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun bu Kanuna aykırı hükümleri uygulanmaz.

(Ek fıkra:24/12/2020-7261/30 md.) Ulaşımdan kaynaklanan emisyonların azaltılması amacıyla bisikletli ulaşımın yaygınlaştırılmasına yönelik; bu Kanun kapsamında hazırlanacak ulaşım ana planlarında bisikletli ulaşıma yer verilmesi ya da bisikletli ulaşım ana planının hazırlanması esastır. Bakanlıkça, talep hâlinde mahalli idarelere teknik destek verilebilir. Bu fıkraya ilişkin idari ve teknik usul ve esaslar Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca çıkarılan yönetmelikle belirlenir.

Büyükşehir belediyesi ve ilçe belediyelerinin yetkileri ve imtiyazları [56]

MADDE 10- Büyükşehir ve ilçe belediyeleri; görevli oldukları konularda bu Kanunla birlikte Belediye Kanunu ve

---

55 29/11/2018 tarihli ve 7153 sayılı Kanunun 28 inci maddesiyle bu fıkrada yer alan "İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak" ibaresi "Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile İçişleri Bakanlığı tarafından müştereken çıkarılan" şeklinde değiştirilmiştir.

56 Bu madde başlığı "Büyükşehir belediyesinin yetkileri ve imtiyazları" iken, 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun 12 nci maddesiyle metne işlendiği şekilde, aynı maddede yer alan ", ilçe ve ilk kademe" ibaresi "ve ilçe" şeklinde değiştirilmiştir.

diğer mevzuat hükümleri ile ilgisine göre belediyelere tanınan yetki, imtiyaz ve muafiyetlere sahiptir.

Büyükşehir belediyesinin imar denetim yetkisi[57]

MADDE 11- Büyükşehir belediyesi, ilçe (…)[57] belediyelerinin imar uygulamalarını denetlemeye yetkilidir. Denetim yetkisi, konu ile ilgili her türlü bilgi ve belgeyi istemeyi, incelemeyi ve gerektiğinde bunların örneklerini almayı içerir. Bu amaçla istenecek her türlü bilgi ve belgeler en geç onbeş gün içinde verilir. İmar uygulamalarının denetiminde kamu kurum ve kuruluşlarından, üniversiteler ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarından yararlanılabilir.

Denetim sonucunda belirlenen eksiklik ve aykırılıkların giderilmesi için ilgili belediyeye üç ayı geçmemek üzere süre verilir. Bu süre içinde eksiklik ve aykırılıklar giderilmediği takdirde, büyükşehir belediyesi eksiklik ve aykırılıkları gidermeye yetkilidir.

Büyükşehir belediyesi tarafından belirlenen ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı yapılar, gerekli işlem yapılmak üzere ilgili belediyeye bildirilir. Belirlenen imara aykırı uygulama, ilgili belediye tarafından üç ay içinde giderilmediği takdirde, büyükşehir belediyesi 3.5.1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanununun 32 ve 42 nci maddelerinde belirtilen yetkilerini kullanma hakkını haizdir. Ancak 3194 sayılı Kanunun 42 nci madde kapsamındaki konulardan dolayı iki kez ceza verilemez.

---

57 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun 13 üncü maddesiyle, bu maddenin birinci fıkrasında yer alan "ve ilk kademe" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
Büyükşehir Belediyesinin Organları

Büyükşehir belediye meclisi

MADDE 12- Büyükşehir belediye meclisi, büyükşehir belediyesinin karar organıdır ve ilgili kanunda gösterilen esas ve usullere göre seçilen üyelerden oluşur.

Büyükşehir belediye başkanı büyükşehir belediye meclisinin başkanı olup, büyükşehir içindeki diğer belediyelerin başkanları, büyükşehir belediye meclisinin doğal üyesidir.

Büyükşehir ilçe (…)[58] belediye meclisleri ile bunların çalışma usul ve esaslarına ilişkin diğer hususlarda Belediye Kanunu hükümleri uygulanır.[58]

Meclis toplantısı[59]

MADDE 13- Büyükşehir belediye meclisi, her ayın ikinci haftası önceden meclis tarafından belirlenen günde mutat toplantı yerinde toplanır (...)[59]. Bütçe görüşmesine rastlayan toplantı süresi en çok yirmi, diğer toplantıların süresi en çok beş gündür. **(Ek cümle: 3/7/2005 - 5393/85 md.)** Meclis kendi belirleyeceği bir ay tatil yapabilir.

Mutat toplantı yeri dışında toplanılmasının zorunlu olduğu durumda üyelere önceden bilgi vermek kaydıyla belediye hudutları dahilinde meclis başkanının belirlediği yerde

---

58 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun 13 üncü maddesiyle, bu fıkrada yer alan "ve ilk kademe" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

59 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Kanunun 85 inci maddesiyle 13 üncü maddenin birinci fıkrasının sonuna "Meclis kendi belirleyeceği bir ay tatil yapabilir." cümlesi eklenmiş ve fıkrada geçen "Kasım ayı toplantısı dönem başı toplantısıdır." cümlesi ile 14 üncü maddenin üçüncü fıkrasında geçen "on gün içinde" , 15 inci maddenin birinci fıkrasında geçen "her dönem başı toplantısında," ibareleri metinden çıkarılmıştır.

toplantı yapılır. Ayrıca, toplantının yeri ve zamanı mutat usullerle belde halkına duyurulur.

(Ek fıkra: 30/5/2007-5675/1 md.) Büyükşehir belediye başkanı, acil durumlarda lüzum görmesi halinde belediye meclisini bir yılda üç defadan fazla olmamak ve her toplantı bir birleşimi geçmemek üzere toplantıya çağırır. Olağanüstü toplantı çağrısı ve gündem en az üç gün önceden meclis üyelerine yazılı olarak duyurulur ve ayrıca mutat usûllerle ilan edilir. Olağanüstü toplantılarda çağrıyı gerektiren konuların dışında hiçbir konu görüşülemez.

Meclis kararlarının kesinleşmesi

MADDE 14- Büyükşehir belediye başkanı, hukuka aykırı gördüğü belediye meclisi kararlarını, yedi gün içinde gerekçesini de belirterek yeniden görüşülmek üzere belediye meclisine iade edebilir.

Yeniden görüşülmesi istenilmeyen kararlar ile yeniden görüşülmesi istenip de büyükşehir belediye meclisi üye tam sayısının salt çoğunluğuyla ısrar edilen kararlar kesinleşir.

Büyükşehir belediye başkanı, meclisin ısrarı ile kesinleşen kararlar aleyhine (...)[59] idarî yargıya başvurabilir.

(Değişik dördüncü fıkra: 6/3/2008-5747/3 md.) Büyükşehir belediye meclisi ve ilçe belediye meclisi kararları, kesinleştiği tarihten itibaren en geç yedi gün içinde mahallin en büyük mülkî idare amirine gönderilir. Mülkî idare amirine gönderilmeyen kararlar yürürlüğe girmez.

(İptal beşinci fıkra: Anayasa Mahkemesi'nin 4/2/2010 tarihli ve E.: 2008/28, K.: 2010/30 sayılı Kararı ile.)

(Mülga altıncı fıkra: 6/3/2008-5747/3 md.)

(Mülga yedinci fıkra: 6/3/2008-5747/3 md.)

Büyükşehir kapsamındaki ilçe (…)[58] belediye meclisleri tarafından alınan imara ilişkin kararlar, kararın gelişinden itibaren üç ay içinde büyükşehir belediye meclisi tarafından nazım imar plânına uygunluğu yönünden incelenerek aynen veya değiştirilerek kabul edildikten sonra büyükşehir belediye başkanına gönderilir. **(Ek cümle: 6/3/2008-5747/3 md.)** Üç ay içinde büyükşehir belediye meclisinde görüşülmeyen kararlar onaylanmış sayılır.

İhtisas komisyonları

MADDE 15- Büyükşehir belediye meclisi, (...)[59] üyeleri arasından seçilecek en az beş, en çok dokuz kişiden oluşan ihtisas komisyonları kurabilir.

İhtisas komisyonları, her siyasî parti grubunun ve bağımsız üyelerin büyükşehir belediye meclisindeki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşur. İmar ve bayındırlık komisyonu, çevre ve sağlık komisyonu, plân ve bütçe komisyonu, eğitim, kültür, gençlik ve spor komisyonu ile ulaşım komisyonunun kurulması zorunludur.

Meclis toplantısını müteakip imar komisyonu en fazla on işgünü, diğer komisyonlar ise beş iş günü toplanarak kendisine havale edilen işleri sonuçlandırır. Komisyon bu sürenin sonunda raporunu meclise sunmadığı takdirde, konu meclis başkanlığı tarafından doğrudan meclis gündemine alınır.

Komisyon çalışmalarında uzman kişilerden yararlanılabilir. Gündemdeki konularla ilgili olmak üzere; kurum temsilcileri, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, üniversitelerin ilgili bölümlerinin, sendikalar (oda üst kuruluşu bulunan yerlerde üst kuruluşun, sendika konfederasyonunun bulunduğu yerde konfederasyonun) ve uzmanlaşmış sivil toplum örgütlerinin temsilcileri ile davet edilen uzman

kişiler, oy hakkı olmaksızın ihtisas komisyonu toplantılarına katılabilir ve görüş bildirebilir.

İhtisas komisyonlarının görev alanına giren işler bu komisyonlarda görüşüldükten sonra büyükşehir belediye meclisinde karara bağlanır.

Komisyon raporları alenîdir, çeşitli yollarla halka duyurulur ve isteyenlere büyükşehir belediye meclisi tarafından belirlenecek maliyet bedeli karşılığında verilir.

Büyükşehir belediye encümeni

MADDE 16- Büyükşehir belediye encümeni, belediye başkanının başkanlığında, belediye meclisinin (...)[60] kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla seçeceği beş üye ile biri genel sekreter, biri malî hizmetler birim amiri olmak üzere belediye başkanının her yıl birim amirleri arasından seçeceği beş üyeden oluşur.

Belediye başkanının katılamadığı toplantılarda, encümen toplantılarına genel sekreter başkanlık eder.

Büyükşehir belediye encümeninin başkanı ve seçilmiş üyelerine, (12.000) gösterge rakamının Devlet memur aylıkları için belirlenen katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda aylık brüt ödenek verilir. Encümenin memur üyelerine bu miktarın yarısı ödenir.

Büyükşehir belediye başkanı

MADDE 17- Büyükşehir belediye başkanı, büyükşehir belediye idaresinin başı ve tüzel kişiliğinin temsilcisidir. Büyükşehir belediye başkanı, ilgili kanunda gösterilen esas ve

60 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Kanunun 85 inci maddesiyle bu arada yer alan "her yılın ilk olağan toplantısında" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

usullere göre büyükşehir belediyesi sınırları içindeki seçmenler tarafından doğrudan seçilir.

Büyükşehir belediye başkan vekili, Belediye Kanunundaki usullere göre belirlenir. Ancak, büyükşehir kapsamındaki ilçe (…)[61] belediye başkanları büyükşehir belediye başkan vekili olamaz.[61]

Büyükşehir ve ilçe belediye başkanları görevlerinin devamı süresince siyasi partilerin yönetim ve denetim organlarında görev alamaz; profesyonel spor klüplerinin başkanlığını yapamaz ve yönetiminde bulunamaz.[62]

Büyükşehir belediye başkanının görev ve yetkileri

MADDE 18- Büyükşehir belediye başkanının görev ve yetkileri şunlardır:

a) Belediye teşkilatının en üst amiri olarak belediye teşkilâtını sevk ve idare etmek, beldenin ve belediyenin hak ve menfaatlerini korumak.

b) Belediyeyi stratejik plâna uygun olarak yönetmek, belediye idaresinin kurumsal stratejilerini oluşturmak, bu stratejilere uygun olarak bütçeyi hazırlamak ve uygulamak, belediye faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini belirlemek, izlemek ve değerlendirmek, bunlarla ilgili raporları meclise sunmak.

c) Büyükşehir belediye meclisi ve encümenine başkanlık etmek, bu organların kararlarını uygulamak.

---

61 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun 13 üncü maddesiyle, bu fıkrada yer alan "ve ilk kademe" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

62 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun 12 nci maddesiyle, bu fıkrada yer alan "büyükşehir kapsamındaki ilçe ve ilk kademe" ibaresi "ilçe" şeklinde değiştirilmiştir.

d) Bu Kanunla büyükşehir belediyesine verilen görev ve hizmetlerin etkin ve verimli bir şekilde uygulanabilmesi için gerekli önlemleri almak.

e) Büyükşehir belediyesinin ve bağlı kuruluşları ile işletmelerinin etkin ve verimli yönetilmesini sağlamak, büyükşehir belediyesi ve bağlı kuruluşları ile işletmelerinin bütçe tasarılarını, bütçe üzerindeki değişiklik önerilerini ve bütçe kesin hesap cetvellerini hazırlamak.

f) Büyükşehir belediyesinin hak ve menfaatlerini izlemek, alacak ve gelirlerinin tahsilini sağlamak.

g) Yetkili organların kararını almak şartıyla, büyükşehir belediyesi adına sözleşme yapmak, karşılıksız bağışları kabul etmek ve gerekli tasarruflarda bulunmak.

h) Mahkemelerde davacı veya davalı sıfatıyla ve resmî mercilerde büyükşehir belediyesini temsil etmek, belediye ve bağlı kuruluş avukatlarına veya özel avukatlara temsil ettirmek.

i) Belediye personelini atamak, belediye ve bağlı kuruluşlarını denetlemek.

j) Gerektiğinde bizzat nikâh kıymak.

k) Diğer kanunların belediye başkanlarına verdiği görev ve yetkilerden büyükşehir belediyesi görevlerine ilişkin olan hizmetleri yerine getirmek ve yetkileri kullanmak.

l) **(İptal: Anayasa Mahkemesi'nin 25/1/2007 tarihli ve E.: 2004/79, K.: 2007/6 sayılı Kararı ile.)**

m) Bütçede yoksul ve muhtaçlar için ayrılan ödeneği kullanmak, engellilerle ilgili faaliyetlere destek olmak üzere engelli merkezleri oluşturmak.[63]

(Mülga son fıkra: 12/11/2012-6360/13 md.)

Belediye başkanlığının sona ermesi

MADDE 19- Belediye Kanunundaki hükümler saklı kalmak kaydıyla büyükşehir belediye meclisinin feshine neden olan eylem ve işlemlere katılan büyükşehir ve ilçe belediye başkanlarının görevlerine Danıştay kararıyla son verilir. [64]

Danışmanlar

MADDE 20- Nüfusu ikimilyonu aşan büyükşehir belediyelerinde on, diğer büyükşehir belediyelerinde beşi geçmemek üzere başkan danışmanı görevlendirilebilir. Danışman olarak görevlendirileceklerin en az dört yıllık yükseköğrenim kurumlarından mezun olması şarttır. Danışman olarak görevlendirilme, memuriyete geçiş, sözleşmeli veya işçi statüsünde çalışma dahil, ilgililer açısından herhangi bir hak teşkil etmez. Danışmanların görev süreleri sözleşme süresi ile sınırlıdır. Ancak bu süre belediye başkanının görev süresini aşamaz.

Danışmanlara, her türlü ödemeler dâhil, büyükşehir belediyesi genel sekreterine ödenen brüt aylık miktarının % 75'ini aşmamak üzere belediye meclisinin belirlediği miktarda brüt ücret ödenir.

---

63 25/4/2013 tarihli ve 6462 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle, bu bentte yer alan "özürlülerle" ve "özürlü" ibareleri sırasıyla "engellilerle" ve "engelli" şeklinde değiştirilmiştir.

64 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun 12 nci maddesiyle, bu maddede yer alan ", ilçe ve ilk kademe" ibaresi "ve ilçe" şeklinde değiştirilmiştir.

BEŞİNCİ BÖLÜM
Büyükşehir Belediyesi Teşkilâtı ve Personeli

Büyükşehir belediyesi teşkilâtı

MADDE 21- Büyükşehir belediyesi teşkilâtı; norm kadro esaslarına uygun olarak genel sekreterlik, daire başkanlıkları ve müdürlüklerden oluşur.

Birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi büyükşehir belediyesi meclisinin kararı ile olur.

Büyükşehir belediyesinde başkan yardımcısı bulunmaz. **(Değişik ikinci cümle: 24/10/2011-KHK-661/59 md.)** Hizmetlerin etkili ve verimli bir şekilde yürütülebilmesi için, genel sekretere yardımcı olmak üzere, norm kadroya uygun olarak genel sekreter yardımcısı atanabilir.

Büyükşehir belediyesinde hizmetlerin yürütülmesi belediye başkanı adına onun direktifi ve sorumluluğu altında mevzuat hükümlerine, belediyenin amaç ve politikalarına, stratejik plânına ve yıllık programlarına uygun olarak genel sekreter ve yardımcıları tarafından sağlanır.

Personel istihdamı

MADDE 22- Büyükşehir belediyesi personeli büyükşehir belediye başkanı tarafından atanır. Personelden müdür ve üstü unvanlı olanlar ilk toplantıda büyükşehir belediye meclisinin bilgisine sunulur.

(Değişik ikinci fıkra: 24/10/2011-KHK-661/60 md.) Genel sekreter, belediye başkanının teklifi üzerine Çevre ve Şehircilik Bakanı tarafından atanır. Genel sekreter kadrosuna atananlar, genel idare hizmeti sınıfına dahil bakanlık genel müdürleri, genel sekreter yardımcısı kadrosuna atananlar bakanlık müstakil daire başkanları, 1. hukuk müşaviri ve

daire başkanlığı kadrosuna atananlar ise bakanlık daire başkanları için ilgili mevzuatında öngörülen ek gösterge, makam, görev ve temsil tazminatları ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 152 nci maddesi uyarınca ödenen zam ve tazminatlardan aynen yararlanırlar.[65]

(Mülga üçüncü fıkra: 24/10/2011-KHK-661/60 md.)

Sözleşmeli ve işçi statüsünde çalışanlar hariç belediye memurlarına, başarı durumlarına göre toplam memur sayısının % 10'unu ve Devlet memurlarına uygulanan aylık katsayının (30.000) gösterge rakamı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarı geçmemek üzere hastalık ve yıllık izinleri dahil olmak üzere, çalıştıkları sürelerle orantılı olarak encümen kararıyla yılda en fazla iki kez ikramiye ödenebilir.

ALTINCI BÖLÜM
Malî Hükümler

Büyükşehir belediyesinin gelirleri

MADDE 23- Büyükşehir belediyesinin gelirleri şunlardır:

a) **(Mülga: 2/7/2008-5779/8 md.)**

b) **(Mülga: 2/7/2008-5779/8 md.)**

c) 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununda yer alan oran ve esaslara göre büyükşehir belediyesince tahsil olunacak at yarışları dahil müşterek bahislerden elde edilen Eğlence Vergisinin % 20'si müşterek bahislere konu olan yarışların yapıldığı yerin belediyesine, % 30'u nüfuslarına göre dağı-

65 29/11/2018 tarihli ve 7153 sayılı Kanunun 28 inci maddesiyle bu fıkrada yer alan "İçişleri" ibaresi "Çevre ve Şehircilik" şeklinde değiştirilmiştir.

tılmak üzere diğer ilçe (…)[66] belediyelerine ayrıldıktan sonra kalan % 50'si.[66]

d) Büyükşehir belediyesine bırakılan sosyal ve kültürel tesisler, spor, eğlence ve dinlenme yerleri ile yeşil sahalar içinde tahsil edilecek her türlü belediye vergi, resim ve harçları.

e) 7 nci maddenin birinci fıkrasının (g) bendinde belirtilen alanlar ile bu alanlara cephesi bulunan binalar üzerindeki her türlü ilân ve reklamların vergileri ile asma, tahsis ve bakım ücretleri.

f) 7 nci maddenin (f) bendine göre tespit edilen park yerlerinin işletilmesinden elde edilen gelirin ilçe ve ilk kademe belediyelerine, nüfuslarına göre dağıtılacak %50'sinden sonra kalacak %50'si.

g) Hizmetlerin büyükşehir belediyesi tarafından yapılması şartıyla 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununda belirtilen oran ve esaslara göre alınacak yol, su ve kanalizasyon harcamalarına katılma payları.

h) Kira, faiz ve ceza gelirleri.

i) Kamu idare ve müesseselerinin yardımları.

j) Bağlı kuruluşların kesin hesaplarındaki gelirleri ile giderleri arasında oluşan fazlalık sonucu aktarılacak gelirler.

k) Büyükşehir belediyesi iktisadî teşebbüslerinin safi hasılâtından büyükşehir belediye meclisi tarafından belirlenecek oranda alınan hisseler.

l) Büyükşehir belediyesinin taşınır ve taşınmaz mal gelirleri.

---

66 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun 13 üncü maddesiyle, bu bentte yer alan "ve ilk kademe" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

m) Yapılacak hizmetler karşılığı alınacak ücretler.

n) Şartlı ve şartsız bağışlar.

o) Diğer gelirler.

(Mülga ikinci fıkra: 2/7/2008-5779/8 md.)

Büyükşehir belediyeleri ve bağlı kuruluşları ile ilçe (…)[67] belediyeleri; tahsil ettikleri vergiler ve benzeri malî yükümlülüklerden birbirlerine ödemeleri gereken paylar ile su, atık su ve doğalgaz bedellerini zamanında yatırmadıkları takdirde, ilgili belediye veya bağlı kuruluşun talebi üzerine söz konusu tutar, İller Bankası tarafından, yükümlü belediyenin genel bütçe vergi gelirleri payından kesilerek alacaklı belediyenin hesabına aktarılır. **(Değişik ikinci cümle: 21/4/2005-5335/28 md.)** Gecikmeden kaynaklanacak faiz ve benzeri her türlü zararın tazmininden, ilgili ilçe (…)[68] belediye başkanı ve sayman şahsen sorumludur. Bu fıkra hükmü, ilçe ve ilk kademe belediyeleri hesabına yapılacak her türlü aktarmaları zamanında yapmayan büyükşehir belediye başkanı, bağlı kuruluş genel müdürleri ve saymanları hakkında da uygulanır.[67] [68]

Büyükşehir belediyesinin giderleri[69]

MADDE 24- Büyükşehir belediyesinin giderleri şunlardır:

a) Belediye hizmet binaları ve tesislerin temini, bakım ve onarımı için yapılan giderler.

---

67 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun 13 üncü maddesiyle, bu fıkrada yer alan "ve ilk kademe" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

68 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun 13 üncü maddesiyle, bu fıkrada yer alan "veya ilk kademe" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

69 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun 13 üncü maddesiyle, bu fıkrada yer alan ", ilk kademe" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

b) Belediye personeline ve belediyenin seçilmiş organlarının üyelerine ödenen maaş, ücret, ödenek, huzur hakkı, yolluklar, hizmete ilişkin eğitim ile diğer giderler.

c) İlçe (…)[69] belediyeleri ile bağlı kuruluşlara yapacakları yardımlar ve ortak proje giderleri.[69]

d) Her türlü alt yapı, yapım, onarım ve bakım giderleri.

e) Belediye zabıta ve itfaiye hizmetleri ile diğer görev ve hizmetlerin yürütülmesi için yapılacak giderler.

f) Vergi, resim, harç, katılma payı, hizmet karşılığı alınacak ücretler ve diğer gelirlerin takip ve tahsili için yapılacak giderler.

g) Belediyenin kuruluşuna katıldığı şirket, kuruluş ve birliklerle ilgili ortaklık payı ile üyelik aidatı giderleri.

h) Mezarlıkların tesisi, korunması ve bakımına ilişkin giderler.

i) Faiz, borçlanmaya ilişkin diğer ödemeler ve sigorta giderleri.

j) Dar gelirli, yoksul, muhtaç ve kimsesizler ile engellilere yapılacak sosyal hizmet ve yardımlar.[70]

k) Dava takip ve icra giderleri.

l) Temsil, tören, ağırlama ve tanıtım giderleri.

m) Avukatlık, danışmanlık ve denetim ödemeleri.

n) **(İptal: Anayasa Mahkemesi'nin 25/1/2007 tarihli ve E.: 2004/79, K.:2007/6 sayılı Kararı ile.; Yeniden düzenleme: 12/11/2012-6360/9 md.)** Bu Kanunda büyükşehir belediyesine verilen görevlerle sınırlı olarak, yurt içi ve yurt dışı kamu

70 25/4/2013 tarihli ve 6462 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle, bu bentte yer alan "özürlülere" ibaresi "engellilere" şeklinde değiştirilmiştir.

ve özel kuruluşlar ve sivil toplum örgütleriyle birlikte yapılan ortak hizmetler ve diğer proje giderleri.

o) Spor, sosyal, kültürel ve bilimsel etkinlikler için yapılan giderler.

p) Büyükşehir belediye hizmetleriyle ilgili olarak yapılan kamuoyu yoklaması ve araştırması giderleri.

r) Kanunla verilen görevler ve hizmetlerin yürütülmesi için yapılan diğer giderler.

Büyükşehir belediye bütçesi[71]

MADDE 25- Büyükşehir belediye bütçesi ile ilçe (…)[71] belediyelerinden gelen bütçeler büyükşehir belediye meclisine sunulur ve büyükşehir belediye meclisince yatırım ve hizmetler arasında bütünlük sağlayacak biçimde aynen veya değiştirilerek kabul edilir.[71]

Büyükşehir ve ilçe belediye bütçeleri, büyükşehir belediye meclisinde aynı toplantı döneminde ve birlikte görüşülerek karara bağlanır ve tek bütçe hâlinde bastırılır.[72]

Büyükşehir belediye meclisi, ilçe (…)[71] belediyelerinin bütçelerini kabul ederken;[71]

a) Bütçe metnindeki kanun ve diğer mevzuata aykırı madde ve ibareleri çıkarmaya veya değiştirmeye,[73]

---

71 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun 13 üncü maddesiyle, bu maddenin birinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarında yer alan "ve ilk kademe" ibareleri madde metninden çıkarılmıştır.

72 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun 12 nci maddesiyle, bu fıkrada yer alan "Büyükşehir, ilçe ve ilk kademe" ibaresi "Büyükşehir ve ilçe" şeklinde değiştirilmiştir.

73 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 154 üncü maddesiyle, bu bentte yer alan", tüzük ve yönetmeliklere" ibaresi "ve diğer mevzuata" şeklinde değiştirilmiştir.

b) Belediyenin tahsile yetkili olmadığı gelirleri çıkarmaya, kanunî sınırlar üzerinde veya altında belirlenmiş olan vergi ve harçların oran ve miktarlarını kanunda öngörülen sınırlarına çekmeye,

c) Kesinleşmiş belediye borçları için bütçeye konulması gerekip de konulmamış ödeneği eklemeye,

d) Ortak yatırım programına alınan yatırımlar için gerekli ödeneği eklemeye,

Yetkilidir.

Büyükşehir belediye meclisince ilçe (…)[71] belediye bütçelerinde yapılan değişikliklere karşı on gün içinde Danıştaya itiraz edilebilir. Danıştay, itirazı otuz gün içinde karara bağlar.[71]

Bütçenin hazırlanması ve uygulanmasına ilişkin diğer hususlarda Belediye Kanunu hükümleri uygulanır.

Şirket kurulması

MADDE 26- (Değişik: 29/3/2011-6215/21 md.)[74]

Büyükşehir belediyesi kendisine verilen görev ve hizmet alanlarında, ilgili mevzuatta belirtilen usullere göre sermaye şirketleri kurabilir. Genel sekreter ile belediye ve bağlı kuruluşlarında yöneticilik sıfatını haiz personel bu şirketlerin yönetim ve denetim kurullarında görev alabilirler. Büyükşehir belediyesi, mülkiyeti veya tasarrufundaki hafriyat sahalarını, toplu ulaşım hizmetlerini, sosyal tesisler, büfe, otopark ve çay bahçelerini işletebilir; ya da bu yerlerin belediye veya bağlı kuruluşlarının % 50'sinden fazlasına ortak

74 12/4/2011 tarihli ve 27903 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 29/3/2011 tarihli ve 6215 sayılı Kanunun hükmü olan bu madde metni, 13/4/2011 tarihli ve 27904 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan düzeltmesiyle birlikte işlenmiştir.

olduğu şirketler ile bu şirketlerin % 50'sinden fazlasına ortak olduğu şirketlere, 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine tabi olmaksızın belediye meclisince belirlenecek süre ve bedelle işletilmesini devredebilir. **(Ek cümle: 12/11/2012-6360/10 md.)** Ancak, bu yerlerin belediye şirketlerince üçüncü kişilere devri 2886 sayılı Kanun hükümlerine tabidir.

YEDİNCİ BÖLÜM
Çeşitli Hükümler

Belediyeler arası hizmet ilişkileri ve koordinasyon

MADDE 27- (Değişik birinci fıkra: 12/11/2012-6360/11 md.) Büyükşehir kapsamındaki belediyeler arasında hizmetlerin yerine getirilmesi bakımından uyum ve koordinasyon, büyükşehir belediyesi tarafından sağlanır. Büyükşehir belediyesi ile ilçe belediyeleri veya ilçe belediyelerinin kendi aralarında hizmetlerin yürütülmesiyle ilgili ihtilaf çıkması durumunda, büyükşehir belediye meclisi yönlendirici ve düzenleyici kararlar almaya yetkilidir.

(…)[75] büyükşehir belediyelerinde meydan, bulvar, cadde, yol, sokak, park, spor ve kültürel tesislerin büyükşehir belediyesi ile büyükşehir kapsamındaki diğer belediyeler arasında dağılımına ilişkin esaslar büyükşehir belediye meclisi tarafından belirlenir.[75]

75 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun 13 üncü maddesiyle, bu fıkrada yer alan "Yeni kurulan" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

Büyükşehir belediyesi mücavir alanlarının ilçe (…)[76] belediyeleri arasındaki bölüşümü büyükşehir belediye meclisince yapılır.

Büyükşehir belediyesi, 7 nci maddede sayılan hizmetleri, malî ve teknik imkânları çerçevesinde, nüfus ve hizmet alanlarını dikkate alarak, bu hizmetlerden yararlanacak büyükşehir kapsamındaki diğer belediyeler arasında dengeli olarak yürütmek zorundadır. İlçe (…)[77] belediyelerine ait görevlerden bir veya birkaçı, bedeli kendileri tarafından karşılanmak ve istekte bulunmak kaydıyla, büyükşehir belediye meclisinin kararına dayanarak, ortaklaşa veya bizzat büyükşehir belediyesi tarafından yapılabilir.[76]

Büyükşehir belediyesi, ilçe (…)[79] belediyeleri ile ortak projeler geliştirebilir ve yatırım yapabilir. Büyükşehir belediyesi, kesinleşmiş en son yıl bütçe gelirinin % 10'unu aşmamak ve bütçede ödeneği ayrılmış olmak şartıyla, ilgili belediyenin yatırım programında yer alan projelerin finansmanı için büyükşehir belediye başkanının teklifi ve meclisin kararıyla ilçe (…)[79] belediyelerine malî ve aynî yardım yapabilir.[78] [79]

Büyükşehir belediyesi ile bağlı kuruluşları, belediye başkanının onayı ile birbirlerinin nakit ihtiyacını karşılayabilir. Bu şekildeki ödünç vermelerde faiz uygulanmaz.

---

76 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun 13 üncü maddesiyle, bu fıkrada yer alan "ve ilk kademe" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

77 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun 13 üncü maddesiyle, bu fıkrada yer alan "veya ilk kademe" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

78 Bu fıkrada yer alan "% 3'ünü" ibaresi 21/4/2005 tarihli ve 5335 sayılı Kanunun 28 inci maddesiyle "% 10'unu" olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

79 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun 13 üncü maddesiyle, bu fıkrada yer alan "ve ilk kademe" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

Yapılacak herhangi bir yatırımın büyükşehir belediyesi ile bağlı kuruluşlarından bir veya birkaçını aynı anda ilgilendirdiği ve tek elden yapılmasının maliyetleri düşüreceğinin anlaşıldığı durumlarda, büyükşehir belediye meclisi, yatırımı kuruluşlardan birinin yapmasına karar verebilir. Bu takdirde yatırımın ilgili diğer kurumu ilgilendiren kısmına ait harcama tutarı o kurumun hesabında borç, yatırımcı kuruluş hesabında alacak olarak gösterilir.

(Ek fıkra: 12/11/2012-6360/11 md.) (Değişik fıkra:24/12/2020-7261/31 md.) İmar mevzuatı uyarınca belediyelerin otoparkla ilgili olarak elde ettikleri gelirler beş yıllık imar programına göre hazırlanan kamulaştırma projesi karşılığında bölge otoparkı için gerekli arsa alımları ile inşasında kullanılır. Bu gelirler bu fıkrada belirtilen amaç dışında kullanılamaz.

Diğer hükümler [80]

MADDE 28- Belediye Kanunu ve diğer ilgili Kanunların bu kanuna aykırı olmayan hükümleri ilgisine göre büyükşehir ve ilçe belediyeleri hakkında da uygulanır.

Değiştirilen hükümler

MADDE 29-30- (18.1.1984 tarihli ve 2972 sayılı Mahallî İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)

Yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 31- 27.6.1984 tarihli ve 3030 sayılı Büyük Şehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Ka-

80 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanunun 12 nci maddesiyle, bu maddede yer alan "büyükşehir" ibaresinden sonra gelen ", büyükşehir ilçe ve ilk kademe" ibaresi "ve ilçe" şeklinde değiştirilmiştir.

rarnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun ile aynı Kanunun ek ve değişiklikleri; 9.8.1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununun 24 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin üçüncü paragrafı yürürlükten kaldırılmıştır.

(Ek fıkra: 30/12/2004 – 5281/40 md.) Kanunlarda ve diğer mevzuatta, 27.6.1984 tarihli ve 3030 sayılı Büyük Şehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun ile değişikliklerine yapılan atıflarbu Kanuna yapılmış sayılır.

EK MADDE 1- (Ek:1/7/2005-5378/40 md.)

Büyükşehir belediyelerinde engellilerle ilgili bilgilendirme, bilinçlendirme, yönlendirme, danışmanlık, sosyal ve mesleki rehabilitasyon hizmetleri vermek üzere engelli hizmet birimleri oluşturulur. Bu birimler, faaliyetlerini engellilere hizmet amacıyla kurulmuş vakıf, dernek ve bunların üst kuruluşlarıyla işbirliği hâlinde sürdürürler. Engelli hizmet birimlerinin kuruluş, görev, yetki, sorumluluk ve işleyişine ilişkin usûl ve esaslar Özürlüler İdaresi Başkanlığının görüşü alınarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca hazırlanacak yönetmelikle belirlenir.[81] [82]

EK MADDE 2- (Ek: 6/3/2007-5594-1 md.)

Birleşme, katılma veya geçici 2 nci madde gereğince büyükşehir belediyesi sınırlarına giren belediyelerin yürütmekte olduğu su, kanalizasyon, katı atık, ulaşım, her çeşit yolcu ve yük terminalleri, toptancı halleri, mezbaha, mezarlık ve itfai-

81 25/4/2013 tarihli ve 6462 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle, bu fıkrada yer alan "özürlülerle", "özürlü", "özürlülere" ve "Özürlü" ibareleri sırasıyla "engellilerle", "engelli", "engellilere" ve "Engelli", şeklinde değiştirilmiştir.

82 29/11/2018 tarihli ve 7153 sayılı Kanunun 28 inci maddesiyle bu fıkralarda yer alan "İçişleri" ibareleri "Çevre ve Şehircilik" şeklinde değiştirilmiştir.

ye hizmetlerine ilişkin olmak üzere bina, tesis, araç, gereç, taşınır ve taşınmaz malları ve bu hizmetlerin yerine getirilmesine yönelik yatırım, alacak ve borçları büyükşehir belediyesine veya ilgili bağlı kuruluşuna devredilir.

Bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen hizmet alanlarında Devlet memuru olarak çalışmakta olanlar kadrolarıyla birlikte, 5393 sayılı Belediye Kanununun 49 uncu maddesinin üçüncü fıkrasına göre sözleşmeli personel statüsünde çalışmakta olanlar ise bu şekilde çalışmalarına esas teşkil eden kadrolar ile birlikte büyükşehir belediyesine veya ilgili bağlı kuruluşuna devredilir. Devredilen personelin aylık, ek gösterge, her türlü zam ve tazminatları ile diğer malî haklarının ödenmeye devam olunması, atanma ve kadro unvanlarının yeniden düzenlenmesinde 5393 sayılı Kanunun 50 nci maddesi hükümleri uygulanır.

Bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen hizmet alanlarında ilgili mevzuatı uyarınca ihdası ya da vizesi yapılmış sürekli işçi kadrolarında veya geçici iş pozisyonlarında 4857 sayılı İş Kanununa göre çalışmakta olanlar ise mevcut kadro ve pozisyonları ile birlikte büyükşehir belediyesine veya ilgili bağlı kuruluşuna devredilir. Devredilen işçilerin ücret ile diğer malî ve sosyal hakları, devir işleminden önce haklarında uygulanmakta olan toplu iş sözleşmesi veya bireysel iş sözleşmesi hükümlerine göre belirlenmeye devam olunur. Pozisyon değişikliği hali dahil yapılacak bu devir işlemi, ücret ile diğer malî ve sosyal haklarda değişiklik yapılmasına hak kazandırmaz ve başka bir toplu iş sözleşmesinin uygulanmasını isteme hakkını vermez. Devir işleminden sonra yapılacak toplu iş sözleşmelerine ise bu işçilerin mevcut ücret ile diğer malî haklarında diğer işçiler için kararlaştırılacak artış oranı veya miktarını geçecek şekilde artış ön-

gören ya da diğer işçilerden farklı yeni malî ve sosyal haklar verilmesini sağlayacak hükümler konulamaz.

Bu madde uyarınca personel devri yapılan büyükşehir belediyesinin talebi üzerine, büyükşehir belediyesinin veya bağlı kuruluşun norm kadro alt grubunu veya bulunduğu alt grup itibarıyla ihdas edilebilecek kadro sayılarını, devir işlemini takip eden bir yıl içerisinde tekrar belirlemeye Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yetkilidir.[83]

Bu madde kapsamında yapılacak devir işlemleri, söz konusu belediyelerin temsiline imkân verecek şekilde valiliklerce teşekkül ettirilecek komisyonlarca yürütülür.

Daha önce yapılan devirler hariç olmak üzere, devir işlemleri bu maddenin yayımı tarihinden itibaren altı ay içinde tamamlanır. Devir işlemleri kesinleşene kadar söz konusu hizmetler, ilgili belediyesince yürütülmeye devam olunur.

Büyükşehir belediyesi sınırlarına giren belediyelerin, kanunların verdiği yetkiye dayanarak yürütmekte oldukları toplu taşıma ve ulaşım hizmetlerinin, gerçek ve tüzel kişilere yaptırılması amacıyla verilen ruhsat, imtiyaz sözleşmesi ve ulaşım araçları kira sözleşmesi, ruhsatta öngörülen süre ve sahip oldukları hat güzergâhı ile sınırlı olmak şartıyla herhangi bir işleme gerek kalmaksızın büyükşehir belediyesi toplu taşım ve ulaşım sistemine dahil edilir.

EK MADDE 3 – (EK:RG-16/10/2020-7254/10 MD.)

Köy veya belde belediyesi iken mahalleye dönüşen ve büyükşehir belediyesi sınırları içinde bulunup sosyo-ekonomik durumu, şehir merkezine uzaklığı, belediye hizmetlerine

83 29/11/2018 tarihli ve 7153 sayılı Kanunun 28 inci maddesiyle bu fıkralarda yer alan "İçişleri" ibareleri "Çevre ve Şehircilik" şeklinde değiştirilmiştir.

erişebilirliği, mevcut yapılaşma durumu ve benzeri hususlar dikkate alınarak ilgili ilçe belediye meclisinin kararı ve teklifi üzerine büyükşehir belediye meclisinin en geç doksan gün içinde alacağı karar ile kırsal yerleşim özelliği taşıdığı tespit edilen mahalleler, kırsal mahalle kabul edilir. Bu belirlemenin mahalle düzeyinde yapılması esastır. Ancak; tamamı kırsal mahalle olarak tespit edilmeyen diğer mahallelerde de on bin metrekareden az olmamak kaydıyla kırsal yerleşik alan belirlenebilir. Kırsal mahalle veya kırsal yerleşik alan vasfı bu fıkrada belirtilen usulle kaldırılabilir.

Büyükşehir belediyesi, birinci fıkra uyarınca ilçe belediyesinden gelen teklifi aynen veya değiştirerek kabul edebilir ya da reddedebilir.

Kırsal mahalle veya kırsal yerleşik alan olarak belirlenen yerlerde; gelir vergisinden muaf esnaf ile basit usulde gelir vergisine tabi mükellefler tarafından bizzat işyeri olarak kullanılan bina, arsa ve araziler ile mesken amaçlı kullanılan binalar ve zirai istihsalde kullanılan bina, arsa ve araziler 29/7/1970 tarihli ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununa göre alınması gereken emlak vergisinden muaftır. Bu yerlerde, ticari, sınai ve turistik faaliyetlerde kullanılan bina, arsa ve araziler için emlak vergisi %50 indirimli uygulanır. Kırsal mahalle veya kırsal yerleşik alan olarak belirlenen yerlerde, 26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu uyarınca alınması gereken bina inşaat harcı ile imarla ilgili harçlar alınmaz; anılan Kanuna göre alınması gereken diğer vergi, harç ve harcamalara katılma payları %50 indirimli uygulanır. Bu yerlerde içme ve kullanma suları için alınacak ücret en düşük tarifenin işyerleri için %50'sini, konutlar için %25'ini geçmeyecek şekilde belirlenir. 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu uya-

rınca bilanço esasına göre defter tutan mükellefler için bu fıkrada belirtilen muafiyet ve indirimler uygulanmaz.

3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun 12 nci maddesinin yedinci fıkrası ile 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun ek 17 nci maddesi hükümlerinden yararlanan yerler; kırsal mahalle veya kırsal yerleşik alan olarak belirlenmesi halinde bu madde hükümlerine aykırı olmayan hak, sorumluluk ve imtiyazlardan faydalanmaya devam ederler.

Bu madde uyarınca kırsal mahalle veya kırsal yerleşik alan olarak belirlenen yerler hakkında 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun geçici 1 inci maddesinin onbeşinci ve yirmidokuzuncu fıkraları uygulanmaz.

(Ek fıkra:30/3/2023-7446/5 md.) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelik ile belirlenir.

GEÇİCİ MADDE 1- Büyükşehir belediyeleri, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç iki yıl içinde büyükşehirin 1/25.000 ölçekli nazım imar plânlarını yapar veya yaptırır.

GEÇİCİ MADDE 2- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte; büyükşehir belediye sınırları, İstanbul ve Kocaeli ilinde, il mülkî sınırıdır. Diğer büyükşehir belediyelerinde, mevcut valilik binası merkez kabul edilmek ve il mülkî sınırları içinde kalmak şartıyla, nüfusu birmilyona kadar olan büyükşehirlerde yarıçapı yirmi kilometre, nüfusu birmilyondan ikimilyona kadar olan büyükşehirlerde yarıçapı otuz

kilometre, nüfusu ikimilyondan fazla olan büyükşehirlerde yarıçapı elli kilometre olan dairenin sınırı büyükşehir belediyesinin sınırını oluşturur.

(Mülga ikinci fıkra: 6/3/2008-5747/3 md.)

Bu sınırlar içinde kalan köylerin tüzel kişiliği sona ererek mahalleye dönüşür. Bu şekilde oluşan mahallelerin katılacağı ilçe veya ilk kademe belediyesi, büyükşehir belediye meclisince belirlenir. Orman köylerinin tüzel kişiliği devam eder. Ancak ormanlarla ilgili diğer kanun hükümleri saklı kalmak üzere bu köyler imar bakımından büyükşehir belediyesinin mücavir alanı sayılırlar. Bu köylerde su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütme görev ve yetkisi ilgili büyükşehir belediyesine bağlı su ve kanalizasyon idaresine aittir.

Birinci fıkra gereğince büyükşehir belediyesi kapsamına alınan ilçelerin mülkî sınırları içinde kalan belediye ve köyler ile, büyükşehir belediyesi kapsamına alınan belediyelerin mücavir alan sınırları içerisinde bulunan köylerden; birinci fıkrada belirtilen mesafelerin dışında kalan belediye ve köyler, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren altı ay içinde belediye meclisi veya köy ihtiyar heyetinin talebi üzerine büyükşehir belediye meclisinin kararı ve İçişleri Bakanlığının onayı ile başka bir işleme gerek kalmaksızın büyükşehir belediye sınırları içine alınabilir. Bu köylerin mahalle olarak hangi ilçe veya ilk kademe belediyesine katılacakları aynı meclis kararında gösterilir.

Birinci fıkra gereğince büyükşehir kapsamına alınan belediyelerin sınırlarında yerleşim düzeni gerekleri dikkate alınarak bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren bir sene içinde büyükşehir belediye meclisinin talebi üzerine İçişleri Bakanlığınca gerekli değişiklikler yapılabilir.

Büyükşehir belediye sınırlarına alınan belediyelerin organları büyükşehir belediyesi ilçe veya ilk kademe belediyesi organları; köy muhtar ve ihtiyar heyeti ise mahalle muhtar ve ihtiyar heyeti olarak ilk mahalli idareler genel seçimine kadar görevlerine devam ederler.

Tüzel kişiliği kalkan köylerin malvarlıkları hak, alacak ve borçları mahalle olarak katıldıkları belediyeye devredilir.

Büyükşehir belediye kapsamına alınma nedeniyle meydana gelecek mülki sınır değişiklikleri katılma durumuna uygun olarak 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu hükümlerine göre çözülür.

GEÇICI MADDE 3- (Değişik birinci fıkra: 26/12/2006-5568/6 md.) Büyükşehir belediyeleri ve bunlara bağlı kuruluşlar ile sermayesinin % 50'sinden fazlası büyükşehir belediyelerine ait şirketlerin; 31/12/2004 tarihi itibarıyla kamu kurum ve kuruluşlarından olan kamu ve özel hukuka tâbi alacakları, bunların diğer kamu kurum ve kuruluşlarına olan borçlarına karşılık olmak üzere, 28/2/2007 tarihine kadar takas ve mahsup edilir. Bu süreyi 31/3/2007 tarihine kadar uzatmaya, Hazine Müsteşarlığının bağlı bulunduğu Bakan yetkilidir. Bu madde kapsamındaki alacak ve borç ifadesi bu alacak ve borçlara ilişkin fer'ileri ve cezaları da kapsar.

Yukarıdaki fıkra kapsamında yer alan kuruluşların takas ve mahsup işlemine konu olan veya olmayan borçları, genel bütçe vergi gelirlerinden her ay ayrılacak paylarının % 40'ını geçmemek üzere kesinti yapılarak tahsil edilir. [84]

---

84 21/4/2005 tarihli ve 5335 sayılı Kanunun 28 inci maddesiyle ikinci fıkrada geçen "mahsup" ibaresi, "takas ve mahsup", üçüncü fıkrasında geçen "mahsup ve kesinti işlemleri" ibaresi, "takas, mahsup ve kesinti işlemleri" şeklinde değiştirilmiş dördüncü

Bu maddeye göre yapılacak takas, mahsup ve kesinti işlemleri yılı bütçe kanunları ile ilişkilendirilmeksizin ilgili kuruluş ile uzlaşma komisyonu tarafından belirlenir; Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın önerisi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından karara bağlanır. Bakanlar Kurulu, ilgili kuruluşların borç ödeme kapasitelerini de dikkate alarak ödenecek tutarları taksitlendirmeye, taksitlendirilen kısma Kanunun yayımını izleyen günden itibaren zam ve faiz uygulatmamaya, bu borçların fer'i ve cezalarını geçmemek üzere indirim yapmaya yetkilidir.[84]

(Ek fıkra: 26/12/2006-5568/6 md.) Bu madde uyarınca takas, mahsup ve kesinti işlemine tâbi tutulan borç ve alacaklar için ilgili kanunlarda öngörülen zamanaşımı süreleri işlemez.

(Ek fıkra: 21/4/2005-5335/28 md.) İlgili kuruluşun uzlaşma ve hacizlerin kaldırılmasına dair başvurusunun uzlaşma komisyonunca kabul edilmesini müteakip 31.12.2004 tarihinden önceki borçlar için tatbik edilen hacizler kaldırılır.

Uzlaşma komisyonu Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan tarafından görevlendirilecek bir başkan ile İçişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Hazine Müsteşarlığı, Sayıştay Başkanlığı, Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığı ve İller Bankasından birer temsilciden oluşur. Büyükşehir belediyeleri için ayrıca uzlaşma komisyonu kurulmaz. Belediyeler için kurulan komisyon büyükşehir belediyeleri için de görev yapar.[84]

GEÇICI MADDE 4- Bu Kanunun yayımı tarihinde profesyonel spor kulüplerinin başkanlığını yapan veya yöneti-

---

fıkraya "Sayıştay Başkanlığı" ibaresinden sonra gelmek üzere "Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığı" ibaresi eklenmiştir.

minde bulunan belediye başkanları, en geç 1.1.2005 tarihine kadar bu kulüplerin başkanlığından ve yönetimindeki görevlerinden ayrılırlar.

GEÇICI MADDE 5 – (Ek: 26/12/2006-5568/7 md.; Mülga: 28/1/2010-5951/13 md.)

Yürürlük

MADDE 32- Bu Kanunun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi 1.1.2005 tarihinde, aynı maddenin ikinci fıkrası yayımını izleyen ay başında, diğer maddeleri ise yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 33- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

5216 SAYILI KANUNA İŞLENEMEYEN HÜKÜMLER

1- 2/7/2005 tarihli ve 5390 sayılı Kanunun hükmüdür:

GEÇICI MADDE — 5216 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesinin birinci fıkrası gereğince büyükşehir belediyesi kapsamına alınan ilçelerin mülkî sınırları içinde kalan, ancak aynı fıkrada belirtilen sınırlar dışında olan belediye ve köyler, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren iki yıl içinde belediye meclisi veya köy ihtiyar heyetinin talebi üzerine büyükşehir belediye meclisinin kararı ve İçişleri Bakanlığının onayı ile başka bir işleme gerek kalmaksızın büyükşehir belediye sınırları içine alınabilir. Bu köylerin mahalle olarak hangi ilçe veya ilk kademe belediyesine katılacakları aynı meclis kararında gösterilir.

5216 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesinin birinci fıkrası gereğince merkezleri büyükşehir belediyesi sınırları dışında kalan ilçelerin, büyükşehir belediye sınırları içine giren be-

lediye ve köyleri, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren iki yıl içinde belediye meclisi veya mahalle ihtiyar heyetinin kararı ve büyükşehir belediye meclisinin görüşü üzerine İçişleri Bakanlığının onayı ile başka bir işleme gerek kalmaksızın, eski statüleriyle, büyükşehir belediye sınırları dışına çıkarılabilir.

5216 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesine göre büyükşehir sınırları içinde kalan orman köylerinin tüzel kişiliği devam eder. Ancak ormanlarla ilgili diğer kanun hükümleri saklı kalmak üzere bu köyler imar bakımından büyükşehir belediyesinin mücavir alanı sayılırlar. Bu köylerde su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütme görev ve yetkisi ilgili büyükşehir belediyesine bağlı su ve kanalizasyon idaresine aittir. Bu tür hizmetler karşılığı orman köylerinde yaşayan nüfusa göre genel bütçeden alınacak İller Bankası payı ilgili büyükşehir belediyesine aktarılır.

5216 SAYILI KANUNA EK VE DEĞİŞİKLİK GETİREN MEVZUATIN YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ TARİHİNİ GÖSTERİR LİSTE

Değiştiren Kanun	5216 Sayılı Kanunun Değişen Madde-leri	Yürürlüğe Giriş Tarihi
5281	31	23/7/2004 tarihinden geçerli olmak üzere 31/12/2004
5335	6, 7, 23, 27 ve Geçici Madde 3	27/4/2005
5378	Ek Madde 1	7/7/2005
5390	Madde 6 ve İşlenemeyen hüküm	13/7/2005
5393	7, 13, 14, 15, 16 ve 22	13/7/2005
5538	7	12/7/2006
5568	Geçici Madde 3 ve 5	30/12/2006
5594	Ek Madde 2	10/3/2007
5675	13	7/6/2007
5747	6 , 14 ve Geçici Madde 2	22/3/2008
5779	23	1/7/2008 tarihinden geçerli olmak üzere 15/7/2008
5951	Geçici Madde 5	5/2/2010
6215	26	12/4/2011
KHK/661	21,22	2/11/2011
6360	7, 9, 10, 17, 18, 19, 24, 25, 26, 27, 28 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 17, 23, 24, 25, 27	6/12/2012 6/12/2012 tarihinden sonra yapılan ilk mahalli idareler genel seçiminde (30/3/2014)
6462	7, 18, 24, Ek Madde 1	3/5/2013

7144	7	25/5/2018
KHK /700	25	24/6/2018 tarihinde birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının andiçerek göreve başladığı tarihte (9/7/2018)
7153	8, 9, 22, Ek Madde 1, Ek Madde 2	10/12/2018
7254	Ek Madde 3	16/10/2020
7261	7, 9, 27	30/12/2020
7349	7	25/12/2021
7421	7	26/11/2022
7446	Ek Madde 3	5/4/2023

6360 SAYILI ON DÖRT İLDE BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ VE YİRMİ YEDİ İLÇE KURULMASI İLE BAZI KANUN VE KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMELERDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN

6360 SAYILI
ON DÖRT İLDE BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ VE YİRMİ YEDİ İLÇE KURULMASI İLE BAZI KANUN VE KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMELERDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN[85]

Kanun Numarası : 6360
Kabul Tarihi : 12/11/2012
Yayımlandığı R.Gazete : Tarih : 6/12/2012 Sayı : 28489
Yayımlandığı Düstur : Tertip : 5 Cilt : 53

Büyükşehir belediyesi kurulması ve sınırlarının belirlenmesi [85]

MADDE 1 – (1) Aydın, Balıkesir, Denizli, Hatay, Malatya, Manisa, Kahramanmaraş, Mardin, Muğla, Ordu, Tekirdağ, Trabzon, Şanlıurfa ve Van illerinde, sınırları il mülki sınırları olmak üzere aynı adla büyükşehir belediyesi kurulmuş ve bu illerin il belediyeleri büyükşehir belediyesine dönüştürülmüştür.

(2) Adana, Ankara, Antalya, Bursa, Diyarbakır, Eskişehir, Erzurum, Gaziantep, İzmir, Kayseri, Konya, Mersin, Sakarya ve Samsun büyükşehir belediyelerinin sınırları il mülki sınırlarıdır.

---

85 14/3/2013 tarihli ve 6447 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle, bu Kanunun başlığında yer alan "ON ÜÇ" ibaresi "ON DÖRT" olarak, "YİRMİ ALTI" ibaresi "YİRMİ YEDİ" olarak değiştirilmiş ve 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "Muğla," ibaresinden sonra gelmek üzere "Ordu," ibaresi eklenmiştir.

(3) Birinci ve ikinci fıkrada sayılan illere bağlı ilçelerin mülki sınırları içerisinde yer alan köy ve belde belediyelerinin tüzel kişiliği kaldırılmış, köyler mahalle olarak, belediyeler ise belde ismiyle tek mahalle olarak bağlı bulundukları ilçenin belediyesine katılmıştır.

(4) İstanbul ve Kocaeli il mülki sınırları içerisinde bulunan köylerin tüzel kişiliği kaldırılarak bağlı bulundukları ilçe belediyesine mahalle olarak katılmıştır.

(5) Birinci, ikinci ve dördüncü fıkrada sayılan illerdeki il özel idarelerinin tüzel kişiliği kaldırılmıştır.

(6) Birinci ve ikinci fıkrada sayılan illerin bucakları ve bucak teşkilatları kaldırılmıştır.

İlçe kurulması ve sınırlarının belirlenmesi

MADDE 2 – (1) Aydın ilinde, Aydın Belediyesinin mahalleleri merkez olmak üzere, Aydın Merkez ilçe sınırları içerisindeki köyler ile belediyelerden oluşan Efeler adıyla ilçe ve aynı adla belediye kurulmuştur.

(2) Balıkesir ilinde, ekli (1) sayılı listede belirtilen Balıkesir Belediyesinin mahalleleri merkez olmak üzere, aynı listede yer alan köyler ve belediyelerden oluşan Karesi adıyla ilçe ve aynı adla belediye kurulmuştur.

(3) Balıkesir ilinde, ekli (2) sayılı listede belirtilen Balıkesir Belediyesinin mahalleleri merkez olmak üzere, aynı listede yer alan köyler ve belediyeden oluşan Altıeylül adıyla ilçe ve aynı adla belediye kurulmuştur.

(4) Denizli ilinde, ekli (3) sayılı listede belirtilen Denizli Belediyesinin mahalleleri merkez olmak üzere, aynı listede yer alan köyler ve belediyelerden oluşan Merkezefendi ilçesi ve aynı adla belediye kurulmuştur.

(5) Denizli ilinde, ekli (4) sayılı listede belirtilen köyler ve belediyeler ile aynı listede yer alan Denizli Belediyesinin mahalleleri Akköy ilçesi sınırlarına dâhil edilerek Akköy Belediyesine katılmıştır. Akköy ilçesinin merkezi aynı listede belirtilen Denizli Belediyesinin mahalleleri olarak, ilçenin ismi ise Pamukkale olarak değiştirilmiştir.

(6) Hatay ilinde, ekli (5) sayılı listede belirtilen Antakya Belediyesinin mahalleleri merkez olmak üzere, aynı listede yer alan köyler ve belediyelerden oluşan Antakya ilçesi ve aynı adla belediye kurulmuştur.

(7) Hatay ilinde, ekli (6) sayılı listede belirtilen Antakya Belediyesinin mahalleleri merkez olmak üzere, aynı listede yer alan köyler ve belediyelerden oluşan Defne ilçesi ve aynı adla belediye kurulmuştur.

(8) Hatay ilinde, Merkez ilçe Şenköy bucağına bağlı Sofular ve Hanyolu köyleri Altınözü ilçesine bağlanmıştır.

(9) Hatay ilinde, ekli (7) sayılı listede yer alan köyler ve belediye Yayladağı ilçesine bağlanmıştır.

(10) Hatay ilinde, Arsuz Belediyesi merkez olmak üzere, ekli (8) sayılı listede gösterilen köyler ve belediyelerden oluşan Arsuz ilçesi ve aynı adla belediye kurulmuştur.

(11) Hatay ilinde, Payas Belediyesi merkez olmak üzere, Dörtyol ilçesi Yakacık Bucağına bağlı Sincan, Kozludere ve Çağlalık köylerinden oluşan Payas ilçesi ve aynı adla belediye kurulmuştur.

(12) Malatya ilinde, ekli (9) sayılı listede belirtilen köyler ve belediyeler ile aynı listede yer alan Malatya Belediyesinin mahalleleri, Yeşilyurt ilçe sınırlarına dâhil edilerek Yeşilyurt Belediyesine katılmıştır. Yeşilyurt ilçesinin merkezi, Malatya

Belediyesinden Yeşilyurt ilçesine katılan mahalleler olarak değiştirilmiştir.

(13) Malatya ilinde, ekli (10) sayılı listede belirtilen köyler ve belediyeler ile aynı listede yer alan Malatya Belediyesinin mahalleleri, Battalgazi ilçe sınırlarına dâhil edilerek Battalgazi Belediyesine katılmıştır. Battalgazi ilçesinin merkezi, Malatya Belediyesinden Battalgazi ilçesine katılan mahalleler olarak değiştirilmiştir.

(14) Manisa ilinde, ekli (11) sayılı listede belirtilen Manisa Belediyesinin mahalleleri merkez olmak üzere, aynı listede yer alan köyler ve belediyelerden oluşan Şehzadeler ilçesi ve aynı adla belediye kurulmuştur.

(15) Manisa ilinde, ekli (12) sayılı listede belirtilen Manisa Belediyesinin mahalleleri merkez olmak üzere, aynı listede yer alan köyler ve belediyelerden oluşan Yunusemre ilçesi ve aynı adla belediye kurulmuştur.

(16) Manisa ilinde, ekli (13) sayılı listede yer alan köyler ve belediye Köprübaşı ilçesine bağlanmıştır.

(17) Kahramanmaraş ilinde, ekli (14) sayılı listede belirtilen Kahramanmaraş Belediyesinin mahalleleri merkez olmak üzere, aynı listede yer alan köyler ve belediyeden oluşan Dulkadiroğlu ilçesi ve aynı adla belediye kurulmuştur.

(18) Kahramanmaraş ilinde, ekli (15) sayılı listede belirtilen Kahramanmaraş Belediyesinin mahalleleri merkez olmak üzere, aynı listede yer alan köyler ve belediyelerden oluşan Onikişubat ilçesi ve aynı adla belediye kurulmuştur.

(19) Kahramanmaraş ilinde, Pazarcık ilçesine bağlı Kelebişler, Bayramgazi ve Cennetpınarı köyleri Türkoğlu ilçesine bağlanmıştır.

(20) Mardin ilinde, Kızıltepe ilçesine bağlı Gökçe Belediyesi Merkez ilçeye bağlanmıştır.

(21) Mardin ilinde, Mardin Belediyesinin mahalleleri merkez olmak üzere Mardin Merkez ilçe sınırları içerisindeki köyler ile belediyelerden oluşan Artuklu ilçesi ve aynı adla belediye kurulmuştur.

(22) Muğla ilinde, Muğla Belediyesinin mahalleleri merkez olmak üzere, Muğla Merkez ilçe sınırları içerisindeki köyler ile belediyelerden oluşan Menteşe ilçesi ve aynı adla belediye kurulmuştur.

(23) Muğla ilinde, Kemer Belediyesi merkez olmak üzere, ekli (16) sayılı listede belirtilen köyler ve belediyelerden oluşan Seydikemer ilçesi ve aynı adla belediye kurulmuştur.

(24) **(Ek: 14/3/2013-6447/1 md.)** Ordu ilinde, Ordu Belediyesinin mahalleleri merkez olmak üzere, Ordu Merkez ilçe sınırları içerisindeki köyler ile belediyelerden oluşan Altınordu ilçesi ve aynı adla belediye kurulmuştur.[86]

(25) Tekirdağ ilinde, Tekirdağ Belediyesinin mahalleleri merkez olmak üzere, Tekirdağ Merkez ilçe sınırları içerisindeki köyler ile belediyelerden oluşan Süleymanpaşa ilçesi ve aynı adla belediye kurulmuştur.

(26) Tekirdağ ilinde, Kapaklı Belediyesi merkez olmak üzere ekli (17) sayılı listede yer alan köyler ve belediyeden oluşan Kapaklı ilçesi ve aynı adla belediye kurulmuştur.

(27) Tekirdağ ilinde, Marmaracık Belediyesi merkez olmak üzere ekli (18) sayılı listede belirtilen Çorlu Belediyesinin

86 14/3/2013 tarihli ve 6447 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle, 2 nci maddenin yirmiüçüncü fıkrasından sonra gelmek üzere bu fıkra eklenmiş ve diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiştir.

mahalleleri ile köyler ve belediyelerden oluşan Ergene ilçesi ve aynı adla belediye kurulmuştur.

(28) Trabzon ilinde, Trabzon Belediyesinin mahalleleri merkez olmak üzere, Trabzon Merkez ilçe sınırları içerisindeki köyler ile belediyelerden oluşan Ortahisar ilçesi ve aynı adla belediye kurulmuştur.

(29) Şanlıurfa ilinde, ekli (19) sayılı listede belirtilen Şanlıurfa Belediyesinin mahalleleri merkez olmak üzere, aynı listede yer alan köyler ve belediyeden oluşan Eyyübiye ilçesi ve aynı adla belediye kurulmuştur.

(30) Şanlıurfa ilinde, ekli (20) sayılı listede belirtilen Şanlıurfa Belediyesinin mahalleleri merkez olmak üzere, aynı listede yer alan köyler ve belediyelerden oluşan Haliliye ilçesi ve aynı adla belediye kurulmuştur.

(31) Şanlıurfa ilinde, Karaköprü Belediyesi merkez olmak üzere ekli (21) sayılı listede belirtilen Şanlıurfa Belediyesinin mahallesi ile aynı listede yer alan köylerden oluşan Karaköprü ilçesi ve aynı adla belediye kurulmuştur.

(32) Van ilinde, ekli (22) sayılı listede belirtilen Van Belediyesinin mahalleleri merkez olmak üzere, aynı listede yer alan köylerden oluşan Tuşba ilçesi ve aynı adla belediye kurulmuştur.

(33) Van ilinde, ekli (23) sayılı listede belirtilen Van Belediyesinin mahalleleri merkez olmak üzere, aynı listede yer alan köyler ve belediyelerden oluşan İpekyolu ilçesi ve aynı adla belediye kurulmuştur.

(34) Van ilinde, ekli (24) sayılı listede belirtilen Van Merkez ilçeye bağlı köyler ile mahalleler Edremit ilçe sınırına dâhil edilerek Edremit Belediyesine katılmıştır.

(35) Van ili Merkez ilçesinde, Şabaniye Mahallesinin, İpekyolu Bulvarından başlayan Şabaniye Caddesinin, Doğu ve Hacıbekir caddelerinin birleşme noktasına kadar olan kuzey kesimi, Cevdetpaşa Mahallesi ile birleştirilmiştir.

(36) Van ili Merkez ilçesinde, Hacıbekir Mahallesinin Doğu Caddesinin girişinden Mezbaha Deresi Gülüstan Sokak bitiş noktasına kadar olan kısmı Şabaniye Mahallesi ile birleştirilmiştir.

(37) İstanbul ilinde, Arnavutköy ilçesine bağlı Nakkaş ve Bahşayış mahalleleri ile Büyükçekmece ilçesine bağlı Muratbey Mahallesi Çatalça ilçesine bağlanarak Çatalca Belediyesine katılmıştır.

(38) İstanbul ilinde, Şişli ilçesine bağlı Ayazağa, Maslak ve Huzur mahalleleri Sarıyer ilçesine bağlanarak Sarıyer Belediyesine katılmıştır.

(39) Zonguldak ilinde, Kilimli Belde Belediyesi merkez olmak üzere, Merkez ilçe Kilimli bucağına bağlı belediyeler ve köylerden oluşan Kilimli ilçesi ve aynı adla belediye kurulmuştur.

(40) Zonguldak ilinde, Kozlu Belde Belediyesi merkez olmak üzere, Merkez ilçe Kozlu bucağına bağlı belediye ve köylerden oluşan Kozlu ilçesi ve aynı adla belediye kurulmuştur. Kozlu bucağına bağlı Esenköy ve Yahma köylerinin tüzel kişiliği kaldırılarak mahalle olarak Kozlu Belediyesine katılmıştır.

(41) Ankara ilinde, Yenimahalle ilçesine bağlı Dodurga ve Alacaatlı mahallelerinin çevre yolu dışında kalan kısımları Şehitali Mahallesi ile birleştirilmiştir. Şehitali, Aşağıyurtçu, Yukarıyurtçu, Ballıkuyumcu ve Fevziye mahalleleri, Eti-

mesgut ilçe sınırlarına dâhil edilerek, Etimesgut Belediyesine katılmıştır.

(42) Ankara ilinde, Yenimahalle ilçesine bağlı Dodurga ve Alacaatlı mahallelerinin çevre yolu içinde kalan kısmı ile Çayyolu, A. Taner Kışlalı, Ümit, Koru, Konutkent ve Yaşamkent mahalleleri, Çankaya ilçe sınırlarına dâhil edilerek, Çankaya Belediyesine katılmıştır.

Çeşitli hükümler

MADDE 3 – (1) İlçe belediyeleri veya ilçe belediyelerinin talep etmeleri hâlinde büyükşehir belediyeleri bu Kanuna göre tüzel kişiliği kaldırılarak mahalleye dönüşen köylerde yapılacak ticari amaç taşımayan yapılar için yürürlükteki imar mevzuatı doğrultusunda yörenin geleneksel, kültürel ve mimari özelliklerine uygun tip mimari projeler yapar veya yaptırır. Tip mimari projenin uygulanacağı alan sınırını belirlemeye ilgili ilçe belediyesi yetkilidir. Tip mimari projeler doğrultusunda ilgili belediyesince gerekli mühendislik projeleri yapılır ya da yaptırılır. Bu projeler ilgili belediyesince başvuru sahiplerine ücretsiz verilir ve uygulaması denetlenir. Yapılacak inşaatlarda tip projeler dışında özel proje uygulanmak istenmesi durumunda bu projeler yürürlükteki mevzuat uyarınca ilçe belediyesi tarafından onaylanır.

(2) Mevzuatla il özel idarelerine yapılan atıflar bu Kanun kapsamında tüzel kişiliği kaldırılan il özel idareleri için ilgisine göre bakanlıklara, bakanlıkların bağlı veya ilgili kuruluşları ile bunların taşra teşkilatına, Hazineye, valiliklere, büyükşehir belediyelerine ve bağlı kuruluşlarına veya ilçe belediyelerine yapılmış sayılır. Tüzel kişiliği kaldırılan il özel idarelerine 22/2/2005 tarihli ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu ve diğer mevzuatla verilmiş olan yetki, görev

ve sorumluluklar ilgisine göre bu kurum ve kuruluşlar tarafından kullanılır ve yerine getirilir. Söz konusu il özel idarelerinin mahkemelerde süren davaları ile il özel idaresi olarak faaliyet gösterdikleri dönem ve yapılan işlemlere ilişkin olarak açılacak davalarda muhatap, devir işleminin yapıldığı ilgili kurum ve kuruluştur.

(3) 21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 12 nci maddesi kapsamında il özel idarelerince kullanılan haklar ve yetkiler ile yürütülen görevler, il özel idaresi bulunmayan illerde Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığınca kullanılır ve yürütülür. Bahsedilen kanun hükmü uyarınca toplanan taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına katkı payı tutarları, defterdarlıklar bünyesinde açılan emanet hesaplarına aktarılır. Toplanan paraların yüzde yirmilik kısmı Kültür ve Turizm Bakanlığının öncelik vereceği projelerde kullanılır. Yıl içinde proje karşılığı tahsis edilmeyen miktar aynı amaçla kullanılmak üzere Kültür ve Turizm Bakanlığı bütçesine aktarılır. Aktarılan bu miktarları aynı amaçla kullanmak üzere gelecek yıl bütçesine aktarmaya Kültür ve Turizm Bakanlığı yetkilidir.

(4) Bu Kanunla tüzel kişiliği kaldırılan il özel idaresi, belediye veya köy tüzel kişiliklerine şartlı olarak bağışı yapılan taşınır ve taşınmazların devrinin yapıldığı kurum veya kuruluş, bu taşınır ve taşınmazların bağış amacına uygun olarak kullanılmasını sağlamakla sorumludur. Diğer bağış ve yardımlar hakkında 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu hükümlerine göre işlem yapılır.

(5) Bu Kanun ile tüzel kişiliği kaldırılan köylerde görev yapan geçici ve gönüllü köy korucuları hâlen görev yaptık-

ları yerlerde görev yapmaya devam ederler. Bunlar 18/3/1924 tarihli ve 442 sayılı Köy Kanunu ve diğer mevzuatta kendileri için öngörülen haklardan aynı şekilde yararlanmaya devam ederler. Bu yerler için ihtiyaç olması hâlinde aynı usulle yeni görevlendirmeler yapılabilir.

(6) 4/6/1985 tarihli ve 3213 sayılı Maden Kanununa göre verilen I (a) grubu maden ruhsatı ile 3/6/2007 tarihli ve 5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanununa göre verilen jeotermal kaynaklar ve doğal mineralli sular ruhsatına ilişkin yetki ve görevler, il özel idarelerinin tüzel kişiliğinin kaldırıldığı illerde valiliklerce yürütülür.

(7) 3213 sayılı Kanuna göre maden üretim faaliyetleri ile bu faaliyetlere dayalı ruhsat sahasındaki tesisler için işyeri açma ve çalışma ruhsatına ilişkin yetki ve görevler, il özel idarelerinin tüzel kişiliğinin kaldırıldığı illerde valiliklerce yürütülür.

(8) İl özel idarelerinin tüzel kişiliğinin kaldırıldığı illerde;

a) 3213 sayılı Kanuna göre verilen maden ruhsatları için il özel idareleri ve köylere hizmet götürme birliklerine verilen Devlet hakkı, I (a) grubu madenler için alınan harçlar ile aynı Kanuna göre valiliklerce yapılan I (a) grubu maden ihalelerinden elde edilen gelirler,

b) 5686 sayılı Kanuna göre verilen idare payına ilişkin gelirler ve harçlar ile aynı Kanun gereğince valiliklerce yapılan ihalelerden elde edilen gelirler,

c) 3213 ve 5686 sayılı kanunlar gereğince valilik ve kaymakamlıklarca uygulanan idari para cezaları,

ç) 3213 ve 5686 sayılı kanunlar gereğince yapılan ihaleler nedeniyle alınan teminatlardan elde edilen gelirler,

genel bütçeye gelir kaydedilir.

(9) **(Mülga:25/11/2020-7257/30 md.)**

(10) Bu Kanunun uygulanması ile ilgili tereddütleri gidermeye, düzenleyici ve yönlendirici işlemler yapmaya il özel idareleri ile il özel idarelerinin üyesi olduğu ve belediye üyesi bulunmayan mahalli idare birlikleri ve köyler için İçişleri Bakanlığı; belediyeler ve bağlı kuruluşları ile belediyelerin üyesi olduğu mahalli idare birlikleri için Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.[87]

(11**) (Ek: 19/11/2014-6569/42 md.)** Bu Kanun ile tüzel kişiliği kaldırılan belde ve köylerde 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Kanunun 86 ncı maddesinin üçüncü fıkrasına istinaden istihdam edilen ebe ve hemşireler, hâlen görev yaptıkları yerlerde görev yapmaya ve mevzuatta kendileri için öngörülen haklardan aynı şekilde yararlanmaya devam ederler. Bu yerler için ihtiyaç olması hâlinde aynı usulle vekil ebe ve hemşire istihdam edilebilir.

MADDE 4 ila 12 – (10/7/2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)

MADDE 13 – 5216 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi ile 18 inci maddesinin son fıkrası yürürlükten kaldırılmış; aynı Kanunun 7 nci maddesinin birinci ve üçüncü, 8 inci maddesinin birinci, 9 uncu maddesinin birinci, 11 inci maddesinin birinci, 12 nci maddesinin üçüncü, 14 üncü maddesinin son,

---

87 30/3/2023 tarihli ve 7446 sayılı Kanunun 9 uncu maddesiyle bu fıkrada yer alan "İçişleri Bakanlığı" ibaresi "il özel idareleri ile il özel idarelerinin üyesi olduğu ve belediye üyesi bulunmayan mahalli idare birlikleri ve köyler için İçişleri Bakanlığı; belediyeler ve bağlı kuruluşları ile belediyelerin üyesi olduğu mahalli idare birlikleri için Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı" şeklinde değiştirilmiştir.

17 nci maddesinin ikinci, 23 üncü maddesinin birinci ve son, 25 inci maddesinin birinci, üçüncü ve dördüncü, 27 nci maddesinin üçüncü ve beşinci fıkralarındaki "ve ilk kademe" ibareleri ile 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendindeki "ve mücavir alan" ibaresi, 23 üncü maddesinin son, 27 nci maddesinin dördüncü fıkrasındaki "veya ilk kademe" ibareleri, 24 üncü maddesinin birinci fıkrasındaki ", ilk kademe" ibaresi, 27 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "Yeni kurulan" ibaresi madde metinlerinden çıkarılmıştır.

MADDE 14 ila 19 - (3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanunu ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)

MADDE 20 ila 24 - (22/2/2005 tarihli ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)

MADDE 25 ila 27 - (2/7/2008 tarihli ve 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)

MADDE 28 – (26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)

MADDE 29 – 30 – (18/1/1984 tarihli ve 2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)

MADDE 31 – (15/7/1950 tarihli ve 5682 sayılı Pasaport Kanunu ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)

MADDE 32 – (18/2/1963 tarihli ve 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)

MADDE 33 – 34 – (14/2/1985 tarihli ve 3152 sayılı İçişleri Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)

MADDE 35 – (26/5/2005 tarihli ve 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Kanundaki devir, tasfiye ve paylaştırma işlemlerini yürütmek üzere vali tarafından, bir vali yardımcısının başkanlığında, valinin uygun göreceği kurum ve kuruluş temsilcilerinin ve ilgili belediye başkanlarının katılımıyla devir, tasfiye ve paylaştırma komisyonu kurulur. Bu komisyona yardımcı olmak üzere valinin görevlendirmesi ile alt komisyonlar da kurulabilir.

(2) 1 inci maddeye göre tüzel kişilikleri kaldırılan belediye ve köyler, mevcut personelini, taşınır ve taşınmazlarını, iş makineleri ve diğer taşıtları ile kamu kurum ve kuruluşlarına olan alacak ve borçlarını katılacakları ilçe belediyesine bu Kanunun yayımlandığı tarihten itibaren bir ay içinde bildirir. Bu belediye ve köylerin taşınmazlarının tahsisi ve kiralanması, iş ve toplu iş sözleşmesinin yapılması, yeni nazım ve uygulama imar planının yapılması, imar planı değişikliği ve revizyonu ile her türlü imar uygulaması (inşaat ruhsatı hariç), iş makineleri ve diğer taşıtların satışı ile borçlanmaları katılacakları ilçe belediyesinin onayına bağlıdır. Henüz ilçe belediyesi oluşmamış yerlerde bildirimler il belediyesine yapılır ve onaylar il belediyesince verilir. Bu fıkranın yürürlüğe girdiği tarihten önce ilanı yapılmış memur alımları hariç olmak kaydıyla, yine bu Kanun ile tüzel kişilikleri kaldırılan belediye ve köyler tarafından nakil yoluyla atanacaklar da dâhil olmak üzere hiçbir şekilde yeni personel alımı yapılamaz ve bu belediye ve köyler tarafından aynı tarihten itibaren tüzel kişiliğin sona ereceği tarihi geçecek şekilde veya mevcut hizmet alımlarının kapsamını ve personel sayısını genişletecek şekilde hizmet alımı sözleşmesi düzenlenemez.

(3) 1 inci maddeye göre tüzel kişilikleri kaldırılan belediye ve köylerin personeli, her türlü taşınır ve taşınmaz malları, hak, alacak ve borçları, komisyon kararıyla ilgisine göre bakanlıklara, büyükşehir belediyesi, bağlı kuruluşu veya ilçe belediyesine devredilir. Devir işlemi ilk mahalli idareler genel seçimi itibarıyla uygulamaya konulur.

(4) Bu Kanun ile tüzel kişilikleri kaldırılan il özel idareleri; personelini, her türlü taşınır ve taşınmaz malları ile hak, alacak ve borçlarını bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren bir ay içinde valiliğe bildirir. Bu idarelerin taşınmazlarının satışı, tahsisi ve kiralanması, iş ve toplu iş sözleşmesinin yapılması, her türlü imar uygulaması (inşaat ruhsatı hariç), iş makineleri ve diğer taşıtların satışı ile borçlanmaları İçişleri Bakanlığının onayına bağlıdır. Bu Kanunun yayımlandığı tarihten önce ilanı yapılmış memur alımları hariç olmak kaydıyla, bu Kanun ile tüzel kişilikleri kaldırılan il özel idareleri tarafından nakil yoluyla atanacaklar da dâhil olmak üzere hiçbir şekilde yeni personel alımı yapılamaz ve bu il özel idareleri tarafından aynı tarihten itibaren tüzel kişiliğin sona ereceği tarihi geçecek şekilde veya mevcut hizmet alımlarının kapsamını ve personel sayısını genişletecek şekilde hizmet alımı sözleşmesi düzenlenemez.

(5) Bu Kanun ile tüzel kişilikleri kaldırılan il özel idarelerinin her türlü taşınır ve taşınmaz malları, hak, alacak ve borçları, komisyon kararıyla ilgisine göre bakanlıklara, bakanlıkların bağlı veya ilgili kuruluşları ile bunların taşra teşkilatına, valiliklere, yatırım izleme ve koordinasyon başkanlığına, büyükşehir belediyesine ve bağlı kuruluşuna veya ilçe belediyesine devredilmesine karar verilir. Devir işlemi, yapılacak ilk mahalli idareler genel seçimi tarihinde uygulamaya konulur. Maliye Hazinesine devredilen taşın-

mazlar Kanunun yayımlandığı tarih itibarıyla kullanmakta olan kurumlara tahsis edilmiş sayılır. Hazinenin özel mülkiyetindeki veya Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmazlardan Maliye Bakanlığınca, bu Kanunun 1 inci maddesiyle tüzel kişilikleri kaldırılan il özel idarelerine, belediyelere ve köy tüzel kişiliklerine tahsis edilmiş olanlar; kuruluş kanunlarıyla kendilerine verilen kamusal nitelikteki görevleri yerine getirmeleri amacıyla ve komisyon kararıyla; ilgisine göre bakanlıklara, bakanlıkların bağlı veya ilgili kuruluşlarına, yatırım izleme ve koordinasyon başkanlıklarına, büyükşehir belediyelerine, büyükşehir belediyelerinin bağlı kuruluşlarına ve ilçe belediyelerine tahsis edilmiş sayılır.

(6) Bu Kanuna göre tüzel kişilikleri kaldırılan il özel idarelerinin personeli, komisyon kararıyla ilgisine göre yatırım izleme ve koordinasyon başkanlığı, büyükşehir belediyesi, bağlı kuruluşu veya ilçe belediyesine devredilir.

(7) Bu Kanunla büyükşehir belediyesine dönüşen il belediyesinin sahip olduğu her türlü taşınır, taşınmaz malları ve personeli, komisyon kararıyla ilgisine göre büyükşehir belediyesi ve ilçe belediyeleri ile bağlı kuruluşlar arasında paylaştırılır.

(8) Bu Kanunla büyükşehir ilçe belediyesi olan belediyelerce yürütülen su, kanalizasyon, katı atık depolama ve bertaraf, ulaşım, her çeşit yolcu ve yük terminalleri, toptancı halleri, mezbaha, mezarlık ve itfaiye hizmetlerine ilişkin olmak üzere personel, her türlü taşınır ve taşınmaz malları ve bu hizmetlerin yerine getirilmesine yönelik yatırım, alacak ve borçları, komisyonca ilgisine göre büyükşehir belediyesi ile ilgili bağlı kuruluş arasında paylaştırılır.

(9) Bu Kanuna göre belediye ve bağlı kuruluşlara devredilen personelden norm kadro ve ihtiyaç fazlası olanlar, ilgili belediye ve bağlı kuruluş tarafından en geç üç ay içinde valiliğe bildirilir. Komisyon, ilgili idarelerden gönderilen listeleri 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun 49 uncu maddesindeki oranlar, kurumun bütçe dengesi, norm kadrosu ve yürütmekle görevli olduğu hizmetin gereği ile nüfus kriterlerini değerlendirmek suretiyle ihtiyaç fazlası personelin tespitini yapar. Komisyon çalışmasını kırk beş gün içinde tamamlayıp oluşturulan listeleri valinin onayına sunar. Vali tarafından onaylanan listeler on gün içerisinde İçişleri Bakanlığına, İçişleri Bakanlığınca da atama teklifleri yapılmak üzere Devlet Personel Başkanlığına bildirilir. Bu personelden;

a) 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi memur kadrolarındaki personel 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanunun değişik 22 nci maddesinin ikinci, üçüncü ve beşinci fıkralarında belirtilen esas ve usuller çerçevesinde diğer kamu kurum ve kuruluşlarına, Devlet Personel Başkanlığına bildirim tarihinden itibaren doksan gün içinde nakledilir. Ayrıca, nakledilen personelden devir tarihi itibarıyla müdür ve daha üstü yönetici kadrolarında bulunan personel hakkında aynı tarihteki kadro unvanları dikkate alınarak söz konusu maddenin altıncı fıkra hükümleri de uygulanır ve üç yıllık süre, devir tarihinden itibaren başlar. Ancak, 4046 sayılı Kanunun anılan maddesi uyarınca yapılacak fark tazminatı hesabında, 25/6/2001 tarihli ve 4688 sayılı Kanunun 32 nci maddesine göre yapılan ödeme dikkate alınmaz. Personel nakledildiği kurumda göreve başlayıncaya kadar eski kurumunda çalışmaya devam eder ve bu personelin her

türlü mali ve sosyal hakları çalıştıkları kurum tarafından karşılanır.

b) 5393 sayılı Kanunun 49 uncu maddesi kapsamında istihdam edilen tam zamanlı sözleşmeli personel bildirim unvanı esas alınarak Devlet Personel Başkanlığınca (a) bendinde yer alan süreler esas alınarak 657 sayılı Kanunun 4/B maddesi çerçevesinde kamu kurum ve kuruluşlarına sözleşmeli personel olarak atanır. Bu kapsamda atanan sözleşmeli personelin mali ve sosyal hakları sözleşme süresi sonuna kadar devredildiği tarihteki sözleşme hükümlerine göre uygulanır. Bu personelin yeni sözleşmeleri ise 657 sayılı Kanunun 4/B maddesi çerçevesinde yapılır.

c) 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununa tabi sürekli işçi statüsünde istihdam edilen personel, Devlet Personel Başkanlığınca diğer kamu kurum ve kuruluşlarında unvanları belirlenecek kadrolara (a) bendinde yer alan süreler dâhilinde atanır. Ataması tekemmül ettirilen işçiler, çalıştıkları kurumlarınca atama emirlerinin tebliğini izleyen günden itibaren beş iş günü içinde yeni görevlerine başlamak zorundadırlar. Bu işçiler, yeni görev yerlerine başlayacağı tarihe kadar ilgili belediye veya bağlı kuruluşun işçisi sayılır ve beş iş günü içinde yeni kurumunda görevine başlamayanların iş sözleşmeleri, feshin geçerli sebebe dayandığı kabul edilerek, belediye veya bağlı kuruluş tarafından 4857 sayılı İş Kanununun 17 nci maddesinde belirtilen ihbar süresi beklenilmeksizin ve ihbar tazminatı ödenmeksizin sona erdirilir.

ç) Bu fıkra kapsamında yer alan personele ilişkin kadro ve pozisyonlar; Devlet Personel Başkanlığınca kamu kurum ve kuruluşlarına nakledildikleri veya atandıkları tarih itibarıyla diğer kanunlardaki hükümlere bakılmaksızın ve başka bir

işleme gerek kalmaksızın ihdas, tahsis ve vize edilmiş sayılır. İhdas edilmiş sayılan memur kadroları, 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye ekli cetvellerin ilgili bölümüne eklenmiş sayılır. Atama işlemi yapılan personele ilişkin bilgiler ve bu bilgilerdeki değişiklikler en geç on beş gün içinde Devlet Personel Başkanlığına bildirilir.

d) Bu fıkra kapsamında nakledilen personel bakımından nakil tarihinden önce doğmuş ve nakil tarihinde ödenmesi gereken borçlardan nakledilen kurum sorumlu tutulamaz. Kıdem tazminatına ilişkin hükümler saklıdır.

e) Bu fıkra kapsamında ortaya çıkabilecek tüm tereddütleri gidermeye, gerekli bilgi ve belgeleri istemeye, araştırma ve inceleme yapmaya, uygulamayı yönlendirmeye Devlet Personel Başkanlığı yetkilidir.

(10) Devredilecek Devlet memurları hakkında 5393 sayılı Kanunun 50 nci maddesi hükümleri uygulanır. Devir tarihi itibarıyla müdür ve daha üstü yönetici unvanlı kadrolarda bulunanlar hakkında 4046 sayılı Kanunun 22 nci maddesinin altıncı fıkrası hükümleri de uygulanır. Bu şekilde devredilen memurlar ile 5216 sayılı Kanunun ek 2 nci maddesi hükümleri uygulanmak suretiyle devredilecek sözleşmeli personelin fark tazminatı hesabında, 4688 sayılı Kanunun 32 nci maddesine göre yapılan ödeme dikkate alınmaz. Devredilen veya nakledilen işçilerin ücret ile diğer malî ve sosyal hakları; toplu iş sözleşmesi bulunan işçiler bakımından yenileri düzenleninceye kadar devir veya nakil işleminden önce tabi oldukları toplu iş sözleşmesi hükümlerine göre, toplu iş sözleşmesi olmayan işçiler bakımından 2012 yılı Eylül ayında geçerli olan bireysel iş sözleşmesi hükümlerine göre belirlenir.

(11) Yapılacak devir, tasfiye ve paylaştırma işlemleri ve hizmetlerin yürütülmesi bakımından bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde 5216 sayılı Kanunun ek 2 nci maddesi hükümleri uygulanır.

(12) 1 inci maddeye göre tüzel kişiliği kaldırılan belediye ve köylerin taşınmazlarının satışı ile vadesi tüzel kişiliğin sona ereceği tarihi aşan borçlanmaları İçişleri Bakanlığının onayına tabidir.

(13) 1 inci maddeye göre tüzel kişiliği kaldırılan belediye ve köylerin mahkemelerde süren davalarında katıldıkları ilçe belediyesi taraf olur.

(14) Bu Kanunla mahalleye dönüşen köylerde, bu Kanunun yayımlandığı tarih itibarıyla 25/4/2006 tarihli ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununa göre oluşturulan Ulusal Adres Bilgi Sistemine kayıtlı veya Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından uydu fotoğraflarıyla tespit edilen, entegre tesis niteliğinde olmayan tarım ve hayvancılık amaçlı yapılardaki işletmeler ile bu yerlerde oturanların ihtiyaçlarını karşılayacak bakkal, manav, berber, fırın, kahve, lokanta, pansiyon, tanıtım ve teşhir büfeleri, yerleşim yeri halkı tarafından kurulan ve işletilen kooperatifler işletme ruhsatı almış sayılır. Bu işletmelerin bulunduğu binalar ile konutlardan, bu Kanunun yayımlandığı tarihe kadar bitirilmiş olanlar, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı veya belediye ya da üniversiteler tarafından fen ve sanat kuralları ile ilgili mevzuat hükümlerine uygun yapıldığı tespit edilenler ruhsatlandırılmış sayılır. Ayrıca bu yapılar elektrik, su ve bunun gibi kamu hizmetlerinden yararlandırılır. Ancak; bu fıkranın öngördüğü uygulamaların özel kanun hükümlerine aykırı olması durumunda, özel kanun hükümleri geçerlidir.

(15) Bu Kanuna göre tüzel kişiliği kaldırılan köylerde, bu fıkranın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 29/7/1970 tarihli ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununa göre alınması gereken emlak vergisi ile 26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu uyarınca alınması gereken vergi, harç ve katılım payları 31/12/2025 tarihine kadar (bu tarih dâhil) alınmaz ve 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının üçüncü bendi, 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının birinci bendi ile beşinci bendi, 66 ncı maddesinin birinci fıkrasının beşinci bendi hükümleri 31/12/2025 (bu tarih dâhil) tarihine kadar uygulanmaya devam edilir. Bu yerlerde içme ve kullanma suları için alınacak ücret 31/12/2025 tarihine kadar (bu tarih dâhil) en düşük tarifenin % 25'ini geçmeyecek şekilde belirlenir. **(Mülga cümle:17/7/2019-7186/33 md.)** (…)[88] [89] [90]

(16) Belediye hizmetlerinin aksaması hâlinde, valiler seçim tarihinden itibaren altı aylık sürede, bu Kanunla kurulan belediyeler arasında koordinasyonu sağlar ve gerekli tedbirleri alır.

(17) Ekli (25) sayılı listede yer alan büyükşehir ilçe belediyelerine 2/7/2008 tarihli ve 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun uyarınca seçimleri müteakip ayda tahak-

---

88 28/11/2017 tarihli ve 7061 sayılı Kanunun 105 inci maddesiyle bu fıkrada yer alan; "31/12/2017" ibaresi "31/12/2020" şeklinde, "beş yıl" ibareleri "altı yıl" şeklinde değiştirilmiştir

89 27/12/2018 tarihli ve 7159 sayılı Kanunun 6 ncı maddesiyle bu fıkrada yer alan yer alan "altı yıl süreyle" ibareleri "31/12/2022 tarihine kadar (bu tarih dâhil)" şeklinde, "31/12/2020" ibaresi "31/12/2022 (bu tarih dâhil)" şeklinde şeklinde değiştirilmiştir

90 9/3/2023 tarihli ve 7440 sayılı Kanunun 23 üncü maddesiyle bu fıkrada yer alan "31/12/2022" ibareleri "31/12/2025" şeklinde değiştirilmiştir.

kuk ettirilecek miktar İlbank A.Ş. tarafından üç katı artırımlı olarak ödenir. İlave kaynak yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununun Yedek Ödenek Tertibinden Maliye Bakanlığınca karşılanır.

(18) Bu Kanunun 1 inci maddesinin birinci ve ikinci fıkrasında belirtilen illerdeki belediyeler yetkili organlarının kararıyla bu Kanunla sorumluluk alanlarına dâhil edilen yerleşim yerlerine yetkisi dâhilindeki her türlü yatırım ve hizmeti götürebilir.

(19) Bu Kanunla kurulan ilçelerin ve yatırım izleme ve koordinasyon başkanlıklarının ihtiyacını karşılamak üzere ekli (26) sayılı listede yer alan çeşitli kurum ve kuruluşlara ait kadrolar ihdas edilerek 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye bağlı cetvellerin ilgili bölümlerine eklenmiştir. Bu kadrolara yapılacak atama işlemleri, 2013 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunundaki sınırlamalara tabi değildir. Bu maddenin yayımlandığı tarihten itibaren iki yıl süreyle 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 9 uncu maddesinde yer alan sınırlamaya bağlı olmaksızın bu maddeyle ihdas edilen kadrolarda sınıf, unvan ve derece değişikliği yapmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

(20) Teşkilatlanma tamamlanıncaya kadar yeni kurulan ilçelerde merkezi idareye ait her türlü iş ve işlemler ile idari ve adli davalar ve bunlara ilişkin bütün iş ve işlemler mevcut bağlılık durumuna göre yürütülür. Yeni kurulan ilçelerde ilçe idare kurulları teşekkül edinceye kadar bu yerlerdeki işlemlerle ilgili olarak, eskiden bağlı oldukları il ve ilçelerin idare kurulları görevli ve yetkilidir.

(21) Bir defaya mahsus olmak üzere 5/1/1961 tarihli ve 237 sayılı Taşıt Kanununun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının uygulanmaması kaydıyla, bu Kanunla kurulacak

ilçe kaymakamlıkları için, Kanunun yürürlüğe girdiği yılın Merkezi Yönetim Bütçe Kanununa bağlı (T) işaretli cetvelin (T-2) sırasından 27 adet binek otomobil alınır. [91]

(22) Bu Kanuna göre yeni kurulan ilçelerin hükümet konakları ile kaymakamlık lojmanlarının yapılması, satın alınması ve kiralanması için gerekli ödenek, yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununun Yedek Ödenek Tertibinden Maliye Bakanlığınca karşılanır.

(23) Bu Kanundaki, il özel idaresi, belediye ve köy tüzel kişiliklerinin kaldırılmasına, il belediyesinin büyükşehir belediyesine dönüştürülmesine, büyükşehir belediye sınırının ilin mülki sınırlarına genişletilmesine, mülki sınır değişikliği yapılmasına ve ilçe belediyesi kurulmasına dair hükümler ilk mahalli idareler genel seçimlerinde uygulanır ve seçimler bu yerlerin yeni durumlarına göre yapılır. İlçe kurulmasına ilişkin hükümler bu Kanunun yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

(24) İstanbul ve Kocaeli hariç, büyükşehir, büyükşehir ilçe belediyeleri ve bağlı idareler yatırım bütçelerinin en az % 10'unu on yıl süre ile bu Kanun kapsamında belediye sınırlarına dâhil olan yerleşim yerlerinin altyapı hizmetleri için ayırır ve kullanırlar.

(25) **(Değişik: 20/2/2014-6525/39 md.)** Bakanlıklar ve merkezi idare kuruluşları tarafından il özel idarelerine kaynak aktarılmış olan işlerden, özel idarelerin tüzel kişiliğinin kalkacağı tarihe kadar tamamlanamayacak olanlar, 14/2/1985 tarihli ve 3152 sayılı İçişleri Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 28/A maddesine göre

91 14/3/2013 tarihli ve 6447 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle, bu fıkrada yer alan "26 adet" ibaresi "27 adet" şeklinde değiştirilmiştir.

kurulan yatırım izleme ve koordinasyon başkanlıklarına devredilir. Söz konusu işlere ilişkin kaynakların devir tarihine kadar kullanılmayan kısımları İçişleri Bakanlığı merkez muhasebe birimi hesabına ödenir ve genel bütçenin (B) işaretli cetveline gelir kaydedilir. Gelir kaydedilen bu tutarlar karşılığını bütçesinin ilgili tertiplerine ödenek kaydetmeye ve bu ödeneklerden harcanmayan tutarları ertesi yıl bütçesine devren ödenek kaydetmeye İçişleri Bakanlığı yetkilidir. Yüklenici firma ile il özel idareleri arasındaki sözleşme, kaynağın gönderildiği ilgili yatırım izleme ve koordinasyon başkanlıklarına devredilir. Mevzuattan kaynaklanan tüm hak, alacak, borç ve diğer ilişkilerde muhatap, devrin yapıldığı yatırım izleme ve koordinasyon başkanlıklarıdır.

(26) Bu Kanunla tüzel kişiliği kaldırılan belediye, il özel idaresi ve köylerden oluşan veya bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren amaçları ortadan kalkacak olan mahalli idare birlikleri, ilk mahalli idareler genel seçiminden önce tüzüklerindeki hükümlere göre tasfiye olunur. Tüzüklerinde hüküm bulunmayan hallerde bu Kanunun devir, tasfiye ve paylaştırmaya ilişkin hükümleri uygulanır. Bu birlikler, Kanunun yayımı tarihinden itibaren, yeni personel istihdam edemezler, taşınır ve taşınmaz mal edinemezler, kendilerine ait taşınır ve taşınmaz malları satamazlar, hizmet alımına ilişkin sözleşme ve borçlanma yapamazlar.

(27) (İptal: Anayasa Mahkemesi'nin 12/9/2013 tarihli ve E.:2013/19, K.:2013/100 sayılı Kararı ile.)

(28) **(Ek: 14/3/2013-6447/1 md.)** Bu fıkrayı ihdas eden Kanuna ekli (1) sayılı listede yer alan çeşitli kurum ve kuruluşlara ait kadrolar ihdas edilerek 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye bağlı cetvellerin ilgili bölümlerine eklenmiştir.

Bu kadrolar hakkında ondokuzuncu fıkra hükümleri uygulanır.[92]

(Ek fıkra: 20/8/2016-6745/73 md.) Bu Kanuna göre tüzel kişiliği kaldırılarak tek mahalleye dönüştürülen beldelerde içme ve kullanma suları için alınacak ücret 31/12/2022 tarihine kadar (bu tarih dâhil) en düşük tarifenin %50'sini geçmeyecek şekilde belirlenir.[93]

(30) **(Ek:17/7/2019-7186/33 md.)** Bu fıkrayı ihdas eden Kanunla ilga edilen son cümlesi dahil onbeşinci fıkraya ilişkin hata ve düzeltmeye dayalı mükellefçe talep edilen red, iade ve ödemeler, idarelerin en son kesinleşmiş bütçe gelirlerinin yüzde biri oranında pay ayrılmak suretiyle yapılır. Talep edilen toplam tutarın, ayrılan ödeneğin toplam tutarını aşması hâlinde red, iade ve ödemeler, sonraki yıllara sari olacak şekilde, idareye başvuru tarihi veya dava açılması hâlinde mahkeme ilamının idareye tebliğ tarihi esas alınmak suretiyle garameten ve taksitlerle gerçekleştirilir. Taksitli ödeme süresince 4/12/1984 tarihli ve 3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanuna göre ayrıca kanuni faiz ödenir.

GEÇİCİ MADDE 2 – (1) Türkiye İstatistik Kurumu tarafından tespit edilen 2011 yılı Adrese Dayalı Nüfus Sayım sonuçlarına göre nüfusu 2.000'in altında olan ekli (27) sayılı listedeki adları yazılı belediyelerin tüzel kişilikleri ilk ma-

92 Bu fıkrada yer alan kadrolarla ilgili olarak 22/3/2013 tarihli ve 28595 sayılı Resmi Gazete'ye bakınız.

93 27/12/2018 tarihli ve 7159 sayılı Kanunun 6 ncı maddesiyle bu fıkrada yer alan "beş yıl süreyle" ibaresi "31/12/2022 tarihine kadar (bu tarih dâhil)" şeklinde değiştirilmiştir

halli idareler genel seçiminden geçerli olmak üzere kaldırılarak bu belediyeler köye dönüştürülmüştür.

(2) Bu madde ile tüzel kişilikleri kaldırılan belediyelerin personeli, her türlü taşınır ve taşınmaz malları, hak, alacak ve borçları il özel idaresine devredilir. Hazinenin özel mülkiyetindeki veya Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmazlardan Maliye Bakanlığınca, bu maddeyle tüzel kişilikleri kaldırılan belediyelere tahsis edilmiş olanlar, komisyon kararıyla, ihtiyaçlarına göre ilgili il özel idarelerine veya köy tüzel kişiliklerine tahsis edilmiş sayılır. Ancak, köye dönüştürülen belediyelerin ihtiyaç duyulan taşınmazları ile araç ve gereçleri komisyon kararıyla ilgili köy tüzel kişiliğine bırakılır. Mahkemelerde süren davaları ile belediye olarak faaliyet gösterdiği döneme ve yapılan işlemlere ilişkin olarak açılacak davalarda, muhatap ilgili il özel idaresidir.

(3) Bu yerleşim yerleri için 5779 sayılı Kanun uyarınca verilen paylar, tüzel kişiliğin kalktığı yıl için İçişleri Bakanlığınca İlbank A.Ş.'ye bildirilen nüfus esas alınmak suretiyle beş yıl süreyle ilgili il özel idarelerine gönderilir.

(4) Köye dönüştürülen belediyelerin kanunlarla yapılandırılan borçları ile kamu kurumlarına ve İlbank A.Ş.'ye olan borçları, bu belediyelerin tüzel kişiliklerinin fiilen sona erdiği tarihi takip eden yıldan itibaren İlbank A.Ş. tarafından ilgili il özel idaresi tahakkukundan üçüncü fıkrada öngörülen miktarı geçmeyecek taksitler hâlinde ödenir.

(5) Birinci fıkra hükmü uyarınca köye dönüştürülen belediyeler, 30/6/2013 tarihine kadar 5393 sayılı Kanunun 8 inci maddesindeki usule bağlı olmaksızın, belediye meclisinin kararı ile ortak sınırı olan ve ekli (27) sayılı listeyle tüzel kişiliği sona ermeyen belediyeye mahalle olarak katılma

talebinde bulunabilir. Katılma işleminin gerçekleşebilmesi için katılacak belediye ile katılınacak olan belediyenin sınırları arasında başka bir belediye veya köy bulunamaz. Bu belediyelerin meskûn sahaları arasındaki uzaklık on kilometreden fazla olamaz. Katılım işlemi katılınacak belediye meclisinin olumlu kararı ile sonuçlanır. Başka il ya da ilçe mülki sınırındaki bir belediyeye katılım olması durumunda belediye sınırı ile birlikte mülki sınır değişmiş sayılır. Ekli (27) sayılı listede yer almakla birlikte, bu Kanunun yayımlandığı tarihe kadar 5393 sayılı Kanunun 8 inci maddesine uygun olarak birleşme veya katılma yoluyla nüfusunu 2.000'in üzerine çıkaran belediyelerin tüzel kişilikleri korunur.

(6) Bu madde uyarınca bir başka belediyeye katılmak suretiyle tüzel kişilikleri sona eren belediyelerin personeli, her türlü taşınır ve taşınmaz malları, hak, alacak ve borçları bağlandığı belediyeye devredilir. Bu belediyelerin mahkemelerde süren davaları ile yapılan işlemlere ilişkin olarak açılacak davalarda muhatap, katıldığı belediyedir.

(7) Bu belediyeler, personelini, taşınır ve taşınmazları ile kamu kurum ve kuruluşlarına olan borçlarını il özel idaresine veya katılacakları belediyeye, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay içinde bildirir. Bu belediyelerin taşınmazlarının tahsisi ve kiralanması iş ve toplu iş sözleşmesinin yapılması, yeni nazım ve uygulama imar planının yapılması, her türlü imar uygulaması (inşaat ruhsatı hariç), iş makineleri ve diğer taşıtların satışı ile borçlanmaları il özel idaresinin veya katılacakları belediyenin onayına bağlıdır. Bu maddeye göre tüzel kişiliği kaldırılan belediyelerin taşınmazlarının satışı ile vadesi tüzel kişiliğin sona ereceği tarihi aşan borçlanmaları İçişleri Bakanlığının onayı-

na tabidir. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce ilanı yapılmış memur alımları hariç olmak kaydıyla, bu madde kapsamına giren belediyeler tarafından nakil yoluyla atanacaklar da dâhil olmak üzere hiçbir şekilde yeni personel alımı yapılamaz ve bu belediyeler tarafından aynı tarihten itibaren tüzel kişiliğinin sona erdiği tarihi geçecek şekilde veya mevcut hizmet alımlarının kapsamını ve personel sayısını genişletecek şekilde hizmet alımı sözleşmesi düzenlenemez.

(8) Bu maddeye göre il özel idaresi veya belediyelere devredilen personelden ihtiyaç fazlası olanlar geçici 1 inci madde hükümlerine göre kamu kurumlarına devredilir.

(9) Daha önce, birden fazla köy veya köy kısımlarının birleşmesiyle oluşan ve bu Kanuna göre yeniden köye dönüşen belediyelerde, başka bir işleme gerek kalmaksızın valinin uygun görüşü ve İçişleri Bakanlığının onayı ile birden fazla köy kurulabilir.

Yürürlük

MADDE 36 – (1) Bu Kanunun;

a) 1 inci maddesi; 2 nci maddesi; 3 üncü maddesinin birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü, beşinci, altıncı, yedinci, sekizinci ve dokuzuncu fıkraları; 4 üncü maddesi; 5 inci maddesi; 6 ncı maddesi; 7 nci maddesiyle değiştirilen 5216 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (g) bendi; 5216 sayılı Kanunun 18 inci maddesinin son fıkrasının yürürlükten kaldırılmasına ilişkin hükmü hariç 13 üncü maddesi; 22 nci maddesi; 25 inci maddesi; 5779 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin değiştirilen ikinci fıkrası hariç 26 ncı maddesi; geçici 1 inci maddesinin altıncı, yedinci, sekizinci, dokuzuncu, onuncu, onüçüncü, onbeşinci, onaltıncı, onyedinci ve

yirmidördüncü fıkraları; geçici 2 nci maddesinin ikinci, üçüncü, dördüncü, altıncı, sekizinci ve dokuzuncu fıkraları ilk mahalli idareler genel seçiminde,

b) Diğer hükümleri yayımı tarihinde,

yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 37 – (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

NOT: LİSTELER EKLENMEMİŞTİR.

6360 SAYILI KANUNA EK VE DEĞİŞİKLİK GETİREN MEVZUATIN VEYA ANAYASA MAHKEMESİ TARAFINDAN İPTAL EDİLEN HÜKÜMLERİN YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ TARİHİNİ GÖSTERİR LİSTE

Değiştiren Kanunun/ İptal Eden Anayasa Mahkemesinin Kararının Numarası	**6360 sayılı Kanunun değişen veya iptal edilen maddeleri**	**Yürürlüğe Giriş Tarihi**
6447	1 inci, 2 nci maddenin yirmidördüncü fıkrası, Geçici 1 inci Maddenin onyedinci fıkrası ve bu fıkraya bağlı Ek (25) sayılı liste Kanunun başlığı, Geçici 1 inci Maddenin yirmibirinci fıkrası, yirmisekizinci fıkrası, Ek (26) sayılı liste	İlk mahalli idareler genel seçiminde 22/3/2013
6525	Geçici Madde 1	27/2/2014
Anayasa Mahkemesi'nin 12/9/2013 tarihli ve E.:2013/19, K.:2013/100 sayılı Kararı	Geçici 1 inci Maddenin yirmiyedinci fıkrası	18/9/2014
6569	3	26/11/2014
6745	Geçici Madde 1	7/9/2016
7061	Geçici Madde 1	5/12/2017
7159	Geçici Madde 1	28/12/2018
7186	Geçici Madde 1	19/7/2019
7257	3	2/12/2020

7440	Geçici Madde 1	1/1/2023 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde (12/3/2023)
7446	3	5/4/2023

5355 SAYILI
MAHALLÎ İDARE BİRLİKLERİ
KANUNU

MAHALLÎ İDARE BİRLİKLERİ KANUNU

Kanun Numarası: 5355
Kabul Tarihi: 26/5/2005
Yayımlandığı R.Gazete: Tarih: 11/6/2005 Sayı : 25842
Yayımlandığı Düstur: Tertip : 5 Cilt : 44

BİRİNCİ BÖLÜM
Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1- Bu Kanunun amacı; mahallî idare birliklerinin hukukî statüsünü, kuruluşunu, organlarını, yönetimini, görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usûl ve esaslarını düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2- Bu Kanun mahallî idare birliklerini kapsar.

Tanımlar

MADDE 3- Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Mahallî idare: İl özel idaresi, belediye ve köyü,

b) Mahallî idare birliği: Birden fazla mahallî idarenin, yürütmekle görevli oldukları hizmetlerden bazılarını birlikte görmek üzere kendi aralarında kurdukları kamu tüzel kişisini,

c) Birlik: Mahallî idare birliğini,

İfade eder.

İKİNCİ BÖLÜM
Birliğin Kuruluşu, Tüzüğü, Görev ve Yetkileri

Kuruluş[94]

MADDE 4- Birlik, birlik tüzüğünün kesinleşmesinden sonra Cumhurbaşkanının izni ile kurulur ve tüzel kişilik kazanır.

Kurulmuş bir birliğe üyelik, üye olmak isteyen mahallî idare meclisinin kararı ve buna dayalı başvuru üzerine, birlik meclisinin kabulü ile olur. Bu durumda Cumhurbaşkanının izni aranmaz. Ayrılmada ilgili mahallî idare meclisinin kararı yeterlidir.

Su, atık su, katı atık ve benzeri altyapı hizmetleri ile çevre ve ekolojik dengenin korunmasına ilişkin projelerin zorunlu kılması durumunda; Cumhurbaşkanı, ilgili mahallî idarelerin, bu amaçla kurulmuş birliğe katılmasına karar verebilir. Bu fıkrada belirtilen birliklerden ayrılma da Cumhurbaşkanının iznine bağlıdır.

Mahallî idarelerin bütün görevlerini kapsayacak şekilde genel amaçlı veya amacı açıkça belirlenmemiş birlik kurulamaz..

Birlik tüzüğü

MADDE 5- Birlik tüzüğü, birliği kuracak mahallî idarelerin meclislerinde üye tam sayısının üçte iki çoğunluğuyla kabul edildikten sonra valinin; birlik birden fazla ildeki

---

94 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 166 ncı maddesiyle, bu maddenin birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarında yer alan "Bakanlar Kurulunun" ibareleri "Cumhurbaşkanının" şeklinde ve üçüncü fıkrasında yer alan "Bakanlar Kurulu" ibaresi "Cumhurbaşkanı" şeklinde değiştirilmiştir.

mahallî idarelerin katılımı ile kuruluyorsa üyeleri il özel idareleri ve köylerden oluşan birlikler için İçişleri Bakanının, geri kalanları için Çevre ve Şehircilik Bakanının onayı ile kesinleşir. Tüzük değişikliğinin nasıl yapılacağı birlik tüzüğünde gösterilir ve onaylanması hakkında tüzüğün onaylanmasına ilişkin usûl uygulanır.[95]

Birlik tüzüğünde aşağıdaki hususların bulunması zorunludur:

a) Birliğin adı ve amacı.

b) Birlik üyesi mahallî idarelerin adları.

c) Birliğin merkezi.

d) Birliğin görev süresi, sona ermesi ve tasfiyesi.

e) Birliğe devredilen görev ve hizmetler.

f) Birlik meclisinin ve birlik encümeninin toplantı dönemleri.

g) Birlik üyesi mahallî idarelerin her birinin birlik meclisinde kaç üye ile temsil edileceği ve seçilen üyelerin görev süresi ve birlik encümeni üye sayısı.

h) Birlik üyelerinin, birliğin kuruluş ve faaliyet giderlerine katılma payları ve bu payların tespit yöntemi.

i) Birliğin gelirleri, giderleri, bütçe ve çalışma programlarına ilişkin hususlar.

j) Birlik üyesi mahallî idarelerin ve bu idarelerin hizmet alanında yaşayanların birlik hizmetlerinden yararlanma usûlleri.

k) Tüzük değişikliğinin nasıl yapılacağı.

---

95 29/11/2018 tarihli ve 7153 sayılı Kanunun 28 nci maddesiyle bu fıkrada yer alan "İçişleri" ibaresi "üyeleri il özel idareleri ve köylerden oluşan birlikler için İçişleri Bakanının, geri kalanları için Çevre ve Şehircilik" şeklinde değiştirilmiştir

Birliğin hak ve yetkileri

MADDE 6- Mahallî idare birlikleri, tüzükte birliğe devredilmesi öngörülen mahallî müşterek nitelikli hizmetlere ilişkin olarak üye mahallî idarelerin hak ve yetkilerine sahiptir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
Birliğin Organları

Birliğin organları

MADDE 7- Birliğin organları; birlik meclisi, birlik encümeni ve birlik başkanıdır.

Birlik meclisi

MADDE 8- Birlik meclisi, birliğin karar organıdır ve birlik üyesi mahallî idarelerin meclislerinin kendi üyeleri veya belediye meclis üyeliğine seçilmeyi haiz kişiler arasından, birlik tüzüğünde belirlenen sayıda ve gizli oyla seçecekleri üyelerden oluşur. Ancak dışarıdan seçileceklerin sayısı mahalli idare meclisinden seçileceklerin üçte birini geçemez. Asıl üye sayısının yarısı kadar yedek üye seçilir.

Birliğin üyesi olan il özel idaresi için vali, belediye için belediye başkanı ve köy için muhtar, birlik meclisinin doğal üyesidir. Birlik meclisinde bunların dışında doğal üye bulunmaz. Meclis üye tam sayısına doğal üyeler de dâhildir. Vali ve belediye başkanı birlik meclisinde kendisini temsil etmek üzere meclis üyelerinden birine yetki verebilir.

Üye mahallî idarelerden herhangi birinin birlik meclisindeki asıl üyeliklerinde boşalma olursa, birlik başkanı o mahallî idarenin yedek üyelerini göreve çağırır. Çağrılacak yedek üye kalmadığı takdirde üye mahallî idarelerin meclis-

leri, ilk toplantılarında yeniden yedek üye seçimi yapar. Birlik meclisinin feshedilmesi durumunda yeniden asıl ve yedek üye seçimi yapılır. Bu üyeler kalan süreyi tamamlar.

İl özel idaresi, belediye ve köy idarelerindeki görevleri sona erenlerin birlik meclisi üyeliği de sona erer.

Birlik meclisi üyeliği, üyeliğin düşmesini gerektiren bir sebeple sona erenler, bir sonraki dönemde birlik meclisi üyeliğine seçilemezler.

Birlik tüzüğünde, üye mahallî idarelerin birlik meclisinde nüfus ve katılım payı oranına göre temsil edilmesine dair esas getirilebilir.

Birlik başkanı aynı zamanda birlik meclisinin de başkanıdır.

Meclisin görev ve yetkileri

MADDE 9- Birlik meclisinin görev ve yetkileri şunlardır:

a) Yatırım plânı ve çalışma programını görüşmek ve kabul etmek.

b) Bütçe ve kesinhesabı kabul etmek, bütçede kurumsal kodlama yapılan birimler ile fonksiyonel sınıflandırmanın birinci düzeyleri arasında aktarma yapmak.

c) Borçlanmaya karar vermek.

d) Taşınmaz mal alımına, satımına, kiralanmasına ve takasına karar vermek.

e) Birlik tarafından yürütülecek hizmetler için uygulanacak ücret tarifesini belirlemek.

f) Şartlı bağışları kabul etmek.

g) Dava konusu olan ve miktarı ikibin Yeni Türk Lirasından onbin Yeni Türk Lirasına kadar birlik alacaklarının sulhen halline karar vermek.

h) Birlik yatırımlarının yap-işlet veya yap-işlet-devret modeli ile yapılmasına karar vermek.

i) Birlik başkanlık divanını, birlik encümen üyelerini ve meclis ihtisas komisyonu üyelerini seçmek.

j) Birlik teşkilâtına ait birimlerin kurulmasına karar vermek.

k) Birlik tüzüğünde öngörülmesi halinde tüzük değişikliğini kabul etmek.

l) Birlik tarafından çıkarılacak yönetmelikleri kabul etmek.

m) Birlik başkanıyla birlik encümeni arasındaki anlaşmazlıkları karara bağlamak.

Meclis başkanlık divanı

MADDE 10- Birlik meclisi, birliğin kuruluşundan ve mahallî idare genel seçim sonuçlarının Yüksek Seçim Kurulunca ilânından itibaren otuz gün içinde birlik merkezinin bulunduğu mahallin mülkî idare amiri tarafından birlik merkezinde toplantıya davet edilir. Meclis, en yaşlı üyenin başkanlığında toplanarak ilk iki yıl için görev yapmak üzere, üyeleri arasından ve gizli oyla birlik başkanını, meclis birinci ve ikinci başkan vekili ile kâtip üyeleri seçer. İlk iki yıldan sonra seçilecek başkanlık divanı üyeleri yapılacak ilk mahallî idareler seçimine kadar görev yapar. **(Değişik son cümle: 20/2/2014-6525/27 md.)** Üyelerinin tamamı il özel idarelerinden oluşan ulusal düzeydeki birlik için Birlik Başkanı, İçişleri Bakanlığı Müsteşarıdır.

Meclis başkanlık divanı seçimi üç gün içinde tamamlanır.

Birlik meclisine birlik başkanı, bulunmaması durumunda meclis birinci başkan vekili, onun da bulunmaması durumunda ikinci başkan vekili başkanlık eder. Ancak yıllık faaliyet raporunun görüşüldüğü meclis toplantısı meclis başkan vekilinin başkanlığında yapılır.

Başkanlık divanında boşalma olması durumunda kalan süreyi tamamlamak üzere yeni üye seçilir.

Meclis başkanı, meclis çalışmalarında düzeni sağlamakla yükümlüdür.

Meclis toplantısı

MADDE 11- Meclis toplantıları, üye mahallî idarelerin kanunlarında belirtilen toplantı dönemleri dikkate alınarak yılda ikiden az olmamak üzere birlik tüzüğünde gösterilen zamanlarda yapılır. Yılın ilk toplantısı dönem başı toplantısıdır.

Birlik başkanı, üye mahallî idare meclislerinden birinin talebi, birlik meclisi üyelerinin üçte birinin gerekçeli teklifi veya acil durumlarda kendisinin lüzum görmesi üzerine birlik meclisini olağanüstü toplantıya çağırır. Olağanüstü toplantı çağrısı ve gündem en az üç gün önceden meclis üyelerine yazılı olarak duyurulur ve ayrıca ilân edilir.

Birlik meclisinde plan ve bütçe komisyonunun dışında birliğin faaliyet konularında olmak üzere ihtisas komisyonları kurulabilir. İhtisas komisyonları meclis üyeleri arasından birlik meclisinin kararıyla kurulur ve komisyon üye sayısı beşi geçemez. Komisyon üyelerinin ayrı mahalli idare temsilcileri arasından seçilmesi esastır.

Olağanüstü toplantılarda, çağrıyı gerektiren konuların dışında bir iş görüşülemez.

Birden çok ili kapsayan mahalli idare birliklerinde mahalli idare birlik meclisinin kararları o birliğin merkezinin olduğu yer mülki idare amirine gönderilir.

Birlik meclisinin toplantıları, kararları, çalışma esas ve usûlleri, bilgi edinme ve denetim yolları, feshi, meclis üyeliğinin sona ermesi, ihtisas komisyonu üyelerinin seçimi ile

meclis üyelerinin yükümlülükleri hakkında bu Kanunda hüküm bulunmayan durumlarda, Belediye Kanununun belediye meclislerine ilişkin hükümleri uygulanır.

Birlik encümeni

MADDE 12- Birlik encümeni, birlik başkanı ile sayısı yediyi geçmemek üzere birlik tüzüğünde gösterilecek sayıda meclis üyesinden oluşur. Ülke düzeyinde kurulan birliklerde bu sayı iki kat olarak uygulanır. Bu üyeler, birlik meclisince, dönem başı toplantısında kendi üyeleri arasından gizli oyla bir yıllığına görev yapmak üzere seçilir. Birlik başkanı, encümeninin de başkanıdır.

Birlik encümeni birlik tüzüğünde belirtilen sürelerle toplanır. Bu süre bir ayı aşamaz.

Herhangi bir sebeple yıl içinde seçilen birlik encümeni, dönem başına kadar görev yapar. Birlik meclisi üyeliği sona erenlerin birlik encümeni üyeliği de sona erer.

Üye sayısı dört veya daha fazla olan mahallî idare birliklerinde, encümen üyelerinin ayrı ayrı mahallî idarelerin meclis üyeleri arasından seçilmesi zorunludur.

Birlik meclisinin feshi durumunda, yeni meclis oluşuncaya kadar birlik meclisi ve birlik encümenine ait görevler, ulusal düzeyde kurulan birlikler için İçişleri Bakanlığınca, diğer birlikler için birlik merkezinin bulunduğu yer mülkî idare amirince kamu görevlileri arasından biri başkan olmak üzere görevlendirilecek beş kişilik bir heyet tarafından yürütülür.

Encümenin görev ve yetkileri

MADDE 13- Birlik encümeninin görev ve yetkileri şunlardır:

a) Yatırım plânı ve çalışma programı ile bütçe ve kesinhesabı inceleyip birlik meclisine görüş bildirmek.

b) Kamulaştırma işlemlerinin gerektirdiği kamu yararı kararını almak.

c) Öngörülmeyen giderler ödeneğinin harcama yerlerini belirlemek.

d) Bütçede fonksiyonel sınıflandırmanın ikinci düzeyleri arasında aktarma yapmak.

e) Kanunlarda öngörülen cezaları vermek.

f) İkibin Yeni Türk Lirasına kadar olan davaların sulhen halline karar vermek.

g) Taşınmaz mal alımına, satımına, kiralanmasına ve takasına ilişkin meclis kararlarını uygulamak.

Birlik encümeninin toplantıları, kararları ile çalışma esas ve usûlleri hakkında bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde, Belediye Kanununun belediye encümenine ilişkin hükümleri uygulanır.

Birlik başkanı

MADDE 14- Birlik başkanı, birlik idaresinin başı ve tüzel kişiliğinin temsilcisidir. Birlik başkanının görev ve yetkileri şunlardır:

a) Birliği yönetmek ve birliğin hak ve menfaatlerini korumak.

b) Yatırım plânı ve çalışma programı ile bütçeyi ve kesinhesabı hazırlamak, uygulamak, izlemek, değerlendirmek ve bunlarla ilgili olarak hazırlayacağı yıllık faaliyet raporunu meclise sunmak.

c) Birliği temsil etmek veya vekil tayin etmek.

d) Birlik meclisine ve birlik encümenine başkanlık etmek.

e) Birliğin taşınır ve taşınmaz mallarını idare etmek.

f) Birliğin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmek.

g) Yetkili organların kararını almak şartıyla sözleşme yapmak.

h) Birlik meclisi ve birlik encümeni kararlarını uygulamak.

i) Birlik meclisi ve birlik encümeninin yetkisi dışında kalan diğer ödenek aktarmalarını yapmak.

j) Birlik personelini atamak.

k) Birliği denetlemek.

l) Şartsız bağışları kabul etmek.

m) Kanunlarla birliğe verilen ve birlik meclisi veya birlik encümeni kararını gerektirmeyen görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak.

Birlik bütçesinin harcama yetkilisi birlik başkanıdır. Birlik başkanı bu yetkisini birlik genel sekreterine veya birlik müdürüne devredebilir.

Birlik başkanlığının sona ermesi ile ilgili olarak Belediye Kanununun belediye başkanlığının göreve devamsızlık dışındaki sebeplerle sona ermesine ilişkin hükümleri uygulanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
Malî Hükümler

Birliğin gelirleri

MADDE 15- Birliğin gelirleri şunlardır:

a) Birlik üyelerinin, birliğin kuruluş ve faaliyet giderlerine katılma payları.

b) Birlik meclisi tarafından belirlenecek tarifelere göre tahsil edilecek hizmet karşılığı ücretler.

c) Diğer kamu kurum ve kuruluşlarından aktarılacak ödenekler.

d) Taşınır ve taşınmaz malların kira, satış ve başka suretle değerlendirilmesinden elde edilecek gelirler.

e) Kira ve faiz gelirleri.

f) Bağışlar.

g) Köylere hizmet götürme birlikleri için il özel idaresi bütçesinden ayrılacak pay.

h) Diğer gelirler.

Birliğin giderleri

MADDE 16- Birliğin giderleri şunlardır:

a) Birlik hizmetlerinin yürütülmesi için yapılacak giderler.

b) Birliğin personeline ve seçilmiş organlarının üyelerine ödenen maaş, ücret, ödenek, huzur hakkı, yolluk, hizmete ilişkin eğitim harcamaları ile diğer giderler.

c) Hizmet karşılığı alınacak ücretler ve diğer gelirlerin takip ve tahsili için yapılacak giderler.

d) Birliğin hizmet binalarının, tesislerinin, araç ve gereçlerinin temini, yapımı, bakımı ve onarımı için yapılan giderler.

e) Faiz, borçlanmaya ilişkin diğer ücretler ile sigorta giderleri.

f) Dava takip ve icra giderleri.

g) Avukatlık, danışmanlık ve denetim ücretleri.

h) Kamu ve özel sektör kuruluşlarıyla yapılan ortak hizmetler ve diğer proje giderleri.

i) Temsil, tören ve ağırlama giderleri.

BEŞİNCİ BÖLÜM
Çeşitli Hükümler

Teşkilât

MADDE 17- Norm kadroya uygun olarak birlik teşkilâtı birlik müdürü, yazı işleri, malî işler birimleriyle birliğin faaliyet alanına göre kurulacak teknik işler biriminden oluşur.

Ülke düzeyinde kurulan birliklerle üye sayısı yüzden fazla olan birliklerde teşkilât, norm kadroya uygun olarak genel sekreter, yazı işleri ve malî işler birimleriyle birliğin faaliyet alanında olmak ve sayısı üçü geçmemek üzere birlik meclisinin kararıyla kurulacak diğer birimlerden oluşur.

Kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan memurlar, Belediye Kanununda belirtilen esas ve usûllere göre birlik genel sekreteri veya diğer üst yönetici kadrolarında görevlendirilebilir. Bu tür görevlendirmelerde ilgilinin kendi kurumundan aldığı her türlü malî ve sosyal hakları kesilmez, ancak kurumundan aldığı aylık ve diğer ödemelerin toplam tutarını geçmemek üzere birlik encümeni kararıyla ek ödeme yapılabilir.

Köylere hizmet götürme birlikleri

MADDE 18- (Değişik birinci cümle: 29/12/2005 - 5445/1 md.) İlçelerde, tarım ürünlerinin pazarlanması hariç olmak üzere, yol, su, kanalizasyon ve benzeri altyapı tesisleri ile köylere ait diğer hizmetlerin yürütülmesine yardımcı olmak, bizzat yapmak, yaptırmak ve kırsal kalkınmayı sağlamak üzere, tüm köylerin iştiraki ile o ilçenin adını taşıyan,

köylere hizmet götürme birliği kurulabilir. Cumhurbaşkanı, bu konuda genel izin vermeye yetkilidir.[96]

Birlik başkanı merkez ilçelerde vali veya görevlendireceği vali yardımcısı, diğer ilçelerde kaymakamdır. Köylere hizmet götürme birliğinin meclisi, birlik başkanı başkanlığında, birliğe üye köylerin muhtarları ve o ilçeden seçilen il genel meclisi üyelerinden oluşur. Köylere hizmet götürme birliğinin encümeni birlik başkanının başkanlığında, meclisin kendi üyeleri arasından gizli oyla seçeceği iki il genel meclisi üyesi ve iki köy muhtarı olmak üzere beş kişiden oluşur.

(Değişik üçüncü fıkra: 27/4/2008-5793/44 md.) Bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşları ile il özel idareleri; köye yönelik hizmetlere ilişkin yapım, bakım ve onarım işleri, bölünmüş yol, elektrifikasyon, köy yolu, içme suyu, sulama suyu ve kanalizasyon yatırımlarını, kendi bütçelerinde bu hizmetler için ayrılan ödenekleri köylere hizmet götürme birliklerine aktarmak suretiyle gerçekleştirebilirler. Aktarma işlemi merkezi idare kuruluşlarında ilgili bakanın, il özel idarelerinde valinin onayıyla yapılır ve bu ödenekler tahsis amacı dışında kullanılamaz. Bu takdirde iş, birliğin tabi olduğu usul ve esaslara göre sonuçlandırılır. Köylere hizmet götürme birlikleri de bütçe imkânları ölçüsünde bu yatırımlara kendi bütçelerinden ödenek aktarabilirler. Bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşları ile il özel idareleri tarafından aktarılacak ödeneklerle gerçekleştirilecek yatırımlar, birliğin hizmet ve görev alanı sınırlamasına tabi olmaksızın yapılabilir.

---

96 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 166 ncı maddesiyle, bu fıkrada yer alan "Bakanlar Kurulu" ibaresi "Cumhurbaşkanı" şeklinde değiştirilmiştir.

Köylere hizmet götürme birlikleri, ihtiyaca göre hizmet akdiyle personel istihdam edebilir. Ancak, köylere hizmet götürme birliklerinin yıllık toplam personel giderleri, gerçekleşen en son yıl bütçe gelirlerinin Vergi Usul Kanununda belirlenen yeniden değerleme katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarın % 10'unu aşamaz. Vali ve kaymakamlar birlik hizmetlerini yürütmek üzere diğer kamu kurum ve kuruluşlarından personel görevlendirebilir. Bu şekilde görevlendirilenlere birlik bütçesinden karşılanmak üzere, (5000) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunan tutarda aylık ödeme yapılır. Görevlendirmelerde otuz günden kısa süreler için kıst hesaplama yapılır.

İl özel idaresi bütçe gelirlerinin ne kadarının köylere hizmet götürme birliklerine aktarılacağı, köylere hizmet götürme birliklerinin sunacağı yatırım plânı, yıllık çalışma programı ve uygulama projelerine göre il genel meclisince kararlaştırılır.

Köylere hizmet götürme birliklerinin bütçesine ilişkin esas ve usûller ile muhasebe ve raporlama standartları, harcama esas ve usûlleri, çerçeve hesap plânı ile düzenlenecek raporların şekil, süre ve türleri ile bu birliklerin yapacakları ihalelere ilişkin esas ve usûller Maliye Bakanlığının görüşü alınarak İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Sulama birlikleri

MADDE 19- (Mülga: 8/3/2011 – 6172/21 md.)

Ülke düzeyinde birlik kurulması

MADDE 20- Mahallî idarelerin menfaatlerinin korunması, gelişmelerine yardımcı olunması, personelinin eğitilmesi ve mahallî idarelerle ilgili kanun hazırlıklarında görüş bildi-

rilmesi amacıyla il özel idarelerini ve belediyeleri temsil etmek üzere ülke düzeyinde sadece birer birlik kurulabilir. Bu durum ülke düzeyinde olmaksızın bu amaçlarla başka mahallî idare birliği kurulmasına engel oluşturmaz. İl özel idareleri ve belediyeler ülke düzeyinde kurulan birliklerden kendilerine ait olanın doğal üyesidirler. **(Ek cümle:18/10/2018-7148/31 md.)** İl özel idarelerinden oluşan ülke düzeyindeki birliğe yatırım izleme ve koordinasyon başkanlıkları da aynı hak, yetki ve yükümlülüklerle üye olurlar.

Ülke düzeyinde kurulan birlikler birinci fıkrada belirtilen amaçların yanında mahallî idarelere rehberlik etmek; mahallî idareler arasında yardımlaşma ve işbirliğini, teknik ve idarî deneyim bilgi değişimini teşvik etmek; iyi uygulama örneklerinin yaygınlaşmasına yardım etmek konularında da faaliyette bulunabilir.

Birinci fıkrada belirtilen birliklerden belediyelere ait olanın birlik meclisi; büyükşehir, il merkezi ve nüfusu yüzbin ve daha fazla olan yerlerin belediye başkanları ile her ilden belediye başkanı ve belediye meclis üyeleri arasından o ilin milletvekili sayısı kadar seçilecek üyelerden oluşur. Seçim, birlik başkanlığının talebi üzerine büyükşehir olan yerlerde büyükşehir belediye başkanlığı, diğer yerlerde il belediye başkanlığınca tespit edilen gün ve yerde o il içindeki belediyelerin başkanları ve belediye meclis üyelerinin katılımıyla yapılır. Seçime katılacaklar kendilerini temsilen oy kullanmak üzere başka bir üyeye yazılı olarak yetki verebilirler.

(Değişik dördüncü fıkra: 29/12/2005 - 5445/3 md.) Birinci fıkrada belirtilen birliklerden il özel idarelerine ait olanın birlik meclisi, il valileri ile her ilin il genel meclisinin, birlik

tüzüğünde gösterilen sayıda kendi üyeleri arasından seçeceği kimselerden oluşur.

Üçüncü ve dördüncü fıkrada belirtilen birliklere üye mahalli idarelerin birliğe ödemeleri gereken üyelik bedeli, bu idarelerin en son kesinleşmiş bütçelerinin birlik meclisince belirlenen oranı olarak tespit edilir ve birliğin talebi üzerine bu mahallî idarelere genel bütçe vergi gelirlerinden ayrılan paylardan bu payların dağıtımını yapan kuruluşça kesilerek birliğe ödenir.

Birlik üyelerinin yükümlülükleri

MADDE 21- Birliğe karşı malî yükümlülüklerini yerine getirmeyen üye mahallî idarelerin ödemeleri gerekli miktar, birliğin başvurusu üzerine bu idarelere genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamı üzerinden ayrılan paydan, bu payların dağıtımını yapan kuruluş tarafından kesilerek alacaklı birliğe ödenir.

Ortak hükümler [97]

MADDE 22- (Ek birinci fıkra: 29/12/2005 - 5445/4 md.) Mahallî idare birliklerinin denetimi İçişleri Bakanlığınca yapılır. Valiler ve kaymakamlar gerekli gördüklerinde ülke düzeyinde kurulan birlikler dışındaki birlikleri denetleyebilirler.

(Ek ikinci fıkra: 29/12/2005 - 5445/4 md.) Sayıştayın dış denetimine tâbi olmayan mahallî idare birliklerinin, İçişler Bakanlığı, valiler veya kaymakamlarca malî denetimi sonucunda tespit edilen kamu zararı üzerine yapılan kişi borcu teklifleri, birlik meclisinde görüşülerek karara bağlanır. Bu

97 29/12/2005 tarihli ve 5445 sayılı Kanunun 4 üncü maddesiyle; bu maddeye birinci, ikinci ve üçüncü fıkralar eklenmiş, diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiş, mevcut birinci fıkrasındaki "denetim" kelimesi madde metninden çıkarılmıştır.

kararın örneği, birlik merkezinin bulunduğu yerin valiliğine, ülke düzeyinde kurulan birlikler ile başkanı vali veya vali yardımcısı olan birliklerde ise İçişleri Bakanlığına gönderilir. Karara karşı, ülke düzeyinde kurulan birlikler ile başkanı vali veya vali yardımcısı olan birliklerde İçişleri Bakanlığı, diğerlerinde ise valiler veya hakkında kişi borcu çıkarılanlar on gün içinde idarî yargıya başvurabilirler. İdarî yargı kararı doğrultusunda işlem sonuçlandırılır.

(Ek üçüncü fıkra: 29/12/2005 - 5445/4 md.) Kontrol, denetim, inceleme, kesin hükme bağlama veya yargılama sonucunda tespit edilen kamu zararı, zararın oluştuğu tarihten itibaren ilgili mevzuatına göre hesaplanacak faiziyle birlikte ilgililerden tahsil edilir. Kamu zararlarının tahsiline ilişkin usûl ve esaslar, Cumhurbaşkanı tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.[98]

Birliklerde çalışma programı, yetki devri, birlik ile birlik başkanının ihtilaflı olması, birlik organının veya bunların üyelerinin görevden uzaklaştırılması, (...)[97], yıllık faaliyet raporu, bütçe ve diğer malî konular, tahvil ihracı hariç borçlanma, bütçe içi işletme tesisi, borç ve alacakların mahsubu, yurt dışı ilişkileri, diğer kuruluşlarla ilişkiler, yazışma ve yeniden değerleme oranının birliklerde uygulanması konularında, bu Kanunda hüküm bulunmayan durumlarda birlik tüzüğü ile birliğe devredilen hizmetlerle sınırlı olmak üzere Belediye Kanunu hükümleri uygulanır.

Birliklerde, teşkilât ve personel istihdamı konularında bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde Belediye Kanunu ile

98 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 166 ncı maddesiyle, bu fıkrada yer alan "İçişleri Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu" ibaresi "Cumhurbaşkanı" şeklinde değiştirilmiştir.

Belediye Kanununa aykırı olmamak kaydıyla birlik tüzüğü hükümleri uygulanır.

(Değişik birinci cümle: 29/12/2005 - 5445/4 md.) Köylere hizmet götürme birliklerinin birlik meclisleri hariç olmak üzere, birlik meclisi ile birlik encümeninin başkan ve üyelerine meclis ve encümen toplantılarına katıldıkları her gün için birlik başkanına (5000), encümen üyelerine (2000), meclis üyelerine (1500) gösterge rakamının Devlet memurları için belirlenen aylık katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarı geçmemek üzere, birlik meclisi tarafından belirlenecek miktarda huzur hakkı ödenebilir. Ancak, huzur hakkı ödenecek gün sayısı, bir yıl içinde yirmidört günü geçemez.

Turizm altyapı hizmet birlikleri

EK MADDE 1 – (28/12/2006-5571/27 md.)

Kültür ve turizmi koruma ve gelişim bölgeleri ile turizm merkezlerinde, alanın bütüncül bir anlayışla korunması, geliştirilmesi, tanıtımı, kültür ve turizme ilişkin sosyal ve teknik altyapının gerçekleştirilmesi ve işletilmesini sağlamak amacıyla alandaki bütün mahalli idarelerin katılımı ile bir mahalli idare birliği kurulur. Bu amaçla kurulan mahalli idare birliklerinin meclis üyelerinin üçte biri, alandaki Kültür ve Turizm Bakanlığından turizm belgeli konaklama tesislerinin ve deniz turizmi tesislerinin temsilcilerinin kendi aralarından, birlik tüzüğünde belirlenen sayıda ve gizli oyla belediye meclis üyeliğine seçilme şartlarını taşımak kaydıyla seçecekleri üyelerden oluşur. Seçim, birlik merkezinin bulunduğu yer il özel idaresi encümenlerinin gözetiminde yapılır.

Birliğin görev ve yetki alanında bulunan konaklama tesisleri, üye mahalli idarelerin ödediği aidatın üçte birinden az

olmamak üzere konaklama tesislerinin yatak sayıları, deniz turizmi tesislerinin ise bağlama kapasiteleri dikkate alınarak birlik meclisince belirlenecek miktarda üyelik aidatı öder. Üye olmayan diğer turizm tesisleri ve hizmetten yararlananlar, birlik meclisince belirlenecek miktarda katılım payı veya ücreti öder.

Ceza ve yasaklama

EK MADDE 2- (Ek: 6/3/2007-5594/3 md.)

Bu Kanun kapsamındaki mahallî idare birlikleri tarafından yapılan ihalelerdeki yasak fiil veya davranışlar ile cezalara ilişkin hususlarda 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu, 4/1/2002 tarihli ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu ve 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanununda belirtilen hükümler uygulanır.

GEÇICI MADDE 1- Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce kurulmuş olan mahallî idare birlikleri, durumlarını en geç altı ay içinde bu Kanun hükümlerine uygun hâle getirirler.

Birinci fıkrada belirtilen süre içinde durumlarını bu Kanuna uygun hâle getirmeyen birlikler, İçişleri Bakanlığı tarafından iki ay ek süre verilerek uyarılır. Bu süre içinde de gerekli değişiklikleri yapmayan birlikler kendiliğinden dağılmış sayılır ve tüzüklerindeki hükümlere göre tasfiye edilir.

Bu Kanunun yayımlanmasından önce Bakanlar Kurulunun izni ile kurulan ancak 26.3.1987 tarihli ve 3335 sayılı Uluslararası Nitelikteki Teşekküllerin Kurulması Hakkında Kanunda belirtilen nitelikte uluslararası faaliyette bulunan ve en az yedi üyeye sahip olan mahallî idare birliklerinden uluslararası teşekkül sayılma talebinde bulunanlar hakkında birinci ve ikinci fıkra hükümleri uygulanmaz. Uluslararası

teşekkül sayılma talebi, birlik encümen kararına dayalı olarak bu Kanunun yayımlanmasından itibaren en geç üç ay içinde; birlik meclisince kabul edilecek olan uluslararası teşekkül statüsü ise en geç bir yıl içinde İçişleri Bakanlığına sunulur. İçişleri Bakanlığı uluslararası teşekkül statüsünü Dışişleri Bakanlığının görüşünü alarak iki ay içinde onaylar veya Kanuna uygun hale getirilmesi için en fazla iki ay süre vererek iade eder. Uluslararası teşekkül statüsünün onaylanmasıyla birlikte mahallî idare tüzelkişiliği sona erer ve bu birlikler, başka bir işleme gerek kalmaksızın 3335 sayılı Kanuna göre kurulmuş uluslararası teşekkül statüsü kazanarak aynı Kanun uyarınca faaliyetlerine devam ederler. Uluslararası teşekkül sayılma talebinde bulunan ancak statüsünü belirtilen süre içinde teslim etmeyen veya Kanuna uygun hale getirmeyen mahallî idare birlikleri, bu sürelerin sonunda kendiliğinden dağılmış sayılır. Uluslararası teşekkül sayılma talebinde bulunmayan veya en az yedi üyeye sahip olmadığı için bulunamayan bu nitelikteki mahalli idare birlikleri hakkında birinci fıkra hükümleri uygulanır.

GEÇICI MADDE 2- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce mahallî idare birlikleri personeli hakkında çeşitli sebeplerden dolayı çıkarılmış kişi borçları, birlik meclisinin alacağı kararla sonuçlandırılır. Bu karara karşı birlik merkezinin bulunduğu yer mülkî idare amiri veya hakkında kişi borcu çıkarılanlar on gün içinde idarî yargıya başvurabilirler.

Turizm altyapı hizmet birliklerinin kuruluşu

GEÇICI MADDE 3 – (Ek: 28/12/2006-5571/28 md.)

Bu Kanunun ek 1 inci maddesinde belirtilen turizm altyapı hizmet birliklerinin kurulma işlemleri bölge veya merkezde yetkili valiler tarafından bu Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren bir yıl içinde tamamlanır. Bölge veya

merkezin birden fazla il sınırını kapsaması halinde, bu konuda Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca görevlendirilecek valilik, kuruluş işlemlerini yürütür.[99]

Bu Kanunun yayımı tarihinden önce kurulmuş turizm altyapı hizmet birlikleri, tüzüklerini en geç bir yıl içerisinde Kanuna uygun hale getirirler.

Yürürlük

MADDE 23- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 24- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

26/5/2005 TARİHLİ VE 5355 SAYILI KANUNA İŞLENEMEYEN HÜKÜMLER

(1) 29/12/2005 tarihli ve 5445 sayılı Kanunun hükmüdür:

GEÇICI MADDE - Birlik meclisi üyeliğine seçilme şartlarını taşımak şartıyla 30/3/2004 tarihinden önce seçilen birlik başkanları bu tarihten itibaren üç yılı geçmemek kaydıyla seçildikleri sürenin sonuna kadar; bu tarihten sonra seçilenler ise ilk mahallî idareler genel seçimlerine kadar görevlerine devam eder.

Bu Kanunun yayımı tarihinden önce kurulmuş mahallî idare birliklerinin 5355 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesi uyarınca durumlarını 5355 sayılı Kanun hükümlerine uydurmaları için verilen altı aylık süre 10/6/2006 tarihine kadar uzatılmıştır.

---

99 29/11/2018 tarihli ve 7153 sayılı Kanunun 28 nci maddesiyle bu fıkrada yer alan "İçişleri" ibaresi "Çevre ve Şehircilik" şeklinde değiştirilmiştir.

5355 SAYILI KANUNA EK VE DEĞİŞİKLİK GETİREN MEVZUATIN YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ TARİHİNİ GÖSTERİR LİSTE

Değiştiren Kanun	5355 Sayılı Kanunun Değiştirilen Maddeleri	Yürürlüğe Giriş Tarihi
5445	18,19,20,22 ve İşlenmeyen Hüküm	4/1/2006
5571	Ek Madde 1 ve Geçici Madde 3	13/1/2007
5594	Ek Madde 2	10/3/2007
5793	18	6/8/2008
6172	19	22/03/2011
6360	10	6/12/2012
6525	10	27/2/2014
KHK/700	4,18,22	24/6/2018 tarihinde birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının andiçerek göreve başladığı tarihte (9/7/2018)
7148	20	26/10/2018
7153	5, Geçici Madde 3	10/12/2018

2560 SAYILI
İSTANBUL SU VE KANALİZASYON İDARESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ KURULUŞ VE GÖREVLERİ HAKKINDA KANUN

İSTANBUL SU VE KANALİZASYON İDARESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ KURULUŞ VE GÖREVLERİ HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası: 2560
Kabul Tarihi: 20/11/1981
Yayımlandığı R.Gazete: Tarih : 23/11/1981 Sayı : 17523
Yayımlandığı Düstur: Tertip : 5 Cilt : 21 Sayfa : 46

BİRİNCİ BÖLÜM
Kuruluş, Görev ve Yetkiler

Kuruluş:

MADDE 1 – (Değişik: 7/2/1983-KHK 56/1 md.; Aynen kabul: 23/5/1984 - 3009/1 md.)

İstanbul Büyük Şehir Belediyesinin su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütmek ve bu amaçla gereken her türlü tesisi kurmak, kurulu olanları devralmak ve bir elden işletmek üzere İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü kurulmuştur.

İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü bu Kanunda İSKİ olarak anılır.

Genel Müdürlüğün hizmeti, İstanbul Büyük Şehir Belediyesinin görev alanı ile sınırlıdır. Ancak, şehrin yararlandığı su kaynaklarının korunmasına ilişkin hizmetler, büyük şehir belediye sınırları dışında da olsa bu kuruluş tarafından yürütülür. Ayrıca Cumhurbaşkanı anasistem ile ilgili başka

belediye ve köylerin su ve kanalizasyon işlerini de bu Genel Müdürlüğe verebilir.[100]

İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi, İstanbul Büyük Şehir Belediyesine bağlı müstakil bütçeli ve kamu tüzel kişiliğini haiz bir kuruluştur. İSKİ personeli 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümlerine tabidir.

Görev ve yetkiler:

MADDE 2 – İSKİ'nin görev ve yetkileri şunlardır:

a) İçme, kullanma ve endüstri suyu ihtiyaçlarının her türlü yeraltı ve yer üstü kaynaklarından sağlanması ve ihtiyaç sahiplerine dağıtılması için; kaynaklardan abonelere ulaşıncaya kadar her türlü tesisin etüt ve projesini yapmak veya yaptırmak, bu projelere göre tesisleri kurmak veya kurdurmak, kurulu olanları devralıp işletmek ve bunların bakım ve onarımını yapmak, yaptırmak ve gerekli yenilemelere girişmek,

b) Kullanılmış sular ile yağış sularının toplanması, yerleşim yerlerinden uzaklaştırılması ve zararsız bir biçimde boşaltma yerine ulaştırılması veya bu sulardan yeniden yararlanılması için abonelerden başlanarak bu suların toplanacakları veya bırakılacakları noktaya kadar her türlü tesisin etüt ve projesini yapmak veya yaptırmak; gerektiğinde bu projelere göre tesisleri kurmak ya da kurdurmak; kurulu olanları devralıp işletmek ve bunların bakım ve onarımını yapmak, yaptırmak ve gerekli yenilemelere girişmek,

c) Bölge içindeki su kaynaklarının, deniz, göl, akarsu kıyılarının ve yeraltı sularının kullanılmış sularla ve endüstri

100 2/7/2018 tarihli ve 703 sayılı KHK'nin 112 nci maddesiyle, bu fıkrada yer alan "İçişleri ile Bayındırlık ve İskan bakanlıklarının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu" ibaresi "Cumhurbaşkanı" şeklinde değiştirilmiştir.

artıkları ile kirletilmesini, bu kaynaklarda suların kaybına veya azalmasına yol açacak tesis kurulmasını ve bu tür faaliyetlerde bulunulmasını önlemek, bu konuda her türlü teknik, idari ve hukuki tedbiri almak,

d) Su ve kanalizasyon hizmetleri konusunda hizmet alanı içindeki belediyelere verilen görevleri yürütmek ve bu konulardaki yetkileri kullanmak,

e) Her türlü taşınır ve taşınmaz malı satın almak, kiralamak, ekonomik değeri kalmamış araç ve gereçleri satmak, İSKİ'nin hizmetleriyle ilgili tesisleri doğrudan doğruya yahut diğer kamu veya özel kuruluşlarla ortak olarak kurmak ve işletmek, bu maksatla kurulmuş veya kurulmakta olan tesislere iştirak etmek,

f) Kuruluş amacına dönük çalışmaların gerekli kılması halinde her türlü taşınmaz malı kamulaştırmak veya üzerinde kullanma hakları tesis etmek.

İKİNCİ BÖLÜM
Yönetim

Organlar:

MADDE 3 – İSKİ'nin yönetimi aşağıdaki organlarca sağlanır:

Genel Kurul,

Yönetim Kurulu,

Denetçiler,

Genel Müdürlük.

Genel Kurul:

MADDE 4 – (Değişik: 7/2/1983 - KHK 56/2 md.; Değiştirilerek kabul: 23/5/1984 - 3009/2 md.)

İstanbul Büyük Şehir Belediye Meclisi, İSKİ Genel Kurulu olarak görevli ve yetkilidir.

Genel Kurulun toplanma ve çalışma esasları:

MADDE 5 – (Değişik: 7/2/1983-KHK 56/3 md.; Değiştirilerek kabul: 23/5/1984 - 3009/3 md.)

İstanbul Büyük Şehir Belediye Meclisi, İSKİ Genel Kurulu olarak bu Kanunda yazılı yetki ve görevleri görüşüp karara bağlamak üzere her yıl Mayıs ve Kasım aylarında özel gündemle toplanır.

Genel Kurulun toplanma ve çalışma esaslarına ilişkin olarak bu Kanunda düzenlenmemiş hususlarda; 1580 sayılı Belediye Kanununun hükümleri uygulanır.

Kurulun görevleri:

MADDE 6 – (Değişik: 7/2/1983- KHK 56/4 md.; Aynen kabul: 23/5/1984 - 3009/4 md.)

Genel Kurulun görevleri şunlardır:

a) Beş yıllık yatırım planını karara bağlamak,[101]

b) Yıllık yatırım programlarını inceleyerek karara bağlamak,

c) Bütçeyi inceleyerek karara bağlamak,[101]

101 Bu hükmün uygulanmasında ek 1 inci maddeye bakınız.

d) Personel kadrolarının ihdas, değiştirilme ve kaldırılmasına karar vermek, (…)[102]

e) Mayıs ayı toplantısında, yönetim kurulunun, bir önceki yıl çalışmalarına ilişkin faaliyet raporunu, bilançosunu ve denetçiler raporunu inceleyip karara bağlamak,

f) Su satışı ve kullanılmış suların boşaltılmasına ilişkin tarifeleri inceleyerek karara bağlamak,

g) İki asıl ve iki yedek denetçiyi seçmek,

h) 10 yıldanfazlasüreli veya 10 milyon TL.'dan fazla bedelli kiralama, kiraya verme veya intifa sözleşmeleri için yönetim kuruluna izin vermek,

ı) Dava değeri 100 000 TL.'sının üstünde olan davaların sulhen ortadan kaldırılmasını kararlaştırmak,

j) Yurt içi ve yurt dışı borçlanmalar hakkında yönetim kuruluna yetki vermek,

k) Yapılan çalışmaların bu Kanun ve bu Kanunla gözetilen amaçlara uygun olup olmadığını karara bağlamak,

l) Yönetim Kurulunca ön incelemeleri yapılan yönetmelikleri inceleyip karara bağlamak,

m) İstanbul Büyük Şehir Belediye Başkanı veya Yönetim Kurulunun Genel Kurulda görüşülmesini önerdiği diğer işleri görüşüp karara bağlamak.

---

102 11/10/2011 tarihli ve 666 sayılı KHK'nin 1 inci maddesiyle, bu bentte yer alan "yılda iki maaşı geçmemek üzere verilecek ikramiyelerin miktar ve zamanını belirlemek," ibaresi yürürlükten kaldırılmış olup, daha sonra 666 sayılı KHK ile bu bentte yapılan düzenleme; 10/10/2013 tarihli ve 28791 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Anayasa Mahkemesi'nin 27/12/2012 tarihli ve E.: 2011/139, K.: 2012/205 sayılı Kararı ile iptal edilmiştir.

Yönetim Kurulu:

MADDE 7 – (Değişik: 23/5/1984 - 3009/5 md.)

Yönetim Kurulu bir başkanla beş üyeden oluşur.

Büyük Şehir Belediye Başkanı Yönetim Kurulunun başkanıdır. Belediye Başkanının bulunmaması halinde, Genel Müdür Yönetim Kuruluna başkanlık eder.

Genel Müdür ile genel müdür yardımcılarından hizmette en eski olanı, hizmette eşitlik halinde yaşlı bulunan Yönetim Kurulunun tabii üyesidirler. Yönetim Kurulunun diğer üç üyesi İstanbul Büyük Şehir Belediye Başkanının teklifi ve Çevre ve Şehircilik Bakanının onayı ile atanır.[103]

Yönetim Kuruluna atanan üyelerin hizmet süresi 3 yıldır. Süresi dolanlar yeniden atanabilirler. Bir üyeliğin herhangi bir sebeple boşalması halinde, yerine atananlar daha önceki üyenin süresini tamamlarlar. Yönetim Kuruluna atanacak olanların İSKİ'nin konusuna giren teknik işlerde, yöneticilikte veya işletmecilikte uzmanlaşmış bulunmaları ve uzmanlıklarına uygun yüksek öğrenim görmüş olmaları gerekir.

Üyeler, Devlet memurlarına ilişkin mevzuatta yer alan istisnalar dışında, özel ya da kamu sektöründe başka bir görev alamazlar. Genel, katma ve özel bütçeli idarelerin, kamu iktisadi teşebbüslerinin kadrolarından yönetim kuruluna getirilenler asıl görevlerinden maaşsız izinli sayılırlar. Bu kimselerin memuriyetleri ile buna ait her türlü hak ve yükümlülükleri saklıdır. İzinli oldukları müddet, terfi ve emekliliklerinde fiili hizmet olarak hesaba katılacağı gibi

103 29/11/2018 tarihli ve 7153 sayılı Kanunun 28 nci maddesiyle bu fıkrada yer alan "İçişleri" ibaresi "Çevre ve Şehircilik" şeklinde değiştirilmiştir.

bunlardan izinli oldukları sırada terfi hakkını kazananlar, başkaca hiçbir işleme gerek kalmaksızın terfi ettirilirler.

Yönetim Kurulu üyelerinin ücretleri izinli sayıldıkları kurumlarda ellerine geçen ücretlerden daha az olursa, aradaki fark tazminat olarak kendilerine ödenir.

Yönetim Kurulunun toplanma ve çalışma esasları:

MADDE 8 – (Değişik: 7/2/1983 - KHK 56/5 md.; Aynen kabul: 23/5/1984-3009/6 md.)

Yönetim Kurulu, olağan olarak her hafta, belirli günlerde toplanır.

Toplanma, salt çoğunluğun sağlanması ile olur. Kararlar oyçokluğu ile alınır. Çekimser oy kullanılamaz. Oylar eşit olursa başkanın bulunduğu tarafın oyu üstün sayılır.

Kararlar gerekçeli olur. Kararda karşı oy kullananlar gerekçelerini belirtirler.

Yönetim Kurulu Genel Kurulca kararlaştırılan yatırımları kısıtlayıcı kararlar alamaz.

Yönetim Kurulunun görevleri:

MADDE 9 – (Değişik: 7/2/1983 - KHK 56/6 md.; Aynen kabul: 23/5/1984-3009/7 md.)

Yönetim Kurulunun görevleri şunlardır:

a) Kuruluş amacına uygun olarak İSKİ'nin çalışmasına ilişkin esasları tespit etmek ve bunların Genel Müdürlükçe uygulanmasını izlemek,

b) Genel Müdürlükçe hazırlanacak yönetmelik, bütçe, bilanço ve kadro taslaklarına ilişkin önerilerin ön incelemelerini yaparak Genel Kurulu sunmak,[104]

c) Yıl içinde bütçenin madde ve fasılları arasında aktarma yapmak,

d) Beş yıllık ve yıllık yatırım plan ve programlarını inceleyip Genel Kurula sunmak,

e) Genel Müdürlükçe önerilecek satma, satın alma ve ihale işlemlerini karara bağlamak ve her bütçe yılında Genel Müdürlükçe yapılabilecek alım, satım ihale ve kira bedellerinin üst sınırını belirleyerek Genel Müdüre yetki vermek,

f) Genel Müdürlükçe önerilecek kamulaştırma işlerini karara bağlamak,

g) Genel Kurulca verilecek yetki çerçevesinde yurt içi ve yurt dışı borçlanmaları karara bağlamak,

h) Hizmetin gerektirdiği düzenlemeler hakkında Genel Müdürlükçe yapılacak önerileri inceleyip karara bağlamak,

ı) 10 yıldan az süreli veya yıllık 10 milyon TL.'dan az bedelli kiralama, kiraya verme veya intifa sözleşmeleri için Genel Müdüre izin vermek,

j) Dava değeri 100 000 TL.'nın altında olan davaların sulhen ortadan kaldırılmasını kararlaştırmak,

k) Genel Müdürlükçe hazırlanan su satışı ve kullanılmış suların boşaltılmasına ilişkin tarifeleri tespit ederek Genel Kurulun onayına sunmak,

---

104 11/10/2011 tarihli ve 666 sayılı KHK'nin 5 inci maddesiyle, bu bentte yer alan "taslakları ile personele verilecek ikramiye miktar ve zamanlarına" ibaresi "taslaklarına" şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

l) Hizmetlerin ekonomik verimlilik ilkelerine göre yürütülmesi için gerekli önlemleri saptamak, yetkisi içinde olanları almak, yetkisi dışında olanları ilgili kurum ve mercilere iletmek,

m) Genel Müdürün önerisi üzerine Teftiş ve Kontrol Kurulu Başkanı, 1 inci Hukuk Müşaviri, daire başkanları Uzman Tabip, daire başkan yardımcıları, müdürler, teknik elemanlar, avukatlar ve müfettişlerin atama, nakil, terfi ve işten çıkarılmaları hakkında karar vermek ve sözleşmeli personelin işe alınmalarını onaylamak,

n) Gerektiğinde Genel Kurulun olağanüstü toplantıya çağrılması konusunda İstanbul Büyük Şehir Belediye Başkanına öneride bulunmak,

o) Genel Müdürlükçe önerilecek diğer konuları inceleyip karara bağlamak.

Denetçiler:

MADDE 10 – (Değişik: 7/2/1983 - KHK 56/7 md.; Aynen kabul: 23/5/1984-3009/8 md.)

İSKİ'nin işlemleri, hizmet süreleri içinde sürekli olarak çalışacak olan iki denetçi tarafından denetlenir.

Denetçi seçilebilmek için mühendislik, hukuk, ekonomi ve işletme konularından en ez birinde yüksek öğrenim görmüş ve uzmanlaşmış bulunmak ve aynı konuda en az 10 yıl görev yapmış olmak gerekir.

Denetçilerin hizmet süreleri iki yıl olup, hizmet süreleri sonunda yeniden seçilmeleri mümkündür.

Denetçiler İSKİ'nin çalışmalarına ilişkin olarak tespit ettikleri eksiklikler, aksaklıklar ve yasa dışı işlemler hakkındaki raporlarını Genel Kurula verirler. Raporun bir örneği de bilgi için İstanbul Büyük şehir Belediye Başkanına sunulur.

Ayrıca Genel Kurulun Mayıs ayı toplantısında Yönetim Kurulunun bir yıllık faaliyeti hakkında rapor verirler.

Denetçilerin istedikleri bilgi ve belgelerin Yönetim Kurulu ve Genel Müdürlükçe verilmesi zorunludur.

Denetçilerin ücretleri, Devlet memurlarına verilen birinci derecenin son kademesi aylık tutarını (Ek Gösterge hariç) aşmamak üzere Genel Kurulca kararlaştırılır.

Genel Müdür ve yardımcıları:

MADDE 11 – (Değişik: 7/2/1983- KHK 56/8 md.; Aynen kabul: 23/5/1984-3009/9 md.)

İSKİ Genel Müdürü İstanbul Büyük Şehir Belediye Başkanının teklifi üzerine Çevre ve Şehircilik Bakanı tarafından atanır.[105]

Yönetim Kurulu üyelerinde aranan şartlar Genel Müdürlüğe atanacaklarda da aranır.

Genel Müdürlük hizmetlerinin yürütülmesinde Genel Müdüre yardımcılık etmek ve sayıları 4'ü geçmemek üzere yeteri kadar genel müdür yardımcısı bulunur.

Genel Müdür yardımcıları Genel Müdürün teklifi üzerine İstanbul Büyük Şehir Belediye Başkanının onayı ile atanırlar.

Genel müdür yardımcılarının hizmet alanı ile ilgili konularda yükseköğrenim görmüş ve en az 10 yıl uzmanlık dallarında görev yapmış olmaları gerekir.

Genel Müdürün görevleri şunlardır:

a) İSKİ'nin bu Kanun hükümlerince ve amacı doğrultusunda çalışmasını ve yönetilmesini sağlamak,

---

105 29/11/2018 tarihli ve 7153 sayılı Kanunun 28 nci maddesiyle bu fıkrada yer alan "İçişleri" ibaresi "Çevre ve Şehircilik" şeklinde değiştirilmiştir.

b) İdare ve yargı organlarında üçüncü kişilere karşı İSKİ'yi temsil etmek,

c) Yönetmelikleri, yıllık bütçe, beş yıllık plan ve yıllık yatırım programlarını, bilanço ve personel kadro taslaklarını hazırlayıp yönetim kuruluna sunmak,

d) Bütçe, iş ve yatırım programları uyarınca harcama yapmak,

e) 23 üncü maddeye göre çıkarılacak yönetmeliğe uygun olarak su satışına ve kullanılmış suların uzaklaştırılması giderlerine ilişkin tarifeyi hazırlayıp yönetim kuruluna sunmak,

f) Gerektiğinde Yönetim Kurulu kararı ile kuruluşta yeni düzenlemeler yapmak,

g) Alım, satım ve ihale işlerinin hazırlıkları ile yönetim kurulunun vereceği yetki dahilinde alım, satım, ihale ve kira işlerini yapmak, bunlardan yetkisi dışında kalanları yönetim kuruluna sunmak,

h) Genel Kurul ve Yönetim Kurulu kararlarını uygulamak,

ı) Yönetim Kurulunca atamalar dışında kalan memurları atamak ve işçi almak,

j) Karara bağlanmasını gerekli gördüğü konu ve önerileri yönetim kuruluna veya Genel Kurula sunmak.

Genel Müdür, yetkilerinden uygun gördüklerini yardımcılarına devredebilir. Bu gibi hallerde genel müdür yardımcıları yetkili bulundukları hizmet konularından doğrudan sorumludur. Ancak, bu durum Genel Müdürün sorumluluğunu kaldırmaz.

Teşkilat ve personel:

MADDE 12 – (Değişik: 7/2/1983 - KHK 56/9 md.; Değiştirilerek kabul: 23/5/1984 - 3009/10 md.)

Genel Müdürlük, hizmetin gerektirdiği sayıda daire başkanlığı, müdürlük ve bunlara bağlı ait kademe birimlerinden teşekkül eder ve İSKİ'nin ihtisas isteyen kadroları, o ihtisasla ilgili meslek erbabından oluşturulur.

Daire başkanları Teftiş ve Kontrol Kurulu Başkanı ve 1 inci Hukuk Müşaviri Genel Müdürün teklifi, yönetim kurulunun kararı ve İstanbul Büyük Şehir Belediye Başkanının onayı ile, müdürler, teknik elemanlar, avukatlar, müfettişler, daire başkan yardımcıları ve doktorlar Genel Müdürün teklifi üzerine Yönetim Kurulu kararı ile, İSKİ'nin diğer personeli Genel Müdür tarafından atanır.

Genel Müdürün birinci derecede tezkiye amiri İstanbul Büyük Şehir Belediye Başkanı, ikinci derecede İçişleri Bakanıdır.

Genel müdür yardımcıları, Teftiş ve Kontrol Kurulu Başkanı, daire başkanları ve 1 inci Hukuk Müşavirinin 1 inci derece tezkiye amiri Genel Müdür, 2 nci derece tezkiye amiri Belediye Başkanıdır.

Diğer görevlilerin tezkiye amirleri yönetmelikte düzenlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Mali Kaynaklar ve Bütçe

Gelirler:

MADDE 13 – İSKİ'nin gelirleri aşağıdaki kaynaklardan sağlanır:

a) Su satışı ve kullanılmış suların uzaklaştırılmasına karşılık, tarifesine göre abonelerden alınacak ücretler,

b) Belediye Gelirleri Kanunu uyarınca, su ve kanalizasyon tesislerinden yararlananlardan ilgili belediye adına alınacak katılma payları,

c) Hizmet alanındaki belediyelerin, İller Bankasınca 2380 sayılı "Belediyelere ve İl Özel İdarelerine Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun" gereğince nüfus esasına göre dağıtılan paylardan bu bankaca tutularak İSKİ'ye gönderilecek % 10'lar,

d) Büyük ve temel yatırım programları karşılığında Devletçe yapılacak yardımlar,

e) İSKİ'ye devredilecek tesis ve işletmelerden sağlanan gelirler,

f) Şahıs, kurum ve kuruluşlar için yapılan özel hizmetlerden alınacak ücretlerle ortaklıklardan ve üretilen malların satışlarından elde edilecek gelirler,

g) Her türlü yardım ve bağışlar ile diğer gelirler.

Kredi ve borçlanmalar:

MADDE 14 – İSKİ yurt içi kuruluşlardan, İller Bankasından, Maliye Bakanlığının izniyle yurt dışı kuruluşlardan kredi ve borç alabilir.

İSKİ, İller Bankasından alacağı kredilerde İller Bankası Kanununun birinci maddesinde yazılı idare ve kurumlara verilen krediler hakkındaki hükümlere tabidir.

Bütçe:

MADDE 15 – İSKİ'nin bütçesi, yıllık olarak ve takvim yılı esasına göre hazırlanır. Yıllık bütçeler, Kamu İktisadi Teşebbüslerinde uygulanan bütçe formülüne göre düzenlenir.

Hesap özetleri ve bilanço:

MADDE 16 – İSKİ'nin hesap işlemleri, maliyetleri, mali durumu ve işletme sonuçlarını açıklıkla gösterecek ve gerek-

li bilgileri düzgün aralıklarla verecek biçimde tutulur. Bu amaçla üç aylık dönemleri kapsayan ve tahmine dayalı gelir - giderlerle aynı dönemde gerçekleşen gelir-gideri gösteren hesap özetleri hazırlanarak yönetim kurulunun bilgi ve incelemesine sunulur.

Ayrıca her bütçe döneminin bitimini izleyen 3 ay içinde geçen yılla ilgili bilanço ve faaliyet raporu hazırlanarak-denetçilerin yıllık raporu ile birlikte Mayıs ayı toplantısında Genel Kurula sunulur.

Bilanço ve faaliyet raporunun Genel Kurulca onaylanmasıyla, Yönetim Kurulu ve denetçiler ibra edilmiş olurlar.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
Hak ve Muafiyetler

Kanalizasyon şebekesine bağlanma zorunluluğu:

MADDE 17 – Kanalizasyon şebekesi bulunan cadde ve sokaklardaki her taşınmazın kanalizasyona bağlanması zorunludur. Bu bağlantılar, bedeli taşınmazın sahibinden alınmak suretiyle İSKİ tarafından yapılır veya projesine uygun olarak yaptırılır.

Su ve Kanalizasyon durum belgesi:

MADDE 18 – Yapı için belediyeden ruhsat isteyen gerçek ve tüzel kişiler, daha önce İSKİ'den su ve kanalizasyon durumu hakkında belge almak zorundadır. İSKİ o yerdeki su ve kanalizasyon şebekesine göre su ve kanalizasyon durum belgesi verir. Yapıların durum belgesi alınmadan veya tesisatın durum belgesine aykırı olarak yapılması hallerinde imar mevzuatının ruhsatsız yapılar hakkındaki hükümleri uygulanır.

İmar planlarının hazırlık safhasında altyapı tesisleriyle uyum yönünden İSKİ'nin de görüşünü almak şarttır.

Su ve kanalizasyon durum belgesi ücreti ile bağlantı ve iştirak bedelinin tahsili:

MADDE 18/A - (Ek: 9/6/2021-7327/17 md.)

Su ve kanalizasyon durum belgesi ile bağlantı ve iştirak talebinin inşaat ruhsatı başvurusu ile birlikte yapılması hâlinde, İSKİ tarafından yılı içinde belirlenen su ve kanalizasyon durum belgesi ücreti ile bağlantı ve iştirak bedeli hesaplanarak ilgili belediyesince tahsil edilir. İlgili belediyesince tahsil edilen su ve kanalizasyon durum belgesi ücreti ile bağlantı ve iştirak bedeli, tahsil edildiği günün akşamına kadar mahsuba konu edilmeden İSKİ'nin hesabına aktarılır. Tahsil ettiği ücreti ve bedeli yukarıda belirtilen süre içinde ilgili idareye aktarmayan belediyelerden bu tutarlar, 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci maddesine göre belirlenen oranda gecikme faizi uygulanarak tahsil edilir.

Zararlı suların tasfiyesi:

MADDE 19 – İSKİ, fabrika, hastane ve diğer özellik gösteren su tüketim yerlerinden gelen kullanılmış suların kanalizasyon şebekesine verilmeden önce gerekiyorsa özel olarak tasfiyesini isteme hakkına sahiptir.

Bu kuruluş ve kurumlar İSKİ'ce tespit edilecek süre içinde özel tasfiyeyi yapmadıkları takdirde, diğer kanunlardaki müeyyideler saklı kalmak üzere İSKİ gerekli tesis ve işleri yapar ve giderlerini % 50 fazlasıyla ilgililerden tahsil eder.

Kanalizasyon şebekesine verilemeyecek maddeler:

MADDE 20 – (Değişik: 7/2/1983-KHK 56/10 md.; Aynen kabul: 23/5/1984-3009/11 md.)

(Değişik birinci fıkra: 26/5/2004-5177/32 md.) Kanalizasyon şebekesine verilmesi sakıncalı maddeler ile içme suyu alınan havzaların korunması için gereken tedbir ve düzenlemeler, 2872 sayılı Çevre Kanunu hükümleri çerçevesinde Çevre ve Orman Bakanlığının uygun görüşü alınarak Genel Müdürlükçe çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir.

Bu yönetmelik hükümlerine aykırı davranışta bulunanların meydana getirdiği zarar 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkındaki Kanun uyarınca sebep olanlara ödettirilir ve su havzaları için zararlı tesis ve yapılar tebligat üzerine ilgisince kaldırılır. Verilen süre içinde kaldırılmayanlar Genel Müdürlükçe kaldırılır ve giderleri ilgiliden tahsil edilir. Ayrıca, kanalizasyon şebekesi ile içme suyu alınan havzalara zarar verenler ve bunları kirletenler hakkında Türk Ceza Kanununun Devlet malına karşı suç işleyenlere ilişkin hükümlerince kovuşturma yapılır.

Muafiyetler:

MADDE 21 – a) İSKİ'nin görevleri için kullandığı taşınmaz malları, tesisleri, işlemleri ve faaliyetleri her türlü vergi resim ve harçtan muaftır.

b) **(Değişik: 5/6/1986 - 3305/1 md.)** Yabancı ülkelerden getirilecek veya bagış yoluyla sağlanacak araç ve gereçler için Büyükşehir Belediyesine kanunlarla tanınan muafiyetler İSKİ' için de geçerlidir.

Uygulanmayacak kanunlar:[106]

MADDE: 22 – (Değişik: 7/2/1983-KHK 56/11 md.; Aynen kabul: 23/5/1984-3009/12 md.)

İSKİ'nin işlemleri 2886 sayılı Devlet İhale, 1050 sayılı Muhasebei Umumiye Kanunları ile bunların ek ve tadillerine tabi değildir.

Kuruluşun alım, satım ve ihalelerinde uygulanacak esas ve usuller bir yönetmelikle belirlenir.

BEŞİNCİ BÖLÜM
Çeşitli Hükümler

Tarife tespit esasları:

MADDE 23 – (Değişik: 5/6/1986 - 3305/2 md.)

Su satışı, kanalizasyon tesisi bulunan yerlerdeki kullanılmış suların uzaklaştırılması, septik çukurların boşaltılması giderleri için ayrı tarifeler yapılır. Bu tarifelerin tespitinde, yönetim ve işletme giderleri ile, amortismanları doğrudan gider yazılan (aktifleştirilmeyen) yenileme, ıslah ve tevsi masrafla ve (…)[107] bir kar oranı esas alınır.[107]

Tarifelerin tespiti ile tahsilatla ilgili usul ve esaslar bir yönetmelik ile belirlenir.

---

106 Bu maddenin uygulanması ile ilgili olarak 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kanunun 81 inci maddesine bakınız.

107 Bu fıkrada yer alan "…%10'dan aşağı olmayacak nispetinde…" ibaresi, Anayasa Mahkemesi'nin 26/1/2012 tarihli ve E.: 2011/6, K.: 2012/16 sayılı Kararı ile iptal edilmiştir.

Şebeke olmayan yerlerde yapılacak tesisler:

MADDE 24 – Şehir kanalizasyon şebekesinin henüz tesis edilmediği ve uygun bir boşaltma sağlanamayan alanlarda kullanılmış sular, sağlık ve fenni şartlara uygun septik çukurlara verilebilir. Bunların İSKİ'nin belirteceği esaslara uygun olarak yapılması gereklidir.

Kuruluş yeri bakımından şehir şebekesinden ayrı ve özel boşaltma tesisi yapması zorunlu bulunan, durumları özellik taşıyan müesseseler bu tesisleri İSKİ'nin izin ve denetimi altında yaparlar.

Yağmur sularının uzaklaştırılması:

MADDE 25 – Yağmur sularının uzaklaştırılması ile ilgili tesislerin yapılması veya bu tip tesislerin işletilmesi, gerekli harcamalar ilgili belediyelerce karşılanmak şartıyla İSKİ tarafından yerine getirilir. Bu tesislerin yapılması veya işletilmesine ilişkin harcamalar tarifelere dahil edilemez.

Devir işleri:

MADDE 26 – Bu Kanunun 1 inci maddesinin 2 nci fıkrası gereğince Cumhurbaşkanı Kararı ile su ve kanalizasyon işleri İSKİ'ye verilecek belediye ve köyler ile yakın çevresindeki belediye ve köylerin İstanbul Belediyesine bağlanmaları halinde bu belediye ve köylerin mevcut su, kanalizasyon tesisleri ve bunlarla ilgili taşınır ve taşınmaz malları, hak ve borçları ve personeli tüm özlük hakları ile birlikte bir protokolle İSKİ'ye devredilir.[108] [109]

---

108 Bu maddedeki "İstanbul Belediyesi" ifadesi yerine "İstanbul Büyükşehir Belediyesi" ifadesinin kullanılacağı 23/5/1984 tarih ve 3009 sayılı Kanunun 13 üncü maddesiyle bu Kanuna eklenen Ek Madde 2 ile hükme bağlanmıştır.

109 2/7/2018 tarihli ve 703 sayılı KHK'nin 112 nci maddesiyle, bu fıkrada yer alan "Bakanlar Kurulu" ibaresi "Cumhurbaşkanı" şeklinde değiştirilmiştir.

Ceza hükümleri:

MADDE 27 – İSKİ'ye ait taşınır ve taşınmaz mallar Devlet malı sayılır.

İSKİ'ye ait mallar ile para ve para hükmündeki kağıt ve senetler aleyhine veya bilanço, rapor ve diğer her türlü kağıt, defter ve belgeler üzerinde suç işleyenler, bu suçlarından dolayı, Devlet mallarına karşı veya Devlete ait kağıt ve belgeler üzerinde suç işleyen memurlar gibi cezalandırılırlar.

Yürürlükten kaldırılan hükümler:

MADDE 28 – 27/5/1933 gün ve 2226 sayılı İstanbul Belediyesine bağlı İstanbul Sular İdaresi Teşkili Hakkındaki Kanunla 11/4/1938 gün ve 3359 sayılı Üsküdar ve Kadıköy Türk Anonim Su Şirketi İmtiyazı ile Tesisatının Satın Alınmasına Dair Mukavelenin Tasdiki Hakkında Kanun ve diğer kanunların bu Kanuna aykırı olan hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

Genel Kurulun kararlarının onayı:

EK MADDE 1 – (Ek: 7/2/1983 - KHK 56/12 md.; Değiştirilerek kabul: 23/5/1984-3009/13 md.)

6 ncı maddenin (a) bendinde zikredilen beş yıllık yatırım planı, (c) bendinde zikredilen bütçe ile (e) bendinde zikredilen bilanço İstanbul Büyük Şehir Belediye Başkanı tarafından onaylandıktan sonra yürürlüğe girer.

Değiştirilmeyen maddelere atıf:

EK MADDE 2 – (Ek: 7/2/1983 - KHK 56/12 md.; Değiştirilerek kabul: 23/5/1984-3009/13 md.)

2560 sayılı Kanunun bu Kanunla değiştirilmeyen maddelerindeki "İstanbul Belediyesi" ifadeleri yerine "İstanbul Büyük Şehir Belediyesi" ifadeleri kullanılır.

İSKİ yetkilileri hakkında soruşturma:

EK MADDE 3 – (Ek: 7/2/1983 - KHK 56/12 md.; Aynen kabul: 23/5/1984-3009/13 md.)

İSKİ Genel Müdürü ve Yönetim Kurulu üyeleri hakkında görevlerinden doğan ve görevlerini yaparken işledikleri suçlardan dolayı soruşturma ve kovuşturma, Devlet memurlarının tabi oldukları Kanun hükümlerine göre yapılır.

EK MADDE 4 – (23/5/1984 - 3009 sayılı Kanunun 14 üncü maddesi hükmü olup, ek maddeye çevrilerek madde numarası teselsül ettirilmiştir.)

10, 11 ve 12 nci maddelerde belirtilen yönetmelikler kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren en geç altı ay içerisinde düzenlenir.[110]

EK MADDE 5 – (5/6/1986 - 3305/3 md. ile gelen Ek 4 üncü madde hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.)

Bu Kanun diğer büyükşehir belediyelerinde de uygulanır.

EK MADDE 6 – (5/6/1986 - 3305/4 md. ile gelen Ek 5 inci madde hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.)

4099 sayılı Ankara Şehri Lağımları Hakkında Kanun, 5363 sayılı Ankara Su Tesisatının Belediyeye Devri ve İşletilmesi Hakkında Kanun ile 4583 sayılı İzmir Suları Türk Anonim Şirketinin Satın Alınmasına ve Devrine Dair Kanun hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇICI MADDE 1 – a) 28 Nisan 1926 tarihli ve 831 sayılı Sular Hakkında Kanun ve değişiklikleri ile belediyelere devredilip bir bölümünün işletmesi 27/5/1933 tarih ve 2226 sayı-

110 Bu hükümdeki 10., 11., ve 12 nci maddeler 23/5/1984 tarih ve 3009 sayılı Kanunun maddeleri olup 20/11/1981 tarih ve 2560 sayılı Kanunun 12., 20. ve 22 nci maddelerinin değiştirilmesine dair çerçeve maddeleridir.

lı İstanbul Belediyesine Bağlı İstanbul Sular İdaresi Teşkili Hakkındaki Kanunla bu idareye intikal etmiş olan vakıf sular ile bunlara ait her türlü hak ve yükümlülükler ve tesisler,

b) 27/5/1933 tarih ve 2226 sayılı Kanun ve değişiklikleri ile teşekkül etmiş bulunan İstanbul Sular İdaresine ait tüm taşınır ve taşınmaz mallar, tesisler, para ve para hükmündeki kıymet ve alacaklar, bütün hak ve menfaatler, her türlü taahhüt ve borçlar,

c) 11/4/1938 tarih ve 3359 sayılı Üsküdar ve Kadıköy Türk Anonim Su Şirketi İmtiyazı ile Tesisatının Satın Alınmasına Dair Mukavelenin Tasdiki Hakkında Kanunla İstanbul Sular İdaresine verilmiş hak, yetki ve yükümlülükler,

d) İstanbul Belediyesine bağlı Mecralar Müdürlüğüne ait kanalizasyon tesisleri ile ilgili tüm taşınır ve taşınmaz mal varlıkları, araç ve gereçler ile belediyenin diğer müdürlüklerinde olup da kanalizasyon hizmetlerinde kullanılan taşınır ve taşınmaz mallar, araç ve gereçler,

e) 3 Temmuz 1968 tarih ve 1053 sayılı Ankara, İstanbul ve nüfusu yüzbinden yukarı olan şehirlerde içme, kullanma ve endüstri suyu temini hakkında kanun uyarınca İstanbul şehrine ve İstanbul Belediyesine sağlanan imkanlar, haklar, borçlar ve mükellefiyetler,

Her türlü vergi, resim ve harçtan muaf olarak İSKİ'ye devredilir.[111]

GEÇICI MADDE 2 – İSKİ'nin görev alanına giren belediyelerin İller Bankası Yatırım Programında yer alan su ve

111 Bu maddedeki "İstanbul Belediyesi" ifadesi yerine "İstanbul Büyükşehir Belediyesi" ifadesinin kullanılacağı 23/5/1984 tarih ve 3009 sayılı Kanunun 13 üncü maddesiyle bu Kanuna eklenen Ek madde 2 ile hükme bağlanmıştır.

kanalizasyon işlerine belediyeler adına devam edilir, bu tesisler yapımı tamamlanınca İSKİ'ye devredilir.

GEÇIÇI MADDE 3 – İstanbul Sular İdaresi ve Belediye Mecralar Müdürlüğünde çalışanlar yeni bir atama işlemine gerek kalmadan maaş, ücret, emeklilik, sigortalılık gibi tüm özlük hakları ile birlikte İSKİ'ye devrolunur.

GEÇICI MADDE 4 – 1981 yılı İstanbul Belediye bütçesinden su ve kanalizasyon hizmet yatırımlarına ayrılmış bulunan ödenek İSKİ'ye devredilir. [111]

GEÇICI MADDE 5 – Genel Kurul üyelerini seçecek veya atayacak makamlar bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren 3 ay içinde bu seçim veya atama işlemlerini tamamlarlar.

Genel Kurul kanun yürürlüğe girince toplanarak geçici bütçeyi onaylar.

Yönetim Kurulu üyeliklerine atanacakların bu Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren 3 ay içinde belirlenmesi zorunludur.

Yeni Yönetim Kurulu teşekkül edilinceye kadar, İstanbul Sular İdaresi Müdürler Kurulu geçici Yönetim Kurulu olarak İSKİ'nin işlerini yürütür.

İstanbul Sular İdaresi Genel Müdürü geçici olarak genel müdür, genel müdür yardımcıları ile İstanbul Belediyesi Mecralar Müdürü geçici olarak genel müdür yardımcıları statüsü içinde görev yaparlar. [112]

GEÇICI MADDE 6 – Bu Kanunda öngörülen düzenleyici hükümler çıkarılıp yürürlüğe konuluncaya kadar, su ve

---

112 Bu maddedeki "İstanbul Belediyesi" ifadesi yerine "İstanbul Büyükşehir Belediyesi" ifadesinin kullanılacağı 23/5/1984 tarih ve 3009 sayılı Kanunun 13 üncü maddesiyle bu Kanuna eklenen Ek Madde 2 ile hükme bağlanmıştır.

kanalizasyon konularındaki mevzuat ile İstanbul Belediye Meclisi ve Sular İdaresi Müdürler Kurulunca alınmış kararlar uygulanır.[112]

GEÇICI MADDE 7 – (23/5/1984 - 3009/13 md. ile gelen Geçici 1 inci md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.)

Bu Kanun hükümlerine göre oluşturulacak yeni Yönetim Kurulu üyelerinin atanma işlemleri bu Kanunun yürürlüğe girişi itibariyle bir ay içerisinde yeniden yapılır.

GEÇICI MADDE 8 – (23/5/1984 - 3009/13 md. ile gelen Geçici 2 nci md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.)

17/6/1982 tarihli ve 2680 sayılı Kanun ile bu Kanunun 4 üncü maddesini değiştiren 3/12/1983 tarihli ve 2967 sayılı Kanunla verilen Kanun Hükmünde Kararname çıkarma yetkisi, İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü teşkilatı için bu kanunlarla verilen sürenin bitimine kadar geçerlidir.

GEÇICI MADDE 9 – (23/5/1984 - 3009/13 md. ile gelen Geçici 3 üncü md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.)

İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğünün 1 - 4 derece kadroları, 13/12/1983 gün ve 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararname uyarınca gerekli düzenleme yapılıncaya kadar geçerli olmak üzere Ek - 1 sayılı cetvelde gösterilmiştir.

GEÇICI MADDE 10 – (5/6/1986 - 3305/5 md. ile gelen Ek geçici 4 üncü madde hükmü olup, madde numarası teselsül ettirilmiştir.)

Diğer büyükşehir belediyelerinde kurulacak su ve kanalizasyon idarelerinin adına, kadrolarına, mevcut personelinin ve mal varlığının devrine ilişkin esaslar Cumhurbaşkanı kararı ile tespit edilir.[113] [114]

Yürürlük:

MADDE 29 – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme:

MADDE 30 – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

EK - 1 SAYILI CETVEL (Ek: 7/2/1983-KHK/56; Aynen kabul: 23/5/1984-3009 s.k.)

İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü

(Tespit Edilen Kadroları)

Unvan	Sınıf	Adet	Ek Gösterge
1 inci DERECE			
Genel Müdür	G.İ.H.	1	500
Yönetim (Md) Kurulu Üyesi	"	3	400
Genel Müdür Yardımcısı	"	4	400
Teftiş ve Kontrol Kur. Bşk	"	1	400
1 inci Hukuk Müşaviri	"	1	400
Personel Daire Bşk	"	1	300
Abone İşleri Daire Bşk	"	1	300

113 2/7/2018 tarihli ve 703 sayılı KHK'nin 112 nci maddesiyle, bu fıkrada yer alan "İçişleri Bakanlığının teklifi ve Bakanlar Kurulunun" ibaresi "Cumhurbaşkanı" şeklinde değiştirilmiştir.

114 Bu maddede sözü edilen esaslar; evvelce 25/3/1987 tarih ve 19411 sayılı R. G.'de yayımlanan 11/3/1987 tarih ve 87/11594 sayılı, daha sonra da 28/9/1989 tarih ve 20296 sayılı R. G.'de yayınlanan 8/9/1989 tarih ve 89/14524 sayılı Bakanlar Kurulu Kararları ile tespit edilmiştir.

Komptrölörlük			
(Mali İşler) Daire Bşk	"	1	300
Etüd ve Planlama Daire Bşk	"	1	300
Su İnşaat ve Onarım Daire Bşk	"	1	300
Kanal (Pis Su) İnşaat Daire Bşk	"	1	300
Genel Müdür	G.İ.H.	1	500
Su Taşıma Su Şebekesi D. Bşk	"	1	300
Vakıf Sular Arıtma Daire Bşk	"	1	300
Kanal Şebeke Daire Bşk	"	1	300
Elektrik ve Mekanik Daire Bşk		1	300
Uzman Tabip	S.H.S.	1	
Toplam		21	

2 nci DERECE

Daire Başkan Yardımcısı	G.İ.H.	3	200
Muhasebe Müdürü	"	1	200
Bütçe Sevk ve Kontrol Md.	"	1	200
Satınalma Müdürü	"	1	200
Malzeme İkmal Müdürü	"	1	200
Abone İşleri Müdürü	"	3	200
(İstanbul - Beyoğlu - Asya)			
Bilgi İşlem ve Araştırma Md.	"	1	200
Emlak İşleri Müdürü	"	1	200
Harita İşleri Müdürü	"	1	200
Su Proje Müdürü	"	1	200
Kanal Proje Müdürü	"	1	200
Teknik İşler Müdürü	"	1	200
İnşaat Müdürü	"	1	200

Bakım Onarım Müdürü	"	1	200
Kanal İnşaat Müdürü (İç ve Dış Finanslı)	"	2	200
İsale Müdürü	"	1	200
Vakıf Sular Müdürü	"	1	200

Unvan	Sınıf	Adet	Ek Gösterge
Su ve Kanal Şebeke Müdürü (İstanbul -Beyoğlu - Asya)	G.İ.H	6	200
Arıtma Tesisleri Müdürü (İstanbul ve Asya Bölgesi)	"	2	200
Pompa İstasyonları ve Elektrik Müdürü (İstanbul ve Asya)	"	2	200
Araçlar Müdürü	"	1	200
Atölyeler Müdürü	"	1	200
Su Kalite Kontrol Müdürü	"	1	200
Uzman	"	8	
Avukat	Av.H	2	
Sivil Savunma Uzmanı	G.İ.H	2	200
Toplam		47	

3 üncü DERECE

Zabıt ve Kararlar Müdürü	G.İ.H	1	100
Halkla İlişkiler Müdürü	"	1	100

Genel Evrak Müdürü	"	1	100
İşçi Personel Müdürü	"	1	100
Memur Personel Müdürü	"	1	100
Sosyal ve İdari İşler Müdürü	"	1	100
Eğitim İşleri Müdürü	"	1	100
Başmüfettiş	"	1	100
Teknik Şef	T.H.S	2	1
Avukat	Av.H.	3	
Uzman	G.İ.H.	6	
Sağlık Memuru	S.H.S.	1	
Tercüman	G.İ.H.	2	
Doktor	S.H.S.	2	
Başmühendis	T.H.S	25	
Mimar	"	1	
Toplam		69	

4 üncü DERECE

Müfettiş	G.İ.H	8	–
Başkontrolör	"	1	–
Uzman	"	6	–
Sağlık Memuru	S.H.S	1	–
Doktor	"	2	–
Teknik Şef	T.H.S.	40	–
Yüksek Mühendis-Mühendis	"	41	–
Yüksek Mimar-Mimar	"	4	–

Tekniker	"	4	–
Avukat	Av.H.	3	–
Toplam		110	
Genel Top		247	

2560 SAYILI KANUNA EK VE DEĞİŞİKLİK GETİREN MEVZUATIN YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ TARİHİNİ GÖSTERİR LİSTE

Değiştiren Kanun No. /KHK	2464 sayılı Kanunun değiştirilen maddeleri	Yürürlüğe Giriş Tarihi
KHK-56	-	5/8/1983
3009	-	1/6/1984
3305	-	19/6/1986
5177	20	5/6/2004
KHK/666	9	31/12/2011
	6	31/12/2011 tarihinden geçerli olmak üzere 2/11/2011
Anayasa Mahkemesi'nin 27/12/2012 tarihli ve E.: 2011/139, K.: 2012/205 sayılı Kararı 6	6	10/10/2013
KHK/703	1,26, Geçici Madde 10	24/6/2018 tarihinde birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının andiçerek göreve başladığı tarihte (9/7/2018)
7153	7, 11	10/12/2018
7327	Madde 18/A	19/6/2021

2464 SAYILI
BELEDİYE GELİRLERİ
KANUNU

BELEDİYE GELİRLERİ KANUNU

Kanun Numarası: 2464
Kabul Tarihi: Tarih : 26/5/1981
Yayımlandığı R. Gazete : Tarih : 29/5/1981 Sayı : 17354
Yayımlandığı Düstur: Tertip : 5 Cilt : 20 Sayfa : 280
Bu Kanunun yürürlükte olmayan hükümleri için bakınız
"Yürürlükteki Bazı Kanunların Mülga Hükümleri Küllî-yatı"
Cilt:2 Sayfa: 1177

BİRİNCİ KISIM
Belediye Vergileri

BİRİNCİ BÖLÜM
Meslek Vergisi

MADDE 1 - 11 – (Mülga: 18/5/1987 - 3365/1 md.)

İKİNCİ BÖLÜM
İlan ve Reklam Vergisi

Konu:
MADDE 12 – Belediye sınırları ile mücavir alanları içinde yapılan her türlü İlan ve reklam, İlan ve Reklam Vergisine tabidir.

Mükellef ve sorumlu:

MADDE 13 – İlan ve Reklam Vergisinin mükellefi, yurt dışından gönderilen ilan ve reklamlar dahil olmak üzere, ilan ve reklamı kendi adına yapan veya yaptıran gerçek veya tüzelkişilerdir.

İlan ve reklam işlerini mutat meslek olarak ifa edenler, başkaları adına yaptıkları ilan ve reklamlara ait vergileri mükellefler adına ilgili belediyeye yatırmaktan sorumludurlar.

İstisna ve muaflıklar:

MADDE 14 – Aşağıda sayılan ilan ve reklamlardan vergi alınmaz.

1. Türkiye Radyo Televizyon Kurumu tarafından yayınlanan ve yapılan ilan ve reklamlar,

2. Her türlü gazete, dergi ve kitaplarda yapılan ilan ve reklamlar,

3. Gerçek kişilerin ikametgahlarının iç veya dış kapılarına konan ve kimliklerini gösteren levhalar,

4. İşletmelerin iştigal veya imal konusu maddelerinin ambalajları üzerinde bulunan ve kendi işlerine ait ilan ve reklamları ile ambalaj muhtevasından olan prospektüs ve tarifnameler,

5. Gerçek veya tüzel kişilere ait işyerlerinin içine veya dışına asılan iş sahibinin kimliği ile işin mahiyetini gösteren ve alanı 1/2 metrekareyi aşmayan ışıksız levhalar, (Alanı 1/2 metrekareyi aşan levhalar, aşan kısım üzerinden vergiye tabidir.)

6. Genel ve katma bütçeli idareler ile il özel idarelerinin, belediyelerin, köylerin ve bunların kuracakları birliklerin ve Posta - Telgraf - Telefon ve T.C. Devlet Demiryolları İşletmelerinin yapacakları her türlü ilan ve reklamlar,

7. Siyasi Partiler Kanununa göre, siyasi partilerin siyasi faaliyet sınırları içinde yapacakları ilan ve reklamlar,

8. Altıncı bentte yazılı idarelerle, kooperatifler ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları tarafından ülke ürünlerinin ve turizminin reklamını yapmak ve herhangi bir ticari ve sınai kuruluşa ait olmamak üzere hazırlanan her türlü levha ve afişlerle, aynı kuruluşlar tarafından Türkiye'deki ticaret, sanayi, tarım ve mesleki müesseselerinin isim ve ticaret unvanları ile ad ve adreslerini intiva etmek üzere yayınlanacak kitap, broşür, katalog ve dergiler,

9. Umumi mahallere reklam amacı ile konulacak sıra, bank ve benzeri gereçler üzerindeki ilan ve reklamlar,

10. Sinema ve tiyatroların kendi programlarına ilişkin olarak gösterinin yapıldığı binanın içinde ve dış yüzünde yaptıkları ilan ve reklamlar.

11. **(Ek: 2/6/2022-7408/1 md.)** Türkiye'de gerçekleştirilen fuarların düzenlendiği iç alanlarda yapılan ilan ve reklamlar.

Tarife ve nispet:[115]

MADDE 15 – İlan ve Reklam Vergisi aşağıdaki tarifeye göre alınır.

115 Bu maddede yer alan maktu vergi ve harç tarifeleri ile ilgili olarak, 18/2/2014 tarihli ve 28917 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 10/2/2014 tarihli ve 2014/5896 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı Eki Karara bakınız.

(Değişik Tarife: 30/12/2004-5281/16 md.)	Verginin Tutarı (YTL)	
	En az	En çok
1. Dükkân, ticarî ve sınaî müessese ve serbest meslek erbabınca çeşitli yerlere asılan ve takılan her çeşit levha, yazı ve resim gibi tüm sabit ilân ve reklamların beher metrekaresinden yıllık olarak	20	100
2. Motorlu taşıt araçlarının içine veya dışına konulan ilân ve reklamların beher metrekaresinden yıllık olarak:	8	40
3. Cadde, sokak ve yaya kaldırımları üzerine gerilen, binaların cephe ve yanlarına asılan bez veya sair maddeler vasıtasıyla yapılan geçici mahiyetteki ilân ve reklamların metrekaresinden haftalık olarak:	2	10
4. Işıklı veya projeksiyonlu ilân ve reklamlardan her metrekare için yıllık olarak:	30	150
5. İlân ve reklam amacıyla dağıtılan broşür, katalog, duvar ve cep takvimleri, biblolar veya benzerlerinin her biri için:	0,01	0,25
6. Mahiyeti ne olursa olsun yapıştırılacak çeşitli afişler ve benzerlerinin beherinin metrekaresinden:	0,02	0,50

Vergi tarifesinin uygulanmasında aşağıdaki esaslara uyulur:

a) Metrekare üzerinden yapılan hesaplamalarda, yarım metrekareye kadar olan kesirler yarım metrekareye, yarım metrekareyi aşanlar ise tam metrekareye tamamlanır.

b) Herhangibir yüzeye yazılmak, takılmak veya çizilmek suretiyle yapılan ilan ve reklamlarda yazı ve resimlerin kapladığı alanın yüzölçümü esas alınır.

c) Çok cepheli ilan ve reklamlarda metrekare hesabı her cephe için ayrı ayrı nazara alınır,

d) Vergi tarifesinin 1, 2 ve 4 üncü bentlerinde belirtilen ilan ve reklamların süresi 6 aydan; 3 üncü bendinde belirtilen ilan ve reklamın süresi 1 haftadan az olursa vergi miktarının yarısı alınır. 6 ayı geçen süreler 1 yıl, hafta kesirleri de tam hafta sayılır.

e) Vergi tarifesinin 5 ve 6 ncı bentlerinde yer alan ve çok nüsha olarak basılan ilan ve reklamlar üzerinde basımevinin ticari unvanı, adresi ve kaç nüsha olarak basıldığı ayrıca belirtilir.

Verginin tarhı ve ödenmesi:

MADDE 16 – Vergiye tabi ilan ve reklamlarda, ilan ve reklam işinin mükellefçe yapılması halinde ilan veya reklam işinin yapılmasından önce mükellef tarafından, ilan ve reklam işinin bu işi mutad meslek olarak ifa edenler tarafından yapılması halinde ilan ve reklam işini yapanlarca ilan veya reklamın yapıldığı ayı takip eden ayın 20 nci günü akşamına kadar verilecek beyanname üzerine, tarh ve tahakkuk ettirilir. Beyannameler vergi tarifesinin 1, 2, 3, 4, 5 ve 6 ncı bentlerinde yazılı ilan ve reklamlarda bunların yayınlandığı, dağıtıldığı veya teşhir edildiği mahallin belediyesine verilir,

İlan ve Reklam Vergisi, beyanname verme süresi içinde ödenir. Şu kadar ki belediye meclisleri vergi tarifesinin 1, 2 ve 4 üncü bentlerinde yazılı yıllık ilan ve reklamlara ait vergileri, yılı içinde, iki eşit taksitte almaya yetkilidirler.

İlan ve Reklam Vergisinin ödendiğinin belgelendirilmesi yönünden ilgili belediyeler gerekli usulleri ihdas edebilirler.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
Eğlence Vergisi

Konu:

MADDE 17 – Bu Kanunun 21 inci maddesinde belirtilen ve belediye sınırları ile mücavir alanlar içinde yer alan eğlence işletmelerinin faaliyetleri Eğlence Vergisine tabidir.

Mükellef:

MADDE 18 – Verginin mükellefi, eğlence yerlerini işleten gerçek veya tüzelkişilerdir.

İstisna ve muaflıklar:

MADDE 19 – Aşağıda belirtilen eğlence faaliyetlerinden bu vergi alınmaz:

1. Ulusal bayramlar veya tarihi özellik taşıyan günler nedeniyle genel ve katma bütçeli idareler ile il özel idareleri, belediyeler, köyler ve bunların kurdukları birlikleri tarafından düzenlenen ve kazanç amacı gütmeyen tören, şenlik, müsabaka ve gösterilerle balo, temsil ve benzeri faaliyetler,

2. Genel ve katma bütçeli idareler, il özel idareleri, belediyeler ve köyler tarafından kültürel, sosyal, turistik ve ekonomik amaçlarla düzenlenen kongre, konferans, fuar, festival, şenlik, sergi ve benzeri faaliyetler ile tertip edilen eğlenceler ve konserler.

3. Eğitim ve öğretim kuruluşları ile okul dernekleri, kamu yararına çalışan dernekler, orduevleri, askeri gazinolar ve askeri dinlenme tesislerinde tertiplenen eğlenceler.

4.**(Değişik: 14/3/2007-5602/10 md.)** Spor Toto Teşkilat Başkanlığı tarafından düzenlenen müşterek bahis oynanması.

5. **(Ek : 3/10/1984 - 3048/1 md.)** Bira, alkollü içki içilmeyen, satılmayan ve ruhsatnamelerde kahvehane, kıraathane, çayhane ve çay ocakları olduğu belirtilen yerler.

Matrah:

MADDE 20 – 1. Biletle girilen yerlerde, Eğlence Vergisi hariç olmak üzere bilet bedeli olarak sağlanan gayri safi hasılat (bilet bedeli dışında bağış veya başka adlar altında alınan paralar dahil).

2. **(Değişik: 14/3/2007-5602/10 md.)** Müşterek bahislerde, iştirakçilerden tahsil edilen tutardan Katma Değer Vergisi düşüldükten sonra kalan tutar.

3. **(Değişik: 3/10/1984 - 3048/2 md.)** Biletle girilmesi zorunlu olmayan bar, pavyon, gazino, gece kulübü, taverna, diskotek, kabare, dansing, bilardo ve masa futbolu salonları gibi eğlence yerlerinde işin mahiyetine göre çalışılan her gün için bu Kanunun 96'ncı maddesine göre tespit edilen miktardır.[116]

Nispet ve miktar:[117]

MADDE 21 – Eğlence Vergisi aşağıdaki nispet ve miktarlarda alınır.

---

116 24/5/2013 tarihli ve 6487 sayılı Kanunun 14 üncü maddesiyle, bu bentte yer alan "Belediye Meclislerince takdir edilecek miktardır." ibaresi, "bu Kanunun 96 ncı maddesine göre tespit edilen miktardır." şeklinde değiştirilmiştir.

117 18/1/2019 tarihli ve 7162 sayılı Kanunun 5 inci maddesiyle bu fıkraya "ödeme kaydedici cihaz kullanılarak" ibaresinden sonra gelmek üzere "veya elektronik belge düzenlenmek suretiyle" ibaresi eklenmiştir.

	Verginin Nispeti %
I –Biletle Girilen Yerlerde :	
1.Yerli film göstermelerinden[116 118]	20 **(10)**
2.Yabancı film göstermelerinden116 118	50 **(10)**
3.Tiyatro, opera, operet, bale, karagöz, kukla ve orta oyunundan[119]	5 **(0)**
4.Spor müsabakaları, at yarışları ve konserlerden	10
5.Sirkler, lunaparklar, çalgılı bahçeler ve benzerlerinden	20
II**–(Değişik: 14/3/2007-5602/10 md.)** Müşterek Bahislerde:	5
III**–(Değişik: 30/12/2004-5281/17 md.)** Biletle girilmesi zorunlu olmayan eğlence yerlerinden (Günlük, YTL)	5 100

(Ek ikinci fıkra: 21/2/2001 – 4629/6 md.;Değişik: 3/3/2004 – 5101/2 md.) (I) numaralı bendin (1) ve (2) numaralı alt bentleri ile yerli ve yabancı film gösterimlerine ilişkin belirlenen vergi bu Kanunun 22 nci maddesinin (1) numaralı

118 Bu alt bentlere Kanunla getirilmiş olan miktar aynen bırakılmış olup, 21/12/2022 tarihli ve 6584 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile 1/1/2023 tarihinden geçerli olarak tespit edilen miktarlar ise, metne parantez içinde siyah punto ile işlenmiştir.

119 20/12/2000 tarih ve 4611 sayılı 2001 yılı Mali Yılı Bütçe Kanununun 67 nci maddesi aşağıdaki hükmü getirmiştir. "(1) ve (2) numaralı alt bentleri uyarınca yerli ve yabancı film gösterimlerinden tahsil olunan vergi gelirlerinin % 75'i bu Kanunun yayımını izleyen ay başından itibaren 3257 sayılı Kanunun 10 uncu maddesine göre oluşturulan "Sinema ve Müzik Sanatımı Destekleme Fonu" payı olarak ayrılır. Söz konusu tutarlar tahsilini takip eden ayın onbeşinci günü akşamına kadar ilgili belediyeler tarafından adı geçen Fonun T.C. Ziraat Bankası Merkez Şubesi nezdindeki hesabına yatırılır. Süresinde yatırılmayan fon paylarının tahsilinde 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır."

bendinde öngörüldüğü şekilde hesaplanarak biletler kullanılmadan önce mahallin mal müdürlüğüne veya muhasebe müdürlüğüne emaneten yatırılır. Ödemenin yapıldığına dair banka dekontunun ibrazı üzerine belediye tarafından biletlere özel damga konulur. Ödeme yapmayanlar hakkında 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır. Bahsi geçen yerlerde toplanan meblağın % 75'i Kültür ve Turizm Bakanlığı Merkez Saymanlık hesabına, % 25'i ilgili belediyeye tahsilini takip eden ayın onbeşinci günü akşamına kadar aktarılır. **(Ek cümle: 30/12/2004-5281/17 md.)** Maliye Bakanlığı yukarıdaki şartlara bağlı kalmaksızın, biletle girilen yerlere ilişkin eğlence vergisinin hesaplanması ve ödenmesine dair işlemlerin ödeme kaydedici cihaz kullanılarak veya elektronik belge düzenlenmek suretiyle yapılmasına ait usûl ve esasları belirlemeye yetkilidir. [120] [121] [122]

Verginin ödenmesi:

MADDE 22 – 1. Vergi biletle girilen yerlerde bilet bedellerine eklenmek suretiyle hesaplanır ve belediye tarafından özel damga konulması sırasında ödenir. Bu suretle

120 Bu alt bentte Kanunla getirilmiş olan miktarlar aynen bırakılmış; 7/1/1991 tarih ve 91/1365 sayılı Kararname ile 1/1/1991 tarihinden geçerli olarak tesbit edilen miktarlar ise metne parantez içinde siyah punto ile işlenmiştir. Daha önce Kararname ile yapılan değişiklik için bu Kanunun sonundaki "KARARNAMELER İLE YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER CETVELİ"ne bakınız,

121 30/12/2004 tarihli ve 5281 sayılı Kanunun 17 nci maddesiyle, bu fıkrada yer alan " her ayın onbeşinci günü akşamına kadar" ibaresi, " biletler kullanılmadan önce" olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

122 18/1/2019 tarihli ve 7162 sayılı Kanunun 5 inci maddesiyle bu fıkraya "ödeme kaydedici cihaz kullanılarak" ibaresinden sonra gelmek üzere "veya elektronik belge düzenlenmek suretiyle" ibaresi eklenmiştir.

alınan biletlerin kullanılmadan iadesi halinde peşin olarak ödenen vergi geri verilir.

Genel ve Katma Bütçeli idarelerle İl Özel İdareleri ve köyler tarafından yürütülen spor müsabakaları, at yarışları ve benzeri faaliyetlerde bilet bedeli ile birlikte alınan vergi takip eden 20 gün içinde ilgili belediyeye ödenir.

2. Müşterek bahislerde her aya ait vergi o ayı takip eden ayın 20 nci günü akşamına kadar ilgili belediyeye bir beyanname ile bildirilir ve aynı sürede ödenir.

3. Biletle girilmesi zorunlu olmayan eğlence yerlerinde her aya ait vergi o ayı takip eden ayın 20 nci günü akşamına kadar ilgili belediyeye yatırılır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
Akaryakıt Tüketim Vergisi

MADDE 23 - 28 – (Mülga: 7/11/1984 - 3074/8 md.)

BEŞİNCİ BÖLÜM
Çeşitli Vergiler

1. Haberleşme vergisi:

Konu:

MADDE 29 – (Değişik: 4/12/1985 - 3239/119 md.)

Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde Posta Telgraf Telefon işletmesi tarafından tahsil edilen telefon, teleks, faksimili ve data ücretleri (tesis, devir ve nakil ücretleri hariç) Haberleşme Vergisine tabidir.

Mükellef:

MADDE 30 – Haberleşme Vergisinin mükellefi, telefon, teleks, faksimili ve data ücretlerini tahsil eden Posta Telgraf Telefon İdaresidir.

Matrah:

MADDE 31 – Haberleşme Vergisinin matrahı, tesis, devir ve nakil ücretleri hariç olmak üzere tahsil edilen ücrettir. Matraha gider vergileri dahil edilmez.

Nispet:

MADDE 32 – (Değişik birinci cümle: 12/1/1989 - 3517/5 md.) Haberleşme vergisinin nispeti yüzde 1'dir. Ancak genel ve katma bütçeli kurumlarla il özel idare ve belediyelere ve bunların kurdukları birliklere ait teleks, faksimili ve data ücretinden vergi alınmaz.

Beyan ve ödeme:

MADDE 33 – Bir ay içinde tahsil edilen telefon, teleks, faksimili ve data ücretlerine isabet eden Haberleşme Vergisi, ilgili belediyeye tahsilatı takip eden ayın sonuna kadar bir beyanname ile bildirilir ve aynı süre içinde tediye edilir.

Beyannamelerin şekil ve muhtevası Çevre ve Şehircilik ve Maliye Bakanlıklarınca tayin ve tespit olunur.[123]

2. Elektrik ve havagazı tüketim vergisi:

Konu:

MADDE 34 – Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde elektrik ve havagazı tüketimi, Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisine tabidir.

---

123 29/11/2018 tarihli ve 7153 sayılı Kanunun 28 inci maddesiyle bu fıkrada yer alan "İçişleri" ibaresi "Çevre ve Şehircilik" şeklinde değiştirilmiştir.

Mükellef ve sorumlu:

MADDE 35 – Elektrik ve Havagazı tüketenler, Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisini ödemekle mükelleftirler.

(Değişik ikinci fıkra: 9/7/2008-5784/14 md.) 20/2/2001 tarihli ve 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununa göre elektrik enerjisini tedarik eden ve havagazını dağıtan kuruluşlar, satış bedeli ile birlikte bu verginin de tahsilinden ve ilgili belediyeye yatırılmasından sorumludurlar. Organize sanayi bölgelerinde tüketilen elektrik enerjisinin vergisini organize sanayi bölgeleri tüzel kişiliklerine elektriği temin eden kuruluş öder.

İstisnalar:

MADDE 36 – Aşağıdaki yazılı yerlerde ve şekillerde tüketilen elektrik ve havagazı vergiden müstesnadır.

1. Kazanç amacı gütmemek şartıyla işletilen; hastane, dispanser, klinik, sağlık ocağı ve merkezleri, rehabilitasyon, teşhis ve tedavi merkez ve kurumları, doğum ve çocuk bakımevleri, kreşler, sanatoryum, Prevantoryum gibi sağlık kuruluşları ile düşkünler evi, yetimhaneler, Çocuk Esirgeme Kurumu ve korunmaya muhtaç çocukları koruma birliklerine ait çocuk yurtları ve bunlara bağlı işyerleri gibi sosyal yardım kuruluşlarında,

2. Dini hizmetlerin ifasına mahsus ve umuma açık bulunan cami, mescit, kilise ve havra gibi ibadethanelerde,

3. Milletlerarası panayır, sergi ve fuarlarda, bunların giriş yerlerinde, mal teşhir edilen ve satılan pavyonlarda,

4. Doğrudan doğruya elektrik ve havagazı üreten dağıtım ve istihsal müesseselerinde.

Matrah:

MADDE 37 – (Değişik : 9/7/2008-5784/15 md.)

Verginin matrahı; elektriğin iletimi, dağıtımı ve perakende satış hizmetlerine ilişkin bedelleri hariç olmak üzere, elektrik enerjisi satış bedeli ile havagazının satış bedelidir. Matraha vergi, fon ve paylar dahil edilmez.

Nispet:

MADDE 38 – Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi aşağıda gösterilen nispetlerde alınır.

a) İmal ve istihsal, taşıma, yükleme boşaltma, soğutma, telli ve telsiz telgraf ve telefon müraselesi işlerinde tüketilen elektriğin satış bedeli üzerinden yüzde 1,

b) (a) bendi dışında kalan maksatlar için tüketilen elektriğin satış bedeli üzerinden yüzde 5,

c) Havagazının satış bedelinden yüzde 5.

Beyan ve ödeme:[124]

MADDE 39 – Elektrik enerjisini tedarik eden veya havagazını dağıtan kuruluşlar tahsil ettikleri vergiyi, tahsil tarihini takibeden ayın 20 nci günü akşamına kadar belediyeye bir beyanname ile bildirmeye ve vergiyi aynı sürede ödemeye mecburdurlar. Elektrik ve havagazı işleri bütçesi içinde yer alan belediyeler bu hükümden müstesnadır.

3.Yangın sigortası vergisi:

Konu:

MADDE 40 – Belediye sınırları ve mücavir alanlar içindeki menkul ve gayrimenkul mallar için yapılan yangın sigortaları dolayısıyla alınan primler; Yangın Sigortası Vergisine tabidir.

---

124 9/7/2008 tarihli ve 5784 sayılı Kanunun 16 ncı maddesiyle; bu maddenin birinci cümlesinde yer alan "Elektrik ve havagazını" ibaresi "Elektrik enerjisini tedarik eden veya havagazını" şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

Mükellef:

MADDE 41 – Yangın Sigortası Vergisini, sigorta şirketleri ödemekle mükelleftir.

Matrah:

MADDE 42 – Yangın Sigortası Vergisinin matrahı, yapılan yangın sigorta muameleleri dolayısıyla alınan primlerin tutarıdır.

Sigorta şirketleri vergilendirme dönemi içinde iptal edilen yangın sigorta muamelelerine ait primleri, iptalin vuku bulduğu döneme ait matrahtan indirilebilirler.

Nispet:

MADDE 43 – Yangın Sigortası Vergisinin nispeti yüzde 10'dur.

Beyan ve ödeme:

MADDE 44 – Mükellefler bir ay içindeki vergiye tabi muamelelerini ertesi ayın 20 nci günü akşamına kadar bağlı bulundukları belediyeye bir beyanname ile bildirmeye ve hesaplanan vergiyi aynı sürede ödemeye mecburdurlar. Beyannamelerin şekil ve muhtevası Maliye ve Ticaret bakanlıklarının görüşü alınarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca tayin ve tespit olunur.[125]

125 29/11/2018 tarihli ve 7153 sayılı Kanunun 28 inci maddesiyle bu fıkrada yer alan "İçişleri" ibaresi "Çevre ve Şehircilik" şeklinde değiştirilmiştir

Çevre temizlik vergisi:[126]

MÜKERRER MADDE 44 – (Değişik:25/12/2003 - 5035/41 md.)

Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binalar çevre temizlik vergisine tabidir.

Genel ve katma bütçeli idareler, il özel idareleri, belediyeler, köyler, bunların kuracakları birlikler, darülaceze ve benzeri kuruluşlar ve üniversiteler tarafından münhasıran hizmetlerinde kullanılan binalar, Kızılay Genel Merkezi ile şubeleri ve kampları, Kredi ve Yurtlar Kurumuna ait öğrenci yurtları, korumalı işyerleri ile umuma açık ibadet yerleri, karşılıklı olmak şartıyla elçilik ve konsolosluk hizmetlerinde kullanılanlarla elçilerin ikametine mahsus olan binalar, milletlerarası kuruluşlar ve bunların temsilcilikleri tarafından kullanılan binalar ile bunların müştemilatı vergiye tâbi değildir.[127]

Verginin mükellefi, binaları kullananlardır. Mükellefiyet binanın kullanımı ile başlar.

(Değişik dördüncü fıkra: 30/12/2004-5281/18 md.) Konutlara ait çevre temizlik vergisi, su tüketim miktarı esas alınmak suretiyle metreküp başına büyükşehirlerde 15 YKr, diğer yerlerde 12 YKr olarak hesaplanır.

---

126 Bu maddenin 1/1/2024 tarihinden itibaren uygulanması ile ilgili olarak; 30/12/2023 tarihli ve 32415 (2. Mükerrer) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Hazine ve Maliye Bakanlığının (Gelir İdaresi Başkanlığı) Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği (Seri No: 57) 'ne bakınız.

127 6/2/2014 tarihli ve 6518 sayılı Kanunun 12 nci maddesiyle, bu fıkrada yer alan "öğrenci yurtları" ibaresinden sonra gelmek üzere ", korumalı işyerleri" ibaresi eklenmiştir.

(Değişik beşinci fıkra: 30/12/2004-5281/18 md.) İşyerleri ve diğer şekilde kullanılan binalara ait Çevre Temizlik Vergisi, aşağıdaki tarifeye göre alınır ve büyükşehirlerde % 25 artırımlı uygulanır.

Yıllık Vergi Tutarı (YTL)

Bina Grupları	1. Derece	2. Derece	3. Derece	4. Derece	5. Derece
1. Grup	1.400	1.120	840	700	560
2. Grup	850	670	500	420	340
3. Grup	560	450	340	280	225
4. Grup	280	225	170	140	115
5. Grup	170	140	100	85	70
6. Grup	85	70	50	40	30
7. Grup	30	25	18	15	12

Belediyenin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan ancak, su ihtiyacını belediyece tesis edilmiş su şebekesi haricinden karşılayan konutlara ilişkin çevre temizlik vergisi, yukarıdaki tarifenin yedinci grubunun belediye meclisince belirlenecek derecesi üzerinden hesaplanır.

Su tüketim miktarı esas alınmak suretiyle hesaplanan çevre temizlik vergisi, su faturasında ayrıca gösterilmek suretiyle tahakkuk etmiş sayılır. Bu suretle tahakkuk eden vergi, su tüketim bedeli ile birlikte belediyelerce tahsil edilir. Su ve kanalizasyon hizmetleri ayrı bir kanunla düzenlenmiş bulunan büyük şehir belediye sınırları ve mücavir alanlardaki çevre temizlik vergisi ise 20.11.1981 tarihli ve 2560 sayılı Kanun hükümlerine göre kurulan su ve kanalizasyon idarelerince tahsil edilir.

İş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisi, belediyelerce binaların tarifedeki derecelere intibak ettirilmesi üzerine her yılın Ocak ayında yıllık tutarı itibarıyla tahakkuk etmiş sayılır. Tahakkuk eden vergi, bir defaya mahsus olmak üzere, belediyelerin ilan mahallerinde bir ay süreyle topluca ilan edilir. İş yeri ve diğer şekilde kullanılan binalarla ilgili olarak tahakkuk eden bu vergi, her yıl, emlak vergisinin taksit sürelerinde ödenir.

Su ve kanalizasyon idareleri büyük şehir dahilindeki her ilçe veya ilk kademe belediyesinin belediye ve mücavir alan sınırları içinde bulunan konutlara ilişkin olarak tahsil ettiği çevre temizlik vergisi ile bu verginin süresinde ödenmemesi nedeniyle tahsil ettiği gecikme zammının yüzde seksenini tahsilatı takip eden ayın yirminci günü akşamına kadar bir bildirim ile ilgili belediyeye bildirerek aynı süre içinde öder. Tahsil edilen vergi ve gecikme zammının yüzde yirmisini ise münhasıran çöp imha tesislerinin kuruluş ve işletmelerinde kullanılmak üzere büyük şehir belediyesinin hesabına tahsilatı takip eden ayın yirminci günü akşamına kadar aktarır. Büyük şehir belediye sınırları içinde bulunan belediyelerin kendileri tarafından tahsil edilen çevre temizlik vergisinin yüzde yirmisi aynı esaslar çerçevesinde büyük şehir belediyelerine aktarılır.

Tahsil ettiği vergiyi veya gecikme zammını yukarıda belirtilen süre içinde ilgili belediyeye yatırmayan idarelerden, bu tutarlar 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre gecikme zammı tatbik edilerek tahsil edilir.

Bu maddenin dördüncü ve beşinci fıkralarında yer alan tutarlar, her yıl yeniden değerleme oranında artırılır. Bu

tutarların belirlenmesinde, vergi tutarlarının yüzde beşini aşmayan kesirleri dikkate alınmaz.

Cumhurbaşkanı; beşinci fıkradaki tarifede yer alan bina gruplarını belirlemeye ve bu maddenin dördüncü ve beşinci fıkralarında yer alan tutarları yöreler, belediyelerin nüfusları ve bina grupları itibarıyla ayrı ayrı dörtte birine kadar indirmeye veya yarısına kadar artırmaya yetkilidir.[128]

Belediye meclisleri, bulundukları mahallin sosyal ve ekonomik farklılıkları ile büyüklüklerini de dikkate alarak binaların hangi dereceye gireceğini tespit etmeye yetkilidir.

Maliye Bakanlığı, mükellefiyetle ilgili olarak bildirim verdirmeye ve buna ilişkin usulleri belirlemeye, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının da görüşünü alarak bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.[129]

İKİNCİ KISIM
Belediye Harçları

BİRİNCİ BÖLÜM
Temizleme ve Aydınlatma Harcı

MADDE 45 - 51 – (Mülga: 4/12/1985 - 3239/142 md.)

128 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 63 üncü maddesiyle, bu fıkrada yer alan "Bakanlar Kurulu" ibaresi "Cumhurbaşkanı" şeklinde değiştirilmiştir.

129 29/11/2018 tarihli ve 7153 sayılı Kanunun 28 inci maddesiyle bu fıkrada yer alan "İçişleri" ibaresi "Çevre ve Şehircilik" şeklinde değiştirilmiştir

İKİNCİ BÖLÜM
İşgal Harcı

Konu:

MADDE 52 – Belediye sınırları içinde bulunan aşağıdaki yerlerden herhangi birinin satış yapmak veya sair maksatlarla ve yetkili mercilerden usulüne uygun izin alınarak geçici olarak işgal edilmesi, İşgal Harcına tabidir:

1. Pazar veya panayır kurulan yerlerin, meydanların, mezat yerlerinin her türlü mal ve hayvan satıcıları tarafından işgali,

2. Yol, meydan, pazar, iskele, köprü gibi umuma ait yerlerden bir kısmının herhangi bir maksat için işgali,

3. Motorlu kara taşıtlarının park etmeleri için il trafik komisyonlarının olumlu görüşü alınarak belediyelerce şehir merkezlerinde tesis edilen ve işletilen mahallerin çalışma saatleri içinde, taşıtlar tarafından işgali (Bisiklet ve motosikletler hariç)

Yukarıda sayılan yerlerin izinsiz işgalleri mükellefiyeti kaldırmaz.

(Ek fıkra: 3/3/2004 – 5101/3 md.) 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu kapsamında korunan eser, icra ve yapımların tespit edildiği kitap, kaset, CD, VCD ve DVD gibi taşıyıcı materyallerin birinci fıkrada bahsi geçen yerlerde satışına izin verilmez.

Mükellef:

MADDE 53 – İşgal Harcını, işgali harca tabi yerleri 52 nci maddede yazılı maksatlarla işgal edenler ödemekle mükelleftir.

İstisnalar:

MADDE 54 – Aşağıda gösterilen kara taşıtlarının işgalleri İşgal Harcından müstesnadır.

1. Genel ve katma bütçeli idarelerle, il özel idareleri, belediye ve köylerin ve bunların teşkil ettikleri birliklerin kara taşıtlarının işgalleri,

2. İlgili mevzuata uygun olarak kara ticari taşıtlarının beklemelerine tahsis edilen yerlerin bu taşıtlarca işgalleri.

Matrah:

MADDE 55 – İşgal Harcının matrahı 52 nci maddenin 1 ve 2 nci bentlerinde yazılı işgallerde işgal edilen yerlerin metrekare olarak alanı veya hayvan adedi, 3 üncü bendinde yazılı işgallerde taşıt adedidir.

Harcın tarifesi:[130]

MADDE 56 – İşgal harcı aşağıda gösterilen hadler içinde düzenlenecek tarifeye göre alınır.

(Değişik Tarife: 30/12/2004-5281/19 md.)	**Harcın Tutarı (YTL)**	
	En az	**En çok**
1. 52 nci maddenin (1) ve (2) numaralı bentlerinde yazılı işgallerde beher metrekare için günde:	0,5	2,5
2. 52 nci maddenin (1) numaralı bendinde yazılı hayvan satıcılarının işgallerinde;		
a) Satışı yapılan küçükbaş hayvan başına:	0,5	2,5
b) Satışı yapılan büyükbaş hayvan başına:	1	5

130 Bu maddede yer alan maktu vergi ve harç tarifeleri ile ilgili olarak, 18/2/2014 tarihli ve 28917 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 10/2/2014 tarihli ve 2014/5896 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı Eki Karara bakınız.

de; a) Her taşıttan beher saat için:		
b) Parkmetre çalıştırılan yerlerde beher saat için:	0,25	1,25
	0,5	2,5

Tarifenin (1) numaralı bendindeki harçların hesabında metrekare kesirleri tam sayılır ve tam günü aşan işgallerde altı saatten az süreler atılır, fazlası tam gün sayılır.

(Ek fıkra:24/12/2020-7261/11 md.) Kullanıcılara kısa süreli elektrikli skuter kiralama imkânı veren paylaşımlı elektrikli skuter işgallerinde harç tutarı, her üç skuterin bir metrekare alan işgal ettiği kabulü ile beher metrekare için Tarifenin (1) numaralı bendindeki en az tarife üzerinden hesaplanır.

Harcın ödenmesi:

MADDE 57 – İşgal harcı belediyelerin yetkili kılacakları memur veya kişilerce makbuz karşılığında tahsil edilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcı

Konu:[131]

MADDE 58 – Ulusal bayram günlerinde çalışmaları belediyelerce izne bağlı işyerlerine ruhsat verilmesi, Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcına tabidir.

131 18/6/2017 tarihli ve 7033 sayılı Kanunun 12 nci maddesiyle, bu maddede yer alan "Hafta tatili ve ulusal" ibaresi "Ulusal" şeklinde değiştirilmiştir.

Mükellef:

MADDE 59 – Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcının mükellefi kendisine çalışma ruhsatı verilen gerçek veya tüzelkişidir.

Harcın tarifesi:[132]

MADDE 60 – (Değişik: 30/12/2004-5281/20 md.)

Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcı, işin mahiyetine göre yılda 20 TL'den az, 800 TL'den çok olmamak üzere bu Kanunun 96 ncı maddesine göre tespit edilir.[133]

Mükellefiyet dönemi ve harcın ödenmesi:

MADDE 61 – Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcının mükellefiyet dönemi, çalışma izninin kullanılacağı takvim yılıdır. Yıl içinde mükellefiyete girilmesi veya işin terk edilmesi hallerinde mükellefiyet, çalışılan süreye inhisar eder. Mükellefiyete girilen veya mükellefiyetten çıkılan ay kesirleri tam ay sayılır.

Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcı, makbuz karşılığında peşin olarak alınır. Harcı ödenmemiş ruhsatlar geçerli değildir.

Adi ortaklıklarda harcın muhatabı:

MADDE 62 – Adi Ortaklıklarda harç, ortaklık adına ortaklardan birinden alınır. Ortaklardan herbiri harcın ödenmesinden müteselsilen sorumludur.

---

132 Bu maddede yer alan maktu vergi ve harç tarifeleri ile ilgili olarak, 18/2/2014 tarihli ve 28917 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 10/2/2014 tarihli ve 2014/5896 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı Eki Karara bakınız.

133 24/5/2013 tarihli ve 6487 sayılı Kanunun 15 inci maddesiyle, bu bentte yer alan "20 YTL'den az; 800 YTL'den çok olmamak üzere belediye meclislerince tespit edilir." ibaresi "20 TL'den az, 800 TL'den çok olmamak üzere bu Kanunun 96 ncı maddesine göre tespit edilir." şeklinde değiştirilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
Kaynak Suları Harcı

Konu:

MADDE 63 – Özel kaplara doldurulup satılacak olan kaynak sularının (işlenmiş sular dahil) belediyelerce denetlenerek hangi kaynaklara ait olduklarını gösterecek şekilde bu kaplara özel işaret konulması, Kaynak Suları Harcına tabidir.[134]

Mükellef:

MADDE 64 – Kaynak Suları Harcını, kaynak sularını özel işaretli kaplara doldurup satanlar ödemekle mükelleftirler.

Tarife:[135]

MADDE 65 – Kaynak suları harcı, aşağıdaki hadler içinde düzenlenecek tarifeye göre alınır.

(Değişik tarife: 30/12/2004-5281/21 md.)	**Harcın Tutarı (YTL)**	
	En az	**En çok**
1 litreye kadar olan şişe ve benzeri kaplardan (kap başına)	0,01	0,03
1 litreden büyük şişe ve benzeri kaplardan (beher litre)	0,005	0,015

Harcın ödenmesi:

MADDE 66 – Kaynak Suları Harcı, bu suların satışa arzı için kaplara doldurulmasını müteakip, kaplar üzerine özel işaret konulması sırasında bu işi yapan belediyeye makbuz

134 Bu maddeye; 30/12/2004 tarihli ve 5281 sayılı Kanunun 21 inci maddesiyle, "kaynak sularının" ibaresinden sonra gelmek üzere "işlenmiş sular dahil) ibaresi eklenmiş ve metne işlenmiştir.

135 Bu maddede düzenlenen harç oranlarıyla ilgili olarak; 7/5/2005 tarihli ve 25808 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 13/4/2005 tarihli ve 2005/8730 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının Eki Listeye bakınız.

karşılığı peşin olarak ödenir. Başka bir belediye sınırları ve mücavir alanları içinde satışa arz edilen kaynak sularından ikinci bir kez harç alınmaz.

BEŞİNCİ BÖLÜM
Tellallık Harcı

Konu:

MADDE 67 – Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde belediyelere ait hal, balıkhane, mezat yerleri ve ilgilinin isteğine bağlı olarak belediye münadisi veya tellalı bulundurulan sair yerlerde, gerçek veya tüzelkişiler tarafından her ne surette olursa olsun her çeşit menkul ve gayrimenkul mal ve mahsüllerin satışı, Tellallık Harcına tabidir.

Mükellef:

MADDE 68 – Tellallık Harcını, mal ve mahsullerini satan gerçek veya tüzel kişiler ödemekle mükelleftirler.

Gerçek veya tüzelkişiler yapacakları satışları, satış yapmadan önce belediye veya mahallindeki belediye ilgililerine haber vermekle ödevlidirler. Haber verilmediği takdirde harç yüzde 50 fazlasıyla tahsil olunur.

Matrah:

MADDE 69 – Telallık Harcının matrahı, harcın konusuna giren satışların gayri safi tutarıdır. Bu tutardan hangi ad ile olursa olsun hiçbir indirim yapılmaz.

Nispet:

MADDE 70 – Tellallık Harcının nispeti, yüzde 2'dir. 100 Yeni Türk Lirasını aşan satışlarda aşan kısım için nispet yüzde 1'dir.[136]

Harcın ödenmesi:

MADDE 71 – Tellallık Harcı, belediyelerce görevlendirilecek yetkililer tarafından makbuz mukabili tahsil olunur.

ALTINCI BÖLÜM

Hayvan Kesimi, Muayene ve Denetleme Harcı

Konu:

MADDE 72 – Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde, belediyelerce veya yetkili mercilerce verilen izne dayanılarak özel kişi ve kuruluşlarca tesis edilenmezbaha ve kanaralarda kesilen hayvanların kesim öncesi ve sonrası muayenesi veya belediye sınırları ve mücavir alanlar dışında kesilmiş olup da belediye sınırı içinde satışa arz edilecek etlerin sağlık bakımından muayene ve denetlenmesi, hayvan Kesimi Muayene ve Denetleme Harcına tabidir.

(Ek fıkra: 4/12/1985 - 3239/120 md.) 2678 sayılı Kanuna göre kurulan resmi ve özel kombinalar bu harçtan muaftır.

Mükellef:

MADDE 73 – Harcı, hayvan veya et sahipleri ödemekle yükümlüdür.

---

136 30/12/2004 tarihli ve 5281 sayılı Kanunun 22 nci maddesiyle, bu maddede yer alan "500.000 lirayı" ibaresi, "100 Yeni Türk Lirasını" olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

Tarife:

MADDE 74 – Harç hayvan başına aşağıdaki tarifeye göre hesaplanır.[137]

(Değişik tarife: 30/12/2004-5281/23 md.)	**Harcın Tutarı (YTL)**	
	En az	**En çok**
Hayvanın cinsi: a) Küçükbaş	1	3
b) Büyükbaş	2,5	7,5

Harcın ödenmesi :

MADDE 75 – Harç, makbuz mukabilinde peşin olarak alınır.

YEDİNCİ BÖLÜM

Ölçü ve Tartı Aletleri Muayene Harcı

Konu:

MADDE 76 – Ölçü ve tartı alet ve vasıtaları ile ölçeklerin ilgili mevzuat hükümlerine göre belediyelerce damgalanması, Ölçü ve Tartı Aletleri Muayene Harcına tabidir.[138]

Harcın tarifesi:

MADDE 77 – Bu harç, ölçü ve tartı alet ve vasıtaları ile ölçeklerin belediyelerce damgalanması karşılığında aşağıdaki tarifeye göre alınır.[139]

---

137 Bu maddede düzenlenen harç oranlarıyla ilgili olarak; 7/5/2005 tarihli ve 25808 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 13/4/2005 tarihli ve 2005/8730 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının Eki Listeye bakınız.

138 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 63 üncü maddesiyle, bu fıkrada yer alan "kanun ve tüzük" ibaresi "mevzuat" şeklinde değiştirilmiştir.

(Değişik tarife: 30/12/2004-5281/24 md.)	Harcın Tutarı (YTL)	
	En az	En çok
a) Tartı ağırlıklarının her birinden	0,5	1,5
b) Uzunluk ölçülerinin her birinden	0,5	1,5
c) Akıcı ve kuru daneli maddelerin hacim ölçeklerinin her birinden	1	3
d) El terazilerinden	2	6
e) Normal masa terazilerinden	3	9
f) Otomatik (ibreli) terazilerden	4	12
g) Elektronik terazilerden	5	15
h) Kantar ve basküllerden	10	30

Harcın ödeme şekli:

MADDE 78 – Bu harç damgalama sırasında makbuz karşılığında ödenir.

MÜKERRER YEDİNCİ BÖLÜM

Bina İnşaat Harcı

Konu, vergiyi doğuran olay:

EK MADDE 1 – (Ek: 21/1/1982 - 2589/1 md.)

Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde yapılan her türlü bina inşaatı (ilave ve tadiller dahil), inşaat veya tadilat ruhsatının alınmasında Ek Madde 6'da yer alan tarifede gösterilen nispet ve hadlerde bina inşaat harcına tabidir.

139 Bu maddede düzenlenen harç oranlarıyla ilgili olarak; 7/5/2005 tarihli ve 25808 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 13/4/2005 tarihli ve 2005/8730 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının Eki Listeye bakınız.

Konut veya işyerlerinin kullanılış tarzlarının dağiştirilmesi (konutun işyerine veya harca tabi olmayan işyerinin harca tabi işyerine dönüştürülmesi) halinde de bu değişiklik tadilat sayılarak ek harca tabi tutulur.

İnşaata ruhsatsız başlanması halinde de harç alacağı doğmuş sayılır.

Bu hükümlerin yürürlüğe girmesinden önce inşa edilmiş olan binaların yüzölçümlerine ilave veya binada tadilat yapılması halinde harç, binanın toplam yüzölçümüne göre tabi olduğu tarife esas alınarak ve yalnız ilave edilen kısmın yüzölçümü üzerinden hesaplanır.

Bu hükümlerin yürürlüğe girdiği tarihten sonra inşa adilmiş olan binalarda tadil veya ilaveler yapılması halinde harç, binanın önceki yüzölçümü ile ilave kısmın yüzölçümü toplamı üzerinden hesaplanır. Ancak, daha önce aynı konut ve işyeri birimleri için ödenmiş bulunan bina inşaat harcı yeniden hesaplanan harçtan mahsup edilir.

İstisnalar:

EK MADDE 2 – (Ek: 21/1/1982 - 2589/1 md.)

Aşağıdaki bina inşaatları bina inşaat harcından müstesnadır.

a) İnşaat giderleri genel ve katma bütçeler ile il özel idareleri ve belediye bütçelerinden karşılanan her türlü binalar,

b) Hastane, prevantoryum, sanatoryum, dispanser ve benzeri sağlık kuruluşları,

c) **(Değişik: 1/6/2007-5679/1 md.)** Her türlü fabrika, değirmen, sınai nitelikteki imalathaneler ve tersaneler, organize sanayi bölgelerinde yapılan her türlü bina inşaatı ile sera ve benzeri örtü altı tarım yapılan tesisler, ahır, samanlık, kümes, su ürünleri ve hayvan barınağı ile yemlik gibi yapı ve tesis inşaatı,

d) Yatırım Teşvik Belgesi kapsamında inşa edilen binalar, Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Devlet Planlama Teşkilatınca teşviki karara bağlanmış otel, motel ve benzeri turistik tesisler,[140]

e) Kooperatifler eliyle, anasözleşmelerine uygun olarak, yapılan sanayi ve küçük sanat siteleri ile esnaf çarşıları,

f) Dini hizmetlerin ifasına mahsus ve umuma açık bulunan ibadethaneler, bunların müştemilatı,

g) Karşılık gözetmeksizin Devlete devrolunmak şartıyla inşa edilen okullar ve öğrenci yurtları,

h) Deprem, su basması, yangın gibi tabii afetler sebebiyle binaları yanan, yıkılan ve kullanılmaz hale gelen kişiler tarafından, afetin vukubulduğu tarihten itibaren en geç 5 yıl içinde, afetin vukubulduğu yerlerde veya kamu kuruluşlarınca gösterilen yerlerde inşa edilen binalar,

i) Yangın, su basması, kaya düşmesi, çığ ve benzeri afetlerden zarar görmesi muhtemel yerlerdeki binaların sahipleri tarafından, afete maruz kalınacağının yetkili kuruluşlarca tebliğ tarihinden itibaren en geç 5 yıl içinde, kamu kuruluşlarınca gösterilen yerlerde inşa edilen binalar,

j) Bina inşaat harcı ödemek veya istisnadan yararlanmak suretiyle inşaat ruhsatı alınmış olupda İmar Kanununun 10 uncu maddesi gereğince, ruhsatları yenilenen binalar.

Yukarıda (h) ve (i) fıkralarında belirtilen hallerde, kamu kuruluşlarınca ilgili kanunlarına göre hak sahiplerine teslim edilmek üzere inşa olunan binalar da bu istisnadan fayda-

140 15/7/2016 tarihli ve 6728 sayılı Kanunun 41 inci maddesiyle, bu fıkrada yer alan "Kültür ve Turizm Bakanlığı" ibaresi "Yatırım Teşvik Belgesi kapsamında inşa edilen binalar, Kültür ve Turizm Bakanlığı" şeklinde değiştirilmiştir.

landırılır. Şu kadar ki bu bentlerde yer alan istisnadan faydalanacak mükellefler, İmar ve İskan Bakanlığından veya bu Bakanlığın yetkili kıldığı kuruluşlardan afete maruz kaldıklarına dair alacakları bir belgeyi belediyeye ibraz etmeye mecburdurlar.

Mükellef:

EK MADDE 3 – (Ek: 21/1/1982 - 2589/1 md.)

Bina inşaat harcını inşaat, ilave veya tadilat için inşaat ruhsatı alanlar öder.

İnşaata ruhsatsız başlanılmasından mükellef, inşaat ruhsatı almak mecburiyetinde olanlardır.

Binanın kullanış tarzının değiştirilmesi halinde mükellef, binanın sahipleridir.

Matrah:

EK MADDE 4 – (Ek: 21/1/1982 - 2589/1 md.)

Bina İnşaat Harcının matrahı, her bir konut veya işyeri biriminin ayrı ayrı inşaat sahasının yüzölçümleridir.

Konut inşatlarında inşaat alanının tespitinde, sığınak, merdiven sahanlığı, müşterek garaj, depo, kalorifer ve kapıcı dairesi gibi ortak yerlerden gelen paylar ile kömürlükler hariç tutulur, özel garaj ve özel depo gibi müştemilat dahil edilir.

İşyeri inşaatlarında, inşaat alanına müştemilat ve ortak yerlerden gelen hisselerin tümü dahildir.

Matrahın hesaplanmasında metrekare kesirleri atılır.

Harcın ödenmesi ve yeri:

EK MADDE 5 – (Ek: 21/1/1982 - 2589/1 md.)

Bina İnşaat Harcı, inşaat ruhsatının alınmasından önce makbuz karşılığında ilgili belediyeye ödenir.

İnşaatın kısmen yapılması veya hiç yapılmaması halinde inşaat ruhsatı kısmen veya tamamen iptal edilirse, daha önce ödenmiş olan harçta gerekli düzeltme ve iadeler yapılır.

Tarife:

EK MADDE 6 – (Ek: 21/1/1982 - 2589/1 md.)[141]

Bina inşaat harcı aşağıdaki tarifeye göre alınır.

(Değişik tarife: 30/12/2004-5281/25 md.)

1. Konut İnşaatı:	**m² başına (YTL)**	
İnşaat Alanı	**En az**	**En çok**
a) 100 m² ye kadar	0,50	1,5
b) 101-120 m²	1	3
c) 121-150 m²	1,5	4,5
d) 151-200 m²	2	6
e) 200 m²'den yukarı	2,50	7,5

2. İşyeri İnşaatı:	**m² başına (YTL)**	
İnşaat alanı	**En az**	**En çok**
a) 25 m² ye kadar	2	6
b) 26-50 m²	3	9
c) 51-100 m²	4	12
d) 100 m²'den yukarı	5	15

141 Bu maddede düzenlenen harç oranlarıyla ilgili olarak; 7/5/2005 tarihli ve 25808 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 13/4/2005 tarihli ve 2005/8730 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının Eki Listeye bakınız.

EK MADDE 7 - (Ek: 9/6/2021-7327/16 md.)

Bina inşaatlarında, inşaat ruhsatı başvurusunun 80 inci maddede sayılan imarla ilgili harçlara ve 97 nci madde gereği alınan imarla ilgili ücretlere konu işlemler ile 2560 sayılı Kanunun 17 nci ve 18 inci maddesi kapsamında alınması gereken bağlantı ve iştirak bedeli ile su ve kanalizasyon durum belgesini kapsayacak şekilde tek başvuruda yapılması hâlinde; ek 6 ncı maddede ve 84 üncü maddede yer alan tarifeler uyarınca tahsil edilmesi gereken harçlardan her birisi ve 97 nci madde kapsamında tahsil edilecek ücretler ile su ve kanalizasyon idaresinin yılı içinde belirlediği su ve kanalizasyon durum belgesi ücreti ile bağlantı ve iştirak bedeli hesaplanarak tek seferde tahsil edilir. Belediyesince tahsil edilen su ve kanalizasyon durum belgesi ücreti ile bağlantı ve iştirak bedeli, tahsil edildiği günün akşamına kadar mahsuba konu edilmeden ilgili su ve kanalizasyon idaresi hesabına aktarılır. Tahsil ettiği ücreti ve bedeli yukarıda belirtilen süre içinde ilgili idareye aktarmayan belediyelerden, bu tutarlar 6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesine göre belirlenen oranda gecikme faizi uygulanarak tahsil edilir.

Başvuranın talebinden vazgeçmesi veya idarenin herhangi bir sebeple işlemleri kısmen veya tamamen yerine getirmemesi nedeniyle uygulama kabiliyeti kalmamış olan işlemlerin her birisi için birinci fıkra uyarınca daha önce tahsil edilmiş olan harçlar, ücretler veya bedellerden işlemin mevcut durumu göz önünde bulundurularak ilgili idaresince gerekli düzeltme ve iadeler yapılır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca belirlenir.

SEKİZİNCİ BÖLÜM
Çeşitli Harçlar

Kayıt ve suret harcı:

MADDE 79 – Belediyeler ve belediyelere bağlı müesseselerden istenecek her türlü kayıt suretleriyle gayrimenkullerle ilgili harita plan ve krokilerin suretleri, Kayıt ve Suret Harcına tabidir.

Altyapı kazı izni harcı:

MÜKERRER MADDE 79- (Ek: 15/2/2018-7099/10 md.)

Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde umumi hizmet alanlarında yapılacak kazı işlemleri için belediyece verilecek altyapı kazı izni, altyapı kazı izni harcına tabidir. Bu harcın mükellefi altyapı kazı izni talebinde bulunanlardır.

Altyapı kazı izni harcının matrahı, öncelikle Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca yayımlanan birim fiyatlar olmak üzere Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı veya bunların ilgili birimlerince yayımlanan birim fiyatlarının, bu idarelerde kazı alanı türü itibarıyla birim fiyatının olmaması halinde diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca yayımlanan birim fiyatlarının, kazı alanıyla çarpılması sonucu bulunan ve alan tahrip tutarı olarak tanımlanan tutardır. Altyapı kazı izni harcı, alan tahrip tutarı üzerinden binde 2 oranında alınır. Cumhurbaşkanı belediye grupları itibarıyla bu oranı yarısına kadar indirmeye, on katına kadar artırmaya yetkilidir.[142]

---

142 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 63 üncü maddesiyle, bu fıkrada yer alan "Bakanlar Kurulu" ibaresi "Cumhurbaşkanı" şeklinde değiştirilmiştir.

Bu madde kapsamında verilecek altyapı kazı izinleri için ilgili belediyeden altyapı kazı izni belgesi alınır. Altyapı kazı izni başvuruları on beş gün içerisinde sonuçlandırılır. Altyapı kazı alanı ile kazı sırasında diğer altyapı tesislerine zarar verilmesi halinde bu tesisler kazıyı yapan tarafından eski haline getirilir. Altyapı kazı alanı, alan tahrip tutarının peşin yatırılması veya alan tahrip tutarı kadar teminat verilmesi halinde belediyece de kapatılabilir. İzinsiz altyapı kazısı yapanlara veya altyapı kazı alanını usulüne uygun kapatmayanlara belediye encümenince alan tahrip tutarının beş katına kadar idari para cezası verilir. İdari para cezası, ilgilisine tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde ödenir. Bu yerlerin alan tahrip tutarı, varsa teminatı düşülerek ayrıca tahsil edilir.

İmar ile ilgili harçlar:

MADDE 80 – İmar mevzuatı gereğince aşağıda belirtilen harçlar belediyece tahsil olunur.

a) Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde İmar Kanununa göre ilk kez yapılan veya istek üzerine gerçekleştirilen müteakip parselasyon işlemleri "Parselasyon Harcına" (teşvik belgesini haiz organize sanayi bölgeleri hariç olmak üzere),

b) Verilecek ifraz ve tevhit kararları "İfraz ve Tevhit Harcına",

c) Proje tasdik işlemleri "Plan ve Proje Tasdik Harcına",

d) Zemin ve yol kanal açma izni verilmesi, yapım ve yıkım artığı malzeme ile toprak kazısının taşınması için belediyelerce yer gösterilmesi ve bu yerlerin tesviyesi "Zemin Açma İzni ve Toprak Hafriyatı Harcına",

e) **(Mülga: 21/1/1982 - 2589/5 md.)**

f) Yapı kullanma izni verilmesi işleri "Yapı Kullanma İzni Harcına" tabidir.

(Değişik: 18/5/1987 - 3365/2 md.) Yatırım Teşvik Belgesi kapsamında inşa edilen yapı ve tesisler, 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun Hükümleri uyarınca yapılan yapı ve tesisler ile belediye ve mücavir alan sınırları içinde veya dışında inşa edilecek sera ve benzeri örtü altı tarım faaliyetinde kullanılmak üzere inşa edilen tesisler, ahır, samanlık, kümes ve hayvan barınakları ile yemlik gibi yapı ve tesisler 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu uyarınca alınacak ücretler ile Bina İnşaat Harcı dahil yukarıda sayılan Harçlardan müstesnadır.[143] [144]

Organize Sanayi Bölgeleri ile Sanayi ve Küçük Sanat Sitelerinde yapılan Yapı ve Tesisler Bina İnşaat Harcı ve Yapı Kullanma İzni Harcından müstesnadır.[145]

İşyeri açma izni harcı:

MADDE 81 – Belediye sınırları veya mücavir alanlar içinde bir işyerinin açılması "İşyeri Açma İzni Harcına" tabidir.

---

143 1/6/2007tarihli ve 5679 sayılı Kanunun 2 nci maddesiyle bu fıkrada yer alan "ahır" ibaresinden önce gelmek üzere "sera ve benzeri örtü altı tarım faaliyetinde kullanılmak üzere inşa edilen tesisler," ibaresi ve "Bina İnşaat Harcı" ibaresinden önce gelmek üzere "5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu uyarınca alınacak ücretler ile" ibaresi eklenmiş ve metne işlenmiştir.

144 15/7/2016 tarihli ve 6728 sayılı Kanunun 42 nci maddesiyle, bu fıkrada yer alan "7269 sayılı" ibaresi "Yatırım Teşvik Belgesi kapsamında inşa edilen yapı ve tesisler, 7269 sayılı" şeklinde değiştirilmiştir.

145 Bu maddenin son fıkrası, 18/5/1987 tarih ve 3365 sayılı Kanunla yapılan değişiklikler (2) fıkra halinde düzenlenmiştir.

Muayene, ruhsat ve rapor harcı:

MADDE 82 – Mevzuat gereğince alınması zorunlu veya isteğe bağlı görülen ve belediyeler veya onlara bağlı kuruluşlar tarafından düzenlenerek ilgilisine verilecek; muayene ve sağlıkla veya fenni konularla ilgili tahlillere ilişkin olup bu kanunda ayrıca harca tabi tutulmamış olan ruhsatlar, rapor ve belgeler "Muayene, Ruhsat ve Rapor Harcına" tabidir.

Sağlık belgesi harcı:

MADDE 83 – Yaptıkları işler ve gördükleri hizmetler dolayısıyla özel mevzuatı gereğince belediyelerden sağlık belgesi almak mecburiyetinde olan kişilere verilecek bu tür belgeler ile bunların belli aralıklarla yenilenmeleri "Sağlık Belgesi Harcına" tabidir.

Esnaf muaflığı belgesi harcı :

Mükerrer Madde 83 – (Ek:22/7/1998 - 4369/79 md.; Mülga: 11/8/1999 - 4444/14 md.)

Çeşitli harçlara ait tarifeler:

MADDE 84 – Bu bölümde yazılı çeşitli harçlar aşağıdaki tarifeye göre alınır.[146]

(Değişik tarife: 30/12/2004-5281/26 md.)	**Harcın Tutarı (YTL)**	
	En az	**En çok**
1. Kayıt ve suret harçları: a) Her sayfa başına	0,25	0,75
b) Harita plân ve krokilerin beher metrekaresinden	4	12
2. İmarla ilgili harçlar (Ticaret ve konut bölgeleri için ayrı ayrı): a) İlk parselasyon harcı (beher metrekare için)	0,05	0,15
b) İfraz ve tevhid harcı (beher metrekare için)	0,05	0,15
c) Plân ve proje tasdik harcı (beher inşaat metrekaresi için)	0,05	0,15
d) Zemin açma izni ve toprak hafriyatı harcı da) Toprak (beher metreküp için)	0,15	0,45
db) Kanal (beher metrekare için)	0,50	1,50
e) Yapı kullanma izni harcı (beher inşaat metrekaresi için)	0,05	0,15
3. İşyeri açma izni harcı: (beher metrekare için işin mahiyetine göre) Ancak bu miktar hiçbir suretle beşbin metrekareye isabet edecek tutarı aşamaz.	0,10	1
4. Muayene ruhsat ve rapor harcı	5	15
5. Sağlık belgesi harcı	1	3

146 Bu maddede yer alan maktu vergi ve harç tarifeleri ile ilgili olarak, 18/2/2014 tarihli ve 28917 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 10/2/2014 tarihli ve 2014/5896 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı Eki Karara bakınız.

Çeşitli harçların uygulama esasları ve ödenmesi:

MADDE 85 – Bu bölümde yazılı harçlar makbuz karşılığında veya basılı damga vurulmak suretiyle peşin olarak ödenir.

Harçların uygulanmasına ilişkin esas ve usuller Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikle belirlenir.[147]

ÜÇÜNCÜ KISIM
Harcamalara Katılma Payları

Yol harcamalarına katılma payı:

MADDE 86 – (Değişik birinci cümle: 12/11/2012-6360/28 md.) Belediyelerce veya belediyelere bağlı müesseselerce aşağıdaki şekillerde inşa, tamir ve genişletilmeye tabi tutulan yolların iki tarafında bulunan veya başka bir yola çıkışı olmaması dolayısıyla bu yoldan yararlanan gayrimenkullerin sahiplerinden meclis kararı ile Yol Harcamalarına Katılma Payı alınabilir.

a) Yeni yol açılması;

b) Mevcut yolların yüzde 40 nispetinde veya daha fazla genişletilmesi;

c) Kaldırımsız ve bakımsız bulunan yolların, kaldırım veya parke kaldırım haline getirilmesi veya asfalt yapılması, kaldırım veya şose halindeki yolların da parke, beton veya asfalta çevrilmesi;

---

147 29/11/2018 tarihli ve 7153 sayılı Kanunun 28 inci maddesiyle bu fıkrada yer alan "İçişleri" ibaresi "Çevre ve Şehircilik" şeklinde değiştirilmiştir

d) Mevcut kaldırım veya parkelerin sökülüp yeniden düzenlenmesi,

Yolların kaldırımlar da dahil olmak üzere (15) metreden fazla genişliklerine düşen giderler, belediyelere ait olup harç payına konu teşkil etmez.

İki ve daha fazla yol kenarında bulunan gayrimenkuller için asıl cepheyi teşkil eden yoldan düşen pay tam, diğer yollara ait pay ise yarım olarak hesaplanır.

Kanalizasyon harcamalarına katılma payı:

MADDE 87 – Belediyelerce ve belediyelere bağlı müesseselerce, aşağıdaki şekilde kanalizasyon tesisi yapılması halinde, bunlardan faydalanan gayrimenkullerin sahiplerinden, Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Payı alınır:

a) Yeni kanalizasyon tesisi yapılması,

b) Mevcut tesislerin sıhhi ve fenni şartlara göre ıslah edilmesi.

İki ve daha fazla yol kenarında bulunan gayrimenkuller, hangi yoldaki kanalizasyona bağlanmış ise, payın hesabında o yola ait kanalizasyon giderleri nazara alınır.

Su tesisleri harcamalarına katılma payı:

MADDE 88 – Belediyelerce veya belediyelere bağlı müesseselerce beldede aşağıdaki şekillerde su tesisleri yapılması halinde, dağıtımın yapıldığı saha dahilindeki gayrimenkullerin sahiplerinden, Su Tesisleri Harcamalarına Katılma Payı alınır:

a) Yeni içmesuyu şebeke tesisleri yapılması,

b) Mevcut şebeke tesislerinin tevsii ve ıslahı.

Birden fazla yol kenarında bulunan gayrimenkullere ait payın hesabında, bunların yalnız suya bağlandıkları yol üzerindeki uzunlukları esas alınır.

Payların hesaplanması:

MADDE 89 – (Değişik: 4/12/1985 - 3239/121 md.)

a) Harcamalara katılma payları, bir program dahilinde veya istek üzerine doğrudan doğruya yapılan işlerde, bu hizmetler dolayısıyla yapılan giderlerin tamamıdır. Şu kadar ki yapılacak giderler peşin ödendiği takdirde bu paylar ilgililerden yüzde yirmibeş noksanı ile alınır. Ancak, bu tür hizmet giderleri Bayındırlık ve İskan Bakanlığı ile İller Bankası tarafından tespit edilen ve yayınlanan rayiç ve birim fiyatlara göre hesaplanan tutarları aşamaz.

Özel Devlet yardımları, karşılıksız fon tahsisleri, bu işler için yapılacak bağış ve yardımlar ve istimlak bedelleri giderler tutarından indirilir.

Harcamalara katılma payları bina ve arsalarda vergi değerinin yüzde 2'sini geçemez.

(Son paragraf iptal: Ana. Mah. nin 28/3/2002 tarih ve E. 2001/5, K. 2002/42 sayılı kararı ile.)

b) Belediyelerin (3030 sayılı kanunun uygulandığı şehirlerde hizmeti veren belediyelerin) görüşü alınmak suretiyle, Harcamalara Katılma paylarını 1/2'ye (peşin ödemede 1/3'e) kadar indirmeye, pay çeşitlerine göre farklılaştırma yapmaya, payların ödenecek miktarını birlikte veya pay çeşitlerine göre ayrı ayrı olmak üzere Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca bildirilecek son genel nüfus sayımı sonuçlarını

da dikkate almak suretiyle ve belediyeler itibariyle tespit etmeye Cumhurbaşkanı yetkilidir.[148] [149]

Payların tahakkuk şekli:

MADDE 90 – Yol Harcamalarına Katılma Payı, bu hizmetin yapıldığı yollardan faydalanan, Su Tesisleri İle Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Payları ise hizmetten faydalanma şekillerine göre ilgili gayrimenkul sahipleri arasında ve 89 uncu maddeye göre hesaplanan katılma payları toplamının ilgili gayrimenkullerin vergi değerleri toplamına oranlanarak dağıtılması suretiyle hesaplanıp tahakkuk ettirilir. Şu kadar ki, ibadet yerleri hakkında harcamalara katılma payı tahakkuku yapılmaz.

Tahakkuk zamanı:

MADDE 91 – Harcamalara katılma paylarının tahakkuku, işler hangi ihale usulü ile yapılmış olursa olsun, hizmetin tamamlanarak halkın istifadesine sunulmuş olmasından sonra yapılır.

(Ek: 4/12/1985 - 3239/122 md.) Ancak, yapılacak yazılı tebliğ ile verilecek süre içinde ilgililerin harcamalara katılma paylarını peşin ödemeyi kabul etmeleri halinde, bu paylar, kabule ilişkin yazılı başvuru tarihinden itibaren bir ay içinde tahakkuk ettirilir.

Payların ilanı:

MADDE 92 – Yukarıdaki maddelerde yazılı esaslar dairesinde hesaplanan paylar, mükelleflerin soyadları, adları,

---

148 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 63 üncü maddesiyle, bu bentte yer alan "Bakanlar Kurulu" ibaresi "Cumhurbaşkanı" şeklinde değiştirilmiştir.

149 29/11/2018 tarihli ve 7153 sayılı Kanunun 28 inci maddesiyle bu bentte yer alan "İçişleri" ibaresi "Çevre ve Şehircilik" şeklinde değiştirilmiştir

adresleri ve kendilerine isabet eden pay miktarını gösteren ve mahiyetlerine göre mahalle, cadde ve sokak itibariyle düzenlenecek tahakkuk cetvellerinin bir ay süre ile belediye ilan yerlerine asılması suretiyle ilan olunur.

Katılma payları tutarları mükelleflere ayrıca tebliğ olunur.

Tahsil şekli:

MADDE 93 – (Değişik birinci fıkra: 4/12/1985 - 3239/123 md.) Harcamalara katılma payları belediyelerce veya bunlara bağlı müesseselerce, 92 nci maddeye göre payların ilan ve tebliğ edildiği yılı takip eden yıldan itibaren iki yılda ve dört eşit taksitte, peşin ödemelerle tahakkuk tarihinden itibaren bir ay içinde tahsil olunur. Ancak, yukarıda yazılı ödeme sürelerini, ilgili belediyelerin teklifi üzerine, 5 yıla (peşin ödemelerde bir yıla) kadar uzatmaya ve buna göre taksit sürelerini tespit etmeye Cumhurbaşkanı yetkilidir. Cumhurbaşkanınca bu yetkinin kullanılması halinde, uzatılan ödeme süreleri için belediyeler, belediye meclislerinin kararı üzerine ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uyarınca alınan tecil faizi oranını aşmamak üzere faiz alabilirler.[150]

Satış, hibe ve trampa gibi devir hallerinde ferağ sırasında o tarihe kadar ödenmemiş taksitler peşin olarak tahsil olunur.

Harcamalara katılma payına tabi gayrimenkullerin listesi belediyelerce ilgili tapu dairelerine bildirilir. Bu gayrimenkullerin satış, hibe ve trampaları halinde tapu dairesi payın

150 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 63 üncü maddesiyle, bu fıkrada yer alan "Bakanlar Kurulu" ibaresi "Cumhurbaşkanı" şeklinde ve "Bakanlar Kurulunca" ibaresi "Cumhurbaşkanınca" şeklinde değiştirilmiştir.

tahsilini sağlamak üzere, belediyeyi haberdar eder ve pay ödenmedikçe intikal işlemi yapılmaz.

Yönetmelikle tespit olunacak hususlar:

MADDE 94 – Harcamalara Katılma Paylarının uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca düzenlenecek bir yönetmelikte belirtilir.[151]

DÖRDÜNCÜ KISIM
Çeşitli Hükümler

Belediyelerin gruplara ayrılması:

MADDE 95 – Belediyeler, nüfusları ile ekonomik ve sosyal gelişme durumlarına göre Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığının görüşü alınarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca beş gruba ayrılır ve Resmi Gazete'de ilan olunur.[152]

Bu şekilde ayrılacak belediye grupları bu kanunun yayımı tarihinden itibaren her üç yılda bir yukarıdaki usule göre gözden geçirilerek yenilenir.

---

151 29/11/2018 tarihli ve 7153 sayılı Kanunun 28 inci maddesiyle bu fıkrada yer alan "Maliye, Bayındırlık ve İmar ve İskan Bakanlıklarının görüşü alınarak İçişleri" ibaresi "Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınarak Çevre ve Şehircilik" şeklinde değiştirilmiştir.

152 29/11/2018 tarihli ve 7153 sayılı Kanunun 28 inci maddesiyle bu fıkrada yer alan "Maliye Bakanlığı ile Devlet Planlama Teşkilatının görüşü alınarak İçişleri" ibaresi "Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığının görüşü alınarak Çevre ve Şehircilik" şeklinde değiştirilmiştir.

Vergi ve harç tarifelerinin tespiti:[153]

MADDE 96 – A) **(Değişik: 24/5/2013-6487/16 md.)** Cumhurbaşkanı, bu Kanunda en az ve en çok miktarları gösterilen vergi ve harçların tarifelerini belediye grupları itibarıyla tayin ve tespit eder.

(Ek paragraf: 26/2/2014-6527/5 md.) Ancak, bu Kanunun 15 inci maddesinde, 21 inci maddesinin birinci fıkrasının (III) numaralı bendinde, 56 ncı maddesinde, 60 ıncı maddesinde ve 84 üncü maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendinde yer alan maktu vergi ve harç tarifeleri, Kanunda belirtilen en alt ve en üst sınırları aşmamak şartıyla mahallin çeşitli semtleri arasındaki sosyal ve ekonomik farklılıklar göz önünde tutularak ilgili belediye meclislerinin önerisi üzerine Cumhurbaşkanınca tespit edilir. Tespit edilen bu tutarlar, her takvim yılı başından geçerli olmak üzere bir önceki yıla ilişkin olarak Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belirlenen yeniden değerleme oranında artırılır. Bu şekilde hesaplanan miktar ve tutarların, virgülden sonraki iki hanesi dikkate alınarak uygulanır. Şu kadar ki, bu miktar ve tutarlar ilgili tarifeler için belirlenen en çok tutarı aşamaz. Bu uygulamaya ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.[153]

B) **(İptal: Anayasa Mahkemesi'nin 29/12/2011 tarihli ve E.: 2010/62 K.: 2011/175 sayılı Karar ile.)**[154]

---

153 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 63 üncü maddesiyle, bu maddenin (A) fıkrasının birinci paragrafında yer alan "Bakanlar Kurulu" ibaresi "Cumhurbaşkanı" şeklinde ve ikinci paragrafında yer alan ", İçişleri Bakanlığının görüşü ve Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca" ibaresi "üzerine Cumhurbaşkanınca" şeklinde değiştirilmiştir.

154 Sözkonusu İptal Kararı Resmî Gazete'de yayımlandığı 19/5/2012 tarihinden başlayarak bir yıl sonra yürürlüğe girmiştir.

C) **(Ek: 4/12/1985 - 3239/124 md.)** Cumhurbaşkanı bu Kanunda yer alan maktu vergi ve harçların en az ve ençok miktarlarını belirleyen hadleri birlikte veya ayrı ayrı yahut her vergi ve harçla ilgili tarifelerde yer alan en az ve en çok hadleri birlikte veya ayrı ayrı on katına kadar artırmaya ve Kanunda yazılı hadlerden az ve bu hadlerin on katından çok olmamak üzere yeni hadler tespit etmeye ve 21 inci maddede yazılı Eğlence Vergisi nispetlerini birlikte veya ayrı ayrı bir katına kadar artırmaya veya sıfıra kadar indirmeye yetkilidir.

Ücrete tabi işler:

MADDE 97 – (Değişik: 4/12/1985 - 3239/125 md.)

Belediyeler bu Kanunda harç veya katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı olarak ifa edecekleri her türlü hizmet (...)[155] için belediye meclislerince düzenlenecek tarifelere göre ücret almaya yetkilidir. Belediye'ye tekel olarak verilmiş işler kendi özel hükümlerine tabidir.

(İkinci fıkra iptal: An. Mah. nin 31/3/1987 tarih ve E: 86/20, K.: 87/9 sayılı kararı ile)

Müze giriş ücretleri ile madenlerden belediyelere pay:

MÜKERRER MADDE 97 – (Ek: 4/12/1985 - 3239/126 md.)

Cumhurbaşkanlığına bağlı milli saraylar hariç belediye ve mücavir alan sınırları içinde gerçek ve tüzelkişilerce işletilen

155 Bu kısımda yer alan ".... ve belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde yer altı sularından kamu ve özel kişiler tarafından elde edilen kullanma ve sanayi suları..." şeklindeki ibare Anayasa Mahkemesinin 31/3/1987 tarih ve E.86/20, K. 87/9 sayılı kararı ile iptal edilmiştir.

her türlü müzelerin giriş ücretlerinin % 5'i belediye payı olarak ayrılır.[156] [157]

Belediye payı olarak ayrılan miktarın, tahsilini takip eden ayın 15 inci günü akşamına kadar müzenin bulunduğu yer (27.6.1984 gün ve 3030 sayılı Kanunun uygulandığı şehirde Büyük Şehir Belediyelerine) belediyesine ödenmesi mecburidir.

Büyük Şehir Belediyelerince tahsil edilen payın yüzde 75'i Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca bildirilecek son genel nüfus sayımı sonuçlarına göre nüfusları oranında ilgili ilçe belediyelerine dağıtılır.[158]

b) **(Değişik: 26/5/2004-5177/33 md.)** Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde faaliyet gösteren maden işletmelerince, 3213 sayılı Maden Kanununun 14 üncü maddesinde yer alan paylara ilaveten yıllık satış tutarının % 0,2'si nispetinde belediye payı ayrılır.

Bu pay, Devlet hakkının Hazineye ödenmesi sırasında ruhsat sahibi tarafından ilgili belediyeye ödenir.

Usul hükümleri:

MADDE 98 – Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanuna göre alınacak vergi, harç ve katılma payları hakkında 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ve bunların ek ve tadilleri hükümleri uygulanır.

---

156 Bu fıkrada yeralan "müzelerin giriş ücretlerinin "% 40"ı ibaresi, 22/7/1998 tarih ve 4369 sayılı Kanunun 81 inci maddesi ile metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

157 2/7/2018 tarihli 703 sayılı KHK'nin 50 nci maddesiyle, bu bentte yer alan "Türkiye Büyük Millet Meclisine" ibaresi "Cumhurbaşkanlığına" şeklinde değiştirilmiştir.

158 29/11/2018 tarihli ve 7153 sayılı Kanunun 28 inci maddesiyle bu fıkrada yer alan "İçişleri" ibaresi "Çevre ve Şehircilik" şeklinde değiştirilmiştir

Harçlara ilişkin müeyyideler:

MADDE 99 – Gerekli harçları tamamen almadan iş gören görevliler, harcın ödenmesinden mükellefler ile birlikte müteselsilen sorumludurlar.

Diplomatik muafiyetler:

MADDE 100 – Yabancı devletlerin Türkiye'de bulunan elçi, konsolos ve maslahatgüzarları (fahri olanlar hariç) ile yabancı devletin uyruğunda bulunan elçilik ve konsolosluk memurları, bu Kanun hükümlerinden karşılıklı olmak şartı ile muaftırlar.

Cumhurbaşkanınca belli edilen uluslararası kuruluşlar ile bu kuruluşların yabancı devlet uyruğundaki memurları ve anlaşmalar gereğince diplomatik muafiyet tanınan personel de bu Kanun hükümlerinden muaftırlar.[159]

Nüfus miktarı:

MADDE 101 – Bu Kanunda sözü edilen nüfus miktarları, son genel nüfus sayımı sonuçlarına göre tespit ve ilan edilen nüfusu ifade eder.

Vergi Usul Kanununun uygulanması:

MADDE 102 – 213 sayılı Vergi Usul Kanununda belirtilen vergi inceleme yetkisi hariç olmak üzere;

1. Belediye Gelir Şube Müdürü, Gelir Şube Müdürü olmayan yerlerde Belediye Hesap İşleri Müdürü, Hesap İşleri Müdürü olmayan yerlerde Muhasebeci, Vergi Dairesi Müdürü sıfat ve yetkisini haizdir.

---

159 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 63 üncü maddesiyle, bu fıkrada yer alan "Bakanlar Kurulunca" ibaresi "Cumhurbaşkanınca" şeklinde değiştirilmiştir.

2. Vergi Usul Kanununda mahallin en büyük mal memuruna verilmiş görev ve yetkiler, Belediye Gelirleri Kanunu uygulaması yönünden Belediye Başkanı tarafından kullanılır.

Sosyal amaçlı yardımlar:

MADDE 103 – 1. 4109 sayılı Asker Ailelerinden Muhtaç Olanlara Yardım Hakkındaki Kanunun 4 üncü maddesinin (a) bendi ile belediye meclislerine verilmiş bulunan zam yetkisi, yüzde 10 oranında olmak üzere bu Kanunun yalnız Meslek Vergisine ilişkin madde hükümlerine uygulanır.

2. Eğlence Vergisi hasılatının yüzde 10'u, bulunan yerlerde darülaceze ve benzeri kuruluşlar hissesi olarak ayrılıp belediyece sözü geçen müesseselere yüzde 10'u da verem savaşına ayrılıp belediye sınırları içinde Verem Savaş Derneği Teşkilatı varsa yardım olarak bu derneğe verilir.

3. Bu Kanunla sağlanan gelirlerin yüzde 1'i kanunlarla tayin edilen veya belediyelerce tespit edilen sosyal amaçlı kuruluşlara veya hizmetlere tahsis edilir.

Bu Kanunun mücavir alanlarda uygulanabilmesi:

MADDE 104 – (Değişik birinci fıkra: 4/12/1985 - 3239/127 md.) Bu Kanunda yer alan Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi ile Bina, İnşaat, İşyeri Açma İzni, İmar Mevzuatı Gereğince Alınacak Harçların mücavir alanlarda uygulanabilmesi için belediye hizmetlerinin bu mahallere götürülmüş olması şarttır.

Bu hükmün uygulanabilmesi için mücavir alanlara götürülmesi gerekli bulunan hizmetlerin kapsam ve niteliği Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca tayin ve tespit edilir.[160]

---

160 29/11/2018 tarihli ve 7153 sayılı Kanunun 28 inci maddesiyle bu fıkrada yer alan "İçişleri" ibaresi "Çevre ve Şehircilik" şeklinde değiştirilmiştir

Kaldırılan hükümler:

MADDE 105 – 1. 5237 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu ile ek ve değişiklikleri hakkındaki kanunlar,

2. 1324 sayılı Damga Resmi Kanunu ile aynı Kanunun ek ve değişikliklerine ilişkin kanunların bu Kanun kapsamına alınan ilan ve reklamlara ait hükümleri,

3. 3434 sayılı Oyun Alet ve Vasıtalarından Belediyeler ve Köy İdarelerince Alınacak Resim Hakkında Kanunun belediyelerle ilgili 1 inci maddesi hükmü,

4. 4109 sayılı Asker Ailelerinden Muhtaç Olanlara Yardım Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinin (a) bendi dışındaki hükümleri,

5. 2380 sayılı Belediyelere ve İl Özel İdarelerine Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanunun geçici 2 nci maddesi,

Yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçici hükümler:

GEÇICI MADDE 1 – Bu Kanunun yürürlük tarihinden önceki dönemlere ilişkin belediye gelirlerinin tarh, tahakkuk ve tahsilinde 5237 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu hükümleri uygulanır.

GEÇICI MADDE 2 – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Meslek Vergisinin konusuna giren bir işle iştigal edenler, vergileme ile ilgili bilgileri ihtiva eden şekil ve muhteviyatı İçişleri ve Maliye Bakanlıklarınca tesbit ve tayin edilecek bir beyannameyi 1 Eylül 1981 tarihine kadar ilgili belediyeye vermeye mecburdurlar. Bu beyannameler üzerine 1982 yılında tarh ve tahakkuk ettirilecek vergiler için tahakkuk fişi esası uygulanır.

GEÇICI MADDE 3 – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği takvim yılında vergi ve harç tarifelerinde yazılı en az miktarlar uygulanır.

GEÇICI MADDE 4 – (Ek: 18/5/1987 - 3365/3 md.)

1986 takvim yılına ait olup 1987 yılında tarh edilen ve tahakkuk eden meslek vergileri terkin, tahsil edilmiş bulunanlar red ve iade olunur.

GEÇICI MADDE 5 – (Ek: 25/12/2003 - 5035/42 md.)

31.12.2005 tarihini geçmemek üzere, mükerrer 44 üncü maddede yer alan yetkiler kullanılıncaya kadar, iş yeri ve diğer şekilde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisinin tarh ve tahakkukunda, söz konusu maddenin bu Kanunla değişmeden önceki hükümlerine göre çıkarılmış bulunan Bakanlar Kurulu Kararı ile belediyelerce alınmış kararlar uygulanmaya devam olunur.

GEÇICI MADDE 6 – (Ek: 25/6/2009 - 5917/18 md.)

31/12/2009 tarihine kadar tahakkuk eden elektrik ve havagazı tüketim vergileri için; bu Kanunun 35 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "ilgili belediyeye" ibaresi "kurumlar vergisi yönünden bağlı bulundukları vergi dairesine" şeklinde, 39 uncu maddesinde yer alan "belediyeye bir beyanname ile bildirmeye ve vergiyi aynı sürede ödemeye mecburdurlar." ibaresi "kurumlar vergisi yönünden bağlı bulundukları vergi dairesine, Maliye Bakanlığınca belirlenen usul ve esaslara göre bir beyannameyle bildirmeye ve vergiyi aynı sürede, genel bütçenin (B) işaretli cetveline gelir kaydedilmek üzere ödemeye mecburdurlar; verginin tarh, tahakkuk ve tahsiline ilgili vergi daireleri yetkilidir." şeklinde uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 7 – (Ek: 26/2/2014-6527/6 md.)[161]

2013 yılında uygulanmak üzere belediye meclislerince belirlenmiş olan; bu Kanunun 15 inci maddesinde, 21 inci maddesinin birinci fıkrasının (III) numaralı bendinde, 56 ncı maddesinde, 60 ıncı maddesinde ve 84 üncü maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendinde yer alan maktu vergi ve harç tarifeleri, Kanunun 96 ncı maddesinin (A) fıkrasının ikinci paragrafı gereğince Cumhurbaşkanınca tespit edilecek karar yürürlüğe girinceye kadar uygulanmaya devam edilir.

Yürürlük:

MADDE 106 – Bu Kanunun;

a) **(Değişik: 21/1/1982 - 2589/4 md.)** Temizleme ve Aydınlatma Harcı ile ilgili 45 ila 51 inci madde hükümleri, Emlak Vergisi 1980 genel beyan dönemini izleyen ilk genel beyan döneminin rastladığı bütçe yılının başında,

b) Diğer hükümleri 1 Temmuz 1981 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme:

MADDE 107 – Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

26/5/1981 TARİHLİ VE 2464 SAYILI ANA KANUNA İŞLENEMEYEN GEÇİCİ MADDELER:

1 – 21/1/1982 tarihli ve 2589 sayılı Kanunun geçici maddeleri:

GEÇICI MADDE 1 – Bina İnşaat Vergisi ödenmek suretiyle inşaat ruhsatı alınmış bulunan hallerde inşaat ruhsatının sonradan kısmen veya tamamen iptal edilmesi halinde, daha önce

161 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 63 üncü maddesiyle, bu maddede yer alan "Bakanlar Kurulunca" ibaresi "Cumhurbaşkanınca" şeklinde değiştirilmiştir.

ödenmiş bulunan ve iptal edilen kısma isabet eden Bina İnşaat Vergisi, Maliye Vergi dairelerince mükellefe red ve iade edilir.

GEÇICI MADDE 2 – Bu Kanunun yürürlük tarihinden önceki dönemlere ait Bina İnşaat Vergisinin tarh, tahakkuk ve tahsilinde, 1318 sayılı Finansman Kanununun Bina İnşaat Vergisine ilişkin hükümleri ile ek ve değişikliklerine ait kanun hükümleri uygulanır.

GEÇICI MADDE 3 – 1982 ve 1983 takvim yıllarında, bu Kanunla 2464 sayılı Kanuna eklenen Bina İnşaat Harcının Ek Madde 6'da yer alan tarifesinde kayıtlı en az miktarların yarısı uygulanır.

Şu kadar ki 100 m2 ye kadar olan konut inşaatlarında söz konusu tarifede kayıtlı en az miktarlar uygulanır.

2 – 3/10/1984 tarihli ve 3048 sayılı Kanunun geçici maddesi:

GEÇICI MADDE – 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 19 uncu maddesinin istisna ve muaflıklar bölümüne ilave edilen 5 inci bent gereğince itiraz safhasında ve açılmış davalar, bu Kanunun yayımı tarihinde bütün neticeleri ile ortadan kalkar.

2464 SAYILI KANUNA EK VE DEĞİŞİKLİK GETİREN MEVZUATIN YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ TARİHİNİ GÖSTERİR LİSTE

Değiştiren Kanunun/ İptal Eden Anayasa Mahkemesinin Kararının Numarası	2464 sayılı Kanunun değişen veya iptal edilen maddeleri	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2589	-	1/2/1982
3048	-	6/10/1984
3074	-	1/12/1984
3239	-	1/1/1986
3365	-	1/1/1987 tarihinden geçerli olmak üzere 26/5/1987
3914	-	24/7/1993 tarihini izleyen aybaşında
4369	80 inci maddesi	29/7/1998
4444	9 uncu maddesi	1/1/2000
4629		1/1/2002 tarihinden geçerli olmak üzere 3/3/2001 tarihinde
5035	Mükerrer Madde 44, Geçic i Madde 5	2/1/2001
5101	21,52	13/3/2004
5177	Mükerrer Madde 97	5/6/2004
5281	15, 21, Mükerer Madde 44, 56, 60, 63, 70, 74, 77, 84 ve Ek Madde 6	1/1/2005 tarihinden geçerli olmak üzere 31/12/2004
5602	19, 20, 21	21/3/2007 tarihini izleyen aybaşında
5679	Ek Madde 2, Madde 80	7/6/2007

5784	35, 37, 39	26/7/2008
5917	Geçici Madde 6	10/7/2009
6360	86	6/12/2012
Anayasa Mah.'nin 29/12/2011 tarihli ve E.: 2010/62 K.: 2011/175 sayılı Kararı	96/B	19/5/2012 tarihinden başlayarak bir yıl sonra (19/5/2013)
6487	20, 60, 96	19/5/2013 tarihinden geçerli olmak üzere 11/6/2013
6518	Mükerrer Madde 44	19/2/2014
6527	96, Geçici Madde 7	1/3/2014
6728	Ek Madde 2, 80	9/8/2016
7033	58	1/7/2017
7099	Mükerrer Madde 79	10/3/2018
KHK/700	Mükerrer Madde 44, 76, Mükerrer Madde 79, 89, 93, 96, 100, Geçici Madde 7	24/6/2018 tarihinde birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının andiçerek göreve başladığı tarihte (9/7/2018)
KHK/703	Mükerrer 97	24/6/2018 tarihinde birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının andiçerek göreve başladığı tarihte (9/7/2018)

7153	33, 44, Mükerrer 44, 85, 89, 94, 95, Mükerrer 97,104	10/12/2018
7162	21	30/1/2019
7261	56	30/12/2020
7327	Ek Madde 7	19/6/2021
7408	14	4/6/2022

2464 SAYILI KANUNUN ÇEŞİTLİ MADDELERİNDEKİ ORAN VE MİKTARLARDA ÇEŞİTLİ MEVZUAT İLE YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER CETVELİ

Değişiklik yapan Kararname		Yayımlandığı Resmi Gazete'nin		Değişiklik Gören Madde
Tarihi	Numarası	Tarihi	Numarası	
28/12/1983	83/7539	31/12/1983	18268	Ek madde 6
20/12/1985	85/10174	26/12/1985	18970	21
13/1/1988	88/12514	10/3/1988	19750	65,74,77 Ek madde 6, 84
7/1/1991	91/1365	8/2/1991	20780	21
3/5/1992	92/3278	5/9/1992	21336	15,21,56,60,65,74,77, Ek madde 6 ,84
Tebliğ	22	13/12/1996	22846	Mükerrer 44
Tebliğ	23	16/12/1997	23202 Mük.	Mükerrer 44
Tebliğ	24	1/12/1998	23540 Mük.	Mükerrer 44
Tebliğ	26	16/12/1999	23908	Mükerrer 44
Tebliğ	27	21/12/2000	24267	Mükerrer 44
Tebliğ	28	14/12/2001	24613	Mükerrer 44
Tebliğ	29	28/12/2002	24977	Mükerrer 44
Tebliğ	32	30/12/2005	26039	Mükerrer 44
Tebliğ	33	20/12/2006	26382	Mükerrer 44
Tebliğ	34	26/12/2007	26738	Mükerrer 44
Tebliğ	35	23/12/2008	27089	Mükerrer 44
Tebliğ	38	29/12/2009	27477	Mükerrer 44
Tebliğ	39	29/12/2010	27800 (6.Mük)	Mükerrer 44

Tebliğ	40	26/12/2011	28154	Mükerrer 44
Tebliğ	42	31/12/2012	28514 (4.Mük.)	Mükerrer 44
Tebliğ	43	30/12/2013	28867 (Mük.)	Mükerrer 44
10/2/2014	2014/5896	18/2/2014	28917	15, 21, 56, 60, 84
Tebliğ	46	30/12/2014	29221	Mükerrer 44
Tebliğ	47	25/12/2015	29573	Mükkerrer 44
Tebliğ	48	27/12/2016	29931	Mükkerrer 44
Tebliğ	49	29/12/2017	30285 (Mük.)	Mükkerrer 44
Tebliğ	51	31/12/2018	30642 (3.Mük.)	Mükerrer Madde 44
Tebliğ	52	27/12/2019	30991 (2.Mük.)	Mükerrer Madde 44
Tebliğ	53	29/12/2020	31349 (Mük)	Mükerrer Madde 44

5779 SAYILI
İL ÖZEL İDARELERİNE VE BELEDİYELERE GENEL BÜTÇE VERGİ GELİRLERİNDEN PAY VERİLMESİ HAKKINDA KANUN

İL ÖZEL İDARELERİNE VE BELEDİYELERE GENEL BÜTÇE VERGİ GELİRLERİNDEN PAY VERİLMESİ HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası: 5779
Kabul Tarihi: 2/7/2008
Yayımlandığı R.Gazete: Tarih: 15/7/2008 Sayı: 26937
Yayımlandığı Düstur: Tertip : 5 Cilt : 47 Sayfa:

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Kanunla, il özel idareleri ve belediyelere genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamı üzerinden ayrılacak paylara ilişkin esas ve usuller düzenlenmektedir.

Payların hesaplanması ve oranı

MADDE 2 – (1) İl özel idareleri ve belediyelere genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamı üzerinden pay verilir. Pay, genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamından, vergi iadeleri düşüldükten sonra kalan net tutar üzerinden hesaplanır.

(2) **(Değişik: 12/11/2012-6360/25 md.)** Genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamının yüzde 1,50'si büyükşehir dışındaki belediyelere, yüzde 4,50'si büyükşehirlerdeki ilçe belediyelerine ve yüzde 0,5'i il özel idarelerine ayrılır.

(3) **(Değişik: 12/11/2012-6360/25 md.)** 6/6/2002 tarihli ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununa ekli (I) sayılı listede yer alan mallardan tahsil edilen özel tüketim vergisi hariç olmak üzere, büyükşehir belediye sınırları içinde yapılan genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamının yüzde 6'sı ile genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamı üzerinden

büyükşehirlerdeki ilçe belediyelerine ayrılan payların yüzde 30'u büyükşehir belediye payı olarak ayrılır.

(4) Cumhurbaşkanı, bu maddede belirtilen oranları iki katına kadar artırmaya veya kanuni haddine kadar indirmeye yetkilidir.[162]

(5) Genel bütçe vergi gelirlerinden belediye ve il özel idarelerine ayrılan payların dağıtımına esas belediye ve il nüfusları, her yılın ocak ayından geçerli olmak üzere Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından, Türkiye İstatistik Kurumundan alınmak suretiyle, İller Bankası ve Maliye Bakanlığına bildirilir. Belde, köy, mahalle veya bunların bazı kısımlarının bir belediyeye katılması veya birleşmesi halinde bu belediyelerin payı, katılma veya birleşmenin fiilen gerçekleştiği tarihi takip eden Ocak ayının birinci gününden itibaren yeni nüfuslarına göre hesaplanır.[163]

Payların ayrılmasına ve gönderilmesine ilişkin esaslar

MADDE 3 – (1) Paylar, Maliye Bakanlığı tarafından aylık olarak hesaplanır. Maliye Bakanlığı büyükşehir belediye paylarını 5 inci maddede belirtilen esaslara göre paylaştırarak bu belediyelere doğrudan, il özel idareleri ve diğer belediyelerin paylarını ise ilgili idarelere aktarılmak üzere tahsil edilen ayı takip eden ayın sonuna kadar İller Bankasına aktarır. İller Bankası, payları 4 üncü ve 5 inci maddelerde belirtilen esaslara göre müteakip ayın en geç onuncu günü mesai saati sonuna kadar ilgili idarelere gönderir.

---

162 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 187 nci maddesiyle bu fıkrada yer alan "Bakanlar Kurulu" ibaresi "Cumhurbaşkanı" şeklinde değiştirilmiştir.

163 29/11/2018 tarihli ve 7153 sayılı Kanunun 28 inci maddesiyle bu fıkrada yer alan "İçişleri" ibaresi "Çevre ve Şehircilik" şeklinde değiştirilmiştir

(2) Belediye ve il özel idare paylarını, Kanunda belirtilen süreler içinde ilgili idarelerin hesaplarına yatırmayan sorumlular hakkında beş maaş tutarı kadar aylıktan kesme cezası uygulanır.

(3) İller Bankası ve Maliye Bakanlığı yetkilileri hakkında ikinci fıkra uyarınca yapılacak işlemler bağlı veya ilgili bulundukları bakanlıklarca yürütülür.

İl özel idare paylarının tahsisine ilişkin esaslar

MADDE 4 – (1) 2 nci maddenin ikinci fıkrasında belirtilen orana göre ayrılmış bulunan il özel idare payının;

a) Yüzde 50'lik kısmı illerin nüfusuna,

b) Yüzde 10'luk kısmı illerin yüzölçümüne,

c) Yüzde 10'luk kısmı illerin köy sayısına,

ç) Yüzde 15'lik kısmı illerin kırsal alan nüfusuna,

d) Yüzde 15'lik kısmı illerin gelişmişlik endeksine,

göre İller Bankası tarafından dağıtılır.

(2) Birinci fıkranın (c) bendinde belirtilen köy sayısı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından her yılın ocak ayından geçerli olmak üzere İller Bankasına bildirilir.[164]

(3) Birinci fıkranın (d) bendinde belirtilen kriter için Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı tarafından tespit edilen en son endeks esas alınır. Bu endeksin kullanımında iller gelişmişlik katsayılarına göre en az gelişmiş ilden en çok gelişmiş ile doğru ve eşit sayıda ili içeren beş gruba ayrılır. İllerin eşit sayıda beş gruba ayrılmasında eşitliği bozan il son gruba ilave edilir. Birinci fıkranın (d) bendine göre belirlenen miktarın

164 29/11/2018 tarihli ve 7153 sayılı Kanunun 28 inci maddesiyle bu fıkrada yer alan "İçişleri" ibaresi "Çevre ve Şehircilik" şeklinde değiştirilmiştir.

yüzde 23'ü birinci gruba, yüzde 21'i ikinci gruba, yüzde 20'si üçüncü gruba, yüzde 19'u dördüncü gruba ve yüzde 17'si beşinci gruba tahsis edilir. Bu tahsisat, her grup içinde, gruba giren illerin nüfuslarına göre dağıtılır.

Belediye paylarının tahsisine ilişkin esaslar

MADDE 5 – (1) 2 nci maddenin ikinci fıkrasında belirtilen orana göre ayrılan belediye payının; yüzde 80'lik kısmı belediyelerin nüfusuna ve yüzde 20'lik kısmı gelişmişlik endeksine göre İller Bankası tarafından belediyelere dağıtılır.

(2) **(Değişik: 12/11/2012-6360/26 md.)** Birinci fıkrada belirtilen gelişmişlik endeksine göre dağıtılacak miktar için Kalkınma Bakanlığı tarafından tespit edilen en son veriler esas alınır. Bu endeksin kullanımında, belde belediyeleri için bağlı bulunduğu ilçenin endeks değeri uygulanmak üzere, il, ilçe ve belde belediyeleri gelişmişlik katsayılarına göre en az gelişmiş olandan en çok gelişmiş olana doğru ve eşit nüfus içeren beş gruba ayrılır. Eşitliği bozan ilçe, denge kurulacak şekilde beldeleriyle birlikte bir önceki gruba veya bir sonraki gruba ilave edilir. Birinci fıkraya göre belirlenen miktarın yüzde 23'ü birinci gruba, yüzde 21'i ikinci gruba, yüzde 20'si üçüncü gruba, yüzde 19'u dördüncü gruba ve yüzde 17'si beşinci gruba tahsis edilir. Bu tahsisat, her grup içinde, gruba giren belediyelerin nüfuslarına göre dağıtılır.

(3) **(Değişik: 12/11/2012-6360/26 md.)** 2 nci maddenin ikinci fıkrasına göre ayrılan büyükşehirlerdeki ilçe belediyeleri payının; yüzde 90'lık kısmı ilçelerin nüfusuna, yüzde 10'luk kısmı ise ilçelerin yüzölçümüne göre dağıtılır. Hesaplanan tutardan yüzde 30'luk büyükşehir belediyesi payı ayrıldıktan sonra kalan miktar büyükşehir ilçe belediyelerinin hesabına İlbank A.Ş. tarafından aktarılır.

(4) **(Değişik: 12/11/2012-6360/26 md.)** 2 nci maddenin üçüncü fıkrasına göre ayrılan yüzde 6'lık büyükşehir belediye payının yüzde 60'ı doğrudan ilgili büyükşehir belediyesi hesabına aktarılır. Kalan yüzde 40'lık kısmının yüzde 70'i nüfusa, yüzde 30'u yüzölçümü esasına göre büyükşehir belediyeleri arasında dağıtılır.

(5) **(Mülga:12/11/2012-6360/26 md.)**

Denkleştirme ödeneği ve belediyelere yardım ödeneği[165]

MADDE 6 – (1) **(Değişik: 12/11/2012-6360/27 md.)** Kesinleşmiş en son genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamının binde biri Maliye Bakanlığı bütçesine nüfusu 10.000'e kadar olan belediyeler için kullanılmak üzere denkleştirme ödeneği olarak konulur. Maliye Bakanlığı, bu ödeneği, mart ve temmuz aylarında iki eşit taksit hâlinde dağıtılmak üzere, İlbank A.Ş. hesabına aktarır. İlbank A.Ş., hesabına aktarılan ödeneğin yüzde 65'ini eşit şekilde, yüzde 35'ini ise nüfus esasına göre dağıtır.

(2) Belediyelerin ihtiyaç duyduğu yatırım nitelikli projelerin gerçekleştirilmesi amacıyla Strateji ve Bütçe Başkanlığı bütçesine konulan belediyelere yardım ödeneğini, belediyelerin talebi üzerine kullandırmaya Cumhurbaşkanı yetkilidir.[166]

---

165 17/1/2019 tarihli ve 7161 sayılı Kanunun 47 nci maddesiyle, 6 ncı maddenin başlığı "Denkleştirme ödeneği ve belediyelere yardım ödeneği" şeklinde değiştirilmiş, maddeye birinci fıkrasından sonra gelmek üzere ikinci fıkra eklenmiş, mevcut ikinci fıkra üçüncü fıkra olarak teselsül ettirilmiş ve mevcut ikinci fıkrada yer alan "birinci fıkrada belirtilen ödenek" ibaresi "birinci ve ikinci fıkralarda belirtilen ödenekler" şeklinde değiştirilmiştir

166 17/1/2019 tarihli ve 7161 sayılı Kanunun 47 nci maddesiyle, 6 ncı maddenin başlığı "Denkleştirme ödeneği ve belediyelere yardım ödeneği" şeklinde değiştirilmiş, maddeye birinci fıkrasından sonra gelmek üzere ikinci fıkra eklenmiş, mevcut ikinci fıkra üçüncü fıkra olarak teselsül ettirilmiş ve mevcut ikinci fıkrada yer alan "birinci fıkrada belirtilen ödenek" ibaresi "birinci ve ikinci fıkralarda belirtilen ödenekler" şeklinde değiştirilmiştir

(3) Bu Kanunda ayrılması öngörülen paylar ile birinci ve ikinci fıkralarda belirtilen ödenekler ve ilgili kanunları gereğince aktarılması uygun görülen veya tahsis edilen ödenekler dışında, mahalli idarelere yardım amacıyla, bakanlıklar ile bağlı ve ilgili kurum ve kuruluşların bütçelerine pay, fon veya özel hesap gibi adlarla başka bir ödenek konulamaz.[167]

Kesinti yapılması

MADDE 7 – (1) Bu Kanunda, il özel idareleri ve belediyelere, genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtından ayrılacak paylar ile diğer kanunlarda bu idarelere verilmesi öngörülen paylar vergi hükmündedir.

(2) İl özel idareleri ve belediyeler ile bu idarelere bağlı kuruluşların ve bunlara ait tüzel kişilerin, 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre takip edilen Devlete olan borçları, 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun kapsamında tanımlanan Hazine alacağı niteliğindeki borçları, İller Bankasına olan borçları ile sosyal güvenlik kuruluşlarına olan borçlarına ve 10/7/2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun geçici 3 üncü,3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun geçici 5 inci maddeleri kapsamında uzlaşma sağlanmış borçları ile bu maddeler kapsamındaki kuruluşlara olan ve 31/12/2006 tarihi itibarıyla tahakkuk etmiş ve uzlaşma sağlanmamış olan borçlarına karşılık, bu idareler adına her ay genel bütçe vergi gelir-

167 30/3/2023 tarihli ve 7446 sayılı Kanunun 8 inci maddesiyle bu fıkrada yer alan "ödenekler" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve ilgili kanunları gereğince aktarılması uygun görülen veya tahsis edilen ödenekler" ibaresi eklenmiştir.

leri tahsilatı toplamı üzerinden ayrılacak tutardan, alacaklı idarelerin talebi üzerine, ilgisine göre Maliye Bakanlığı veya İller Bankası tarafından kesinti yapılarak alacaklı idarelere ödenir.[168]

(3) **(Mülga: 28/1/2010-5951/12 md.)**

(4) **(Değişik: 28/1/2010-5951/12 md.)** Bu maddenin ikinci fıkrası kapsamındaki borçlardan 1/3/2010 tarihinden önce doğmuş olanlar ile bu tarihten önce Hazinece verilen garantilerden veya ikrazen kullandırılan kredilerden kaynaklanan 4749 sayılı Kanun kapsamındaki Hazine alacakları için yapılacak kesintilerin genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamı üzerinden, il özel idareleri ve belediyeler adına aylık olarak ayrılacak tutara oranı, yüzde 40'ı aşamaz.

(5) **(Değişik: 28/1/2010-5951/12 md.)** Yapılacak kesintilerin oranlarını; alacakların nev'ine, alacaklı kuruluşlara, belirlenecek kriterler çerçevesinde borçlu kuruluşları borç ödeme kapasitelerine göre gruplandırmak suretiyle ayrı ayrı veya topluca tespit etmeye, kesinti ve mahsup işlemlerine ilişkin diğer usul ve esasları belirlemeye, Cumhurbaşkanı yetkilidir.[169]

---

168 28/1/2010 tarihli ve 5951 sayılı Kanunun 12 nci maddesiyle, bu fıkrada yer alan "sosyal güvenlik kuruluşlarına olan borçlarına" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve 10/7/2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun geçici 3 üncü,3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun geçici 5 inci maddeleri kapsamında uzlaşma sağlanmış borçları ile bu maddeler kapsamındaki kuruluşlara olan ve 31/12/2006 tarihi itibarıyla tahakkuk etmiş ve uzlaşma sağlanmamış olan borçlarına" ibaresi eklenmiş ve metne işlenmiştir.

169 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 187 nci maddesiyle bu fıkrada yer alan "Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu" ibaresi "Cumhurbaşkanı" şeklinde değiştirilmiştir.

Yürürlükten kaldırılan mevzuat ve hükümler

MADDE 8 – (1) a) 2/2/1981 tarihli ve 2380 sayılı Belediyelere ve İl Özel İdarelerine Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun,

b) 10/7/2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri ile ikinci fıkrası,

c) 15/7/1963 tarihli ve 277 sayılı 5237 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu ile Diğer Kanunlarla, Belediyelere Verilen Payların Belediye Vergi ve Resimleri Hükmünde Olduğuna Dair Kanun,

ç) 6/6/2002 tarihli ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununun 17 nci maddesinin birinci fıkrası,

d) 13/7/1956 tarihli ve 6802 sayılı Gider Vergileri Kanununun 39 uncu maddesinin altıncı fıkrasında yer alan "Tahsil edilen vergiden, 2.2.1981 tarihli ve 2380 sayılı Kanun ile 10.7.2004 tarihli ve 5216 sayılı Kanuna göre mahalli idarelere pay verilmez" cümlesi,

yürürlükten kaldırılmıştır.

(2) Diğer mevzuatta, 277 sayılı 5237 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu ile Diğer Kanunlarla, Belediyelere Verilen Payların Belediye Vergi ve Resimleri Hükmünde Olduğuna Dair Kanun ve 2380 sayılı Belediyelere ve İl Özel İdarelerine Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanuna yapılan atıflar bu Kanuna yapılmış sayılır.

GEÇICI MADDE 1 – (1) 13/1/2005 tarihli ve 5286 sayılı Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğünün Kaldırılması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun uyarınca kaldırılan Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğünün taşra teşkilatı için 2005 Mali Yılı Bütçe Kanununda personel ve cari

giderlere ayrılan ödenekler kadar ödenek, personel sayısındaki değişimler dikkate alınarak beş yıl süreyle Maliye Bakanlığı bütçesine konulur. Bu ödenek Bakanlık tarafından 5286 sayılı Kanunda belirtilen ilgili il özel idareleri ile büyükşehir belediyelerine aktarılır.

(2) Bakanlar Kurulu, birinci fıkrada öngörülen süreyi beş yıla kadar uzatabilir.

(3) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin esas ve usuller, İçişleri Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve Maliye Bakanlığı tarafından birlikte belirlenir.[170]

(4) Belediyelerin Kentsel Altyapı İhtiyaçları İçin Tahsis Edilen Ödeneğin Kullanımına İlişkin Yönetmelik kapsamında yürütülen ve bu Kanunun yayımı tarihinde İller Bankasının yükümlülüğü altında bulunan harita, imar planı, içmesuyu, atıksu, katı atık, deniz deşarjı, proje ve yapım işlerinin finansmanında kullanılmak üzere, 6 ncı maddeye göre ayrılan denkleştirme ödeneğinin % 30'u, Maliye Bakanlığı tarafından iki eşit taksit halinde ve beş yıl süre ile İller Bankası'na aktarılır. Aktarılan ödenek bu projeler dışında kullanılamaz.

GEÇICI MADDE 2 – (1) 6/3/2008 tarihli ve 5747 sayılı Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçerisinde İlçe Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun hükümlerine göre tüzel kişiliği ilk genel mahalli idareler seçimlerine kadar devam edecek ilçe ve ilk kademe belediyelerine genel bütçe vergi gelirleri tahsilatı toplamı üzerin-

170 29/11/2018 tarihli ve 7153 sayılı Kanunun 28 inci maddesiyle bu fıkraya "İçişleri Bakanlığı" ibaresinden sonra gelmek üzere ", Çevre ve Şehircilik Bakanlığı" ibaresi eklenmiştir

den ayrılan payların yüzde 30'u, büyükşehir belediye payı olarak ayrılır.

(2) 2 nci maddenin üçüncü fıkrasına göre ayrılan ve dördüncü fıkrasına göre dağıtılan büyükşehir belediye paylarında 1/7/2008 ilâ 31/12/2008 dönemine ilişkin tahakkuk edecek aylık artış, 2007 yılının aynı dönemine ilişkin olarak tahakkuk eden aylık tutarların yüzde 50'sinden fazla olamaz; 1/1/2009 ilâ 30/6/2009 dönemine ilişkin tahakkuk edecek büyükşehir belediye paylarındaki artış ise 2008 yılının aynı döneminde tahakkuk eden aylık tutarların yüzde 50'sinden fazla olamaz. Fazla olan tutarlar, artış oranı yüzde 50'den az olan büyükşehir belediyelerine bu oranı aşmamak üzere nüfus esasına göre dağıtılır.

(3) 1/7/2008 ilâ 31/12/2012 tarihleri arasında 2 nci maddenin üçüncü fıkrasına göre ayrılan büyükşehir belediye paylarının hesaplanmasında, 6/6/2002 tarihli ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununa ekli (I) sayılı listede yer alan mallardan tahsil edilen Özel Tüketim Vergisi tutarları, bu dönemle sınırlı olmak üzere büyükşehir belediyesi pay hesabına dahil edilmez. Pay hesabına dahil edilmeyecek tutarın miktarını ve süresini azaltmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Yürürlük

MADDE 9 – (1) Bu Kanunun 6 ncı maddesinin birinci fıkrası 1/1/2009 tarihinde, 7 nci maddesinin üçüncü fıkrası 1/7/2009 tarihinde, diğer hükümleri ise 1/7/2008 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 10 – (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

5779 SAYILI KANUNA EK VE DEĞİŞİKLİK GETİREN MEVZUATIN YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ TARİHİNİ GÖSTERİR LİSTE

Değiştiren Kanunun / KHK'nin / İptal Eden Anayasa Mahkemesi Kararının Numarası	5779 sayılı Kanunun değişen veya iptal edilen maddeleri	Yürürlüğe Giriş Tarihi
5951	7	5/2/2010
6360	5 inci maddenin ikinci fıkrası, 6	6/12/2012
	2, 5	6/12/2012 tarihinden sonra yapılacak ilk mahalli idareler seçiminde
6353	2 nci maddenin üçüncü fıkrası	1/1/2013
KHK/700	2, 7	24/6/2018 tarihinde birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının andiçerek göreve başladığı tarihte (9/7/2018)
7153	2, 4, Geçici Madde 1	10/12/2018
7161	6	18/1/2019
7446	6	5/4/2023

2972 SAYILI
MAHALLİ İDARELER İLE MAHALLE MUHTARLIKLARI VE İHTİYAR HEYETLERİ SEÇİMİ HAKKINDA KANUN

MAHALLİ İDARELER İLE MAHALLE MUHTARLIKLARI VE İHTİYAR HEYETLERİ SEÇİMİ HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası : 2972
Kabul Tarihi: 18/1/1984
Yayımladığı R. Gazete: Tarih : 18/1/1984 Sayı : 18285
Yayımlandığı Düstur : Tertip : 5 Cilt : 23 Sayfa : 4

BİRİNCİ BÖLÜM
Genel Hükümler

Amaç ve kapsam:

MADDE 1 – Bu Kanun mahalli idareler organlarının seçimlerine ilişkin esas ve usulleri düzenler. Bu amaçla:

a) İl genel meclisi üyelerinin,

b) Belediye başkanı ve belediye meclisi üyelerinin,

c) Köy ve mahalle muhtarları ile ihtiyar meclisi ve heyeti üyelerinin,

Seçim sistemi, usul, dönem ve zamanlarına ait esaslarla seçim çevrelerine, aday olabilme ve seçilme ilkelerine ait hükümleri kapsar.

Seçim sistemi ve usulü:

MADDE 2 – Mahalli idareler seçimleri serbest, eşit, gizli, tek dereceli, genel oy, açık sayım ve döküm esaslarına göre, yargı yönetim ve denetimi altında yapılır.

İl genel meclisi ve belediye meclisi üyelikleri için yapılan seçimlerde, onda birlik baraj uygulamalı nispi temsil siste-

mi, belediye başkanlığı seçiminde ise çoğunluk sistemi uygulanır.

Seçim çevresi:

MADDE 3 – İl genel meclisi üyeleri seçimi için her ilçe bir seçim çevresidir.

Belediye başkanı ve belediye meclis üyeleri seçimi için, her belde bir seçim çevresidir.

Büyük şehirlerdeki seçim çevresi:

MADDE 4 – (Değişik: 12/11/2012-6360/29 md.)

Büyükşehir belediye başkanının seçiminde seçim çevresi, büyükşehir belediye sınırlarından oluşur.

Seçilecek üye sayısı:

MADDE 5 – Her seçim çevresinde, seçilecek üye sayısı aşağıdaki usule göre hesaplanır.

a) İl genel meclisi üyelikleri için, son genel nüfus sayımı sonuçlarına göre:

Nüfusu 25 000'e kadar olan ilçelerde	2
Nüfusu 25 001'den 50 000'e kadar olan ilçelerde	3
Nüfusu 50 001'den 75 000'e kadar olan ilçelerde	4
Nüfusu 75 001'den 100 000'e kadar olan ilçelerde	5

Asıl üyelik ve aynı miktarda yedek üyelik hesaplanır.

Nüfusu 100 000'den yukarı olan ilçelerde fazla her 100 000 nüfus için bir asıl, bir yedek üye ilave olunur. Nüfusun 100 000'e bölünmesi hesabında artık sayı 50 000'den az olursa hesaba katılmaz, 50 000 (dahil)'den fazla olursa artık sayıya da bir asıl, bir yedek üyelik hesap edilir.

b) Belediye meclisi üyelikleri için son genel nüfus sayımı sonuçlarına göre:

Nüfusu 10 000'e kadar olan beldelerde	9
Nüfusu 10 001'den 20 000'e kadar olan beldelerde	11
Nüfusu 20 001'den 50 000'e kadar olan beldelerde	15
Nüfusu 50 001'den 100 000'e kadar olan beldelerde	25
Nüfusu 100 001'den 250 000'e kadar olan beldelerde	31
Nüfusu 250 001'den 500 000'e kadar olan beldelerde	37
Nüfusu 500 001'den 1 000 000'a kadar olan beldelerde	45
Nüfusu 1 000 000'dan fazla olan beldelerde	55

Asıl ve aynı sayıda yedek üyelik hesaplanır.

Büyük şehir belediye meclisine katılacak üye sayısı:

MADDE 6 – a) Büyük şehir belediye meclisleri belediye hudutları içinde kalan ilçe seçim çevreleri için tespit edilen belediye meclisleri üye sayısının her ilçe için beşte biri alınmak suretiyle bulunacak toplam sayı kadar üyeden teşekkül eder.

Bu hesaplamada artık sayılar nazara alınmaz.

b) Yedek üyelikler de aynı usulle hesaplanır.

Tespit ve ilan:

MADDE 7 – Her seçim çevresi için seçilecek asıl ve yedek üye sayısı o seçim çevresinin bağlı olduğu il seçim kurulu tarafından tespit olunarak ilgili ilçe seçim kurullarına bildirilir. İlçe seçim kurulları durumu alışılmış usullerle ilan eder.

Seçim dönemi-seçim başlangıç tarihi ve seçim günü:

MADDE 8 – (Değişik birinci fıkra : 7/12/1988 - 3507/1 md.) Mahalli İdareler seçimleri beş yılda bir yapılır. Her seçim döneminin beşinci yılındaki 1 Ocak günü seçimin başlangıç tarihidir, Aynı yılın Mart ayının son Pazar günü oy verme günüdür.

(Mülga: 13/3/2018 - 7102/24 md.)

(Ek : 20/3/1997 - 4231/1 md.) Yeni kurulan belediyelerin ilk belediye başkan ve belediye meclisi üyeleri seçimleri ile yeni kurulan illerde il genel meclisi üyeleri seçimi, yukarıdaki fıkralarda belirtilen ilk genel mahalli idareler seçimleri ile birlikte yapılır.

(Ek : 20/3/1997 - 4231/1 md.) Mahalli idareler seçiminin savaş hali nedeniyle bir yıla kadar ertelenmesi kanunla düzenlenir.

Seçilme yeterliliği:

MADDE 9 – (Değişik birinci fıkra : 27/12/1993 - 3950/1 md.)

2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 11 inci maddesinde belirtilen sakıncaları taşımamak şartıyla, on sekiz yaşını dolduran her Türk vatandaşı belediye başkanlığına, il genel meclisi ve belediye meclisi üyeliğine seçilebilir.[171]

(Mülga İkinci fıkra: 27/12/1993 - 3948/1 md.)

İKİNCİ BÖLÜM
Seçim Öncesi İşleri

Adaylık:

MADDE 10 – (Değişik : 31/3/1988 - 3420/8.md.) Anayasa ve Kanunlarda yazılı şartlara uygun olarak, seçilme yeterliğine sahip olan her vatandaş, bir siyasi parti listesinden veya bağımsız olarak, il genel meclisi üyeliğine, belediye

171 13/3/2018 tarihli ve 7102 sayılı Kanunun 23 üncü maddesiyle; bu fıkrada yer alan "yirmibeş" ibaresi "on sekiz" şeklinde değiştirilmiştir.

başkanlığına veya belediye meclisi üyeliğine adaylığını koyabilir.

(Değişik : 31/3/1988 - 3420/8.md.) Mahalli İdareler seçimlerinde aday tespiti 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 37 nci maddesindeki hükümlere göre yapılır.

Ancak; 2820 sayılı Kanunun 37 ila 51 inci maddelerinde adı geçen "Yüksek Seçim Kurulu" yerine "ilçe seçim kurulları", "siyasi parti genel başkanlığı" yerine "siyasi parti ilçe başkanlıkları", keza büyük şehir belediyelerinde de il seçim kurulları, siyasi parti il başkanlıkları bu işlemleri yaparlar.

Ayrıca:

a) **(Değişik : 31/3/1988 - 3420/8.md.)** Yapılan aday tespitinde belediye başkanlığı için bir aday, belediye meclisi üyeliklerine o seçim çevresi için tespit edilen üye adedi kadar asıl ve yedek olarak ayrı ayrı; il genel meclisi üyeliklerine o seçim çevresi için tespit olunan asıl ve yedek üyelikler sayısı kadar ayrı ayrı, aday belirlenir.

İl genel meclisi üyeliklerine o seçim çevresi için tespit olunan asıl ve yedek üyelikler sayısı kadar ayrı ayrı;

Aday belirlenir.

b) Önseçim çevresi belediye meclisi üyeliği ve belediye başkanlığı için belde; il genel meclisi üyeliği için ilçe; büyük şehir belediye başkanlıkları için o şehir belediye hudutları içidir.

c) **(Mülga : 31/3/1988 - 3420/8 md; Ek : 7/8/1988 - 3469/2 md; Değişik : 7/12/1988- 3507/2 md.)** Siyasi partiler, belediye meclis üye sayısı 9 ve 11 olan beldelerde bir, 15 olan beldelerde iki, 25 ve 31 olan beldelerde üç, 37 olan beldelerde dört, 45 olan beldelerde beş, 55 olan beldelerde altı adet kontenjan adayı gösterirler. Kontenjan adayı adayların sıra-

lamasına dahil edilmeyerek aday listelerinde kontenjan adayı olarak ayrıca yazılır. Siyasi partiler kontenjan adaylarını merkez yoklaması ile tespit ederler. Ancak, merkez karar ve yönetim organları bu yetkisini il veya ilçe yönetim kurullarına devredebilirler. Siyasi Partiler kontenjan adaylarını bu Kanunun 12 nci maddesindeki aday listesinde yer vermek suretiyle ilçe seçim kurullarına bildirirler. Kontenjan adayları bu Kanunun 18 inci maddesinin (f) bendinin ikinci fıkrasındaki aday listelerinde de yedek adaylardan sonra ayrıca yazılır.

d) **(Ek : 7/8/1988 - 3469/2 md.)** Önseçimle aday tespiti halinde, belediye başkanı ile belediye meclisi üye aday adayları müşterek liste ile önseçime katılabilirler. Bu halde, partili seçmen bu müşterek listeyi aynen veya bu müşterek listedeki mevcut aday adaylarından istediklerini çizmek ve bunların yerine diğer aday adaylarından isimler yazmak veya 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 46 ncı maddesinde belirtilen aday adayları listesine işaret koymak suretiyle oyunu kullanabilir. Siyasi partiler 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 46 ncı maddesinde belirtilen aday adayları listesi ile birlikte müşterek listeli aday adayları listelerini de ilçe seçim kurulu başkanlıklarına verirler.

e) **(Ek : 7/12/1988 - 3507/2 md.)** Seçimlere katılacak Siyasi partiler hangi seçim çevrelerinde, hangi usul ve esaslarla aday tespiti yapacaklarını Yüksek Seçim Kuruluna bildirirler.

Bir siyasi partinin teşkilatı bulunmaması nedeniyle önseçim yapamadığı önseçim çevresinden adaylarını ve adayların sırasını o partinin merkez karar ve yönetim kurulu tespit eder.

Mahalli idare seçimlerinde siyasi parti adaylarından parti genel merkez yetkili organlarınca belirlenecek miktarda

başvuru aidatı alınabilir. Bu aidatın miktarı en yüksek Devlet memurunun brüt aylığını geçemez. Belediye başkanlığı için bağımsız aday olanlar hakkında 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 21 inci maddesinin 2 nci fıkrası ile 41 inci maddesi hükmü kıyasen uygulanır. Seçim sonucunda belediye başkanlığına seçilen adaya aldığı oy miktarına bakılmaksızın alınan teminat iade olunur.

Eksik adaylıkların tamamlanması:

MADDE 11 – Herhangi bir sebeple, eksik aday göstermiş olan siyasi partilerin ilçe başkanlıklarına, ilçe seçim kurulu tarafından bu eksiğin tamamlanması gereği tebliğ olunur.

(Değişik : 2/3/1984 - 2986/1 md.) İlgili parti teşkilatı, bu tebliğden itibaren beş gün içinde aday listesini tamamlayamazsa, o parti o seçim çevresinden, eksik liste ile ilgili seçime katılır.

Siyasi partilerin merkez karar ve yönetim kurulları, süreyi geçirmemek amacı ile eksik listeyi tamamlama yetkisini önceden ilçe idare kurullarına verebilir.

Siyasi partilerin aday listelerini vermeleri:

MADDE 12 – Siyasi partilerin ilçe idare kurulları, seçime katılacakları çevrelere ait aday listelerini ilçe seçim kurullarına, alındı belgesi karşılığında, önseçim gününden en geç on gün sonraki gün saat 17.00'ye kadar verirler.

İlçe seçim kurulları geçici aday listelerini mahallinde alışılmış usullerle ilan ederler.

Büyük şehirler için siyasi partilerin il idare kurulları, belediye başkanı adaylarını alındı belgesi karşılığında önseçim gününden en geç on gün sonraki gün saat 17.00'ye kadar il seçim kuruluna verirler. Bağımsız adaylar da il seçim kuruluna başvururlar.

İl seçim kurulları geçici adayları mahallinde alışılmış usullerle ilan ederler.

Bağımsız adayların müracaatı:

MADDE 13 – İl genel meclisi üyeliği, belediye meclisi üyeliği ve belediye başkanlığına bağımsız olarak adaylığını koymak isteyenler, seçime katılacakları seçim çevresinin bulunduğu ilçe seçim kurulu başkanlığına, bu Kanunun adaylık için aradığı şart ve vasıfları haiz olduklarını belirten bir dilekçe ile başvururlar.

(Değişik : 7/12/1988 - 3507/3 md.) Bağımsız adaylar Yüksek Seçim Kurulunca tespit edilen ön seçim tarihine kadar adaylık için başvurabilirler.

İlçe seçim kurulları, bağımsız adaylara ilişkin listeleri de, ait olduğu seçim çevresinde geçici listeler halinde alışılmış usullerle ilan ederler.

(Ek : 28/12/1993 - 3959/11 md.) Bağımsız adaylık için başvuranlar, en yüksek derecedeki Devlet memurunun brüt aylığı kadar parayı ilgili mal sandığına yatırarak makbuzunu başvurma belgelerine eklerler.

(Ek : 28/12/1993 - 3959/11 md.) Bu miktar hazineye irad kaydedilir.

Adaylara karşı itiraz:

MADDE 14 – Adaylıkların geçici olarak ilanından itibaren iki gün içinde ilçe seçim kuruluna itiraz edilebilir. İtirazlar, ilçe seçim kurulunca en geç iki gün içinde karara bağlanır. İlgililer kararlara karşı iki gün içinde, il seçim kuruluna itiraz edebilirler. İl seçim kurulu bu itirazları en çok iki gün içinde kesin olarak karara bağlar.

(Değişik : 2/3/1984 - 2986/2 md.) Siyasi partilerin aday listelerinde, yapılan itirazlar üzerine eksiklik husule geldiği

takdirde, İlçe Seçim Kurulunun tebliğinden itibaren beş gün içinde bu eksikliklerini tamamlayamazlarsa, o partiler o seçim çevresinde, eksik liste ile ilgili seçime katılırlar.

Adayların incelenmesi:

MADDE 15 – İlçe seçim kurulları, kendi seçim çevrelerinin adayları hakkında, yapacakları inceleme sonucunda bu Kanunda yazılı adaylık şartlarında noksanlık veya aykırılık bulunduğunu görürlerse, durumu geçici ilan tarihinden itibaren iki gün içinde ilgili adaya ve siyasi partilerin ilçe başkanlıklarına bildirirler.

İlgili aday veya mensubu olduğu siyasi parti, bu bildirim üzerine en geç iki gün içinde il seçim kuruluna itiraz edebilir. İl seçim kurulu bu itirazı en geç iki gün içinde kesin karara bağlar.

İtirazı reddedilen bağımsız aday seçime katılma hakkını kaybeder. Siyasi parti adayları hakkında 14 üncü maddenin ikinci fıkrası hükmü uygulanır.

Adayların ilanı:

MADDE 16 – Adaylık kesinleştikten sonra, ilçe seçim kurulları, bütün adayları oy verme gününden önceki, 20 nci gün ilan eder. Adayların ilanından sonra, adaylıktan istifa, seçim sonuna kadar nazarı itibare alınmaz. Ancak, bu gibiler seçilmiş bulunurlarsa, istifaları hüküm ifade eder ve yerlerine kendilerinden sonra gelenler seçilmiş sayılırlar. Ölüm halinde de aynı şekilde hareket edilir.

İl genel meclisi ve belediye meclisi üyeleri ile belediye başkanlarının adaylığı:

MADDE 17 – (Değişik : 28/12/1993 - 3959/12 md.)

Milletvekilleri, belediye başkanları,il genel meclisi ve belediye meclisi üyeleri ile muhtarlar mahalli idareler seçimle-

rinde adaylıklarını koyabilmek veya aday gösterilebilmek için görevlerinden istifa etmek zorunda değildirler. Milletvekilliği, belediye başkanlığı, il genel meclisi ve belediye meclisi üyeliği ile muhtarlık bir şahıs uhdesinde birleşemez.Bu görevlerin birisinde bulunanlardan bir diğerine seçilenler, seçim sonuçlarının kendilerine tebliğ edildiği tarihten itibaren 15 gün içinde tercih haklarını kullanırlar.Bu süre içinde tercih haklarını kullanmayanlar seçildikleri yeni görevi reddetmiş sayılırlar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
Seçim Günü İşleri

Kullanılacak oy pusulasının şekli:

MADDE 18 – İl genel meclisi üyeleri, belediye meclisi üyeleri, belediye başkanlığı seçimlerinde birleşik oy pusulası kullanılır.

Birleşik oy pusulaları aşağıdaki esaslar dahilinde hazırlanır.

a) **(Değişik : 28/12/1993 - 3959/13 md.)** Oy pusulaları,298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 14 üncü maddesinin (1) numaralı bendindeki esaslara uygun olarak "Türkiye Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu" filigranı bulunan, özel surette imal edilmiş kağıtlara Yüksek Seçim Kurulu veya Yüksek Seçim Kurulunun izin ve denetimi ile İl Seçim Kurulları tarafından bastırılır.Birleşik oy pusulalarındaki siyasi parti sütunları arasında yarım (0,5) cm. kadar veya iki çizgi ile belirlenmiş bir aralık bırakılır.

b) **(Değişik : 31/7/1998 - 4381/6 md.)** Belediye Başkanlığı seçiminde kullanılacak birleşik oy pusulalarının en üstünde

"Siyasi Partiler" ve bağımsız adaylar varsa "Siyasi Partiler ve Bağımsız Adaylar" ibaresi yazılır. Bu ibarenin altına seçime katılan siyasi partilerin temsilcileri huzurunda Yüksek Seçim Kurulu tarafından kur'a esasına göre en başta ve ortada partinin özel işareti, özel işaretin altında tam yazı halinde adı, belirli bir aralık veya çizgiden sonra, çapı 2 cm olan bir boş daire basılır ve bütün bunların altı çizilir. Bu çizginin altına o partinin aday ad ve soyadları konulur.

c) Siyasi parti sütunları arasında "EVET" mühürünün yarıçapı kadar ve iki çizgi ile belirlenmiş bir aralık bırakılır.

d) **(Mülga : 7/8/1988 - 3469/3 md.)**

e) **(Mülga : 7/8/1988 - 3469/3 md.)**

f) **(Değişik : 31/7/1998 - 4381/6 md.)** İl genel meclisi ve belediye meclisi üyeleri seçimlerinde kullanılan birleşik oy pusulasına siyasi parti adaylarının ad ve soyadları yazılmaz. Birleşik oy pusulası, isim listesi hariç, yukarıdaki bentlerde yazılı şartlara uygun olarak hazırlanır.

h) **(Değişik : 28/12/1993 - 3959/13 md.)** Her sandıkta kullanılacak birleşik oy pusulaları o sandığın seçmen sayısının % 15'i kadar fazla adette paketler haline getirilerek Yüksek Seçim Kurulu veya oy pusulalarını bastıran seçim kurulu tarafından numaralanıp, mühürlendikten sonra yeteri kadar zarf ve belediye meclisi üye adayları isim listesi ile birlikte seçim çevrelerine gönderilir.

i) Birleşik oy pusulalarının içine konulacağı zarflar 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun hükümlerine göre hazırlanıp dağıtılır.

Oyların kullanma şekli:[172]

MADDE 19 – (Değişik birinci fıkra : 7/8/1988 - 3469/4 md.) Seçmen; Yüksek Seçim Kurulu veya Yüksek Seçim Kurulunun izin ve denetimiyle il seçim kurulları tarafından yaptırılıp sandık kurullarına kadar ulaştırılan ve birleşik oy pusulaları ile birlikte kendisine verilen "EVET" veya "TERCİH" yazılı mühürü alarak oyunu kullanmak üzere kapalı oy verme yerine girer.[172]

(Değişik : 28/12/1993 - 3959/14 md.) Seçmen sandık kurulunca verilecek mühürü birleşik oy pusulasında tercih ettiği partiye veya varsa bağımsız adaya ait özel daire içine basmak suretiyle oyunu kullanır.

(Ek:13/3/2018 – 7102/22 md.) Belediye başkanlığı, belediye meclisi üyeliği, il genel meclisi üyeliği ve muhtarlık seçimlerinde oy pusulaları aynı zarfa konulur. Ancak 298 sayılı Kanunun 14 üncü maddesi uyarınca seçim bölgelerinin birleştirilmesine karar verilmesi halinde, muhtarlık seçiminde oy pusulası ayrı zarfa konulur ve bu zarf ayrı sandığa atılır.

(Değişik : 28/12/1993 - 3959/14 md.) Oyunu kullanan seçmen birleşik oy pusulalarını katlayarak zarfa koyar ve zarfı yapıştırır. Mühürü sandık kurulu başkanına geri verir ve oyunu sandığa atar.[172]

(Mülga:13/3/2018 – 7102/22 md.)

(Ek : 7/12/1988 - 3507/4 md.; Mülga:13/3/2018 – 7102/22 md.)

---

172 13/3/2018 tarihli ve 7102 sayılı Kanunun 22 nci maddesiyle; bu maddenin birinci fıkrasında yer alan "pusulası" ibaresi "pusulaları" şeklinde, mevcut üçüncü fıkrasında yer alan "pusulasını" ibaresi "pusulalarını" şeklinde değiştirilmiştir.

Geçerli sayılmayan oylar:

MADDE 20 – İl genel meclisi ve belediye meclisi üyelikleri ile belediye başkanlığı seçimlerinde kullanılan birleşik oy pusulalarından hangilerinin geçerli sayılamıyacağı 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun ile 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu hükümlerince belirlenir.

Tutanağa geçirme:

MADDE 21 – İlçe seçim kurulu sandık kurullarından gelen tutanakları belediye başkan ve meclis üyeleri seçimi için beldeler; il genel meclisi seçimi için ilçeler; büyük şehir belediye başkanı, büyük şehir belediye hudutları içindeki ilçeler belediye başkanı ve belediye meclisi seçimi için de ilçeler itibariyle birleştirerek o seçim çevresindeki:

a) Seçmen sayısını,

b) Oyunu kullanan seçmen sayısını,

c) İtiraz edilmiş veya ihtilaflı görülmüş olup da geçerli sayılarak hesaba katılan oy pusulası sayısını,

d) Geçerli sayılmayan ve hesaba katılmayan oy pusulaları sayısını,

e) Geçerli sayılan ve hesaba katılan oy pusulaları genel toplamını,

f) Seçime katılmış olan siyasi partilerden ve bağımsız adaylardan her birinin aldığı geçerli oy miktarını gösteren geçerli oy pusulaları sayısını,

Tutanağa geçirir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Seçimlerden Sonra Yapılacak İşler

Belediye başkanlıklarına seçilenlerin tespiti:

MADDE 22 – Sandık kurullarınca gönderilen belediye başkanı seçimlerine ilişkin tutanaklar ilçe seçim kurulu tarafından birleştirilerek en çok oy alan aday, başkanlığa seçilmiş olur.

Büyük şehir belediye başkanı seçimlerine ilişkin ilçe birleştirme tutanakları ilçelerden il seçim kuruluna gönderilir. İl seçim kurulu tarafından bu tutanaklar birleştirilerek en çok oy alan aday, büyük şehir belediye başkanlığına seçilmiş olur.

İl genel meclisi ve belediye meclisi üyeliklerine seçilenlerin tespiti:

MADDE 23 – a) Siyasi partilerin ve bağımsız adayların elde ettikleri il genel meclisi ve belediye meclisi asıl üye sayısı aşağıdaki şekilde hesaplanır:

Bir seçim çevresinde kullanılan geçerli oy toplamının onda birine tekabül eden sayı, bütün partilerin ve bağımsız adayların aldıkları oy sayısından ayrı ayrı çıkarılır. Bu çıkarmadan sonra geriye oyu kalmayan siyasi partiler ve bağımsız adaylar üye tahsisinde hesaba katılmaz.

Yapılan çıkarmadan sonra geriye oyu kalan siyasi partilerin ve bağımsız adayların isimleri alt alta, kalan oyları da hizalarına yazılır. Bu sayılar önce bire, sonra ikiye, sonra üçe ... şeklinde devam edilmek suretiyle o seçim çevresinin çıkaracağı asıl üye sayısına ulaşıncaya kadar bölünür. Elde edilen paylar, siyasi parti ayırımı yapılmaksızın, en büyükten en küçüğe doğru sıralanır Belediye ve il genel meclisi üye

tamsayısı kadar üyelikler, bu payların sahibi olan siyasi partilere ve bağımsız adaylara, sayıların büyüklük sırasına göre tahsis olunur.

Son kalan asıl üyelikler için birbirine eşit rakamlar bulunduğu takdirde bunlar, aralarında ad çekmek suretiyle, tahsis yapılır.

(Ek : 7/12/1988 - 3507/5 md.) l0 uncu madde uyarınca kontenjan adayı gösterilen belediye meclis üyesi seçim çevrelerinde bu maddeye göre yapılan bölme işlemi kontenjan sayısı çıkarılmak suretiyle yapılır. Kontenjan adayı gösterilen bu seçim çevrelerinde geçerli oyların en çoğunu almış olan siyasi partinin kontenjan adayları belediye meclis üyeliğini kazanmış olurlar.

(Ek : 7/12/1988 - 3507/5 md.) Büyük şehirlerde, kontenjan adaylığından belediye meclisi üyeliğine seçilenlerden birinci sıradakiler bu Kanunun 6 ncı maddesinde belirtilen oranla sınırlı kalmak kaydı ile Büyükşehir Belediye Meclisine katılırlar.

b) Siyasi parti adaylarından seçilenler aşağıdaki şekilde tespit edilir:

İlçe seçim kuruluna verilen aday listesindeki sıra, seçimlerde siyasi partilerin kazandıkları il genel veya belediye meclisi asıl üyeliklerinin tespitine esas olur.

Büyük şehir belediye başkanlığını kazananlara il seçim kurulları, diğer kazananlara ilçe seçim kurulları tarafından tutanakları verilir.

İl seçim kurulu başkanı büyük şehir belediye başkanlığına seçileni, ilçe seçim kurulu başkanı da belediye başkanlığı, belediye meclis üyelikleri ve il genel meclis üyeliklerine seçilenleri gösteren tutanağın bir suretini o seçim çevresinde

derhal alışılmış usullerle ilan ettirir, bir suretini de bir hafta süre ile seçim kurulu kapısına astırır.

c) Yedek üyelikler için de (a) ve (b) bentleri hükümleri uygulanır. Siyasi partilerin kazandıkları yedek üyeler, asıl üyeliğe seçilenlerden sonra gelen isimden itibaren sıra ile tespit olunur.

Büyük şehir meclisine katılacak üyeler:

MADDE 24 – a) Bu Kanunun 6 ncı maddesinde tespit olunan büyük şehir meclisi üyeleri, her ilçe ve ilk kademe belediyesi için seçilmiş olan asıl üyelerin seçiliş sıralarına göre baştan başlayarak yeter sayıya kadar inilmek suretiyle bulunur.[173]

b) Yedek üyelikler de aynı usulle hesaplanır.

Seçimin veya tutanağın iptali:

MADDE 25 – Seçim tutanaklarına yapılan itirazlar, oyların dökümüne, sayımına veya bu oyların siyasi partiler ile bağımsız adaylara bölünmesine ilişkin olduğu ve yeniden yapılan döküm, sayım ve hesap sonucunda tutanakların iptaline karar verildiği takdirde, bu yeni işlem sonucuna göre, seçilmiş oldukları anlaşılanların il seçim kurulu tarafından tutanakları verilir.

Bir seçim çevresinde yapılan seçimin, seçim işlemleri sebebiyle iptaline karar verildiği takdirde, o seçim çevresinde yeniden seçim yapılır. İl seçim kurulu, seçimin iptaline dair kararı ilan ettiği gibi kararın kesinleşmesini müteakip o çevrede seçimin yapılacağını da derhal ilan eder.

---

173 Bu bendde yer alan "ve ilk kademe belediyesi" ibaresi, 10/7/2004 tarihli ve 5216 sayılı Kanunun 30 uncu maddesiyle eklenmiş ve metne işlenmiştir.

Bu ilandan sonra gelen 60 ıncı günü takip eden ilk pazar, oy verme günüdür.

Yukarıdaki fıkralar dışında, meclis üyelerinden bir veya birkaçının tutanaklarının iptaline karar verildiği takdirde, tutanağı iptal olunan meclis üyesi yerine, mensup oldukları siyasi parti listesindeki sıraya göre, belli olan sırada olanlara tutanakları verilir.

İl seçim kurullarının kararlarına karşı 26 Nisan 1961 tarihli ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 130 uncu maddesinde tespit edilmiş olan süreler içinde, Yüksek Seçim Kuruluna itiraz edilebilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Seçim Sonuçlarının İlanı:

Seçim sonuçlarının Yüksek Seçim Kurulunca ilanı:

MADDE 26 – Yüksek Seçim Kurulu, ilçe seçim kurulları tarafından yollanan belgelere dayanarak, seçimin genel sonucunu ilan eder.

Seçim sonuçlarının Devlet istatistik Enstitüsü tarafından yayımlanması:

MADDE 27 – Devlet İstatistik Enstitüsü, ilçe seçim kurulları tarafından kendilerine verilecek belgelere dayanarak seçim çevreleri itibariyle sandık tutanaklarından mevcut bilgiyi, en geç seçimi takip eden yıl içinde yayımlar.

Belediye ve il genel meclisi yedek üyelerinin asıl üyeliğe getirilmesi:

MADDE 28 – İl genel meclisi üyeliklerinde, herhangi bir sebeple boşalma olduğu takdirde vali, belediye meclisi üye-

liklerinde boşalma olduğu takdirde ise, belediye başkanı beş gün içerisinde meclise katılacak yedek üyelerin adını yetkili seçim kurulundan sorar ve üç gün içerisinde adı bildirilen üyeyi davet eder. Bu suretle davet edilen üye, kalan süreyi tamamlar.

Boşalan üyelik hangi ilçe veya siyasi partiye ait ise, davet edilecek yedek üye de, aynı ilçe ve siyasi partiden olur.

Bir partiden boşalan asıl üyelik için, o partiden davet edilecek yedek üye kalmamış ise veya boşalan asıl üyelik bir bağımsıza ait ise, parti ayırımı yapılmaksızın oy bölüşümünde sırası önde gelen yedek üye asıl üyeliğe davet edilir.

Bir siyasi parti listesinden, meclis asıl üyeliğine seçildikten sonra, başka bir siyasi partiye geçen veya bağımsız kalanlardan asıl üyelik açıldığı takdirde, bu üyelerin meclis üyeliğine seçildikleri sırada mensup oldukları partinin yedek üyesi, asıl üyeliğe çağırılır.

Seçimlerin yenilenmesi

MADDE 29 – (İptal : Ana. Mah.nin 13/6/1988 tarihli ve E. 1988/14, K. 1988/18 sayılı Kararıyla; Yeniden düzenleme : 7/12/1988 - 3507/6 md.)

Seçim dönemi sonundan önce;

a) Bir seçim çevresinde yapılan seçimin seçim işlemleri sebebiyle iptaline karar verilmesi,

b) Belediye meclisi veya il genel meclisinin yetkili organlarca feshi,

c) Belediye meclisi veya il genel meclisi üyeliklerinin herhangi bir sebeple boşalması ve meclis üye sayısının yedeklerinin de getirilmesinden sonra üye tamsayısının yarısından aşağıya düşmesi,

d) **(Mülga : 20/3/1997 - 4231/2 md.; Yeniden düzenleme: 3/7/2005-5393/85 md.)** Belediye kurulması,

Hallerinde mülki amirlerin vaki boşalmaları otuz gün içinde İlçe Seçim Kuruluna bildirmeleri üzerine, İlçe Seçim Kurulu söz konusu organ için yeniden seçim yapılmasına karar vererek durumu alışılmış usullerle ilan eder.

(Değişik : 20/3/1997 - 4231/2 md.) a,b,c bentlerinde yazılı hallerde bu ilandan sonra gelen altmışıncı günü takip eden ilk Pazar günü oy verme günüdür. Ancak, mahalli idareler genel seçimine bir yıldan az bir süre kalmış ise mahalli idareler ara seçimi yapılmaz.

ALTINCI BÖLÜM

Köy ve Mahalle Muhtarları, Köy İhtiyar Meclisi ve Mahalle ihtiyar Heyeti Üyeliği Seçimleri

Seçilecek üye sayısı:

MADDE 30 – a) Köy ihtiyar meclisine, son genel nüfus sayımı sonuçlarına göre;

Nüfusu 1 000'e kadar olan köylerde	8
Nüfusu 1 001'den 2000'e kadar olan köylerde	10
Nüfusu 2 000'den fazla olan köylerde	12

Üye seçilir. Seçilecek üye sayısı ilçe seçim kurulu başkanınca belirlenir.

Oyların tasnifi sonucunda en çok oy alanlardan başlanarak nüfusu 1 000'e kadar olan köylerde ilk dört üye, nüfusu 1 001 'den 2 000'e kadar olan köylerde ilk beş üye ve nüfusu 2 000'den fazla olan köylerde ilk altı üye asıl, geri kalanlar ise yedek üye olur.

b) Mahalle ihtiyar heyetine sekiz üye seçilir. Oyların tasnifi sonucunda en çok oy alan dört üye asıl, geri kalanlar ise yedek üye olur.

Adaylık ve seçilme yeterliliği:

MADDE 31 – Köy muhtarlığı ve köy ihtiyar meclisi üyeliği, mahalle muhtarlığı ve mahalle ihtiyar heyeti üyeliği seçimlerinde adaylık usulü yoktur.

(Değişik : 2/3/1984 - 2986/3 md.) En az altı aydan beri o mahalle veya köyde oturmak şartıyla on sekiz yaşını dolduran her Türk vatandaşı, bu Kanunda ve bu Kanunun atıf yaptığı diğer kanunlarda öngörülen hükümlerce seçilmeye mani hali olmamak kaydıyla, muhtar, ihtiyar meclisi ve ihtiyar heyeti üyesi seçilebilir. Bunlar için ilkokul mezuniyeti şartı aranmaz; okur-yazar olmak yeterlidir.[174]

442 sayılı Köy Kanununun 41 inci maddesi gereğince görevden uzaklaştırılan köy muhtarları ile 4541 sayılı Şehir ve Kasabalarda Mahalle Muhtar ve İhtiyar Heyetleri Teşkiline Dair Kanunun 18 inci maddesine göre sıfatları kaldırılan mahalle muhtar ve ihtiyar heyeti üyeleri tekrar aynı görevlere seçilemezler.

Seçim çevresi, oy verme ve seçim sistemi:

MADDE 32 – Mahalle muhtarlığı ve ihtiyar heyeti için, mahalle; köy muhtarlığı ve ihtiyar meclisi için köy; seçim çevresidir.

(Mülga: 13/3/2018 - 7102/24 md.)

(Değişik üçüncü fıkra: 12/11/2012-6360/30 md.) Muhtar ile ihtiyar meclisi veya heyeti üyelerinin seçiminde; muhtar ile bu Kanunun 30 uncu maddesinin (a) ve (b) bentlerinde

---

174 13/3/2018 tarihli ve 7102 sayılı Kanunun 23 üncü maddesiyle; bu fıkrada yer alan "25" ibaresi "on sekiz" şeklinde değiştirilmiştir.

gösterilen ihtiyar meclisi veya heyeti üye sayısı kadar ismin birlikte yazılı olduğu oy pusulası kullanılır. **(Mülga son cümle: 13/3/2018 - 7102/24 md.)**

Muhtar, ihtiyar heyeti ve ihtiyar meclisi seçimleri ekseriyet sistemine göre yapılır.

(Ek : 2/3/1984 - 2986/4.) Bu seçimler için kullanılacak oy pusulaları, basılabilir, teksir edilebilir ve her türlü araçla çoğaltılabilir.

Boşalan muhtarlık, ihtiyar meclisi ve heyeti üyeliği için seçim yapılması:

MADDE 33 – Köy veya mahalle muhtarlığının herhangi bir sebeple boşalması halinde ihtiyar meclisi veya heyetinin birinci üyesi durumu, yazılı olarak ilgili seçim kuruluna ve mahallin en büyük mülkiye amirine bildirmek zorundadır.

Boşalan muhtarlıklar için her yıl haziran ayının ilk pazar günü seçim yapılır. Seçim yapılıncaya kadar muhtarlık görevi mahallin en büyük mülkiye amiri tarafından atanacak muhtar vekili tarafından yürütülür.

Seçim döneminin sona ermesinden önce ihtiyar meclisi veya heyeti üye sayısının yedeklerinin de getirilmesinden sonra üye tamsayısının, köylerde tabii üyeler hariç, yarısına düşmesi halinde, muhtar, durumu bir hafta içinde ilgili seçim kurulu başkanlığına ve bilgi için de mahallin en büyük mülkiye amirine bildirmeye mecburdur.

Bu bildirim üzerine ilçe seçim kurulu başkanlığınca durum 48 saat içinde ilan edilir. İlan tarihinden sonra gelen 60 ıncı günü takip eden ilk pazar günü oy verilir.

İhtiyar meclisi veya heyeti seçiminin yapılması gerektiği hallerde köy veya mahalle muhtarlığı da boşalmış ise, haziran ayı beklenmeksizin her iki seçim beraber yapılır.

Diğer işlemler:

MADDE 34 – Muhtar, ihtiyar heyeti, ihtiyar meclisi seçimlerinde diğer işlemler bu Kanunda ve bu Kanunun atıf yaptığı diğer kanunlarda yazılı usul ve esaslara göre yürütülür.

EK MADDE 1 – (Ek : 14/6/1989 - 3573/1 md; Değişik : 28/12/1993 - 3959/16 md.) Seçmen kütüğüne kaydı ve sandık listesinde oy kullanma yeterliliği bulunduğu halde, mahalli idareler genel ve ara seçimlerine meşru mazeretleri olmaksızın katılmayanlar ilçe seçim kurulu başkanı tarafından 200 000 (ikiyüzbin) lira para cezası ile cezalandırılır. Bu karar kesindir.

EK MADDE 2 – (Ek : 28/12/1993 - 3959/17 md.)

Dağınık mahalle ve sair yerleşim yerleri bulunan köylerde veya köylerin birbirlerine yakın olduğu durumlarda seçim sandıklarının bir tek mahalle veya bir tek köyde toplanması, seçim gününden en az bir hafta önce ilan edilmek koşuluyla İlçe Seçim Kurulunca kararlaştırılabilir.

EK MADDE 3 – (Ek : 12/5/1994 - 3989/1 md.)

Subaylar, astsubaylar, hakimler ve savcılar ile yüksek yargı organları mensupları hariç olmak üzere, kamu kurumları ile kamu kurumu niteliğinde bir kuruluşta memur veya kadrolu işçi olarak çalışmakta iken bu görevinden ayrılarak Belediye Başkanı seçilmiş olup da yeniden aday olamayan veya seçilemeyenler, hizmet süreleri itibariyle veya yaş haddi nedeniyle emekliliğe hak kazanamamış olmaları kaydıyla, seçimlerin kesin sonuçlarının Yüksek Seçim Kurulunca ilanını takip eden iki ay içinde daha önceki kurumlarının bağlı bulunduğu bakanlığa başvurmaları halinde eski görevlerine veya istifa ettikleri tarihteki kurumun özelliği ve

niteliğine uygun eşdeğer bir göreve atanabilirler. Ancak yargı kararı ile belediye başkanlığı görevi sona erenler ve istifa edenler hakkında bu hüküm uygulanmaz.

YEDİNCİ BÖLÜM

Geçici Hükümler

GEÇICI MADDE 1 – Bu Kanun uyarınca yeni il genel meclisi seçimleri yapılarak il genel meclisleri ilk toplantılarını yapıncaya kadar 25/9/1980 gün ve 2304 sayılı 13/3/1329 tarihli İdarei Umumiyei Vilayat Kanunu Muvakkatına Ek Kanun hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

GEÇICI MADDE 2 – Bu Kanun uyarınca yeni belediye başkan ve belediye meclisi üyeleri seçilinceye kadar, 25/9/1980 gün ve 2303 sayılı 3/4/1930 tarih ve 1580 sayılı Belediye Kanununa Ek Kanun ile 18/8/1981 gün ve 2508 sayılı 1580 sayılı Belediye Kanununa 2303 sayılı Kanunla Eklenen Geçici 3 üncü Maddenin Değiştirilmesine ve Bu Kanuna Üç Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

GEÇICI MADDE 3 – Bu Kanun yürürlüğe girdikten sonra, yapılacak ilk mahalli idareler seçimlerinde, siyasi partilerin aday tespiti için ön seçim yapılmaz. Bu seçime mahsus olmak üzere siyasi partiler, adaylarını aşağıdaki usullere göre tespit ederler:

Büyük şehir belediye başkanı adayları siyasi partilerin genel merkez karar ve yönetim kurullarınca tespit edilir.

İllerde :

İl merkezi belediye başkanı ile belediye meclisi üyeleri, merkez ilçe beldelerinin belediye başkanları ile belediye meclisi üyeleri, merkez ilçeye isabet eden, il genel meclisi üyeleri adaylarını, siyasi partilerin il ve merkez ilçe idare kurulları birlikte toplanarak;

İlçelerde :

İlçe belediye başkanı ile belediye meclisi üyeleri; ilçe beldelerinin belediye başkanları ile belediye meclis üyeleri; ilçe seçim çevresine isabet eden il genel meclisi üyeleri adaylarını, siyasi partilerin ilçe idare kurulları toplanarak;

Belirleyip, genel merkez karar ve yönetim kurulunun tensip ve tasdikine sunarlar.

Merkez karar ve yönetim kurulunun, her listeyi aynen kabul veya değiştirerek tasdik etmesi ile adaylar tespit olunur.

GEÇICI MADDE 4 – Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra yapılacak ilk seçimde, seçmen kütüğünde ve sandık listesinde kaydı ve oy kullanma yerinde bulunduğu halde mahalli idareler ile mahalle muhtarlıkları ve ihtiyar heyetleri seçimlerine hukuki veya fiili mazereti olmaksızın katılmayanlar, ilçe seçim kurulu başkanı tarafından 2.500 lira para cezası ile cezalandırılırlar.

Ancak seçim gününden sonraki üç ay içinde hukuki veya fiili mazeretini bildiren ve mazereti ilçe seçim kurulu başkanınca geçerli görülenlerden bu para tahsil edilmez.

GEÇICI MADDE 5 – Bu Kanunda seçim usul ve esasları hükme bağlanan büyük şehir yönetiminin hukuki statüsü, bu Kanunun yürürlüğünü takip eden ilk seçimin oy verme gününden önce, 17/6/1982 gün ve 2680 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Kuruluş, Görev ve Yetkilerinin Düzenlenmesi ile ilgili Yetki Kanununda belirtilen esas ve usullere

uygun olarak çıkarılacak kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenir.

GEÇICI MADDE 6 – Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra yapılacak ilk mahalli idareler seçimlerinde 6 Kasım 1983 tarihinde yapılan milletvekili seçiminde kullanılan sandık seçmen listeleri güncelleştirilerek kullanılır.

Güncelleştirme; sandık seçmen listelerinin askıya çıkarılması, listede ismi bulunmayanlar ile seçim gününe kadar 21 yaşını dolduracak olanların listeye yazılması suretiyle yapılır ve bu suretle oluşan listeler başka bir ilan vesair işleme tabi tutulmadan çoğaltılarak sandık seçmen listesi olarak kullanılır.

Askı ve itiraz süreleri Yüksek Seçim Kurulunca belirlenir.

GEÇICI MADDE 7 – Bu Kanunun yürürlüğe girmesini takip eden ilk mahalli idareler seçiminde oy verme günü 25 Mart 1984 tarihidir.

Seçim döneminin başlangıç tarihi Yüksek Seçim Kurulunca, yukarıdaki fıkrada belirtilen oy verme günü esas alınarak tespit ve ilan edilir.

Yüksek Seçim Kurulu, bu seçimlere mahsus olmak üzere, bu Kanun ile 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun seçimlere ilişkin olarak tespit ettiği süreleri kısaltarak uygular.

GEÇICI MADDE 8 – Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra yapılacak ilk mahalli idareler seçimlerinde, seçime katılma hakkı kazanacak partilerde 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 45 inci maddesi ile değişen 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 14 üncü maddesinin 4 ve 11 numaralı bentle-

rinde sözü edilen büyük kongresini yapmış olmaları şartı aranmaz.

GEÇICI MADDE 9 – Geçici 7 nci maddeye göre yapılacak seçimlerde tayin yolu ile belediye başkanlığı görevini yürütenler aday oldukları takdirde kanuni süreleri içinde görevlerinden ayrılırlar.

GEÇICI MADDE 10 – Subaylar, astsubaylar, hakimler ve savcılar ile yüksek yargı organları mensupları hariç olmak üzere; mahalli idareler seçimlerinde aday olan memurlar seçimi kaybetmeleri halinde, Yüksek Seçim Kurulunca seçim sonuçlarının ilanını takip eden bir ay içinde müracaat etmeleri kaydıyla ve bu seçime mahsus olarak müktesep hakları ile eski veya eşdeğer bir göreve dönebilirler.

GEÇICI MADDE 11 – 2963 sayılı Kanunla kurulan ve halen adli ve mülki teşkilatı kurulmamış bulunan ilçelerde mahalli idareler seçimlerini yürütecek ilçe seçim kurulunu belirlemeye veya yeni ilçe seçim kurulları oluşturmaya Yüksek Seçim Kurulu yetkilidir.

GEÇICI MADDE 12 – (Ek : 24/2/1993 - 3866/4 md.) 1993 yılında kurulacak belediyelerin organ seçimleri 1994 yılı Mart ayında yapılacak Mahalli İdareler Genel Seçimleri ile birlikte yapılır.

GEÇICI MADDE 13 – (Ek : 28/12/1993 - 3959/18 md.)

27 Mart 1994 tarihinde yapılacak mahalli idareler seçimlerinde, Hakimler ve Savcılar, Yüksek Yargı Organları mensupları, Yüksek Öğretim kurumlarındaki öğretim elemanları, Yüksek Öğretim Kurulu üyeleri, kamu kurum ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri ile yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri ile subaylar ve astsubaylar 30.1.1994 tarihine kadar

görevlerinden ayrılma isteğinde bulunmadıkça adaylıklarını koyamazlar ve aday gösterilemezler.

Subay ve astsubaylar hariç olmak üzere; birinci fıkrada sayılanların aday adaylığını veya adaylığı kaybetmeleri ve bir ay içinde müracaatları halinde hemen; seçimi kaybetmeleri halinde, Yüksek Seçim Kurulunca seçim sonuçlarının ilanını takip eden bir ay içinde müracaat etmeleri kaydıyla eski görevlerine veya kazanılmış hak veya aylık derecelerindeki başka bir göreve atanırlar.

EK GEÇICI MADDE 1 – (Ek : 7/7/1993 - 3912/1 md.)

18.1.1984 tarih ve 2972 sayılı Kanunun 8 inci maddesi uyarınca 27 Mart 1994 tarihinde yapılacak Mahalli İdareler Seçimlerinde oy vereceklerin kütüklere yazılması ve sandık listelerinin düzenlenmesi amacıyla bütün Türkiye'de aynı zamanda 1993 yılının Kasım ayının ilk Pazar günü, Yüksek Seçim Kurulu'nun gözetim ve denetiminde yazım yaptırılır.

298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun uyarınca, bilgisayar ortamında merkezi Seçmen Kütüğü oluşturulan yerlerde yazım işlemleri diğer illerden farklı olarak, yazım memurlarınca aynı gün konutlar dolaşılmak suretiyle bilgisayar ortamındaki mevcut merkezi seçmen kütüğünün güncelleştirilmesi biçiminde yapılır. Bununla ilgili esaslar Yüksek Seçim Kurulunca belirlenir.

Seçimde kullanılacak seçmen kütüklerinin yazımında 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun ile ilgili diğer Kanunların bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri uygulanır.

EK GEÇICI MADDE 2 – (Ek : 7/7/1993 - 3912/1 md.)

Mahalli İdareler Seçimlerinde kullanılacak seçmen kütüklerinin yazımı ve seçimin yapılması için Adalet Bakanlığı bütçesinin ilgili bölümüne yeterli miktar ödenek, Maliye ve Gümrük Bakanlığının yedek ödenek tertibinden aktarılır.

Yüksek Seçim Kurulu, seçmen kütüklerinin süratle yazımının, daktilo edilmesinin ve kartlarının dağıtımının sağlanması için geçici ve yevmiyeli personel istihdam edebilir. Bu personele Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığınca 300 000 ila 500 000 lira arasında takdir edilecek gündelik ödenir.

SEKİZİNCİBÖLÜM
Son Hükümler

Propaganda serbestliği:

MADDE 35 – Mahalle idareler seçimlerinde propaganda 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun dairesinde serbesttir. Ancak 298 sayılı Kanunun 52-55 inci maddeleri ile düzenlenen radyo ve televizyonda propagandaya ilişkin hükümleri, 52 inci maddenin son bendi hariç, bu seçimlerde uygulanmaz.

(Ek : 28/12/1993 - 3959/15 md.) Ancak, 298 Sayılı Kanunun 52 ila 55 inci maddeleri ile düzenlenen radyo ve televizyonda propagandaya ilişkin hükümleri mahalli idareler ara seçimlerinde resmi ve özel radyo ve televizyon kuruluşları bakımından uygulanmaz.[175]

175 28/12/1993 tarih ve 3959 Sayılı Kanunun Geçici 1 inci maddesi, bu fıkranın sadece ilk genel yerel seçimlerde uygulanacağını hüküm altına almıştır.

Özel hüküm bulunmayan hallerde uygulama:

MADDE 36 – Bu Kanunda özel hüküm bulunmayan hallerde 26/4/1961 gün ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun ile 22/4/1983 tarih 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu, 10/6/1983 gün ve 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun ve bunların ek ve değişikliklerinin bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri uygulanır.

Yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 37 – 19/7/1963 gün ve 286 sayılı Köy Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun,

18/7/1963 gün ve 287 sayılı Şehir ve Kasabalarda, Mahalle Muhtar ve İhtiyar Heyetleri Teşkiline Dair 4541 sayılı Kanunda değişiklik yapılmasını ve Bazı Kanunların Kaldırılması Hakkında Kanunun,

19/7/1963 günlü ve 306 sayılı İdarei Umumiyei Vilayat Kanununda Değişiklikler Yapılmasına ve İlgili Bazı Kanunların Kaldırılmasına Dair Kanun.

19/7/1963 gün ve 307 sayılı Belediye Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun,

Seçimlerle ilgili ve bu Kanuna aykırı olan hükümleri ile diğer kanunların bu Kanuna aykırı olan seçimlerle ilgili hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük:

MADDE 38 – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme:

MADDE 39 – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

18/1/1972 TARİH VE 2972 SAYILI ANA KANUNA İŞLENEMEYEN HÜKÜMLER

1) 20/6/1987 Tarih ve 3394 Sayılı Kanunun Geçici Maddesi

GEÇICI MADDE 1 – Bu Kanunun yayımlandığı tarihte boş bulunan belediye meclisi ve il genel meclisi üyelikleri ile belediye başkanlıkları seçimleri, ilan edilmiş olsa bile, bu Kanun hükümlerine göre yapılır.

2) 7/8/1988 Tarih ve 3469 sayılı Kanunun Geçici Maddeleri

GEÇICI MADDE 1. – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra yapılacak ilk mahalli idareler genel seçimlerinde, kanunlardaki bütün süreleri, oy verme gününü esas alarak icabında kısaltmak suretiyle tespit ve ilana Yüksek Seçim Kurulu yetkilidir.

GEÇICI MADDE 2. – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra yapılacak ilk mahalli idareler genel seçimleri sebebiyle kanunların gerekli kıldığı giderleri karşılamak üzere yeterli ödenek, ilgili kuruluş bütçelerine Maliye ve Gümrük Bakanlığınca aktarılır.

GEÇICI MADDE 3. – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra yapılacak ilk mahalli idareler genel seçimlerinde; siyasi partilerin seçime katılabilmeleri için, 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 20 nci maddesinde öngördüğü, beldelerde teşkilatlanma ile ilgili hüküm uygulanmaz.

GEÇICI MADDE 4. – (Mülga : 7/12/1988 - 3507/7 md.)

GEÇICI MADDE 5. – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra yapılacak ilk il genel meclisi üyeleri, belediye meclisi üyeleri ve belediye başkanlığı genel seçimlerinde:

a) Yüksek Seçim Kurulu filigranı bulunan özel imal edilmiş kağıtlara basılı birleşik oy pusulalarında; sadece seçime katılan siyasi partilerin özel işaretleri, kısaltılmış isimleri ve tam yazı halinde adları ile her siyasi parti için ayrılan bölümün altında çapı 2 cm. olan boş bir daire bulunur.

b) Seçime katılan siyasi parti adayları ile bağımsız adayları gösteren bir liste her sandık mahallinde seçmenlerin görebileceği bir yere asılır.

(c, d, e, - Mülga : 7/12/1988 - 3507/7 md.)

GEÇICI MADDE 6 – 7 – (Mülga : 7/12/1988 - 3507/7 md.)

GEÇICI MADDE 8 – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra yapılacak ilk Mahalli İdareler Genel Seçiminde, belediye başkanlığı adaylığı için; 2972 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasındaki, en az altı ay süreyle o seçim çevresinde oturmuş olmak şartı aranmaz.

GEÇICI MADDE 9 – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra yapılacak ilk mahalli idareler genel seçimlerinde, siyasi partilerin mahalli teşkilatlarının yönetim kurulu başkan ve üyelerinin belediye başkanlığı adaylığı dışındaki mahalli idareler seçimi adaylıklarında, 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 40 ıncı maddesinin dördüncü fıkrası hükmü uygulanmaz.

3) 7/12/1988 Tarih ve 3507 sayılı Kanunun Geçici Maddeleri

GEÇICI MADDE 1. – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde, siyasi partilerin yetkili merkez karar ve yönetim organları gerekli görülen tüzük değişikliğini yapmaya yetkilidir.

GEÇICI MADDE 2. – Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra yapılacak ilk mahalli idareler genel seçimlerinde 2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar He-

yetleri Seçimi Kanununun 35 inci maddesinin ikinci fıkrası hükmü uygulanmaz. Ancak, seçime katılıp da son milletvekili genel seçimlerinde toplam geçerli oyların % 7'sinden fazlasını alan siyasi partilere, bu seçimlere mahsus olmak üzere, oy verme gününden önceki 7 nci günden itibaren oy verme gününden önceki gün saat 18.00'e kadar radyodan ve Türk Bayrağı ile Yüksek Seçim Kurulunun tespit edeceği yere asılacak olan ve bu Kurulun belirlediği büyüklükteki parti bayrağı ve konuşmayı yapan kişi dışında görüntüsüz olarak televizyondan;

a) Yukarıda belirtilen siyasi partilere, ilk gün 10'ar dakikalık birer konuşma,

b) Mecliste grubu bulunan siyasi partilere, ilaveten 10 dakikalık birer konuşma,

c) Ana muhalefet partisine, ilaveten 10 dakikalık bir konuşma,

d) İktidar partisine, ilaveten 10'ar dakikalık iki konuşma,

Hakkı verilir. Son konuşmayı iktidar partisi yapar.

GEÇICI MADDE 3 – (Ek : 13/4/1989 - 3531/1 md.)

Subaylar ve astsubaylar, hakimler ve savcılar ile yüksek yargı organları mensupları hariç olmak üzere, 26 Mart 1989 tarihindeki mahalli idareler seçimi için aday adayı olup aday olamayanlar veya aday olup seçimi kaybedenlerden, daha önce kamu kurumları ile kamu kurumu niteliğindeki bir kuruluşta görev yapmış olanlar, bu Kanunun yayımını takip eden 2 ay içinde müracaat etmeleri kaydıyla, bu seçime mahsus olarak, anılan kurumların münasip göreceği ve mükteseplerine uygun görevlere atanabilirler.

4) 26/12/1991 Tarih ve 3766 sayılı Kanunun Geçici Maddesi

GEÇICI MADDE – (...) [176] 30 Mart 1992 tarihine kadar herhangi bir nedenle boşalacak olan belediye başkanlıkları için oy verme günü 1992 Haziran ayının ilk Pazar günüdür.

2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanunun 29 uncu maddesine göre yeniden seçim yapılmasına karar verilerek ilanları yapılan belediye başkanlıkları için; bu Kanunun yayımı tarihine kadar yapılmış bulunan bütün seçim işlemleri ve bu işlemlerle kazanılmış haklar saklıdır.

Yeni Başkanın görevine başlamasına kadar geçecek süre içinde başkanlık görevini yürütmek üzere belediye meclisi, üyeleri arasından birisini başkanvekili olarak seçer.

Belediye meclisi; bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren en çok 10 gün içinde başkanvekilini seçmek için vali tarafından toplantıya çağırılır.

Subay ve astsubaylar hariç olmak üzere, birinci fıkrada gösterilen belediye başkanlığı ara seçimlerinde aday veya aday adayı olan Devlet Memurları ile diğer kamu görevlileri, aday veya aday adaylığından istifa etmeleri kaydıyla bu Kanunun yayımından itibaren bir ay içinde müracaat etmeleri halinde, kazanılmış hakları ile eski veya eşdeğer bir göreve dönebilirler. Adayları kesinleşmiş yerlerde adaylığı kazanamamış olanlar hakkında da aynı hükümler uygulanır.

---

176 Bu fıkranın "Bu Kanunun yayımı tarihine kadar 2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi hakkında Kanunun 29 uncu maddesine göre yeniden seçim yapılmasına karar verilerek ilanları yapılan belediye başkanlıkları ile ..." içerikli bölümü, Anayasa Mahkemesinin 21/4/1992 tarih ve E.1992/17,K.1992/30 Sayılı Kararıyla iptal edilmiş olup, metinden çıkarılmıştır. (Bkz: 2/10/1992 - 21363 R.G.)

5) 12/5/1994 Tarih ve 3989 Sayılı Kanunun Geçici Maddesi

GEÇICI MADDE – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi izleyen iki ay içerisinde başvurmaları halinde 27 Mart 1994 tarihinde yapılan mahalli idareler seçimlerinde aday olamayan veya seçilemeyen belediye başkanları da bu Kanun hükümlerinden yararlanırlar.

6) 20/3/1997 tarih ve 4231 Sayılı Kanunun Geçici Maddesi:

Subay ve astsubaylar hariç olmak üzere, 1 inci maddenin ikinci fıkrasında ve 2 nci maddeyle ilga edilen 2972 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinin "d" bendinde öngörülen seçimler için aday veya aday adayı olan devlet memurları ile diğer kamu görevlileri, aday veya aday adaylığından istifa etmeleri veya bu sıfatların herhangi bir nedenle düşmesi hallerinde, bu Kanunun yayımından itibaren bir ay içinde müracaat etmeleri kaydıyla, eski görevlerine veya kazanılmış hak aylık derecelerindeki başka bir göreve dönebilirler.

2972 SAYILI KANUNA EK VE DEĞİŞİKLİK GETİREN MEVZUATIN YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ TARİHİNİ GÖSTERİR LİSTE

Kanun No.	Farklı tarihte yürürlüğe giren maddeler	Yürürlüğe Giriş Tarihi
2986	-	18/1/1984 tarihinden geçerli olarak 2/3/1984
3394	-	30/6/1987
3420		13/4/1988
3469	-	13/8/1988
3507	-	14/12/1988
3531	-	20/4/1989
3573	-	17/6/1989
3766	-	2/1/1992
3866	-	12/3/1993
3912	-	10/7/1993
3948	-	30/12/1993
3950	-	30/12/1993
3959	-	30/12/1993
3989	-	18/5/1994
4231	-	1/4/1997
4381	-	2/8/1998
4778	-	11/1/2003
5216	4 ve 24	23/7/2004
5393	29	13/7/2005
Değiştiren Kanun No.	**2972 sayılı Kanunun değişen maddeleri**	**Yürürlüğe Giriş Tarihi**
5747	4	22/3/2008
6360	4, 32	6/12/2012
7102	8,9,19,31,32	16/3/2018

BELEDİYE MECLİSİ
ÇALIŞMA YÖNETMELİĞİ

BELEDİYE MECLİSİ ÇALIŞMA YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM
Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 — Bu Yönetmeliğin amacı; belediye meclisinin çalışma usul ve esaslarını düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 — Bu Yönetmelik belediye meclisinin, meclis başkanlık divanının, meclis ihtisas ve denetim komisyonlarının çalışma usul ve esaslarını kapsar.

Dayanak

MADDE 3 — Bu Yönetmelik, **(Ek ibare:RG-27/11/2014-29188)** 10/7/2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 12, 13, 14 ve 15 inci maddeleri ile 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun 19 uncu maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 — Yönetmelikte geçen;

Kanun: 5393 sayılı Belediye Kanunu,

Meclis: Belediye meclisini,

Encümen: Belediye encümenini,

Başkan: Belediye meclisi başkanını,

Başkanlık divanı: Meclis başkanı, meclis birinci ve ikinci başkan vekilleri ile katip üyeleri,

Komisyon: İhtisas komisyonlarını ve denetim komisyonunu,

Dönem: Belediye meclisinin 1 Ocak ile 31 Aralık tarihleri arasını kapsayan bir yıllık çalışma süresini,

Toplantı: Meclisin bir ay içinde yaptığı birleşimlerin tamamını,

Birleşim: Meclisin bir gün içinde yaptığı oturumların tamamını,

Oturum: Bir birleşimin ara ile bölünen kısımlardan her birini,

Salt çoğunluk: **(Değişik:RG-29/4/2021-31469)** Belli sayının yarısından fazla olan çoğunluğu,

Nisbî çoğunluk: Aynı yöndeki oyların, diğer oy topluluklarından fazla olması durumunu,

Nitelikli çoğunluk: Kanunun belli durumlarda aradığı üçte iki veya dörtte üç gibi belirli bir çoğunluğu,

Oybirliği: Meclis toplantısında bütün oyların aynı yönde olması durumunu,

Oyçokluğu: Meclis toplantısında oyların aynı yönde olmaması durumunu

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM
Toplantı Usul ve Esasları

Meclisin ilk toplantısı

MADDE 5 — Meclis, mahalli idareler seçim sonuçlarının ilânını takip eden beşinci gün belediye başkanının başkanlığında kendiliğinden toplanır. **(Değişik cümle:RG-21/8/2014-29095)** Başkanın toplantıya katılamaması durumunda en yaşlı üye toplantıya başkanlık eder. Başkan tarafından mec-

lisin en genç iki üyesi geçici kâtip olarak davet olunur. Başkanlıkça yoklama yapılarak salt çoğunluğun mevcut olduğu tespit edildikten sonra meclis, birinci ve ikinci başkan vekillerini, en az iki kâtip üyeyi seçer. Kâtip üyeler seçildikten sonra en genç iki üye yerlerini seçilmiş kâtip üyelere bırakırlar.

(Değişik ikinci fıkra:RG-27/11/2014-29188) Ayrıca, bu toplantıda encümene üye seçimi, il ve ilçe belediyeleri ile nüfusu 10.000'in üzerindeki belediyelerde plan ve bütçe komisyonuyla imar ve bayındırlık komisyonu, büyükşehir belediyelerinde ise plan ve bütçe, imar ve bayındırlık, çevre ve sağlık, eğitim, kültür, gençlik ve spor komisyonu ile ulaşım komisyonlarına ve gerekli görülmesi halinde diğer komisyonlara üye seçimi yapılır.

Meclis toplantıları

MADDE 6 — Meclis toplantısı her ayın ilk haftası başlatılır ve ara verilmeden tamamlanır. Ancak ilk haftanın tamamının resmi tatile rastlaması halinde takip eden ilk çalışma günü toplantı günü olarak belirlenebilir. Resmi tatile rastlayan günlerde çalışmaya ara verilebilir.

Meclis, toplantıların haftanın hangi günü yapılacağını genel olarak belirleyebileceği gibi, her toplantının sonunda gelecek ay toplantısının hangi gün yapılacağını da kararlaştırabilir. Meclisin bu konuda karar almaması halinde toplantı günü başkan tarafından tayin edilir.

Büyükşehir belediye meclisi her ayın ikinci haftası toplanır. İlçe **(Değişik ibare:RG-21/8/2014-29095)** (…) belediye meclisi toplantıları büyükşehir belediye meclisi toplantısından önce bitirilecek şekilde düzenlenir.

Meclis, başkanlık divanı, encümen ve denetim komisyonu üyeliği seçiminin yapılacağı, faaliyet raporu, bütçe ve kesin hesabı ile belli bir ayda görüşülmesi zorunlu olan konuların görüşüleceği ayların dışında bir ay tatil kararı alabilir.

Toplantı süresi bütçenin görüşüldüğü toplantılarda yirmi, diğer toplantılarda beş günü aşamaz. Bu süreler uzatılamayacağı gibi **(Ek ibare:RG-27/11/2014-29188)** , bu maddenin son fıkrasında belirtilen usul dışında olağanüstü toplantı da yapılamaz.

Görüşülecek konu bulunmadığı takdirde meclis gündemsiz olarak toplantıya çağırılır. Birleşim açıldıktan sonra üyeler tarafından da gündem konusu önerilmediği takdirde toplantı kapatılır. Bu gün için de meclis üyelerine huzur hakkı ödenir.

(Ek fıkra:RG-21/8/2014-29095) Belediye başkanı, acil durumlarda lüzum görmesi halinde belediye meclisini bir yılda üç defadan fazla olmamak ve her toplantı bir birleşimi geçmemek üzere toplantıya çağırır. Olağanüstü toplantı çağrısı ve gündem en az üç gün önceden meclis üyelerine yazılı olarak duyurulur ve ayrıca mutat usullerle ilan edilir. Olağanüstü toplantılarda çağrıyı gerektiren konuların dışında hiçbir konu görüşülemez.

Toplantı yeri

MADDE 7 – Meclis toplantıları meclis toplantı salonu olarak belirlenen yerde yapılır. Toplantının bu yer dışında yapılmasının zorunlu olduğu durumlarda, toplantı gününden en az üç gün önceden üyelere bildirilmek ve belediye sınırları içerisinde olmak kaydıyla başkanın belirlediği yerde toplantı yapılabilir. Bu şekildeki toplantının yeri ve za-

manı gündemin duyurulmasındaki usullerle belde halkına duyurulur.

Başkan ve meclis üyelerinin görüşmelere katılamayacağı durumlar

MADDE 7/A – (EK:RG-27/11/2014-29188)

Belediye başkanı ve meclis üyeleri, münhasıran kendileri, ikinci derece kan ve kayın hısımları ve evlatlıkları ile ilgili işlerin görüşüldüğü meclis toplantılarına katılamazlar.

Toplantı gündemi ve duyurulması

MADDE 8 — Gündem, belediye başkanı tarafından belirlenir ve toplantı günü de belirtilerek üyelere en az üç gün önceden bildirilir. Üç günün hesabında duyuru günü ile toplantı günü hesaba katılmaz. Meclis üyelerine bildirim, imza karşılığı gündemin teslimi, taahhütlü posta, telefon, faks, belediye web sitesinde yayımlama, elektronik posta gibi ispat edici yöntemlerden biri veya birkaçı kullanılarak yapılır. Telefonla bildirimde, bildirimin hangi numaralı telefonla, ne zaman ve kimin tarafından yapıldığı hususunda bildirimi yapan kişi tarafından imzalanmış bir belge düzenlenir.

Gündem, çeşitli yollarla halka da duyurulur. Bu duyuru, meclis toplantı salonunun girişine ve belediye ilân panosuna veya halkın yoğun olarak bulunduğu ve gelip geçtiği yerlere ilân asılarak; gazete, hoparlör, internet, radyo ve televizyon yayını gibi yöntemlerden biri veya birkaçı kullanılarak yapılır.

Meclis toplantılarının ilk gününde belediye başkanı ve üyeler **(Mülga ibare:RG-27/11/2014-29188)** (…) **(Değişik ibare:RG-27/11/2014-29188)** belediyeye ait işlerle ilgili konu-

ların gündeme alınmasını önerebilir. Öneri, toplantıya katılanların salt çoğunluğunun kabulü ile gündeme alınır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
Meclis Çalışmaları

Başkanlık divanı

MADDE 9 – Meclise, belediye başkanı başkanlık eder. Belediye başkanının bulunmadığı durumlarda meclis birinci başkan vekili, onun da olmadığı durumda ikinci başkan vekili meclise başkanlık eder. Belediye başkanı toplantının herhangi bir safhasında da yerini meclis başkan vekiline bırakarak toplantıdan ayrılabilir. Ancak, yıllık faaliyet raporunun görüşüldüğü oturuma, meclis başkan vekili başkanlık yapar.

Meclis birinci ve ikinci başkan vekilinin de bulunmaması durumunda, varsa katip üyeler, yoksa en genç iki meclis üyesi tarafından imzalanmış tutanakla durum tespit edilerek toplantı yapılmaksızın meclis kapatılır.

Başkanlık divanında boşalma olması durumunda kalan süreyi tamamlamak üzere yenisi seçilir.

Meclis üyeliğinin sona ermesi

MADDE 9/A – (EK:RG-27/11/2014-29188)

Meclis üyeliği, ölüm ve istifa durumunda kendiliğinden sona erer. Meclis üyeliğinden istifa dilekçesi belediye başkanlığına verilir ve başkan tarafından meclisin bilgisine sunulur.

Özürsüz veya izinsiz olarak arka arkaya üç birleşim günü veya bir yıl içinde yapılan toplantıların yarısına katılmayan

üyenin üyeliğinin düşmesine, savunması alındıktan sonra üye tam sayısının salt çoğunluğuyla karar verilir.

Toplantı ve karar yeter sayısı

MADDE 10 — Meclis, üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplanır ve katılanların salt çoğunluğu ile karar alır. Ancak karar yeter sayısı üye tam sayısının dörtte birinden az olamaz. Belediye başkanı, meclis üye tam sayısına dâhildir. Oyların eşitliği halinde başkanın kullandığı oy yönünde çoğunluk sağlanmış sayılır.

Birleşime ilişkin karar tutanakları bir sonraki birleşimden önce üyelere dağıtılır.

Meclisin toplanması için gerekli çoğunluğun sağlanamaması veya görüşmeler sırasında başkan veya üyelerden birinin talebi üzerine yapılacak yoklamada karar yeter sayısının bulunmadığının anlaşılması durumunda, meclis başkanı gün ve saatini tayin ederek en geç üç gün içinde toplanmak üzere meclisi tatil eder. Bu toplantının günü ve saati üyelere bildirilir ve gündemin duyurulmasındaki usullerle ilân edilir.

Gelecek toplantı, üye tam sayısının dörtte birinden az olmayan üye ile yapılabilir. Bu toplantıda da yeter sayı bulunamaz ise meclis tatil edilir ve o ay içinde başka bir toplantı çağrısı yapılmaz.

Toplantı ve karar yeter sayılarının hesabında kesirli sayılar tam sayıya yükseltilir.

Görüşmeler ve yönetim

MADDE 11 — Başkanlık divanı yerini aldıktan sonra başkan yoklama yaptırır; toplantı yeter sayısının olduğu anlaşıldığı takdirde birleşimi açar. Gündeme geçilmeden bir önceki birleşimde alınan kararlara ilişkin tutanakta maddi

hata bulunması durumunda, hata meclis kararı ile düzeltilerek başkanlık divanınca imzalanır.

Başkan gündeme geçilmeden önce meclise sunulacak konular varsa bildirir, meclis başkanlığına hitaben verilmiş olan dilekçeleri kabul eder ve meclise sunar.

Üyelerin gündem dışı konuşma isteği yazılı olarak başkana bildirilir. Söz verip vermemek ve söz verildiğinde süresini ve zamanını belirlemek yetkisi başkana aittir.

Gündem konusunda ve usul hakkında leh ve aleyhte olmak üzere birer üyeye söz verilir. Yapılacak konuşmalar en fazla on dakika ile sınırlıdır.

Daha sonra gündem maddeleri sırası ile okunur ve görüşülür. Gündem sırasında değişiklik yapılmasına, başkan veya üyeler tarafından yapılan teklifler üzerine gündeme madde ilave edilmesine meclisçe karar verilir. Ancak ilçe **(Mülga ibare:RG-21/8/2014-29095)** (…) belediye meclislerinden gelen kararlar ile belediyenin birimlerinden ve bağlı kuruluşlarından gelen talepler toplantı sırasında başkan tarafından gündeme eklenir.

Görüşmelerde konuşmak için önceden başkanlıktan söz istenir. İhtisas komisyonuna ve siyasi parti gruplarına söz almada öncelik tanınır. Siyasi parti gruplarına üye sayısı en çok olandan başlamak suretiyle; üyelere söz isteme sırasına göre söz verilir. Bütçe görüşmesinde komisyon raporu okunduktan sonra üyelere söz verilir.

Meclisteki konuşmalar başkana hitaben yapılır. Başkan her zaman söz hakkına sahiptir.

İhtisas komisyonları ve siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmalar 20 şer dakika, üyelerin konuşmaları ise 10 dakika ile sınırlıdır. Bütçe ve program görüşmelerinde parti

grupları için bu süreler iki kat olarak uygulanır. Meclis, bu sürelerin değiştirilmesine karar verebilir. Görüşmelerin yeterli olduğu meclisçe kabul edildiği takdirde başka üyeye söz verilmez.

Meclis toplantıları halka açıktır. Meclis başkanı veya üyelerden herhangi birinin gerekçeli teklifi üzerine kapalı oturum yapılmasına karar verilebilir. Kapalı oturumda başkan ve üyeler dışında gerektiğinde meclis kararıyla görevli bulundurulabilir.

Mecliste düzenin sağlanması

MADDE 12 — Meclis başkanı, meclis çalışmalarında düzeni sağlamakla yükümlüdür. Meclis görüşmeleri sırasında söz alan üyenin konu dışına çıkması, kişiliğe dokunur söz söylemesi, diğer üyelerin hatibin sözünü kesmesi ve meclisin düzenini bozacak davranışta bulunması yasaktır. Buna aykırı davranan üyeler, başkan tarafından uyarılır, buna rağmen davranışlarında ısrar eden üye başkanın talimatıyla görevliler tarafından meclisten çıkarılır.

Meclis görüşmeleri sırasında sükûnetin bozulması durumunda başkan tarafından ilgililere ihtarda bulunulur. Görüşmelere devam edilemeyeceğinin anlaşılması halinde başkan oturuma ara verebileceği gibi görüşmeleri bir sonraki birleşime erteleyebilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
Oylama Usulleri ve Kararlar

Oylama usulleri

MADDE 13 — Mecliste oylama usulleri gizli, işaretle ve açık oylama olmak üzere üç türlüdür. Üyeler oylarını bizzat

kullanırlar. Ancak, gizli oy kullanmaya fiziki bakımdan engelli olanlar tayin edecekleri kişiler eliyle oy kullanabilirler.

a) Gizli oylama: Meclis üyelerinin oy pusulasına seçeceği kişi veya kişilerin adlarını ya da bir teklif hakkında kabul, çekimser veya ret yazıp, tanıtıcı hiçbir işaret koymadan sandığa atmasıdır.

Gizli oylamalarda kullanılacak oy pusulaları zarfla birlikte başkanlıkça mühürlü şekilde düzenlenir. Oylama bittikten sonra katip üyeler tarafından sandıktan çıkan zarflar sayılır ve üye sayısından fazla olmadığı tespit edildikten sonra açılır. Oy pusulaları sayıldıktan sonra, başkanlık divanı tarafından sonuç açıklanır. Oylarda eşitlik halinde oylama bir defa daha tekrarlanır; yine eşitlik olursa meclis başkanınca kuraya başvurulur. Kura çekimi, birbirinin aynı olan ve üzerinde adlar yazılı bulunan kağıtlar bir torbaya konularak meclis başkanı tarafından çekilmek suretiyle yapılır. Torbadan çekilen isim kazanmış olur.

Başkanlık divanı, encümen üyeliği ve denetim komisyonu üyeliği seçimleri gizli oylama ile yapılır. Meclis kararı ile başka konularda da gizli oylama yapılabilir.

b) İşaretle oylama: Meclis üyesinin elini yukarı kaldırarak veya ayağa kalkarak kabul, çekimser veya ret şeklinde oyunu açıklamasıdır.

İşaretle oylamada oyları tespit etmek başkanlık divanına aittir. Çoğunluk olup olmadığı hususunda tereddüt olursa, bir defa daha oylama yapılır. Tereddüt giderilemediği takdirde ad okunmak suretiyle açık oylamaya başvurulur.

c) Açık oylama: Üzerinde üyelerin ad ve soyadları yazılı oy pusulalarının sandığa atılması veya varsa elektronik

oylama mekanizmasının çalıştırılması ya da üyelerin adlarının okunması üzerine, adı okunan üyenin ayağa kalkarak kabul, çekimser veya ret demesi suretiyle yapılan oylamadır.

Sandık kullanılarak yapılan oylamada, sandık katip üyeler tarafından meclis önünde açılır. Oy pusulaları sayılır ve oy çeşitleri tutanağa ayrı ayrı geçirildikten sonra başkanlık divanı tarafından sonuç açıklanır.

İşaretle ve açık oylamalarda eşitlik olması halinde, başkanın kullandığı oy yönünde çoğunluk sağlanmış sayılır.

Mecliste görüşülen konuların kabul veya reddedilmesi

MADDE 14 — Mecliste görüşülen konular; mahiyetine göre salt çoğunluk, nisbî çoğunluk, nitelikli çoğunluk, oyçokluğu veya oybirliği ile kabul veya reddedilir.

Mecliste bütçe ve kesin hesap tümüyle reddedilemez. Ancak, değişiklik yapılmak suretiyle kabul edilebilir.

Reddedilen bir konu meclisin aynı toplantısında yeniden gündeme alınıp görüşülmez.

Meclisin feshi

MADDE 14/A – (EK:RG-27/11/2014-29188)

Belediye meclisi, kendisine Kanunla verilen görevleri süresi içinde yapmayı ihmal eder ve bu durum belediyeye ait işleri sekteye uğratırsa ya da görev alanına girmeyen siyasi konularda karar alırsa, belediye meclisinin feshi için Kanunun 30 uncu maddesinde yer alan hüküm doğrultusunda işlem yapılır.

Oturuma ara verilmesi ve birleşime son verilmesi

MADDE 15 — Oturuma ara ve birleşime son verme yetkisi başkana aittir. Oturuma ara verilirken gelecek oturumun

saati ile birleşime son verilirken gelecek birleşimin günü ve saati başkan tarafından üyelere duyurulur ve meclis salonunun uygun bir yerine asılır.

Tutanak düzenlenmesi ve kararların yazılması

MADDE 16 — Meclis görüşmeleri katip üyeler veya divanın sorumluluğundaki görevlilerce tutanağa geçirilir ve başkanlık divanı tarafından imzalanır. Toplantılar, meclisin kararıyla sesli veya görüntülü cihazlarla da kaydedilebilir.

Kararlar, tutanaklara dayalı olarak yazılır, başkan ve katip üyelerce imzalanır. Meclis kararlarına her yıl birden başlamak üzere birbirini izleyen karar numarası verilir. Belediye başkanı tarafından geri gönderildiği için yeniden görüşülen kararlara yeniden karar numarası verilir. Kararlar, bir sonraki toplantıda üyelere dağıtılır. Ayrıca, kararların aslı bir dosyada muhafaza edilir.

Kapalı oturumlarda içeri görevli alınmamış ise tutanak ve kararlar katip üyeler tarafından yazılır.

Meclis kararlarının kesinleşmesi

MADDE 17 — Belediye başkanı hukuka aykırı gördüğü meclis kararlarını büyükşehir belediyelerinde yedi, diğer belediyelerde beş gün içinde gerekçesini de belirterek yeniden görüşülmek üzere meclise geri gönderebilir. Meclis üye tam sayısının salt çoğunluğuyla kararında ısrar ederse karar kesinleşir. **(Ek cümle:RG-27/11/2014-29188)** Belediye başkanı, meclisin ısrarı ile kesinleşen kararlar aleyhine 10 gün içinde idari yargıya başvurabilir. **(Mülga cümle:RG-27/11/2014-29188)** (…) meclis kararının kesinleşme tarihi, ikinci kararın tarihidir. Belediye başkanı belirtilen süreyi beklemeksizin meclis kararını mülki idare amirine gönderirse gönderme tarihinde, bu süre zarfında meclise göndermez

ve herhangi bir işlem de yapmazsa geri gönderme süresinin sonunda karar kesinleşir.

(Mülga ikinci fıkra:RG-27/11/2014-29188)

(Değişik üçüncü fıkra:RG-27/11/2014-29188) Büyükşehir ilçe belediye meclisleri tarafından alınan imara ilişkin kararlar, kararın gelişinden itibaren üç ay içinde büyükşehir belediye meclisi tarafından nazım imar plânına uygunluğu yönünden incelenerek aynen veya değiştirilerek kabul edildikten sonra büyükşehir belediye başkanına gönderilir. Üç ay içinde büyükşehir belediye meclisinde görüşülmeyen kararlar onaylanmış sayılır.

İlçe **(Mülga ibare:RG-21/8/2014-29095)** (…) belediye meclisinin bütçeye ilişkin kararları büyükşehir belediye meclisinde kabul edildikten sonra kesinleşir. Büyükşehir belediye meclisi ilçe **(Mülga ibare:RG-21/8/2014-29095)** (…) belediye bütçelerinde 10/7/2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununda öngörülenlerin dışında değişiklik yapamaz.

Meclis kararlarının kesinleşmesi hususunda Kanunda öngörülen özel hükümler saklıdır.

Meclis kararlarının yürürlüğe girmesi

MADDE 18 — Meclisin almış olduğu kararların tam metni, kararın kesinleştiği tarihten itibaren en geç yedi gün içinde belediye başkanı tarafından il merkezi belediyeler ile merkez ilçeye bağlı olan belediyelerde valiye, ilçe merkezi ve ilçeye bağlı belediyelerde kaymakama gönderilir ve uygun araçlarla halka duyurulur. Vali veya kaymakama gönderilmeyen kararlar yürürlüğe girmez.

Meclis kararları iki suret olarak mülki idare amirliğine gönderilir. **(Mülga cümle:RG-27/11/2014-29188)** (…)

Valilik, kaymakamlık ve büyükşehir belediye başkanlığınca, teslim alınan kararın son sayfasına, karar tarihi, teslim alındığı tarih ve kayıt numarası yazıldıktan sonra kararın bir sureti belediyeye iade edilir. Bu şekilde kayıtları tamamlanan karar teslim alan makam tarafından dosyasında saklanır. Bu kararları kaydetmek üzere ilgili idareler tarafından bir defter tutulur.

BEŞİNCİ BÖLÜM
Seçimler

Başkan vekilleri ve katip üyelerin seçimi

MADDE 19 — Meclis, mahalli idareler seçiminden sonraki ilk toplantısında, üyeleri arasından ve gizli oyla meclis birinci ve ikinci başkan vekillerini, ikisi yedek olmak üzere en az dört kâtip üyeyi iki yıl görev yapmak üzere seçer. İki yıldan sonra seçilecek başkanlık divanı, yapılacak ilk mahalli idareler seçimlerine kadar görev yapar.

Meclis başkanlık divanı seçimi üç gün içinde tamamlanır. Başkanlık divanı seçimi bu süre içinde tamamlanmaz ise Kanunun 30 uncu maddesi uyarınca işlem yapılır.

Başkan vekilleri ve katip üye seçiminde fazladan isim yazılmış olması halinde oy pusulası geçersiz sayılır.

Başkanlık divanında boşalma olması durumunda, yapılacak ilk toplantının ilk birleşiminde, kalan süreyi tamamlamak üzere yenisi seçilir.

İki yılın hesabında başkanlık divanının seçildiği ay esas alınır ve ikinci yılın sonunda aynı ayda ikinci dönem başkanlık divanı seçimi yapılır. Meclis tatilde ise başkanlık divanı seçimi izleyen ayın toplantısında yapılır.

Encümene üye seçimi

MADDE 20 — Meclis, mahalli idareler seçiminden sonraki ilk toplantısında, üyeleri arasından gizli oyla Kanunda belirtilen sayıda encümen üyesini seçer. Seçilen bu üyeler gelecek yılın aynı ayına kadar görev yapar ve her yıl o ayda encümen seçimleri yenilenir. Süresi dolan üyeler yeniden seçilebilir.

Encümene üye seçimi nisbî çoğunluk ile yapılır. Seçimde oy pusulalarına seçilecek üye sayısından fazla isim yazılması halinde oy pusulası geçersiz sayılır. Oylarda eşitlik halinde ad çekmeye başvurulur.

Encümenin seçilmiş üyeliklerinde herhangi bir nedenle boşalma olması halinde, meclisin yapılacak ilk toplantısının ilk birleşiminde kalan süreyi tamamlamak üzere yenisi seçilir.

İhtisas komisyonlarının oluşumu

MADDE 21 — Meclis, görev süresi bir yılı geçmemek üzere, nisbî çoğunlukla en az üç, en çok beş üyeden oluşan ihtisas komisyonları kurabilir. Büyükşehir belediyelerinde bu komisyonlar en az beş en çok dokuz üyeden oluşturulur. Meclis, komisyonlara üye seçiminden önce kurulacak komisyonu ve üye sayısını belirler. İl ve ilçe belediyeleri ile nüfusu 10.000 in üzerinde olan belediyelerde plan ve bütçe komisyonu ile imar komisyonunun **(Ek ibare:RG-27/11/2014-29188)** , büyükşehir belediyelerinde ise plan ve bütçe, imar ve bayındırlık, çevre ve sağlık, eğitim, kültür, gençlik ve spor ile ulaşım komisyonunun kurulması zorunludur.

Komisyonlar, her siyasî parti grubunun ve bağımsız üyelerin meclisteki üye sayısının meclis üye tam sayısına oran-

lanması suretiyle oluşturulur. İhtisas komisyonlarına siyasi parti grupları aday gösterebileceği gibi, üyeler de o partiden aday olabilir. Birden fazla komisyonda görev almak mümkündür. **(Ek cümle:RG-27/11/2014-29188) (Mülga cümle:RG-8/1/2015-29230)**

Komisyonların toplam üye sayısının meclis üye tam sayısından fazla olduğu durumlarda komisyona üye veremeyen siyasi partilerin üyeleri ile bağımsız üyeler meclis kararıyla komisyonlarda görev alabilirler.

Komisyon üyeliklerinde eksilme olduğu takdirde süreyi tamamlamak üzere yeni üye seçilir. Komisyon toplantılarına üst üste üç defa mazeretsiz olarak katılmayan üyenin üyeliği meclis kararı ile düşürülebilir. **(Ek cümle:RG-21/8/2014-29095)** Bağlı olduğu partiden istifa eden komisyon üyesinin komisyon üyeliği de sona erer. **(Ek cümle:RG-21/8/2014-29095)** Süreyi tamamlamak üzere ilk toplantıda aynı partiden yeni üye seçimi yapılır.

İmar ve bütçeye ilişkin konular hakkında meclis tarafından karar alınmadan önce ilgili komisyonlarda görüşülmesi zorunludur.

İhtisas komisyonları toplantılarını, meclisin toplantı süresinde veya müteakip günlerde yapar. İmar ve bayındırlık komisyonu en fazla on iş günü, diğer komisyonlar ise beş iş günü toplanarak kendisine havale edilen işleri sonuçlandırır ve raporunu meclise sunar. Rapor Kanunda öngörülen sürenin sonunda meclise sunulmadığı takdirde, konu meclis başkanı tarafından doğrudan gündeme alınır.

İhtisas komisyonları toplantılarına Kanunda belirtilen kişi, kurum ve kuruluşların katılımına ilişkin usul ve esaslar hakkında meclis önceden genel bir karar alabileceği gibi

herhangi bir komisyon toplantısı için ayrıca bir karar da alabilir. Meclisin bir karar almadığı durumlarda komisyon uygun gördüğü takdirde katılım için gerekli tedbirleri alır.

Komisyonlar üyeleri arasından bir başkan ve bir başkan vekili seçer. İhtisas komisyonları üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplanır ve katılanların salt çoğunluğu ile karar alır. Komisyonlar çalışmalarında uzman kişilerden de yararlanabilir.

Komisyon raporları alenîdir, çeşitli yollarla halka duyurulur ve isteyenlere belediye meclisi tarafından belirlenecek bedel karşılığında verilir.

Gerektiğinde bir konu meclis başkanınca birden fazla komisyona havale edilebilir.

Denetim komisyonunun oluşumu

MADDE 22 — İl ve ilçe belediyeleri ile nüfusu 10.000'in üzerindeki belediyelerde, her yılın Ocak ayı toplantısında meclis, üyeleri arasından gizli oyla üye sayısı üçten az, beşten çok olmamak üzere bir denetim komisyonu oluşturur.

Denetim komisyonu, her siyasî parti grubunun ve bağımsız üyelerin meclisteki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşur. Komisyona üye seçiminde ihtisas komisyonlarına üye seçimindeki usul ve esaslar uygulanır.

Denetim komisyonu kendi arasından bir başkan, bir başkan vekili seçer. Denetim komisyonu üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplanır ve katılanların salt çoğunluğu ile karar alır.

Denetim komisyonu, belediye binası içinde belediye başkanı tarafından belirlenen yerde çalışır ve çalışmalarında uzman kişi ve kuruluşlardan yararlanabileceği gibi kamu

kuruluşları personelinden de yararlanabilir. Komisyon tarafından istenen bilgi ve belgelerin iade edilmek üzere verilmesi zorunludur.

Komisyon, çalışmasını kırk beş işgünü içinde tamamlar ve buna ilişkin raporunu, Mart ayının sonuna kadar meclis başkanlığına sunar. Başkan, Nisan ayı meclis toplantısında denetim raporunu okutmak suretiyle meclise bilgi verir.

Konusu suç teşkil eden hususlarla ilgili olarak meclis başkanlığı tarafından yetkili mercilere suç duyurusunda bulunulur.

Komisyonlarda çalıştırılacak uzman kişiler

MADDE 23 — Denetim komisyonu çalışmalarında görevlendirilecek kişilerde aşağıdaki şartlar aranır:

a) Kamu kurum ve kuruluşlarından görevlendirilecek kişilerde; kamu kurum ve kuruluşlarında denetim elemanı veya en az beş yıl kurumlarının gelir, gider veya bunlara ilişkin hesap kayıt ve işlemlerinin yürütüldüğü birimde çalışıyor olması gerekir.

b) Kamu personeli dışındaki kişilerde; kamu kurum ve kuruluşlarının gelir, gider veya bunlara ilişkin hesap kayıt ve işlemlerinin yürütülmesinde en az beş yıl çalışmış olmak ya da maliye, muhasebe, işletme, iktisat, kamu yönetimi veya benzer alanlarda en az lisans düzeyinde eğitim almış ve denetim yapabilecek bilgi ve tecrübeye sahip olması gerekir.

Siyasi partilerin genel merkez, il, ilçe ve belde teşkilatlarında halen görevli olan kişiler, denetim komisyonlarında uzman olarak görevlendirilemez.

ALTINCI BÖLÜM
Son Hükümler

Yürürlük

MADDE 24 — Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 25 — Bu Yönetmelik hükümlerini **(Değişik ibare:RG-23/5/2019-30782)** Çevre ve Şehircilik Bakanı yürütür.

	Yönetmeliğin Yayımlandığı Resmî Gazete'nin	
	Tarihi	**Sayısı**
	19/10/2005	25961
	Yönetmelikte Değişiklik Yapan Yönetmeliklerin Yayımlandığı Resmî Gazetelerin	
	Tarihi	Sayısı
1.	27/11/2014	29188
2.	23/5/2019	30782
	29/4/2021	31469

KENT KONSEYİ YÖNETMELİĞİ

Resmi Gazete Tarihi: 08/10/2006 Resmi Gazete Sayısı: 26313

KENT KONSEYİ YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM
Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı; kent yaşamında, kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım, yönetişim ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışan kent konseylerinin çalışma usul ve esaslarını düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik; kent konseylerinin oluşumunu, yönetim ilkelerini, organlarını, görev ve yetkileri ile çalışma usul ve esaslarını kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik; 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun 76 ncı maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmeliğin uygulanmasında;

a) Belediye: Kent konseyi oluşumuna yardım ve destek sağlayan belediyeyi,

b) Kent konseyi: Merkezi yönetimin, yerel yönetimin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının ve sivil toplumun ortaklık anlayışıyla, hemşehrilik hukuku çerçevesinde buluştuğu; kentin kalkınma önceliklerinin, sorunları-

nın, vizyonlarının sürdürülebilir kalkınma ilkeleri temelinde belirlendiği, tartışıldığı, çözümlerin geliştirildiği ortak aklın ve uzlaşmanın esas olduğu demokratik yapılar ile yönetişim mekanizmalarını,

c) Meclisler ve çalışma gurupları: Kadın ve gençlik meclisleri başta olmak üzere kent konseyinin görev alanlarında, yönetişim anlayışına dayalı ve sürdürülebilir kalkınma içinde çeşitli toplum kesimlerinin kent yönetimine katkıda bulunmalarını, kaliteli ve yaşanabilir bir kentin yönetiminde aktif rol almalarını hedefleyen ve gönüllülük esasında oluşmuş ortak yapıları,

ç) Yerel gündem 21 programı: Birleşmiş Milletler Rio Yeryüzü Zirvesinde 1992 yılında kabul edilen ve 21 inci yüzyılın gündemini belirleyen Gündem 21 başlıklı Eylem Planının 28 inci bölümü uyarınca, yerel yönetimlerin öncülüğünde, sivil toplumun ve diğer ortakların, birlikte kendi sorunlarını ve önceliklerini belirleyerek, kentleri için Yerel Gündem 21 olarak adlandırılan 1997 yılından itibaren uygulanan Türkiye Yerel Gündem 21 Programını,

d) Yönetişim: Saydamlık, hesap verebilirlilik, katılım, çalışma uyumu, yerindenlik ve etkinlik gibi kriterlere dayanan, çok aktörlü ve toplumsal ortaklıklara dayalı yönetim anlayışını,

e) YG21: Yerel Gündem 21'i,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM
Kent Konseyinin Kuruluşu, Görevleri ve Çalışma İlkeleri

Kent Konseyinin Oluşumu, Görevleri ve Çalışma İlkeleri

MADDE 5 – (Başlığı ile değişik:RG-6/6/2009-27250)

(1) Kent Konseyleri belediye teşkilatı olan yerlerde, mahalli idareler genel seçim sonuçlarını izleyen 3 ay içinde, 8 inci maddede belirtilen üyelerden oluşur.

(2) Kent konseyi genel kurulu ilk toplantısını yapmak üzere belediye başkanının çağrısı ile toplanır. Belediye başkanının başkanlığında toplanan genel kurul, toplantıyı idare etmek üzere üyeleri arasından en az üç kişiden oluşan divan kurulunu seçer.

(3) Divan kurulunun oluşturulmasından sonra, kent konseyi yürütme kurulu ve kent konseyi başkanı seçilir.

Kent konseyinin görevleri

MADDE 6 – (1) Kent konseyinin görevleri;

a) Yerel düzeyde demokratik katılımın yaygınlaştırılmasını, hemşehrilik hukuku ve ortak yaşam bilincinin geliştirilmesini, çok ortaklı ve çok aktörlü yönetişim anlayışının benimsenmesini sağlamak,

b) **(Değişik:RG-6/6/2009-27250)** Sürdürülebilir gelişmenin sağlanması ve bu konuda ortaya çıkan sorunların çözümüne yönelik planların hazırlanması ve uygulanmasını sağlamak,

c) Kente ilişkin temel stratejiler ve faaliyet planlarının belirlenmesinde, uygulama ve izleme süreçlerinde tüm kenti kapsayan ortak bir aklın oluşturmasına katkıda bulunmak,

ç) Yerellik ilkesi çerçevesinde katılımcılığı, demokrasiyi ve uzlaşma kültürünü geliştirmek,

d) Kentin kimliğine ilişkin tarihi, kültürel, doğal ve benzeri değerlere sahip çıkmak ve geliştirmek,

e) Kent kaynaklarının etkili, verimli ve adil kullanımına katkıda bulunmak,

f) Sürdürülebilir kalkınma anlayışına dayalı kentin yaşam kalitesini geliştiren, çevreye duyarlı ve yoksulluğu giderici programları desteklemek,

g) Sivil toplumun gelişmesine ve kurumsallaşmasına katkıda bulunmak,

ğ) Çocukların, gençlerin, kadınların ve engellilerin toplumsal yaşamdaki etkinliklerini arttırmak ve yerel karar alma mekanizmalarında aktif rol almalarını sağlamak,

h) Kent yönetiminde saydamlık, katılım, hesap verebilirlik, öngörülebilirlik ilkelerinin uygulanmasına katkıda bulunmak,

ı) Kent konseyinde oluşturulan görüşlerin değerlendirilmek üzere ilgili belediyeye gönderilmesini sağlamaktır.

Çalışma ilkeleri

MADDE 7 – (1) Kent konseyi, aşağıdaki ilkeler temelinde çalışmalarını sürdürür.

a) YG21 süreci kapsamında, kentine sahip çıkma, aktif katılım ve çözümde ortaklık ilkelerinin bütünlüğünde, kentlerin yaşanabilir bir geleceğe taşınmasına katkıda bulunmak,

b) Türkiye Cumhuriyeti Devletinin imzaladığı ve onayladığı Birleşmiş Milletler Zirveleri ile diğer uluslar arası sözleşmelerde kent ve kent yaşamına yönelik temel ilkeleri hayata geçirmek,

c) Kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini ön planda tutmak,

ç) Kent konseyi, uluslararası gelişmeleri ve ülke koşullarını gözeterek, tarafsız bir yaklaşımla görüş ve önerilerini oluşturmak,

d) Katılımcılığı ve ortak akla dayanan uzlaşmayı esas almak,

e) Değişimi ve yenilikleri önceden fark ederek sonuç odaklı çalışma kültürünü benimsemektir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kent Konseyi Üyeliği ve Organları (Değişik Başlık:RG-6/6/2009-27250)

Kent konseyi üyeliği

MADDE 8 – (Başlığı ile değişik:RG-6/6/2009-27250)

(1) Kent konseyi; merkezi yönetimi, yerel yönetimi, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarını ve sivil toplumu ortaklık anlayışı ile buluşturmak üzere aşağıda belirtilen kişi, kurum ve kuruluş temsilcilerinden oluşur:

a) Mahallin en büyük mülki idare amiri veya temsilcisi,

b) Belediye başkanı veya temsilcisi,

c) Sayısı 10'u geçmemek üzere illerde valiler, ilçelerde kaymakamlar tarafından belirlenecek kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcileri,

ç) Mahalle sayısı yirmiye kadar olan belediyelerde bütün mahalle muhtarları, diğer belediyelerde belediye başkanının

çağrısı üzerine toplanan mahalle muhtarlarının toplam muhtar sayısının yüzde 30'unu geçmemek ve 20'den az olmamak üzere kendi aralarından seçecekleri temsilcileri,

d) Beldede teşkilatını kurmuş olan siyasi partilerin temsilcileri,

e) Üniversitelerden ikiden fazla olmamak üzere en az bir temsilci, üniversite sayısının birden fazla olması durumunda her üniversiteden birer temsilci,

f) Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, noterlerin, baroların ve ilgili dernekler ile vakıfların temsilcileri,

g) Kent konseyince kurulan meclis ve çalışma gruplarının birer temsilcisi.

Organları

MADDE 9 – (1) Kent konseyi aşağıdaki organlardan oluşur:

a) Genel Kurul

b) Yürütme Kurulu

c) Meclisler ve çalışma grupları

ç) **(Ek:RG-6/6/2009-27250)** Kent konseyi başkanı

Genel kurul

MADDE 10 – (Değişik:RG-6/6/2009-27250)

(1) Genel kurul, kent konseyinin en yetkili organı olup 8 inci maddede sayılan üyelerden oluşur. Genel kurul, her yıl ocak ve eylül aylarında yapacağı iki toplantıdan az olmamak üzere, üyelerin salt çoğunluğu ile toplanır.

(2) Genel kurula kent konseyi başkanı başkanlık eder. Başkanın bulunmaması halinde yürütme kurulunun en yaşlı üyesi toplantıya başkanlık eder.

(3) Genel kurul; yürütme kurulunun, meclislerin ve çalışma gruplarının seçim ve çalışma esaslarını, bu Yönetmelik hükümlerine aykırı olmamak kaydıyla, çalışma yönergesi ile belirler.

Yürütme kurulu

MADDE 11 – (1) **(Değişik:RG-6/6/2009-27250)** Yürütme kurulu, genel kurul tarafından birinci dönem için iki, ikinci dönem için üç yıl görev yapmak üzere seçilen, kadın ve gençlik meclis başkanlarının da yer aldığı en az yedi kişiden oluşur. Yürütme kuruluna kent konseyi başkanı, bulunmaması halinde yürütme kurulunun en yaşlı üyesi başkanlık eder.

(2) Yürütme kurulu, genel kurulun gündemini tespit eder ve genel kurul tarafından oluşturulan görüşleri ilgili belediyeye sunar ve uygulamayı izler.

Kent konseyi başkanı

MADDE 11/A – (Ek:RG-6/6/2009-27250)

(1) Kent konseyi başkanı genel kurul tarafından seçilir. Kent konseyi başkanının görev süresi, yürütme kurulunun görev süresiyle paralel olmak üzere ilk dönem için iki yıl, ikinci dönem için üç yıldır.

(2) Kent konseyi başkanının seçimi için ilk oylamada üye tamsayısının üçte iki ve ikinci oylamada üye tamsayısının salt çoğunluğu aranır. İkinci oylamada salt çoğunluk sağlanamazsa, bu oylamada en çok oy alan iki aday için üçüncü tur oylama yapılır. Üçüncü oylamada en fazla oyu alan aday, başkan seçilmiş olur.

(3) Kent konseyi başkanının seçimi, kent konseyinin ilk toplantısının birinci birleşimde tamamlanır.

(4) Kent konseyi başkanının izin, hastalık veya başka bir sebeple görevi başında bulunmadığı hallerde, bu süre içinde kendisine yürütme kurulunun en yaşlı üyesi vekalet eder.

Meclisler ve çalışma grupları

MADDE 12 – (1) Kent konseyleri, görev alanına giren konularda meclis ve çalışma gurupları oluşturabilir.

(2) Meclislerin ve çalışma gruplarının çalışma usul ve esasları genel kurulca belirlenir.

(3) Meclislerde ve çalışma guruplarında oluşturulan görüşler, kent konseyi genel kurulunda görüşülerek kabul edildikten sonra değerlendirilmek üzere ilgili belediye meclisine sunulur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
Çeşitli ve Son Hükümler

Toplantı ve görüşme usulü

MADDE 13 – (1) Kent konseyi organları, çalışma yönergelerinde belirlenen yer ve zamanlarda üye tam sayısının salt çoğunluğu ile olağan olarak toplanır ve katılanların salt çoğunluğu ile karar alır. Oylamada eşitlik çıkması halinde başkanın bulunduğu taraf çoğunluk sayılır.

(2) Genel kurul, yürütme kurulu başkanı tarafından doğrudan veya 8 inci maddede öngörülen katılımcı sayısının üçte birinin teklifi üzerine olağan üstü toplantıya çağırılabilir.

Görüşlerin ilanı

MADDE 14 – (1) Kent konseyi genel kurulunca oluşturulan görüşler, belediye meclisinin ilk toplantısında değerlen-

dirildikten sonra belediye tarafından kent konseyine bildirilir ve uygun araçlarla kamuoyuna duyurulur.

Genel sekreterlik

MADDE 14/A – (Ek:RG-6/6/2009-27250)

(1) Kent konseyi genel sekreteri, belediye başkanı tarafından önerilen üç aday arasından yürütme kurulu tarafından seçilir.

(2) Kent konseyi genel sekreteri, 6 ncı maddede belirtilen görevlerin yerine getirilmesini koordine eder. Meclisler, çalışma grupları ve benzeri yapılar arasındaki çalışma uyumunu ve koordinasyonu sağlar.

(3) Genel sekreter, kent konseyi başkanına ve yürütme kuruluna karşı sorumludur.

Sekreterya hizmetleri

MADDE 15 – (1) Kent konseyinin sekreterya hizmetleri, ilgili belediye tarafından önerilecek ve yürütme kurulu tarafından kabul edilecek görevliler tarafından yerine getirilir.

(2) **(Değişik:RG-6/6/2009-27250)** Sekreterya hizmetlerini yürüten personel, bu çalışmalarında genel sekretere karşı sorumludur.

Yönerge çıkarma

MADDE 16 – (1) Kent konseyi genel kurulu bu Yönetmeliğe aykırı olmamak kaydıyla uygulama yönergeleri çıkarabilir.

Kent konseyinin mali yapısı

MADDE 16/A – (Ek:RG-6/6/2009-27250)

(1) Belediyeler kent konseylerine, bütçelerinde ödenek ayırmak suretiyle ayni ve nakdi yardım yapar ve destek sağlar.

GEÇİCİ MADDE – (1) YG21 Programının uygulandığı yerlerde, kent konseyi veya benzeri adlarla oluşturulmuş yapılanmalar bu Yönetmelik hükümlerine uygun hale getirilir. Kent konseyi bulunmayan belediyelerde ilk toplantı, belediye başkanının çağırısı ile yapılır.

(2) Kent konseyi ve benzeri adlarla oluşturulmuş mevcut yapılanmalara ve ilk toplantıya ilişkin işlemler bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç bir yıl içerisinde tamamlanır.

(3) Kent konseyi ilk toplantısını, belediye başkanının çağrı yazısında bildirilen gündemle, ilan edilen yer ve tarihte yapar. Bu toplantıda yürütme kurulu oluşturulur.

Yürürlük

MADDE 17 – (1) Bu Yönetmelik, yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 18 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini İçişleri Bakanı yürütür.

	Yönetmeliğin Yayımlandığı Resmî Gazete'nin	
	Tarihi	**Sayısı**
	8/10/2006	26313
	Yönetmelikte Değişiklik Yapan Mevzuatın Yayımlandığı Resmî Gazetelerin	
	Tarihi	**Sayısı**
1.	6/6/2009	27250

AVRUPA YEREL YÖNETİMLER ÖZERKLİK ŞARTI

AVRUPA YEREL YÖNETİMLER ÖZERKLİK ŞARTI

• Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı, 15.10.1985 tarihinde imzaya açılmıştır.

• Türkiye anlaşmaya 21.11.1988 tarihinde imza koymuş, anlaşma 9.12.1992 tarihinde onaylanmıştır. Yürürlük tarihi ise 1.4.1993 olarak belirlenmiştir.

3/10/1992 tarih ve 21364 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

ÖNSÖZ

İşbu Şartı imzalayan Avrupa Konseyi üyesi Devletler,

Avrupa Konseyi'nin amacının üyeleri arasında ortak mirasları olan ideal ve ilkeleri korumak ve gerçekleştirmek için daha ileri bir birlik sağlamak olduğunu düşünerek,

Bu amacın gerçekleştirilmesinin yollarından birisinin idari alanda anlaşmalar yapmak olduğunu düşünerek,

Yerel makamların her türlü demokratik rejimin temellerinden birisi olduğunu düşünerek,

Vatandaşların kamu işlerinin sevk ve idaresine katılma hakkının Avrupa Konseyine üye Devletlerin tümünün paylaştığı demokratik ilkelerden biri olduğunu düşünerek,

Bu hakkın en doğrudan kullanım alanının yerel düzeyde olduğuna kani olarak,

Gerçek yetkilerle donatılmış yerel makamların varlığının hem etkili hem de vatandaşlara yakın bir yönetimi sağlayacağına kani olarak,

Değişik Avrupa ülkelerinde özerk yerel yönetimlerin korunması ve güçlendirilmesinin demokratik ilkelere ve idarede ademi merkeziyetçiliğe dayanan bir Avrupa oluşturulmasında önemli bir katkı sağlayacağını düşünerek,

Bunun demokratik bir şekilde oluşan karar organlarına ve sorumlulukları bakımından, bu sorumlulukların kullanılmasındaki olanak ve yöntemler bakımından ve bu sorumlulukların karşılanması için gerekli kaynaklar bakımından geniş bir özerkliğe sahip yerel makamların varlığını gerektirdiğini teyid ederek,

MADDE 1- Taraflar bu Şart'ın 12 maddesinde belirtilen şekil ve ölçüde kendilerini aşağıdaki maddelerle bağlı kabul edeceklerini taahhüt ederler.

I.BÖLÜM

Özerk Yerel Yönetimlerin Anayasal ve Hukuki Dayanağı

MADDE 2- Özerk yerel yönetimler ilkesi ulusal mevzuatla ve uygun olduğu durumlarda anayasa ile tanınacaktır.

Özerk Yerel Yönetim Kavramı

MADDE 3- 1- Özerk yerel yönetim kavramı yerel makamların, kanunlarla belirlenen sınırlar çerçevesinde, kamu işlerinin önemli bir bölümünü kendi sorumlulukları altında ve yerel nüfusun çıkarları doğrultusunda düzenleme ve yönetme hakkı ve imkanı anlamını taşır.

2- Bu hak, doğrudan, eşit ve genel oya dayanan gizli seçim sistemine göre serbestçe seçilmiş üyelerden oluşan ve kendilerine karşı sorumlu yürütme organlarına sahip olabi-

len meclisler veya kurul toplantıları tarafından kullanılacaktır. Bu hüküm, mevzuatın olanak verdiği durumlarda, vatandaşlardan oluşan meclislere, referandumlara veya vatandaşların doğrudan katılımına olanak veren öteki yöntemlere başvurulabilmesini hiçbir şekilde etkilemeyecektir.

Özerk Yerel Yönetimin Kapsamı

MADDE 4- 1- Yerel yönetimlerin temel yetki ve sorumlulukları anayasa ya da kanun ile belirlenecektir. Bununla beraber, bu hüküm yerel yönetimlere kanuna uygun olarak belirli amaçlar için yetki ve sorumluluklar verilmesine engel teşkil etmeyecektir.

2- Yerel Yönetimler, kanun tarafından belirlenen sınırlar içerisinde, yetki alanlarının dışında bırakılmış olmayan veya başka herhangi bir makamın görevlendirilmemiş olduğu tüm konularda faaliyette bulunmak açısından tam takdir hakkına sahip olacaklardır.

3- Kamu sorumlulukları genellikle ve tercihan vatandaşa en yakın olan makamlar tarafından kullanılacaktır. Sorumluluğun bir başka makama verilmesinde, görevin kapsam ve niteliği ile yetkinlik ve ekonomi gerekleri gözönünde bulundurulmalıdır.

4- Yerel makamlara verilen yetkiler normal olarak tam ve münhasırdır. Kanunda öngörülen durumların dışında, bu yetkiler öteki merkezi veya bölgesel makamlar tarafından zayıflatılamaz veya sınırlandırılamaz.

5- Yerel makamların merkezi veya bölgesel bir makam tarafından yetkilendirildiği durumlarda, bu yetkilerin yerel koşullarla uyumlu olarak kullanılabilmesinde yerel makamlara olanaklar ölçüsünde takdir hakkı tanınacaktır.

6- *Yerel makamları doğrudan ilgilendiren tüm konulara ilişkin planlama ve karar alma süreçleri içinde, kendileriyle olanaklar ölçüsünde zamanında ve uygun biçimde danışılacaktır.* (Türkiye'nin çekince koyduğu paragraf)

Yerel Yönetim Sınırlarının Korunması

MADDE 5- Yerel yönetimlerin sınırlarında, mevzuatın elverdiği durumlarda ve mümkünse bir referandum yoluyla ilgili yerel topluluklara önceden danışılmadan değişiklik yapılamaz.

Yerel Makamların Görevleri İçin Gereken Uygun İdari Örgütlenme ve Kaynaklar

MADDE 6- *1- Kanunla düzenlenmiş daha genel hükümlere halel getirmemek koşuluyla, yerel makamlar kendi iç idari örgütlenmelerini, bunları yerel ihtiyaçlarla uyumlu kılmak ve etkin idare sağlamak amacıyla, kendileri kararlaştırabileceklerdir.* (Türkiye'nin çekince koyduğu paragraf)

2-Yerel yönetimlerde görevlilerin çalışma koşulları liyakat ve yeteneğe göre yüksek nitelikli eleman istihdamına imkan verecek ölçüde olmalıdır; bu amaçla yeterli eğitim olanaklarıyla ücret ve mesleki ilerleme olanakları sağlanmalıdır.

Yerel Düzeydeki Sorumlulukların Kullanılma Koşulları

MADDE 7- 1- Yerel düzeyde seçilmiş temsilcilerin görev koşulları görevlerin serbestçe yerine getirilmesi olanağını sağlayabilmelidir.

2- Görev koşulları söz konusu görevin yürütülmesi sırasında yapılacak masrafların uygun biçimde mali tazminiyle birlikte, uygunsa, kazanç kaybının tazminine veya yapılan

işin karşılığında ücret ve buna tekabül eden sosyal sigorta primlerinin ödenmesine olanak sağlayacaktır.

3- *Yerel olarak seçilmiş kişilerin görevleriyle bağdaşmayacak işlev ve faaliyetler kanunla veya temel hukuki ilkelere göre belirlenir.* (Türkiye'nin çekince koyduğu paragraf)

Yerel Makamların Faaliyetlerinin İdari Denetimi

MADDE 8- 1- Yerel makamların her türlü idari denetimi ancak kanunla veya anayasa ile belirlenmiş durumlarda ve yöntemlerle gerçekleştirilebilir.

2- Yerel makamların faaliyetlerinin idari denetimi normal olarak sadece kanunla ve anayasal ilkelerle uygunluk sağlamak amacıyla yapılacaktır. Bununla beraber, üstmakamlar yerel makamları yetkili kıldıkları işlerin gereğine göre yapılıp yapılmadığını idari denetimine tabi tutabileceklerdir.

3- *Yerel makamların idari denetimi, denetleyen makamın müdahalesinin korunması amaçlanan çıkarların önemiyle orantılı olarak sınırlandırılmasını sağlayacak biçimde yapılmalıdır.* (Türkiye'nin çekince koyduğu paragraf)

Yerel Makamların Mali Kaynakları

MADDE 9- 1- Ulusal ekonomik politika çerçevesinde, yerel makamlara kendi yetkileri dahilinde serbestçe kullanabilecekleri yeterli mali kaynaklar sağlanacaktır.

2- Yerel makamların mali kaynakları anayasa ve kanunla belirlenen sorumluluklarla orantılı olacaktır.

3- Yerel makamların mali kaynaklarının en azından bir bölümü oranlarını kendilerinin kanunun koyduğu sınırlar dahilinde belirleyebilecekleri yerel vergi ve harçlardan sağlanacaktır.

4- *Yerel makamlara sağlanan kaynakların dayandığı mali sistemler, görevin yürütülmesi için gereken harcamalardaki gerçek artışların mümkün olduğunca izlenebilmesine olanak tanımaya yetecek ölçüde çeşitlilik arz etmeli ve esneklik taşımalıdır.* (Türkiye'nin çekince koyduğu paragraf)

5- Mali bakımdan daha zayıf olan yerel makamların korunması, potansiyel mali kaynakların ve karşılanması gereken mali yükün eşitsiz dağılımının etkilerini ortadan kaldırmaya yönelik mali eşitleme yöntemlerinin veya buna eş önlemlerin alınmasını gerektirir. Bu yöntemler ve önlemler yerel makamların kendi sorumluluk alanlarında kullanabilecekleri takdir hakkını azaltmayacaktır.

6- *Yeniden dağıtılan kaynakların yerel makamlara tahsisinin nasıl yapılacağı konusunda, kendilerine uygun bir biçimde danışılacaktır.* (Türkiye'nin çekince koyduğu paragraf)

7- *Mümkün olduğu ölçüde, yerel makamlara yapılan hibeler belli projelerin finansmanına tahsis edilme koşulu taşımayacaktır. Hibe verilmesi yerel makamların kendi yetki alanları içinde kendi politikalarına ilişkin olarak takdir hakkı kullanmadaki temel özgürlüklerine halel getirmeyecektir.* (Türkiye'nin çekince koyduğu paragraf)

8- Yerel makamlar sermaye yatırımlarının finansmanı için kanunla belirlenen sınırlar içerisinde ulusal sermaye piyasasına girebileceklerdir.

Yerel Makamların Birlik Kurma ve Birliklere Katılma Hakkı

MADDE 10- 1- Yerel makamlar yetkilerini kullanırken, ortak ilgi alanlarındaki görevlerini yerine getirebilmek amacıyla, başka yerel makamlarla işbirliği yapabilecekler ve kanunlar çerçevesinde birlikler kurabileceklerdir.

2- *Her devlet, yerel makamların ortak çıkarlarının korunması ve geliştirilmesi için birliklere üye olma ve uluslararası yerel makamlar birliklerine katılma hakkını tanıyacaktır.* (Türkiye'nin çekince koyduğu paragraf)

3- *Yerel makamlar, kanunla muhtemelen öngörülen şartlar dahilinde, başka devletlerin yerel makamlarıyla işbirliği yapabilirler.* (Türkiye'nin çekince koyduğu paragraf)

Özerk Yerel Yönetimlerin Yasal Korunması

MADDE 11- *Yerel yönetimler kendi yetkilerinin serbestçe kullanımı ile anayasa veya ulusal mevzuat tarafından belirlenmiş olan özerk yönetim ilkelerine riayetin sağlanması amacıyla yargı yoluna başvurma hakkına sahip olacaklardır.* (Türkiye'nin çekince koyduğu paragraf)

II. BÖLÜM
Muhtelif Hükümler

Yükümlülükler

MADDE 12- 1- Her Akit Taraf, bu Şart'ın I. Bölümündeki paragraflardan en az 10 tanesi aşağıdakilerin arasından seçilmek üzere en az 20 paragrafı ile kendisini bağlı kabul etmeyi taahhüt edecektir:

- Madde 2,
- Madde 3, paragraf 1 ve 2,
- Madde 4, paragraf 1,2 ve 4,
- Madde 5,
- Madde 7, paragraf 1,
- Madde 8, paragraf 2,

- Madde 9, paragraf 1,2 ve 3,
- Madde 10, paragraf 1,
- Madde 11

2- Sözleşmeye taraf olan her Devlet onay, kabul veya tasvip belgesini tevdi ederken, bu Maddenin 1. paragraf hükümlerine uygun olarak seçtiği paragrafları Avrupa Konseyi Genel Sekreterine bildirecektir.

3- Herhangi bir Taraf Devlet, bu Maddenin 1. paragrafı hükümlerine göre Sözleşmenin henüz kabul etmemiş olduğu herhangi bir paragrafıyla veya paragraflarıyla kendini bağlı addedeceğini daha sonraki herhangi bir tarihte Genel Sekretere bildirebilir.

Sonradan kabul edilen bu tür yükümlülükler, böylece bildirimde bulunan Akit Tarafın onay, kabul veya tasvip işleminin ayrılmaz bir parçası addedilecek ve Genel Sekreterin bildirimi aldığı tarihten sonra geçecek üç aylık süreyi izleyen ayın ilk gününden başlamak üzere aynı etkiyi taşıyacaktır.

Bu Şart'ın Kapsayacağı Makamlar

MADDE 13- İşbu Şart'ta yer alan özerk yerel yönetim ilkeleri Akit Tarafın ülkesinde mevcut bulunan yerel makamların tüm kategorileri için uygulanır. Bununla beraber her bir Akit Taraf, onay, kabul veya tasvip belgesini sunarken, bu Şart'ın yerel veya bölgesel makamların sadece hangi kategorileri için uygulanmasını öngördüğünü veya uygulama dışında bırakmayı öngördüğü kategorileri belirleyebilir. Avrupa Konseyi Genel Sekreterine daha sonra yapabileceği bildirimlerle, yukarıdakilerden başka yerel veya bölgesel makam kategorilerini de Şart'ın kapsamına dahil edebilir.

Bilgi Sağlanması

MADDE 14- Her Akit Taraf bu Şart'ın hükümlerine uygunluk sağlamak amacıyla kabul ettiği mevzuat hükümleriyle aldığı öteki önlemler konusuna ilişkin tüm bilgiyi Avrupa Konseyi Genel Sekreterine iletecektir.

III. BÖLÜM

İmza, Onay ve Yürürlüğe Girme

MADDE 15- 1- Bu Şart Avrupa Konseyi üyesi tüm ülkelerin imzasına açık olacaktır. Onay, kabul veya tasvip işlemine tabi olacaktır. Onay, kabul veya tasvip belgeleri Avrupa Konseyi Genel Sekreterine tevdi edilecektir.

2- Bu Şart Avrupa Konseyi üyesi ülkelerden dördünün bu Şart'la bağlı olmayı kabul ettiklerini yukarıdaki paragraf hükümlerine uygun olarak daha sonra bildirmelerinden itibaren geçecek üç aylık süreyi izleyen ayın ilk günü yürürlüğe girecektir.

3- Bu Şart'la bağlı olmayı kabul edeceğini daha sonra beyan eden herhangi bir üye Devlet bakımından, bu Şart onay, kabul veya tasvip belgesinin tevdi tarihinden sonra geçecek üç aylık bir süreyi izleyen ayın ilk günü yürürlüğe girecektir.

Topraklara İlişkin Hüküm

MADDE 16- 1- Herhangi bir Devlet, imzalama sırasında veya onay, kabul veya tasvip belgesini tevdi ederken bu Şart'ın uygulanacağı toprak ya da toprakları belirleyebilir.

2- Herhangi bir Devlet daha sonraki herhangi bir tarihte yapacağı ve Avrupa Konseyi Genel Sekreteri'ne muhatap

bir beyanla, bu Şart'ın uygulanma alanını beyanda belirleyeceği başka herhangi bir toprağı teşmil edebilir. Şart, bu tür topraklar için, bu beyanın Genel Sekreterin eline geçtiği tarihten sonra geçecek 3 aylık süreyi izleyen ayın ilk günü yürürlüğe girecektir.

3- Yukarıdaki iki paragraf çerçevesinde yapılan herhangi bir beyan, bu beyanda belirlenen herhangi bir toprak bakımından, Genel Sekretere hitaben yapılacak bir bildirim ile geri çekilebilir. Bu geri çekme, Genel Sekreterin bu bildirimi aldığı tarihten sonra geçecek altı aylık süreyi izleyen ayın ilk günü yürürlüğe girecektir.

Çekilme

MADDE 17- 1- Herhangi bir Taraf, kendisi bakımından bu Şart'ın yürürlüğe girişini izleyen beş yıllık bir sürenin geçmesinden sonra, bu Şart'tan çekilebilir. Bu durumlarda, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine altı ay önce bildirimde bulunulacaktır. Bu tür çekilmeler, Taraf Devlet sayısının dörtten az olmaması koşuluyla diğer Taraf Devletler bakımından Şart'ın geçerliliğini etkilemeyecektir.

2- Yukarıda paragrafta belirlenen hükümler çerçevesinde herhangi bir Taraf Devlet, 12. maddenin 1. paragrafında öngörülen sayı ve tipteki paragraflarla bağlı olduğu sürece, Şart'ın I. Bölümünün herhangi bir paragrafından çekilebilir. Herhangi bir Taraf Devlet bir paragraftan çekilerek 12. maddenin 1. paragrafının gereğini karşılamayan bir duruma geliyorsa, Şart'ın kendisinden de çekilmiş sayılacaktır.

Bildirimler

MADDE 18- Avrupa Konseyi Genel Sekreteri:

a) Her imzalamayı;

b) Tüm onay, kabul veya tasvip belgelerinin tevdiini;

c) Bu Şart'ın 15. madde hükümlerine göre her yürürlüğe giriş tarihini;

d) 12. Maddenin 2. ve 3. paragraflarının hükümlerinin uygulanması çerçevesinde alınan her bildirimin;

e) 13. Maddenin hükümlerinin uygulanması çerçevesinde alınan her bildirimi;

f) Bu Şart'a ilişkin diğer herhangi bir işlem, bildirim veya yazışmayı Avrupa Konseyi üyesi Devletlere bildirecektir.

Yukarıdaki hükümleri kabul zımnında gereği gibi yetkili kılınmış aşağıda imzaları bulunanlar işbu Şart'ı imzalamışlardır.

Avrupa Konseyi arşivlerinde saklanacak işbu Sözleşme, İngilizce ve Fransızca olarak ve her iki metin de aynı derecede geçerli olmak üzere, tek nüsha halinde 15 Ekim 1985 tarihinde Strasbourg'da düzenlenmiştir. Avrupa Konseyi Genel Sekreteri Avrupa Konseyi üyesi Devletlerin her birine bu Şart'ın aslına uygun suretlerini iletecektir.

Tunus Caddesi No: 12, 06680
Kavaklıdere - Çankaya / ANKARA

Tel: (0 312) 419 21 00
Faks: (0 312) 419 21 30

www.tbb.gov.tr
tbb@tbb.gov.tr

ISBN 978-605-9186-75-9